

Årsredovisning 2017

Helsingborgs stad

HELINGSBORG

Förvaltningsberättelse

Inledning	3
Vision 2035	4
Kommunstyrelsens ordförande	6
Kommunstyrelsens ledamöter	7
Året som gått - stort och smått 2017	8
Fem år i sammandrag	11
Organisation och styrning	12
Koncernens organisation	14
Stadens organisation	15
Så styrs Helsingborg	16
Attraktiv arbetsgivare	20
Ekonomi	24
Vad används skattepengarna till?	26
Koncernens ekonomi	28
Stadens ekonomi	32
Bolagens ekonomi	40
Finans	44
Helsingborg och omvärlden	46
Livskvalitet	48
Omvärlden påverkar oss	52
Jämförelse med andra kommuner	58
Mot framtiden	60
Verksamhet	66
Nämnder	
Barn- och utbildningsnämnden	68
Vård- och omsorgsnämnden	76
Stadsbyggnadsnämnden	82
Arbetsmarknadsnämnden	88
Socialnämnden	94
Idrotts- och fritidsnämnden	98
Kulturnämnden	102
Fastighetsnämnden	106
Miljönämnden	110
Överförmyndarnämnden	114
Kommunstyrelsen	116
Nämndernas tjänstegarantier	120
Bolag	
Helsingborgs Arena och Scen AB	124
Helsingborgs Hamn AB	128
AB Helsingborgshem	130
Öresundskraft AB	132
Nordvästra Skånes Renhållnings AB (NSR)	136
Regionalt samarbete	
Familjen Helsingborg	138
Räddningstjänsten Skåne Nordväst	140
Vi välkomnar synpunkter	142

Ekonomisk redovisning

Koncernen	146
Staden	158
Skattefinansierad verksamhet	171
Särredovisning av VA-verksamhet	172
Driftsredovisning	174
Investeringsredovisning	175
Förslag till resultatdisposition	176
Revisionsberättelse	177
Våra redovisningsprinciper	178
Ordlista	185
Kontakta oss	187

Detta är också Helsingborg

Antal öar

1: Sandön vid Vege ås utlopp i Skålderviken

Antal före detta kungliga sommarslott

1: Sofiero

Kommunfågel

Stenknäck

Antal mjölkkor

749

Högsta punkt

Toppen på gamla soptippen vid Filborna, 88,6 meter ö.h.

Längsta vattendrag

Råån, 30 kilometer

Antal kvinnliga lastbils- och bussförare

99

Antal hektar ekologiskt odlad åkermark

592

Största naturreservat

Pålsjö, 420 hektar

Antal anställda i trädgårdsnäringen

316

Antal vigslar utförda av stadens vigselförrättare 2017

447

Om årsredovisningen

Kommunen ska enligt lagen redovisa sin ekonomi och hur skattepengarna har använts. Därför tar kommunkoncernen Helsingborg fram en årsredovisning för det gångna året. Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens hela verksamhet och ekonomi.

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande instans, och politikerna där har valts av helsingborgarna. Kommunfullmäktige beslutar varje år om det kommande årets budget samt om vilka mål och verksamheter som ska prioriteras.

Årsredovisningen visar hur skattepengarna har använts, vår finansiella situation och om vi uppnått våra mål.

Årsredovisningen vänder sig också till dig som bor i kommunen eller driver företag här – och till dig som bara vill veta mer om Helsingborg stad.

Årsredovisningens struktur

Enligt lagen om kommunal redovisning måste en kommuns årsredovisning innehålla dels en ekonomisk redovisning med resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och sammanställd redovisning, dels en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen ska presentera sådant som är viktigt för att kunna bedöma kommunens verksamhet, ställning och resultat men inte kan återges i den ekonomiska redovisningen.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen redovisar bland annat vår vision Helsingborg 2035 och hur vi arbetar med miljöfrågor och livskvalitet samt vårt arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare. Vi redogör också för verksamheten 2017, berättar om händelser som av olika anledningar haft stor betydelse för Helsingborg och visar hur väl vi uppfyllt våra mål. Kapitlet är indelat i följande områden:

- Inledning
- Organisation och styrning
- Ekonomi
- Helsingborg och omvärlden
- Verksamhet

Ekonomisk redovisning

Den ekonomiska redovisningen presenterar stadens respektive koncernens ekonomiska utfall (resultaträkning), finansiering (kassaflödesanalys) och ekonomiska ställning vid årets slut (balansräkning). Här finns även sammanställd redovisning som omfattar de delar av den kommunala verksamheten som bedrivs genom en annan juridisk person, en särredovisning av den avgiftsfinansierade vatten- och avloppsverksamheten samt noter som förtydligar de ekonomiska sammanställningarna. Kapitlet avslutas med förslaget till hur 2017 års resultat ska disponeras samt revisionsberättelsen där stadsrevisionen uttalar sig utifrån sina granskningar. Kapitlet är indelat i följande områden:

- Koncernen
- Staden
- Våra redovisningsprinciper

Helsingborgs stads årsredovisning 2017 är antagen i kommunfullmäktige 2018-04-24

Årsredovisningens webbplats

arsredovisning.helsingborg.se

Vision Helsingborg 2035

År 2035 ska Helsingborg vara den skapande, pulserande, gemensamma, globala och balanserade staden för människor och företag. Här finns möjlighet för dig som vill utveckla och vill utvecklas. Helsingborg är staden för dig som vill något!

Den skapande staden

Hos oss finns idéer, talanger och förebilder. Vi har den bästa skolan för varje barn och det bästa klimatet för entreprenörer. Här finns möjligheterna för de som vill skapa, bygga, förändra, uppleva och utvecklas. I Helsingborg finns samverkan mellan forskning, näringsliv, kultur och skola. Här finns ett kreativt centrum med universitetet som motor. Här sker utbyten och samarbeten som får spännande saker att hända. Här är vi delaktiga i stadens utveckling och här bestämmer vi över våra liv. Helsingborg är staden för människor som vill något.

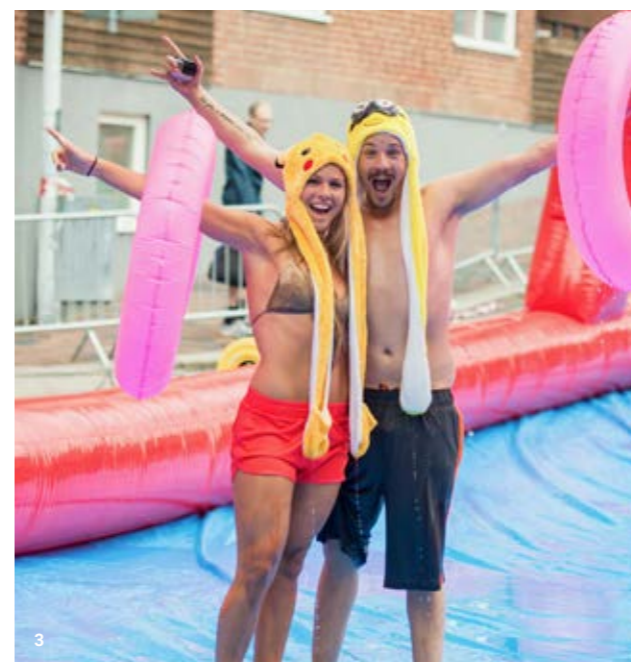
Den pulserande staden

Hos oss finns lust och lekfullhet, busighet och allvar. Här uppstår möten, stora och små, där människor växer tillsammans. Här finns trygga stadsrum, vackra parker och roliga evenemang. Här lever alla delar av staden. I Helsingborg finns aktiviteter och upplevelser för alla åldrar. Här finns pulserande stadsliv, aktivt idrotts- och föreningsliv och internationellt uppmärksammat kultur. Här trivs både det fria kulturlivet och de etablerade aktörerna. Här finns samspel och mångfald. Helsingborg är det naturliga valet för kreativitet, affärer och turism.

Den gemensamma staden

Hos oss finns gemenskap, jämlikhet och tolerans. Här finns lika möjligheter för alla människor. Här finns vård och omsorg för alla. I Helsingborg har vi inflytande över stadens utveckling och tar ett gemensamt ansvar för vår stad. Här finns hållbar tillväxt och hållbart byggande. Vi har spännande boendemiljöer och uppmärksammat arkitektur. Här finns ett hem för alla smaker och behov. Hos oss finns stolthet, trygghet och samhörighet, här är det lätt att trivas. I Helsingborg finns det goda livet.

Den globala staden

Hos oss finns nyfikenhet, öppenhet och framtidstro. Vi är navet i norra Öresundsregionen som är uppkopplad och sammankopplad med omvärlden. Här är världen alltid nära och närvarande.

I Helsingborg finns smart infrastruktur, här är avstånden korta och kollektivtrafiken en förebild. Här finns en höghastighetsbana och nära kontakt med Danmark genom en fast förbindelse till Helsingør. Här finns hållbara transportsystem, avancerade godsflöden och en konkurrenskraftig hamn. Hos oss finns det moderna livet och det globala perspektivet. Helsingborg är ett föredöme för andra städer.

Den balanserade staden

Hos oss finns insikt om samberoendet mellan människa och natur. Vi tar ansvar för hur vi använder våra energikällor och naturresurser. Här är vi på god väg mot ett hållbart ekologiskt fotavtryck – vi lever inte över jordens tillgångar. I Helsingborg finns ett unikt och vackert läge. Här finns staden, havet och landsbygden. Här finns stillhet och puls, tradition och nytänkande, historia och framtid. Här finns närproduktion och småskalighet, smarta klimatanpassningar samt hållbara miljö- och energisatsningar. Här är vattnet rent och luften lätt att andas. Allt i Helsingborg görs med social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet i fokus – här är det enkelt att göra kloka val.

1. Foto: Lotta Wittinger
2. Foto: Caroline Göransson
3. Foto: Niklas Lydeen
4. Foto: Lotta Wittinger

Kommunstyrelsens ordförande

Vi har haft ett bra år inom staden och koncernen. Ekonomin är god, vi levererar tjänster med hög kvalitet och vi har skapat en bra grund för att fortsätta utvecklingen mot Helsingborg 2035.

En kväll på operan

Helsingborgs stad är Sveriges kvalitetskommun 2017. Det är en av de finaste utmärkelser en kommun kan få. 2017 var också året då staden på nytt blev utsedd till Sveriges miljöbästa kommun och till Årets Nybyggarkommun.

Om vi tittar tillbaka ett par år hittar vi också Årets Tillväxtkommun och Sveriges it-kommun. Utmärkelser som bekräftar att vi levererar service och tjänster med hög kvalitet i Helsingborg. Men för mig berättar de något mer. De säger något om det utmärkta samarbete vi har i staden, både inom organisationen och med invånare, företag och föreningar. För det krävs gemensamma krafter och en gemensam riktning för att nå framgång.

Jag kände stor stolthet och glädje den kvällen på Göteborgsoperan när SKL:s vd Vesna Jovic öppnade kuvertet och sa att Helsingborg var Sveriges kvalitetskommun 2017. Jag hoppas och tror att medarbetare och förtroendevalda i Helsingborg också känner stolthet och att ni upplever att ni är delaktiga i denna och andra utmärkelser som staden fått. För det är ni. Utmärkelserna är framförallt ett erkännande till alla er som dagligen gör ett fantastiskt jobb för vår stad.

En dag i Helsingborg

Priser och utmärkelser i all ära. Det är trots allt i vardagen det händer. Det är då mötet sker mellan oss och de invånare som vi finns till för. Invånare som blir allt fler, för Helsingborg fortsätter att växa i hög takt. Det är i grunden positivt, motsatt utveckling vore mindre kul, men det innebär också prövningar.

Det stora antalet nyanlända påverkar Helsingborg. Lyckas vi med integrationen kan det stärka staden, men vi står inför många prövningar, exempelvis i stadsdelars utveckling, i skolan och när det gäller att tillräckligt många nya jobb skapas. För utan jobb är integration mycket svårt.

Tyvärr visar undersökningar att många helsingborgare upplever staden som otrygg. Att göra Helsingborg tryggare är en av våra viktigaste frågor. Staden ska bidra på alla sätt vi kan för att öka tryggheten i Helsingborg och värna vår gemensamma stad.

Det byggs rekordmycket bostäder just nu i Helsingborg. Det är nödvändigt i en växande stad. Jobben blir också fler, antalet arbetstillfällen har ökat snabbare än befolkningstillväxten. Samtidigt är det fortfarande för många i Helsingborg som saknar arbete. Att vi möjliggör för fler helsingborgare att nå egen försörjning är en förutsättning för att staden ska fortsätta att växa hållbart och viktigt för människors självkänsla och frihet att styra sitt eget liv.

Fler jobb skapas genom ett livskraftigt näringsliv. Det är därför glädjande att både SKL:s servicemätning och Svenskt Näringslivs ranking visar på att företagsklimatet fortsätter att förbättras i Helsingborg. Livskraftiga företag skapar arbetstillfällen och bidrar till välfärden. En välfärd där vi skapar livskvalitet för människorna i Helsingborg.

En gemensam framtid

Det gångna året har på många sätt varit framgångsrikt för Helsingborg. Vi har all anledning att vara stolta över utvecklingen och vad vi har uträttat under 2017. Stadens ekonomi är fortsatt god. Vi vet att tuffare ekonomiska tider väntar men vi har gett oss själva bra förutsättningar för framtiden och vår väg mot Helsingborg 2035. Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till alla medarbetare och förtroendevalda i Helsingborg.

Peter Danielsson
kommunstyrelsens ordförande

Kommunstyrelsens ledamöter

Kommunstyrelsen har en överordnad roll i den kommunala organisationen. Kommunstyrelsen brukar liknas vid kommunens regering och leder stadens verksamhet. Utöver det övergripande ansvaret för stadens utveckling och ekonomi verkställer kommunstyrelsen också ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Kommunstyrelsen kan även fatta beslut på egen hand.

Kommunstyrelsens ledamöter väljs av kommunfullmäktige strax efter de allmänna valen vart fjärde år. Kommunstyrelsen

har 13 ordinarie ledamöter och 7 ersättare som deltar när en ordinarie ledamot inte kan närvara. Några av kommunstyrelsens ledamöter och ersättare utses till kommunalråd och arbetar med politik på heltid eller deltid.

Efter kommunvalet 2014 bildar Moderaterna, Miljöpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet det styrande blocket i Helsingborg. De har tillsammans ledningsansvar för Helsingborgs stad.

Peter Danielsson (M)
Ordförande

Annika Roman (MP)
Förste vice ordförande

Jan Björklund (S)
Andre vice ordförande

Anna Jähne (M)

Christian Orsing (M)

Maria Winberg Nordström (L)

Jonny Cato Hansson (C)

Lars Thunberg (KD)

Anna Ingers (S)

Ola Möller (S)

Ali Shibl (S)

Alexander Aardgaard (SD)

Michael Rosenberg (SD)

Året som gått - stort och smått 2017

Januari - februari - mars

- I januari invigdes den efterlängta nya idrottshallen i Ödåkra. Den heter Toftahallen, spelytan är 40x20 meter och läktaren har plats för cirka 100 personer.
- Kulturnämnden beslutade om fri entré till den lokalhistoriska utställningen "På gränsen". Därmed är hela entréplanet på Dunkers kulturhus gratis för besökare.
- Antalet besök på återvinningscentralerna reglerades. Från 1 januari 2017 kan varje myndig invånare i Helsingborg besöka återvinningscentralerna 12 gånger per år utan att betala en avgift.
- Ett nytt LSS-boende öppnade i Kattarp.
- I mars invigdes solcellsparken Solar Park vid återvinningscentralen. Tillsammans med vindkraftsparken i Össjö, som också blev klar under året, tillför Solar Park mer förnybar energi till det svenska energisystemet. Senare under året lanserade Öresundskraft dessutom nyckelfärdiga solcellspaket som säljs till framför allt villaägare, bostadsrättsföreningar och lantbruk. De levereras i paket som anpassats för takmontage och omvandlar solinstrålning till el.

April - maj - juni

- Staden lanserade kulturkortsappen, som underlättar för dem som har ett kulturkort.
- Den 1 april nyinvigdes Olympia efter omfattande renovering. Nya Olympia har plats för cirka 15 000 åskådare vid allsvenska fotbollsmatcher.
- Vård- och omsorgsnämnden startade tre hemtagningsteam. Syftet är att göra flytten från sjukhus till hemmet smidigare och att förbättra samarbetet med sjukvården inom Region Skåne. Resultatet är att färre personer som är utskrivningsklara behöver vänta på att kunna komma hem. Rehabiliteringen kan dessutom gå fortare eftersom staden sätter in många omsorgsinsatser.
- Musikalprojektet "Pelle Erövaren 2 – Den Stora Kampen", som spelades på Helsingborg Arena, var ett omfattande samarbete mellan just Helsingborg Arena, Helsingborgs stadsteater och Helsingborgs symfoniorkester. Det var första gången en egenproducerad musikal sattes upp på arenan.

- Ombyggnaden av Drottninggatan och Järnväggsgatan påbörjades. Resultatet blir bland annat bättre cykel- och gångvägar.
- Socialförvaltningens mottagning började erbjuda digitala mötesformer, ett sätt att möta nya generationers behov.
- I maj invigdes Allt om Helsingborg, ett digitalt servicecenter på Knutpunkten. Det är öppet dygnet runt och både helsingborgare och besökare har nytta och glädje av informationen.
- Det isländska rederiet Eimskip började anlöpa Helsingborgs hamn. Det innebär att hamnens containerhantering ökar, liksom stuffing och stripping, det vill säga att fylla och tömma containrar.
- Öresundskraft färdigställde anslutningen av HH-Ferries kopplingsstation där batterierna i de båda elfärjorna Tycho Brahe och Aurora ska laddas. Det är ett steg mot en bättre miljö i Öresund.
- Vid Fria bad invigdes en tre meter hög gunga, 25 meter ut i havet.

Foto: David Lundin

Foto: Lotta Wittinger

Juli - augusti - september

- Helsingborgshem började använda ett avtal om biogas. Det innebär att alla företagets hyresgäster får sin värme från fossilfria källor, de flesta genom fjärrvärme. Detta har stor betydelse för det samlade ekologiska fotavtrycket vi lämnar.
- Vid höstterminsstarten i augusti började drygt 300 elever, från förskoleklass till och med årskurs 7, på den nybyggda Gustavslundsskolan.
- Helsingborgs Lärlingsgymnasium, som erbjuder yrkesprogram i lärlingsform, samt på vissa program även lärlingsanställning, öppnade i augusti. Cirka 120 elever började sin utbildning.
- I september invigdes Pålsjö naturreservat, ett stort naturområde med höga natur- och kulturvärden.
- Under tre dagar i augusti genomfördes SM i friidrott på Hedens idrottsplats.

- Trafikverket presenterade sitt förslag till nationell plan för 2018-2029. Där finns för första gången färdigställandet av dubbelspår på hela Västkustbanan mellan Lund och Göteborg med. Dessutom sägs det i förslaget att det är en brist att det inte finns någon fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör.
- Helsingborg placerade sig på plats 13 i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet i alla Sveriges kommuner.

Oktober - november - december

- Den 16 november kom cirka 900 besökare till arbetsmarknadsförvaltningens vuxenutbildningsmässan. Arrangörer var arbetsmarknadsförvaltningen, Arbetsförmedlingen och de elva kommunerna i Familjen Helsingborg.
- Från och med november kan den som ansöker om ekonomiskt bistånd ansöka via en e-tjänst istället för på papper.
- Helsingborg fick utmärkelsen Sveriges Kvalitetskommun 2017. Motiveringen var bland annat stadens höga invånarfokus i form av öppenhet, tillgänglighet och gott bemötande. Men också att Helsingborg utmärker sig genom starkt engagerade chefer och medarbetare som tillsammans arbetar för att ständigt förbättra servicen bidrog till att vi fick utmärkelsen.
- Socialstyrelsens kartläggning av hemlösheten i Helsingborg visade att antalet hemlösa helsingborgare har halverats sedan kartläggningen 2011.
- I december påbörjades arbetet med att dra ledningar för fjärrvärme, fjärrkyla, el, biogas och stadsnät till den kommande stadsdelen Oceanhamnen.
- Stadens fastighetsförvaltning fick toppbetyg i mätningen av nöjd kundindex. Särskilt nöjda var hyresgästerna med lokalerna och hur felanmälningar hanteras.

Fem år i sammandrag

Hela året 2017

- Staden tecknade avtal med tre företag om daglig verksamhet för personer med funktionsvariationer. Lagen om valfrihet har införts även för denna verksamhet. Det innebär att andra företag och aktörer än den kommunala kan bedriva verksamheten, förutsatt att de har tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg.
- Vård- och omsorgsnämnden öppnade sitt tredje tillagningskök, på Borgvalla vårdboende. Ytterligare ett, på Lundhagens vårdboende, blir klart våren 2018.
- Stadens skolor blir fler. Under 2017 fick vi bygglov för nya skollokaler i Mariastaden, började bygga Rydebäcksskolan och invigde Gustavslundsskolan.
- Migrationsverket anvisade under året 243 personer med uppehållstillstånd till Helsingborg. En stor andel var familjer. Staden kunde med 85 lägenheter ordna bostad åt samtliga.
- Helsingborgs stad blev utsedd till Miljöbästa kommun 2017.
- Miljöförvaltningen och socialförvaltningen gick samman med polisen och flera andra myndigheter för att samverka mot grov organiserad brottslighet. Tillsammans gör de oanmälda tillsyner av olika typer av verksamheter.
- Vi arbetade med projektet "Inga barn ska försvinna" i samverkan med Rädda Barnen och Malmö kommun. Cirka fyra procent av de ensamkommande asylsökande barn som kommer till Sverige försvinner och återfinns inte. Syftet med projektet är att hitta vad det är som gör att barn riskerar att fara illa och att bygga ett fungerande skyddsnet. Projektet arbetar tillsammans med ensamkommande barn och unga.
- Överförmyndarnämnden intervjuade gode män för att få en bild av deras behov och syn på verksamheten. Svaren kommer att resultera i förändringar och effektiviseringar i hela verksamheten med gode män.
- Stadsdelsutvecklingsprojektet DrottningH på Drottninghög fortsatte i olika etapper. Helsingborgshem rev ett bostadshus och byggde två nya med sammanlagt 67 lägenheter.

Illustration: Fredrik Andersson

Utförda tjänster

	2013	2014	2015	2016	2017
Barn i förskola och pedagogisk omsorg, folkbokförda i Helsingborg	7 160	7 316	7 411	7 595	7 788
Barn i fritidshem, folkbokförda i Helsingborg	4 691	4 887	5 161	5 470	5 753
Elever i grundskola och förskoleklass, folkbokförda i Helsingborg	13 739	14 193	14 860	15 584	16 132
Elever i gymnasieskola, folkbokförda i Helsingborg	4 631	4 471	4 519	4 748	4 848
Vårdboende, antal personer ¹⁾	1 137	1 140	1 134	1 142	1 165
Hemtjänst, antal personer	4 275	4 376	4 339	4 268	4 316
Hemsjukvård, antal personer ²⁾	-	-	2 453	2 350	2 510
Gode män och förvaltare, antal	488	451	600	695	594
Försörjningsstöd, mnkr ³⁾	229	219	218	226	238
Hushåll som någon gång under året fått försörjningsstöd, antal	4 369	4 171	3 763	3 532	3 374
Ungdomar i kommunala feriejobb/praktik, antal	777	775	809	763	912
Placeringar i familjehem, antal	326	330	367	413	401
Bibliotek, antal utlån, tusen	758	743	725	722	642
Sålda kulturkort, antal ⁴⁾	5 560	10 150	18 604	14 136	14 122
Fredriksdals friluftsmuseum, antal besökare, tusen	100	93	116	131	137
Fotbollsplaner av konstgräs, antal	9	10	13	13	13
Näridrottsplatser (idrottsanläggningar som är öppna för alla i närmiljön), antal	15	16	17	17	17
Resenärer i kollektivtrafiken, antal	13 856 451	14 202 783	14 562 303	14 766 330	14 125 204
Cykelvägar, antal kilometer	367	369	370	372	380
Svenska för invandrare, antal unika elever	2 102	2 333	2 940	3 391	2 848
Kommunala naturreservat, antal ⁵⁾	7	7	7	8	9

Koncernen Helsingborgs stad - ekonomi

Resultat efter finansiella poster exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	708	529	433	783	652
Soliditet, procent	32	33	31	30	31
Nettolåneskuld, mnkr	4 605	5 366	6 207	6 965	6 550
Antal helårsarbetare ⁶⁾	8 752	8 961	9 535	10 156	10 296

Helsingborgs stad - ekonomi

Årets resultat efter finansiella poster exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	346	242	142	259	316
Soliditet, rensad från utlåning till dotterföretagen, procent	58	58	54	56	49
Självfinansieringsgrad av investeringar, procent	137	95	56	80	95
Antal helårsarbetare ⁶⁾	7 676	7 943	8 488	9 093	9 205
Antal invånare 31/12	132 989	135 344	137 909	140 547	143 304
Antal färdigställda bostadslägenheter	599	784	509	889	1 231
Kommunal skattesats, procent ⁷⁾	20,21	20,21	20,21	20,21	20,21
Skattenetto per invånare, kr	45 214	45 521	46 647	48 866	51 255

¹⁾ Antal personer som hade verkställda beslut om vårdboende den 1 oktober respektive år.

²⁾ 2015 infördes nytt systemstöd och beräkningsmetod för uppföljning av hemsjukvård. Därmed är siffror från tidigare år inte fullt jämförbara med år 2015 och framåt.

³⁾ Inkluderar försörjningsstöd till nyanlända under deras tre första år med uppehållstillstånd, vilket staden får ersättning från Migrationsverket för.

⁴⁾ Inför 2014 tog Kulturnämnden beslut om att sänka priset på kulturkort markant vilket ledde till ökad försäljning av dessa. Många valde att härefter köpa kulturkortet i stället för medlemskap i Helsingborgs museiförening. Ökningen från 2014 till 2015 beror till stor del av att Helsingborgs stads anställda fick ett kulturkort för 2015 i julklapp.

⁵⁾ Utöver de kommunala naturreservaten finns 10 stycken statliga naturreservat i Helsingborg.

⁶⁾ Antal anställda i staden per den 31 december, omräknat till årsarbetare. Från och med 2012 ingår stadens timanställda, exklusive de i arbetsmarknadspolitiska insatser (BEA) och ferieungdomar.

⁷⁾ Som jämförelse hade gruppen större städer (kommuner med 50 000 - 200 000 invånare samt en tätortsgrad överstigande 70 procent) en genomsnittlig skattesats på 21,22 procent år 2017.

Organisation och styrning

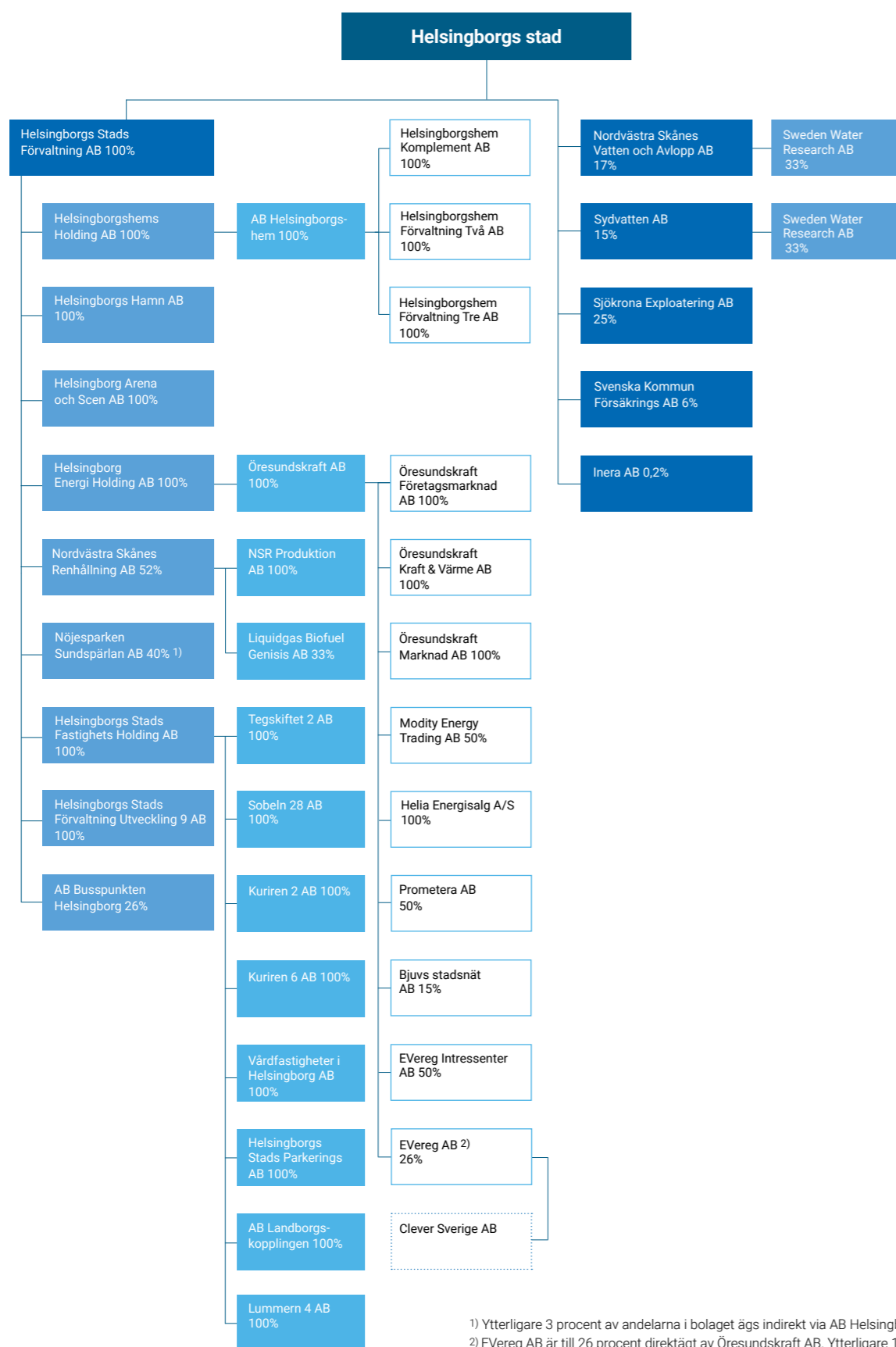
Här hittar du information om hur staden är organiserad och hur vi arbetar med styrning av verksamheten, organisationsschema för staden och kommunkoncernen samt beskrivning av vårt arbete med HR-frågor.

Koncernens organisation

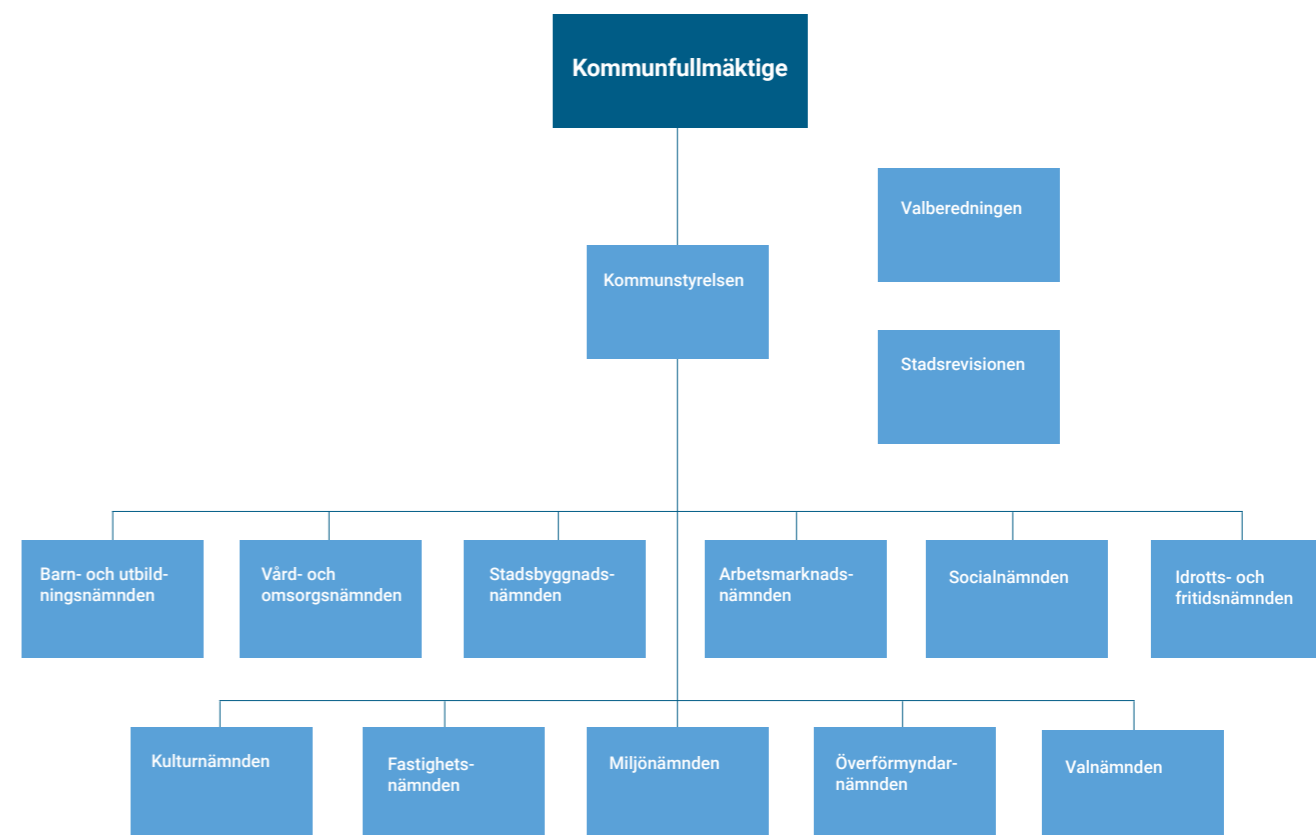
ORGANISATION OCH STYRNING

1) Ytterligare 3 procent av andelarna i bolaget ägs indirekt via AB Helsingborgshem.
 2) EVereg AB är till 26 procent direktägt av Öresundskraft AB. Ytterligare 12 procent av bolaget ägs indirekt via ägarandelen i EVereg Intressenter AB, vilket innebär att Öresundskraft totalt kontrollerar 38 procent av andelarna i bolaget.

Stadens organisation

ORGANISATION OCH STYRNING

Ledamöter i kommunfullmäktige, antal

Styrande partier för respektive mandatperiod är markerade med blå siffror.

	2002	2006	2010	2014
Socialdemokraterna	27	22	20	19
Vänsterpartiet	4	1	1	3
Moderaterna	17	19	23	19
Folkpartiet/Liberalerna	7	6	5	4
Centerpartiet	–	2	–	2
Miljöpartiet	2	3	6	6
Sveriges pensionärers intresseparti	–	3	–	–
Kristdemokraterna	5	3	2	2
Sverigedemokraterna	3	6	8	10
Totalt	65	65	65	65

Så styrs Helsingborg

Koncernens ledningssystem

Regeringsformen anger att kommunerna har till uppgift att sköta kommunens angelägenheter genom kommunal självstyrelse. Kommunernas högsta beslutande organ är kommunfullmäktige som kan liknas vid kommunens "riksdag". Vart fjärde år väljer helsingborgarna vilka som ska sitta i kommunfullmäktige genom att rösta i kommunvalet. Det finns också en kommunstyrelse, som brukar liknas vid kommunens "regering". Kommunstyrelsen leder, samordnar och har uppsikt över koncernen.

Kommunkoncernens ledningssystem

Ledningssystemet är en process för att planera och följa upp verksamheten där vi kopplar samman mål och ekonomi. Syftet är att säkerställa att vi uppfyller de politiska målen, oavsett om verksamheten drivs i egen regi eller extern. Ledningssystemet ger ett förtroendefullt samspel mellan politiker och verksamhet samt öppnar upp för dialog, dels inom koncernen, dels med dem som verksamheterna riktar sig till.

Program som sammanfattar den politiska viljan

I Helsingborg beslutar kommunfullmäktige om ett program för den fyraåriga mandatperioden. Programmet innehåller den politiska viljeinriktningen, och utifrån det programmet fattar kommunfullmäktige beslut om stadens mål, som i sin tur blir

utgångspunkten när nämnder, bolagsstyrelser och verksamheter skapar sina egna mål och planer.

Nämnderna och bolagen ansvarar för att driva en effektiv verksamhet inom sina respektive uppdrag utifrån lagstiftning, politiska mål, bolagsordningar, ägardirektiv, reglementen, styrdokument och ekonomiska förutsättningar.

Helsingborg 2035 pekar ut riktningen

Visionen Helsingborg 2035 förenar och ger riktningen för utvecklingen av koncernen Helsingborgs verksamheter. Den ska också engagera och inspirera till utveckling av platsen Helsingborg. Invånare, företag, föreningar, organisationer och andra i omvärlden ska veta vilka ambitioner som finns i Helsingborg och kunna bidra till förflyttningen mot visionen. Visionsarbetet hjälper oss att bygga ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart Helsingborg för människor och företag.

Omvärlden påverkar vad vi gör

För att möta framtidens utmaningar med smarta långsiktiga lösningar behöver vi kunskap och insikt om vad som händer i vår omvärld. Staden tar varje år fram en trend- och omvärldsanalys där vi undersöker de trender som präglar samhällsutvecklingen. Trend- och omvärldsanalysen och våra styrdokument är viktiga planeringsunderlag för att gå från insikt till handling.

Mål- och resultatstyrning i nämnder och verksamheter

Fokus på ständiga förbättringar

Vi fokuserar på mål och resultat. Genom att planera, följa upp och jämföra våra resultat med andra kommuner ser vi vad vi gör bra och vad vi kan göra bättre. Vi har en resultatkultur som innebär att vi agerar på och kommunicerar våra resultat för att ständigt bli bättre. Syftet är att stödja arbetet mot målen och skapa goda serviceupplevelser och livskvalitet för dem som verksamheten riktar sig till.

Mål- och resultatstyrning mot stadens mål

I koncernens ledningssystem arbetar nämnderna och förvaltningarna med mål- och resultatstyrning. Det innebär att vi formulerar prioriterade och mätbara mål inom fyra perspektiv: invånare, omvärld, organisation och ekonomi.

- Perspektiven invånare och omvärld har ett yttre fokus. Det handlar om dem vi finns till för samt förändringar och förutsättningar i vår omvärld.
- Perspektiven organisation och ekonomi har ett inre fokus. Här handlar det om produktivitet och hur vi använder våra resurser.

I vår mål- och resultatstyrning finns en målkedja mellan de politiska målen, verksamhetens mål och medarbetarens mål. Arbetet med mål och resultat visar vi i styrkort för tre nivåer: staden, nämnderna och verksamheterna.

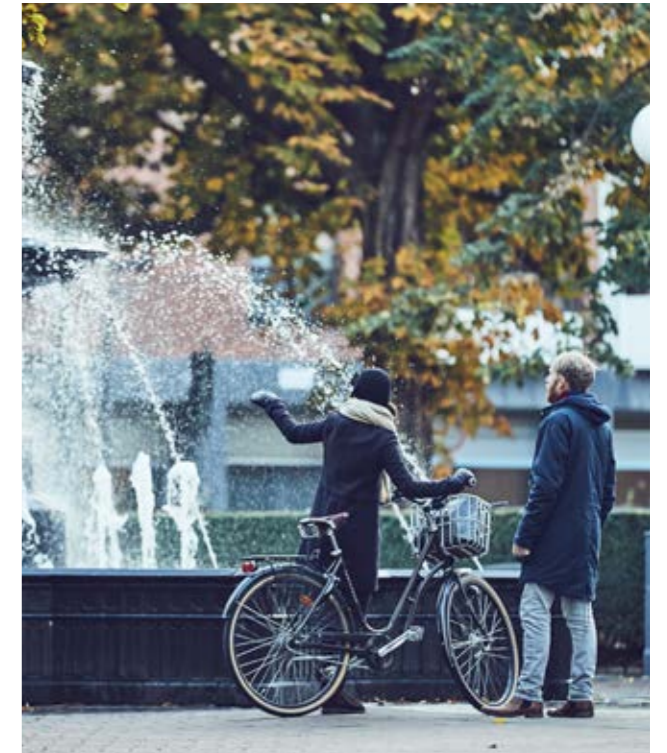

Foto: Freddy Billqvist

Mer information

Mer information om ledningssystemet, mål- och resultatstyrning, stadens mål, kommunens regelverk och styrdokument finns på webbplatsen styrning.helsingborg.se.

Våra resultat finns på helsingborg.se: helsingborg.se/kommun-och-politik/resultat-och-jamforelser/

Här är Helsingborgs trend- och omvärldsanalys: trendomvarld.helsingborg.se/

Stadens mål

Kommunfullmäktige beslutar om ett stadsövergripande styrkort för Helsingborgs stad. Det innehåller åtta tvärssektoriella mål som nämnder och bolag arbetar mot.

Till varje mål finns ett eller flera mätetal som är prioriterade ur ett stadsövergripande perspektiv. Alla mätetal har ett målvärde för 2017 och det samlade resultatet av de mätetal som finns till ett mål visar om vi har nått ambitionen för 2017 inom målet.

Uppföljning av stadens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Alla i Helsingborg ska ha möjlighet att påverka sina liv				
► Nöjd-Inflytande-Index	40	36	43	Minst index 42
► Andel förvärvsarbetande invånare 20-64 år ¹⁾	72,2 %	72,7 %	73,9 %	Minst 72,5 %
► Antal arbetstillfällen i Helsingborg ¹⁾	67 916	69 001	70 923	Minst 70 000
► Helsingborg ska vara en öppen och inkluderande stad				
► Invånarnas uppfattning - rekommendera att flytta till Helsingborg	76	72	71	Minst index 77
► Andel elever som upplever att man i skolan respekterar varandras olikheter	89 %	89 %	88 %	Minst 90 %
► Andel kunder som är ganska eller mycket nöjda med sin hemtjänst	89 %	88 %	90 %	Minst 90 %
► Andel flickor i den öppna fritidsverksamheten	-	30 %	38 %	Minst 36 %
► Invånarnas uppfattning om kulturverksamheten	69	70	72	Minst index 72
► Antal anmälda våldsbrott per 1000 invånare	15,5	16,1	15,3 ²⁾	Max 11,5
► I Helsingborg ska det finnas lika möjligheter för alla barn och unga				
► Andel elever i årskurs 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram (efter sommar-skola)	85 %	89 %	87 %	Minst 89 %
► Andel elever i årskurs 6 som fått minst betyget E i samtliga ämnen	79 %	78 %	79 %	Minst 79 %
► Elevers syn på skolan och undervisningen i årskurs 8 - andel positiva svar	84 %	83 %	81 %	Minst 84 %
► Andel barn och unga som fullföljer sin insats hos socialtjänsten	-	-	86 %	Minst 80 %

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Helsingborg ska ha det bästa klimatet för företagsamma människor				
► Nöjd-Kund-Index Företagsklimat (SKL:s servicemätning Insikt)	-	69	72 ³⁾	Minst index 73
► Andel företagsamma (har F-skattsedel, är delägare i ett aktivt handelsbolag, är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag)	10,9 %	11,0 %	10,9 %	Minst 11,3 %
► Helsingborg ska vara ledande i miljö- och klimatfrågor				
► Rankning Sveriges Bästa Miljökommun	13	4	1	Plats 10 eller bättre
► Avfallsmängd per invånare ¹⁾	-	398,4	397,8	Max 387 kg
► Energianvändning i stadens lokaler	142	138	140	Max 140 kWh/kvm

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Helsingborgs stad ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Hållbart medarbetarengagemang (motivation, ledarskap, styrning)	80	81	82	Minst 82
► Helsingborgs stad ska vara ledande i att ta tillvara digitaliseringens möjligheter				
► Andel hushåll med tillgång till snabbt bredband ¹⁾	70,5 %	83,8 %	86,7 %	Minst 88 %
► Ranking utifrån eBlomlådan	1	1	1	Plats 1

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Helsingborgs stads ekonomi ska vara god och balanseras med hänsyn till social och miljömässig hållbarhet				
► Stadens soliditet	54 %	56 %	49 %	Minst 54 %
► Resultat skattefinansierad verksamhet, mnkr (2 procent av skatteintäkterna)	187	321	316	Minst 147 mnkr

¹⁾ Resultaten har en eftersläpning på ett år

²⁾ Resultatet är preliminärt tills Brottsförebyggande rådet fastställer de slutliga uppgifterna för 2017

³⁾ Resultatet är preliminärt. Det slutliga resultatet kommer i maj 2018

Foto: Anna Alexander Olsson

Attraktiv arbetsgivare

Inom 20 år beräknas hälften av de arbeten som finns idag ha tagits över av digital teknik. Det visar en rapport från Stiftelsen för strategisk forskning. Däremot kommer yrken med tonvikt på den mänskliga aspekten att utvecklas och bli fler. I framtiden blir det ännu tydligare att det viktigaste för företag och organisationer är de anställda och deras kunskaper och färdigheter, det som kallas humankapitalet.

Vi vill attrahera, behålla och utveckla våra medarbetare, och vi ser till att rekrytera rätt kompetens varje gång det uppstår en vakans. Vi erbjuder ständigt lärande, stimulerar till samverkan och främjar interna karriärmöjligheter. Detta utvecklar enskilda medarbetare och bidrar både till stadens gemensamma utveckling och till arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare.

Vår ambition är att vara Sveriges mest attraktiva arbetsgivare. En av förutsättningarna för det är att vi vet vad som kommer att attrahera dagens ungdomar och vad som avgör när de väljer utbildning och jobb.

53 %

av de anställda i Sverige beräknas kunna ersättas av digital teknik under de kommande två decennierna.

Källa: Stiftelsen för strategisk forskning

”Tror jag måste säga upp mig, har inte fått feedback på 2,5 vecka”

Källa: 24-åring i Ungdomsbarometern 2017

Företaget Ungdomsbarometerns undersökning visar att personer i åldern 15-24 år är vana vid att bli lyssnade på och tagna på allvar. De är tydliga med att de arbetar för att leva och lever inte för att arbeta. De vill undvika stressen deras föräldrar haft under deras uppväxt och det finns ingen status i att jobba mycket. Undersökningen visar också att de behöver både tydliga mål och respons på sin prestation på arbetsplatsen. Gemensamt för dem som svarat i undersökningen är målet att bidra till en positiv samhällsutveckling. Vårt samhällsuppdrag gör att vi kan attrahera den kompetens som gör det möjligt att uppnå vår vision. Det ger oss också förutsättningar att fortsätta vara en kommun som levererar tjänster med hög kvalitet.

Framtidens arbetsplats för framtidens medarbetare

- Hur ser arbetsplatsen ut och vilka är era medarbetare i framtiden? Hur arbetar ni idag med att forma framtidens arbetsplats?

Helsingborgs stad

Det är viktigt att tänka nytt och vara öppen för att pröva nya lösningar i en föränderlig värld. I framtiden möter vi helsingborgarnas krav på god service och samhällets krav på effektivt resursanvändning med nya lösningar. Inom kommunala verksamheter, som traditionellt inte hör samman med spelplanen, använder medarbetarna arbetssätt som hämtats från spelvärlden. Till exempel kan miljöengagemanget ökas genom ett poängsystem i det dagliga arbetet. Genomgående innehåller arbetet mer lek och lust.

Alla medarbetare är ambassadörer för staden och har tydliga förebilder i sina chefer. Ledarna ser helheten och står upp för det gemensamma uppdraget. Medarbetarna är kreativa, förändringsvilliga och kan se helheten utan att fastna i detaljer. Vi arbetar med organisationskulturen och framhåller stadens samhällsnyttiga uppdrag. Alla arbetar tillsammans för samhällets långsiktiga utveckling.

För att förbereda oss på framtiden arbetar vi med idéutveckling, medarbetarskap, ledarskapsutveckling och nya styrmodeller. Men framförallt undersöker vi olika typer av digital teknik som kan möjliggöra innovationer och kreativitet för framtidens arbetsplatser.

Öresundskraft

Vi har utmanat själva anställningsbegreppet för att kunna svara på kravet om snabbhet, ständig utveckling, lärande, innovationskrav och engagemang. Specialiserad kunskap samordnar vi inom företaget, annat läggs ut på underleverantörer. Genom att kombinera anställda och konsulter i linjeverksamheten försäkras vi oss om ett inflöde av nya kunskaper. Vi har också öppnat för möjligheten att låta tidigare anställda arbeta kvar som konsulter. Vi drar fördel av den så kallade gigeekonomin

där fler väljer att ta sig an tillfälliga uppdrag. Både fysiska och digitala arbetsplatser är aktivitetsbaserade och anpassade efter vad som behöver göras.

För att möta framtiden med kompetens har vi tagit fram en strategi för kompetensförsörjning. Den ska ge oss en gemensam modell och ett gemensamt arbetssätt för vår strategiska kompetensutveckling. Vi har inlett arbetet med att formulera en strategi för hur vi ska bli ett självklart val hos morgondagens medarbetare och partner.

Helsingborgshem

Individualisering, digitalisering och globalisering är några av de trender som förändrat både bostadsbranschen och kundernas behov och beteende. Detta ställer krav på förändrade kompetenser och samarbeten hos oss. Roller som är självklara idag kommer att förändras och det kommer nya yrken som vi bara kan ana i dag. Våra nätverk måste vara både tätare och bredare än idag.

Våra största utmaningar som arbetsgivare idag är att vara proaktiva och att ställa om för att möta nya behov och oförutsedda händelser samt att driva utveckling. Det är förmågor som är avgörande om vi ska lyckas med vårt uppdrag.

Vi fortsätter utveckla vårt varumärke som arbetsgivare för att vara en organisation man vill arbeta tillsammans med. Det är nödvändigt att ledarskapet, arbetsplatserna och organisationen utvecklas i takt med tiden för att attrahera rätt medarbetare och samarbetspartner. Även framöver kan vi som arbetsgivare erbjuda möjligheten att vara med och att utveckla Helsingborg stad, något som många tilltalas av.

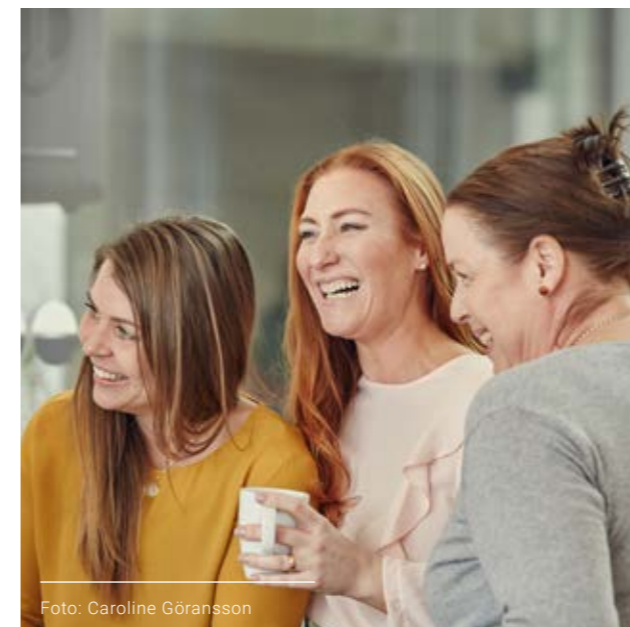

Foto: Caroline Göransson

Helsingborgs Hamn

Framtidens hamnbolag är en digital arbetsplats där vi jobbar på ett innovativt sätt och använder oss av system och verktyg som förenklar och effektiviserar för både medarbetare och kunder. Vi erbjuder medarbetarna en arbetsplats med delaktighet, trygghet och möjligheter till utveckling.

Vi har ett ledarskapsprogram för att stärka och utveckla våra ledare. Parallellt har vi startat en utbildning i medarbetarskap som samtliga anställda deltar i. Våra ledare och medarbetare möts och jobbar tillsammans med vår värdegrund där vi är ansvarsfulla, vänliga, utvecklande och ärliga. Med det som grund kan vi både bygga en plattform för framtiden, möjliggöra ett starkt ledarskap och bygga en kompetensbank.

NSR

I framtiden har synen på material och förbrukningsvaror ändrats. Men det finns fortfarande sådant som måste slängas, trots nytänkande och effektivare användning av material. Både NSR:s medarbetare och anställda i företaget som arbetar på NSR:s uppdrag samlar in material som invånarna måste göra sig av med eller inte längre behöver. Framtidens ”soggubbar” är materialtekniker som bland annat analyserar informationen om volymerna på de olika materialflödena. På så sätt kan vi få en förvarning om att en kund av någon anledning behöver ett extra stort kärl, som vi då kan sätta ut utan att kunden behöver boka det.

Vi arbetar målmedvetet med att gå från vision till praktisk vardag inom digitaliseringen, bland annat genom att utveckla vår projektkultur. Våra nuvarande projekt handlar om effektivisering och digitalisering, och syftar till att hitta utvecklingsmöjligheter. Även fortsättningsvis arbetar vi med mångfald, och en tjänst hos oss kan leda till karriärer i både privat och offentlig verksamhet.

Helsingborg Arena och Scen AB

I framtiden ökar kravet på kreativ kompetens och flexibilitet, även initiativkraft och öppenhet för nya idéer spelar en viktig roll. Medarbetarna behöver ha en grundinställning till arbetet som medger snabba förflyttningar och fokusskiften. Detta förutsätter en organisation som ännu mer än i dag främjar samarbeten över traditionella gränser och som möjliggör tillfälliga samarbetsformer mellan medarbetare från olika arbetsplatser, både inom och utanför kommunen. Medarbetarna representerar ett mycket brett spektrum av invånarna. Det är bra, för vi är övertygade om att kreativitet, öppenhet och flexibilitet frodas bäst i arbetsmiljöer som präglas av mångfald.

Våra policyer och planer är bland annat inriktade på det kreativa och att vi ska kunna anpassa oss till förändringar samt på förmågan att arbeta i team. Dessutom säger de vad bolaget premierar och prioriterar, och att vi som arbetsgivare tar ansvar utifrån övertygelsen om vikten av mångfald ibland medarbetarna.

Medarbetarna i siffror

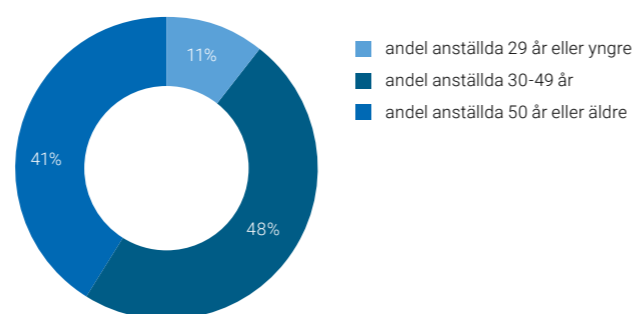
Koncernen Helsingborg

Vi är många som arbetar inom koncernen Helsingborg. Antal anställda räknas och presenteras på olika sätt i olika sammanhang. Totalt var vi **10 296** anställda år 2017 omräknat till helårsarbetare, inklusive stadens timanställda men exklusive de i arbetsmarknads-politiska insatser och ferieungdomar. Nedan kan du se hur många medarbetare som är anställda i koncernen med månadslön, hur dessa är fördelade på tillsvidareanställningar respektive tidsbegränsade anställningar, samt fördelningen mellan män och kvinnor.

Antal anställda

	2017	2016
Antal tillsvidareanställda	8 958	8 703
därav män	25,3%	24,8%
därav kvinnor	74,7%	75,2%
Antal tidsbegränsade anställningar med månadslön	1 371	1 267
därav män	28,1%	32,5%
därav kvinnor	71,9%	67,5%
Totalt	10 329	9 970

Ålderstruktur på medarbetarna 2017, procent av totalen

Genomsnittlig sysselsättningsgrad, procent

	2017	2016
Deltidsarbetande tillsvidareanställda		
Kvinnor	76,4	76,4
Män	76,2	75,9
Totalt deltidssarbetande tillsvidareanställda	76,3	76,4
Samtliga tillsvidareanställda		
Kvinnor	95,3	95,1
Män	97,3	97,2
Totalt	95,7	95,5

Pensionsavgångar 2017

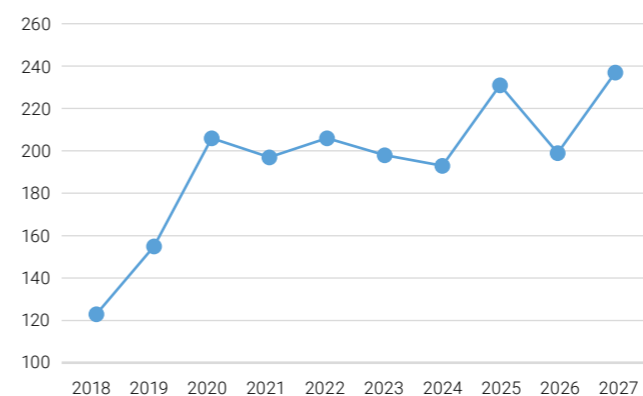
Av Helsingborgs stads tillsvidareanställda valde 152 medarbetare, fördelade över cirka 75 olika befattningar, att avsluta sin anställning med ålderspension under 2017.

Befattningar med störst andel pensionsavgångar är undersköterska (14,5 procent), förskollärare (7,2 procent), barnskötare (5,3 procent) och elevassistent (3,9 procent).

Möjliga pensionsavgångar inom kommande 10-årsperiod

Vid beräkning av Helsingborgs stads tillsvidareanställdas möjliga pensionsavgångar vid 65 års ålder under den kommande 10-årsperioden ser fördelningen ut enligt diagrammet nedan.

Antal möjliga pensionsavgångar inom kommande 10-års period

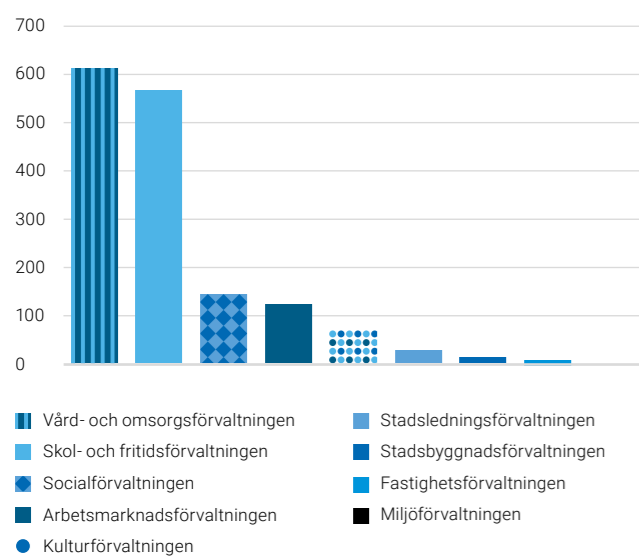
Sjukfrånvaro i Helsingborgs stad, procent av tillgänglig tid

Kön/åldersgrupp	2017	2016
Kvinnor		
29 år eller yngre	5,49	5,42
30-49 år	6,63	6,82
50 år eller äldre	8,13	7,97
Totalt kvinnor	7,11	7,18
Män		
29 år eller yngre	4,01	3,32
30-49 år	3,83	3,83
50 år eller äldre	5,12	5,00
Totalt män	4,34	4,23
Samtliga anställda		
29 år eller yngre	5,11	4,88
30-49 år	6,02	6,17
50 år eller äldre	7,53	7,39
Totalt	6,51	6,55
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro (mer än 60 dagar)		
Kvinnor	41,51	41,2
Män	31,20	36,7
Totalt	40,03	40,6

Helsingborgs stad

Genomsnittligt antal timavlönade i Helsingborgs stad under 2017, fördelade per förvaltning

Totalt hade Helsingborgs stad ett genomsnitt på 1 557 timanställda medarbetare under år 2017. I diagrammet nedan ser du dessa timanställda personer fördelade på de förvaltningar där de arbetar.

De tio största yrkesgrupperna*

Yrkesgrupp	Antal medarbetare
Undersköterska, skötare	1 299
Grundskolelärare	1 000
Förskollärare	769
Vårdbiträde, vårdare m fl	546
Handläggarsarbete	514
Administratörsarbete	434
Ledningsarbete	434
Socialsekreterare	412
Barnskötare	395
Övrigt socialt och kurativt	380

*Sett till antalet anställda

Tillsammans har stadens medarbetare en mycket bred kompetens. De representerar totalt **740** olika yrken. Inom de tio största yrkesgrupperna finns **6 183** medarbetare, cirka 68 procent av alla anställda.

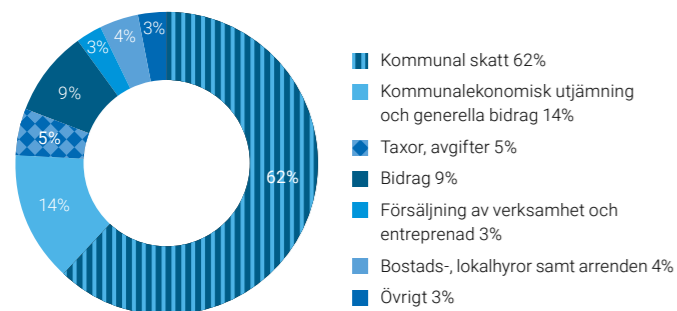
Ekonomi

Här beskriver och analyserar vi ekonomin – stadens, de kommunala bolagens och koncernens. Vi berättar vad skattepengarna används till och hur vår finansiering är uppbyggd.

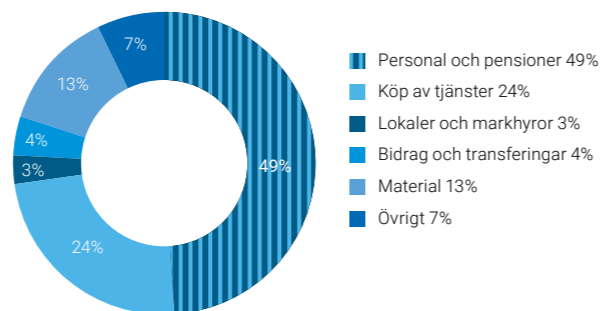

Vad används skattepengarna till?

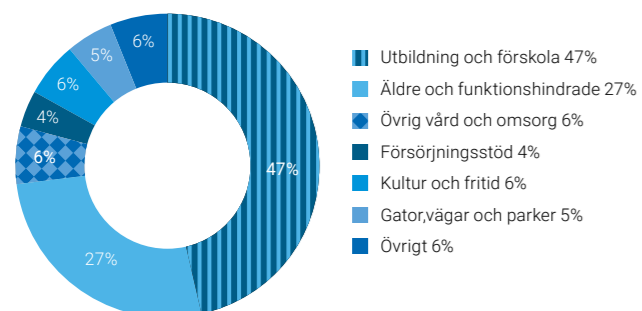
Intäkter, procent

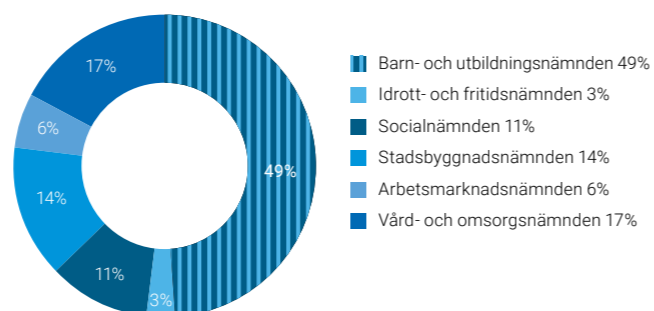
Kostnader, procent

Nettokostnadernas fördelning på olika verksamheter, procent

Extern verksamhet, procent

Nettokostnaderna är det som återstår av de löpande kostnaderna när vi har tillgodoräknat oss våra löpande intäkter, exempelvis barnomsorgsavgifter och avgifter för bygglov. Nettokostnaderna finansieras i första hand av skatter och statsbidrag. Diagrammet ovan visar hur nettokostnaderna fördelas på stadens olika verksamheter.

Staden bedriver en mängd verksamhet direkt riktad till invånarna. Under 2017 köptes sådan verksamhet in av extern part för 2 086 mnkr. Diagrammet ovan visar hur detta fördelas mellan stadens olika nämnder.

Not: VA-verkets verksamhet är inte inkluderad ovan.

En "100-lapp" i kommunalskatt används på följande sätt

Förskola med skolbarnomsorg	15,91	Gator, vägar och parker	4,64
Grundskola med förskoleklass	20,93	Stadsbyggnad	1,19
Gymnasieskola	7,20	Försörjningsstöd (inklusive administration)	3,74
Särskola	1,26	Arbete, integration och näringsliv	0,19
Fritidsverksamhet	3,03	Vuxenutbildning	1,67
Vård och omsorg om äldre och funktionshindrade	19,67	Miljö- och hälsoskydd	0,47
Insatser enligt LSS och LAS	7,16	Räddningstjänst	1,70
Individ- och familjeomsorg, barn och ungdom	3,87	Politik och revision	0,94
Individ- och familjeomsorg, vuxen	2,18	Övrigt	1,69
Kultur	2,56		

Foto: Anna Alexander Olsson

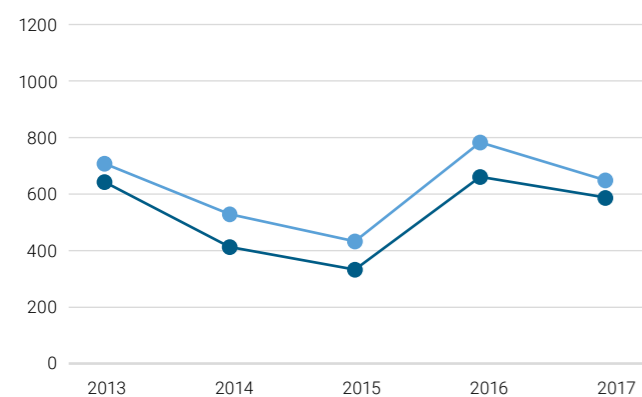
Koncernens ekonomi

Årets resultat

Helsingborgs stad redovisar tillsammans med de av staden ägda bolagen ett positivt resultat efter finansiella poster om 1 010 miljoner kronor för året, vilket är 300 miljoner bättre än föregående år. Den positiva utvecklingen beror på att såväl staden som AB Helsingborgshem, Helsingborgs Hamn AB och Öresundskraft AB med underkoncern presenterar resultat som är bättre än år 2016. Vid jämförelsen med föregående år ska dock beaktas att årets resultat i AB Helsingborgshem påverkats positivt med 374 miljoner från realisationsvinster vid försäljning av fastigheter till Rikshem. För ytterligare information om de enskilda bolagens ekonomiska utveckling hänvisas till avsnittet Bolagens ekonomi.

För att ge en bild av resultatutvecklingen i kommunkoncernen presenteras nedan ett diagram för de senaste fem årens utfall. För att öka jämförbarheten mellan åren redovisas resultatet exklusive jämförelsestörande poster. Vidare redovisas också ett nyckeltal rensat för den påverkan som förändringen av pensioner intjänade före år 1998 har. Anledningen är att Helsingborgs stad är en av de få kommuner som valt att redovisa detta pensionsåtagande i balansräkningen och därmed tas effekterna av det bort, med syfte att öka jämförbarheten med andra kommunkoncerner.

Resultat efter finansiella poster, mnkr

- Exklusive jämförelsestörande poster
- Exklusive jämförelsestörande poster och pensionsförpliktelser före 1998

Jämförelsestörande post

Post i resultaträkningen som redovisar resultatet från sådana händelser som inte har direkt med den normala verksamheten att göra och som stör jämförelser med andra perioders resultat. Dessa poster gör det svårt att bedöma utvecklingen av den normala verksamheten. För att få en bättre och mer jämförbar bild tar man därför fram ett resultat som är rensat från det som är jämförelsestörande. Exempel på resultat av händelser som kan hamna där är omfattande försäljning av anläggningstillgångar.

Kassaflöde

Kassaflödet från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital uppgick till 1 425 miljoner kronor, vilket är på samma nivå som föregående år. När även rörelsekapitalförändringen inkluderas uppgår årets kassaflöde från den löpande verksamheten till 3 218 miljoner. Det är en förbättring med 792 miljoner mot föregående år, men i denna analys ska också beaktas att förändring av kortfristiga räntebärande lån och certifikat ingår i begreppet rörelsekapital. Exkluderas dessa kortfristiga räntebärande lån och certifikat i beräkningen är det underliggande kassaflödet från verksamheten inklusive rörelsekapitalförändring 1 826 miljoner kronor, det vill säga 311 miljoner bättre än år 2016.

Investeringarna har varit betydande i kommunkoncernen under året, vilket också har påverkat det likvidmässiga flödet i investeringsverksamheten. Det totala utflödet i samband med förvärv av anläggningstillgångar uppgår under året till 2 235 miljoner kronor, vilket är på ungefär samma nivå som föregående års utfall. Det som skiljer mellan åren är att det kommit in betydligt mer likvida medel till kommunkoncernen i samband med försäljningar. Detta gör att det totala nettomässiga kassaflödet från investeringsverksamheten är ett utflöde om 1 555 miljoner kronor, vilket kan jämföras med föregående års utflöde om 2 218 miljoner.

Förändringen av långfristiga fordringar respektive skulder har resulterat i ett negativt utflöde om 322 miljoner kronor för år 2017, vilket ska jämföras med ett positivt inflöde om 689 miljoner föregående år. Den stora skillnaden mellan åren är att kommunkoncernen under året har minskat sina långfristiga räntebärande skulder väsentligt.

Det totala kassaflödet för kommunkoncernen för år 2017 är positivt och uppgår till 1 341 miljoner kronor, vilket ska jämföras med föregående års utfall om 897 miljoner. Likvida medel inklusive kortfristiga placeringar uppgår på balansdagen till 3 130 miljoner kronor mot 1 789 miljoner föregående år.

Kassaflöde

Koncernens inbetalningar och utbetalningar under året, det vill säga flödet av pengar (likvida medel).

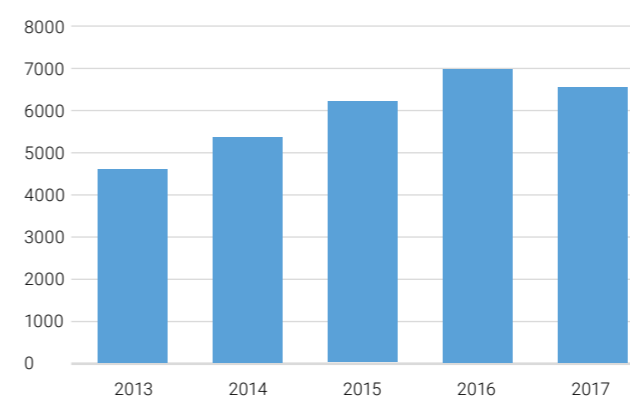
Nettolikviditet

När de räntebärande tillgångarna är större än de räntebärande skulderna så har man en nettolikviditet. Vid motsatsen, dvs när skulderna överstiger tillgångarna, har man istället en nettolåneskuld. Nettolikviditetens storlek är skillnaden mellan räntebärande tillgångar och räntebärande skulder.

Nettolåneskuld

Nettolikviditet är summan av räntebärande tillgångar minus räntebärande skulder och när dessa skulder överstiger motsvarande tillgångar redovisas en nettolåneskuld. I kommunkoncernen uppgår nettolåneskulden vid årsskiftet till 6 675 miljoner kronor, vilket är en skuldminskning med 290 miljoner sedan föregående år. Vid utgången av året uppgick stadens nettolåneskuld till 109 miljoner kronor, och därmed har staden själv ett reellt upplåningsbehov. Det ska även tilläggas att i koncernens nettolåneskuld ingår 714 miljoner som avser finansiell leasing av Filbornaverket, ett åtagande som Öresundskraft AB har.

Nettolåneskuld, mnkr

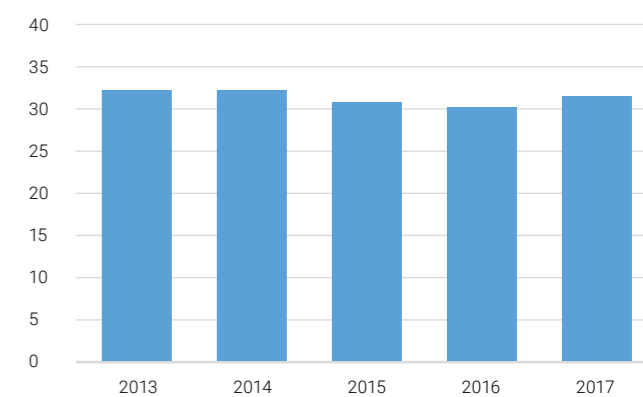
Soliditet

Soliditet beskriver hur stor del av de totala tillgångarna som finansierats med egna medel. Nyckeltalet uttrycker därmed den finansiella styrkan i balansräkningen och visar på den långsiktiga betalningsförmågan. Vid utgången av året redovisade Helsingborgs kommunkoncern ett eget kapital om 7 937 miljoner kronor, vilket ska ställas i relation till samtliga tillgångar om 25 295 miljoner. Detta ger en synlig soliditet om 31,4 procent, vilket är 1,3 procentenheter högre än vid utgången av år 2016.

Det finns ingen allmän rekommendation för vilken soliditet som en kommunkoncern minst bör ha. Dessutom återspeglar inte den beräknade soliditeten enligt ovan den faktiska finansiella styrkan på ett helt rättvisande sätt, eftersom det i de ägda fastighetsbestånden finns betydande övervärden som inte är medtagna. En marknadsvärdering av fastigheter skulle höja soliditeten för Helsingborgs kommunkoncern, och på motsvarande sätt finns också dolda övervärden i andra kommunkoncerner. Detta försvårar en jämförelse av soliditeten. Vidare är måttet på soliditet inte heller helt jämförbart med andra kommunkoncerner eftersom staden har valt att redovisa pensionsåtaganden intjänade före år 1998 som en skuld i balansräkningen. Detta är inte i enlighet med gällande redovisningsrekommendationer, men staden har valt att göra det med hänvisning till att det ger en bättre bild av stadens faktiska åtaganden. Redovisade pensioner intjänade före år 1998 uppgår till 2 489 miljoner kronor inklusive särskild löneskatt.

Balansomslutningen per sista december 2017 uppgick till 25 295 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2 008 miljoner i relation till föregående år. Förändringen är till lika delar hänförlig till ökade investeringar i anläggningstillgångar och till koncernens likviditetsflöde, som medfört att likvida tillgångar inklusive kortfristiga placeringar är större än vanligt. Av den totala balansomslutningen representerar anläggningstillgångar cirka 82 procent, vilket är något lägre än föregående år.

Soliditet, procent

Soliditet

Anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Soliditeten speglar betalningsförmågan på lång sikt och är ett uttryck för den finansiella styrkan. Sett över tid beskriver soliditeten hur den finansiella styrkan utvecklas. En försämrad soliditet innebär att förändringar i tillgångarna inte kunnat finansieras med egna pengar i samma utsträckning som tidigare. Om detta fortsätter urholkas den finansiella styrkan.

Nettolåneskuld

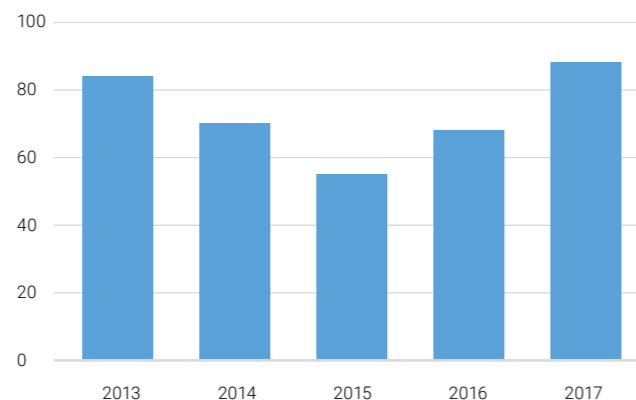
När de räntebärande skulderna är större än de räntebärande tillgångarna kallas det att man har en nettolåneskuld. Vid motsatsen, dvs när tillgångarna överstiger skulderna, har man istället en nettolikviditet. Nettolåneskuldens storlek är skillnaden mellan räntebärande tillgångar och räntebärande skulder.

Investeringar

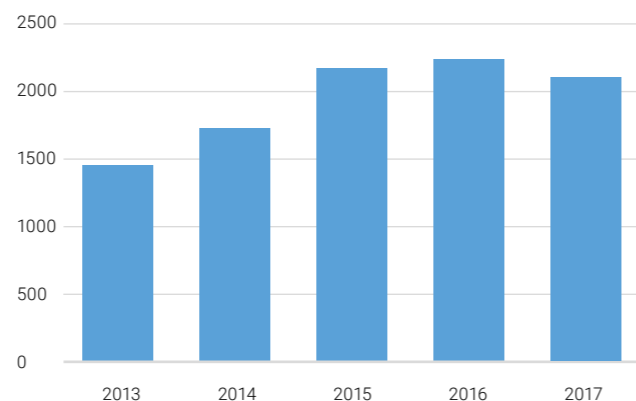
Under 2017 har staden fortsatt öka sina investeringsutgifter, medan bolagen totalt sett har minskat sina investeringar. Största minskningen står AB Helsingborgshem för. Kommunkoncernens totala investeringar uppgår under året till 2 235 miljoner kronor, vilket är på ungefär samma nivå som 2016. Av genomförda investeringar är cirka 53 procent hänförligt till investeringar i stadens regi och resterande 47 procent till de bolag som ägs av staden. Detta är en förändring mot de senaste åren då bolagen stått för klart över 50 procent av investeringarna. Bland bolagen är det framför allt AB Helsingborgshem som står bakom investeringsvolymen, men även Öresundskraft AB investerar löpande till betydande belopp.

Möjligheten att helt eller delvis finansiera investeringar av egen kraft är viktig ur ett ekonomiskt hållbarhetsperspektiv. Här till höger presenteras ett diagram över kommunkoncernens förmåga att finansiera genomförda investeringar under respektive år. Nyckeltalet självfinansieringsgrad av investeringar, som uttrycks i procent, visar kassaflödet från den löpande verksamheten exklusive förändringar i kortfristig upplåning i relation till genomförda investeringar under året.

Självfinansieringsgrad av investeringar, procent

Nettoinvesteringar, mnkr

Nettoinvesteringar

Bruttoinvesteringar minus olika typer av investeringsbidrag.

Självfinansieringsgrad av investeringar

Detta är ett nyckeltal som uttrycks i procent och visar hur stor del av investeringarna i materiella tillgångar, exempelvis fastigheter, som har finansierats med egna pengar som verksamheten har genererat.

Foto: Kristoffer Granath

Ekonomiska engagemang inom kommunkoncernen

	Försäljning		Räntor		Lån		Borgen		Koncernbidrag	
	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Helsingborgs stad	99	-201	25	-	5 400	-	0	-	-	-
Helsingborgs Stads Förvaltning AB	-	-	-	0	-	-	-	-	171	171
Helsingborgs Arena och Scen AB	10	-47	-	0	-	-	-	-	-	156
Helsingborgs Hamn AB	9	-37	-	-	-	-	-	-	64	-
Helsingborgshems Holding AB	-	-	-	0	-	4 200	-	-	-	1
AB Helsingborgshem	36	-116	-	-18	-	-	-	-	-	-
Vårdfastigheter i Helsingborg AB	9	0	-	0	-	17	-	-	-	-
Helsingborg Energi Holding AB	-	-	-	0	-	-	-	-	107	107
Öresundskraft AB med underkoncern	255	-40	-	-4	-	950	-	0	107	-
Helsingborgs Stads Fastighets Holding AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Helsingborgs Stads Parkerings AB	1	-0	-	0	-	23	-	-	-	-
Kuriren 6 AB	1	-0	-	0	-	1	-	-	-	-
Sobeln 28 AB	0	-0	-	0	-	0	-	-	-	-
Tegskiftet 2 AB	0	-0	-	0	-	1	-	-	-	-
Nordvästra Skånes Renhållnings AB	35	-24	-	-2	-	209	-	-	-	-

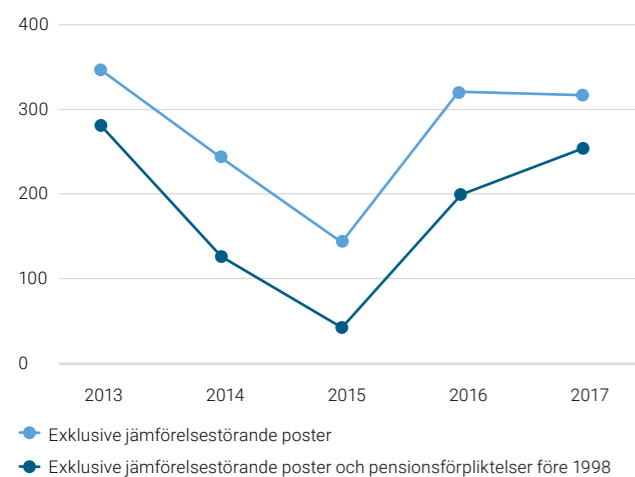
Stadens ekonomi

Årets resultat

Helsingborgs stad redovisar ett resultat på 316 (321) miljoner kronor för år 2017, vilket är väsentligt bättre än både årets budget och prognosen som lämnades i delårsbokslutet i augusti. Det redovisade resultatet överstiger budget med 169 miljoner men är 5 miljoner lägre än föregående år. Från ett övergripande perspektiv är årets överskott till stor del en följd av väsentligt lägre pensionskostnader och lägre kostnader för bostäder till nyanlända än förväntat samt att byggbonusen från Boverket blev högre än förväntat.

Vid jämförelse mellan Helsingborg och andra kommuner är det också viktigt att rensa resultatet för den påverkan som förändringen av pensionsskulden intjänad före år 1998 har. Anledningen till detta är att Helsingborg är en av de få kommuner som har valt att redovisa detta pensionsåtagande i balansräkningen, en avvikelse från riktlinjerna för den kommunala redovisningen.

Resultat före jämförelsestörande poster, mnkr

Jämförelsestörande post

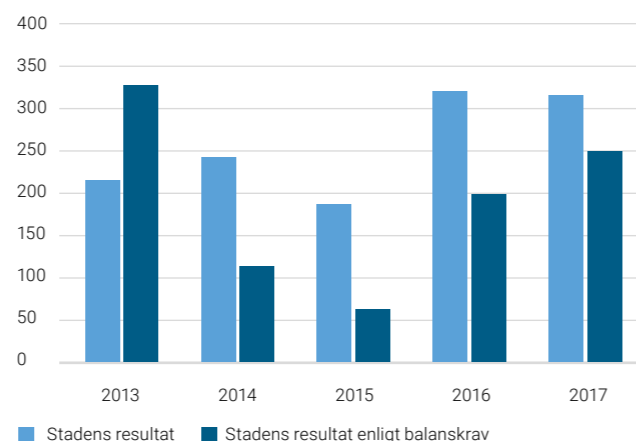
Post i resultaträkningen som redovisar resultatet från sådana händelser som inte har direkt med den normala verksamheten att göra och som stör jämförelser med andra perioders resultat. Dessa poster gör det svårt att bedöma utvecklingen av den normala verksamheten. För att få en bättre och mer jämförbar bild tar man därför fram ett resultat som är rensat från det som är jämförelsestörande. Exempel på resultat av händelser som kan hamna där är omfattande försäljning av anläggningstillgångar.

Årets balanskravsresultat

Enligt kommunallagen ska en kommun ha en god ekonomisk hushållning och en lagstadgad del i detta är att styra verksamheten så att årets totala intäkter är större än de totala kostnaderna, det vill säga det finns ett krav på balans mellan intäkter och kostnader. Om detta inte uppnås och ett underskott uppstår ur balanskravshänseende, så måste en kompensation ske med positiva resultat inom kommande treårsperiod. Detta för att neutralisera det negativa resultatet och återställa balansen i eget kapital.

Vid beräkning av ett balanskravsresultat är utgångspunkten redovisat resultat för perioden och för Helsingborgs stad uppgick årets resultat till 316 miljoner kronor. Sedan ska resultatet rensas för de poster som inte är en del i den ordinarie verksamheten. Exempel på poster som ska justeras är realisationsvinster på anläggningstillgångar, eventuella realiserade förluster på värdepapper och förändringar i pensionsskuld intjänad före år 1998. Det justerade balanskravsresultatet för år 2017 uppgår till 250 miljoner, vilket visar att staden uppfyller det lagstadgade resultatmålet för en ekonomi i balans med mycket god marginal.

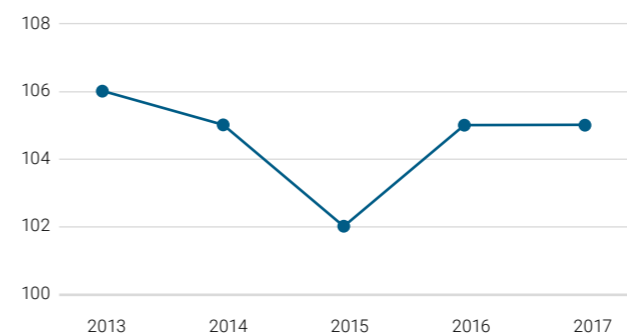
Resultat enligt avstämning mot balanskravet, mnkr

God ekonomisk hushållning

Det tidigare nämnda balanskravsresultatet är en resultatmässig miniminivå som landets kommuner måste förhålla sig till. Många kommuner anser att ett resultat där intäkterna precis täcker kostnaderna inte borgar för en långsiktig finansiell hållbarhet och därmed inte heller garanterar en god ekonomisk hushållning. Ur detta ställningstagande har det vuxit fram en praxis som anger att årets resultat bör motsvara minst 2 procent av de totala skatteintäkterna. För Helsingborg har denna praxis blivit en ledstjärna då ett av de finansiella nyckeltalen i stadens styrkort är att resultatet i den skattefinansierade verksamheten ska uppgå till minst 2 procent av skattenettet. Omräknat i pengar motsvarade det en målsättning på 147 miljoner kronor för år 2017. Utfallet för året blev 316 miljoner, vilket i förhållande till faktiskt skattenetto motsvarar cirka 4,6 procent, och staden når därmed sin målsättning med god marginal.

Skattenettots andel av verksamhetens nettokostnader, exklusive jämförelsestörande poster, procent

Balanskrav

Det lagstadgade balanskravet är en resultatmässig miniminivå som innebär att årets totala intäkter måste vara högre än de totala kostnaderna. Om ett underskott uppstår ur balanskravssynpunkt så måste detta kompenseras med motsvarande överskott inom en treårsperiod.

Skattenetto

Summan av våra skatteintäkter, intäkter från kommunala fastighetsavgifter och generella statsbidrag, justerad för det kommunala utjämningsystemet samt LSS-utjämningsbidrag.

Känslighetsanalys resultat effekt, mnkr

Löneökning 1 procent	-43
100 nya heltidstjänster	-48
Ökade priser tjänster och varor med 1 procent	-40
Ökat försörjningsstöd med 1 procent	-2
Infriade borgensförbindelser med 1 procent	-4
Skatthejning med 1 kr	314
Ökning rikets skatteunderlag med 1 procent	64
Ökat tillskott från staten med 1 miljard till kommunsektorn (kommuner och landsting)	10
Ökat tillskott från staten med 1 miljard till enbart kommunerna	14
Ökade taxor med 1 procent	5
Förändring samtliga statsbidrag med 1 procent	21

Nettokostnad

Skillnaden mellan de intäkter (avgifter, bidrag och dylikt) och kostnader som stadens olika verksamheter redovisar. Verksamhetens nettokostnader finansieras i första hand av skatter och statsbidrag.

För att säkerställa en god och balanserad ekonomi finns ytterligare ett finansiellt nyckeltal i stadens övergripande styrkort. Nyckeltalet är att Helsingborg ska ha en viss soliditet. Begreppet soliditet återspeglar den finansiella styrkan och anger stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. För år 2017 var det fastställda målet att stadens soliditet justerat för koncernintern finansiering via internbanken skulle uppgå till minst 54 procent. Utfallet blev 49 procent, vilket är en försämring med 5 procentenheter mot föregående år. Förändringen mot år 2016 består framför allt i att tillgångarna i staden exklusive internbanken ökat med cirka 2 000 miljoner kronor, vilket påverkar soliditeten.

Förutom de två finansiella nyckeltalen i styrkortet arbetar Helsingborg med ambitionen att staden inte ska vara beroende av finansiella intäkter för att finansiera den ordinarie verksamheten. Denna målsättning går ut på att redovisat skattenetto i förhållande till verksamhetens nettokostnader bör vara minst 100 procent. Nettokostnad är skillnaden mellan de intäkter (avgifter, bidrag och liknande) och kostnader som stadens olika verksamheter redovisar. Under de senaste 10 åren har staden uppnått detta mål och för år 2017 är skattenettet i förhållande till nettokostnaden 105 procent, vilket är på samma nivå som 2016.

Foto: Freddy Billqvist

Nämndernas verksamhetsresultat

Det redovisade resultatet för stadens nämnder, exklusive stadsgemensamma poster, uppgår till ett totalt överskott om cirka 29 miljoner kronor. Den främsta orsaken till överskottet är minskat försörjningsstöd.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens bokslut visar på ett underskott på 21,8 miljoner kronor. Det redovisade resultatet beror i huvudsak på att antalet barn och elever i förskola och grundskola varit betydligt fler än vad staden uppskattade inför år 2017. Ökningen av elever som går i förskola respektive skola är dels en följd av ett stort antal nyanlända till Helsingborg, dels ett resultat av att övrig inflyttning till staden också har varit större än förväntat. Underskottet i förskola och grundskola uppgår till 38,9 miljoner men möts till viss del av ett överskott för gymnasieskolan på 15,8 miljoner. Inflödet av nyanlända elever har nästan helt stannat av på gymnasiesidan, vilket medför något färre elever än budgeterat. Detta tillsammans med högre statsbidrag än förväntat från Migrationsverket skapar ett överskott.

Utöver utmaningen med mycket fler barn och ungdomar i verksamheten, så har ekonomin också påverkats av svårigheter att rekrytera behöriga förskollärare och pedagoger. Bland annat har den stora efterfrågan på personal inom dessa yrkesgrupper medfört att lönen är en allt viktigare konkurrensfaktor, vilket ger ökade kostnader både nu och kommande år.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett underskott på 26,2 miljoner kronor. Resultatet är betydligt sämre än föregående år och är bland annat en följd av en stor ökning av antal vårdtagare inom hemvården samt fortsatt höga kostnader för externa placeringar framförallt inom LSS-området. Även entreprenadkostnaderna är högre än planerat.

Under 2016 gick fyra vårdboenden och fyra enheter inom LSS över till privat regi. I samband med överlåtelsen av vårdboenden valde cirka 100 medarbetare att behålla sin kommunala anställning och inte följa med till de övertagande entreprenörerna. Detta har inneburit en temporär övertalighet under 2017.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott på 37,3 miljoner kronor. Det positiva resultatet är i huvudsak en följd av att flera större investeringsprojekt har förskjutits i tid av olika anledningar. Under året använde verksamheten endast 67 procent av beviljad investeringsram. Fördröjningen i projekt har medfört lägre räntekostnader samt avskrivningar än vad som tidigare varit planerat och den totala avvikelsen för detta uppgår till 32,2 miljoner.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden redovisar ett överskott på 21,4 miljoner kronor. Det positiva utfallet har bland annat sin grund i att försörjningsstöd som staden betalar ut har fortsatt att minska för femte året i rad, något som i sin tur resulterat i kostnader som är 32,5 miljoner lägre än förväntat. Minskningen i antalet utbetalda försörjningsstöd motsvarar 3,3 procent och i genom-

snitt per månad har staden lämnat bidrag till 1 891 (1 954) hushåll. Ekonomiskt stöd till nyanlända betalas initialt av Migrationsverket och påverkar inte nämndens resultat. Dessa hushåll kan bli aktuella för försörjningsstöd i stadens regi efter cirka 3 år. Nämnden har haft ökade kostnader för sommarpraktik, jobbprojekt och yrkespraktik vilket medfört att verksamhetsområdet arbetsmarknad visar ett underskott på 9,1 miljoner kronor. De insatser som genomförts har inte varit tillräckliga för att nå uppsatta mål och det finns fortfarande många personer som står utanför arbetsmarknaden.

Det ökade antalet nyanlända till Helsingborg har medfört att fler elever deltar i vuxenutbildningens svenska för invandrare (sfi), men inom den eftergymnasiala utbildningen har insatserna blivit något färre till följd av minskat behov. Eftersom Migrationsverket bekostar en betydande del av dessa insatser har nämndens resultat inte påverkats nämnvärt av variationen i relevantantal.

Socialnämnden

Socialnämnden redovisar ett underskott på 5,2 miljoner kronor. Resultatet förklaras till största delen av att verksamhetsområdet som inriktar sig på social omsorg för vuxna redovisar ett underskott på 33,4 miljoner, vilket bara delvis har täckts av ett extra tillskott från stadsgemensamt med 23,5 miljoner. De stora kostnaderna förklaras i huvudsak av en ökning av LVM-placeringar och skyddsplaceringar.

Idrotts- och fritidsnämnden

Idrotts- och fritidsnämndens bokslut visar på ett överskott på 4,2 miljoner kronor. Utfallet är en kombination av flera resultatdelar som balanseras upp ganska väl.

Kulturnämnden

Kulturnämnden redovisar ett överskott på 2,4 miljoner kronor. De flesta verksamheter visar mindre överskott och inga enskilda poster förklarar det positiva resultatet.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens resultat för året motsvarar ett överskott på 20,2 miljoner kronor. Utfallet har sin huvudsakliga grund i att stadens ägda lokaler har haft en hög uthyrningsgrad och lägre driftskostnader samt att utrangeringar inte behövts.

Miljönämnden

Miljönämndens bokslut redovisar ett mindre överskott år 2017. Verksamheterna har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden redovisar ett underskott på 3,2 miljoner kronor. Underskottet kan kopplas till kostnader för ensamkommande barn.

Stadsrevisionen och valnämnden

Stadsrevisionen och valnämnden redovisar båda ett mindre överskott år 2017. Verksamheterna har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Kommunstyrelsen inklusive stadsgemensamt

Kommunstyrelsen redovisar tillsammans med stadsgemensamt ett överskott på 205,8 miljoner kronor, varav stadsledningsförvaltningen står för 35,1 miljoner och stadsgemensamt för 170,7 miljoner. Det överskott som stadsledningsförvaltningen visar består dels av positiva resultat från mark- och exploateringsverksamheten, dels av överskott inom avdelningen för strategisk samhällsutveckling.

Inom stadsgemensamt är årets positiva resultat främst hänförligt till att stadens pensionskostnader och kostnaderna för bostäder till nyanlända blev betydligt lägre än befarat. Därtill har staden fått ett statsbidrag för att främja bostadsbyggande om 38 miljoner kronor, vilket var 33 miljoner mer än budgeterat. Bidraget infördes av regeringen under våren 2016 med syfte att främja ett ökat bostadsbyggande i Sverige.

Verksamheternas nettokostnader, mnkr

	2015	2016	2017
Förskola med skolbarnomsorg	995	1 050	1 120
Grundskola med förskoleklass	1310	1 391	1 473
Gymnasieskola	441	481	507
Särskola	64	81	89
Fritidsverksamhet	206	207	213
Vård och omsorg om äldre och funktionshindrade	1 295	1 330	1 384
Insatser enligt LSS och LAS	427	473	504
Invid och familjeomsorg, barn och ungdom	244	230	272
Individ- och familjeomsorg, vuxen	130	130	153
Kultur	172	174	180
Gator, vägar och parker	361	343	326
Vatten- och avloppsverk	13	-14	-8
Avfallshantering	0	0	0
Stadsbyggnad	83	81	84
Försörjningsstöd (inklusive administration)	278	269	263
Arbete, integration och näringsliv	25	26	13
Vuxenutbildning	112	100	117
Miljö- och hälsoskydd	29	28	33
Räddningstjänst	115	117	119
Politik och revision	63	61	66
Övrigt	82	181	127
Summa	6 445	6 741	7 038

Finansnetto

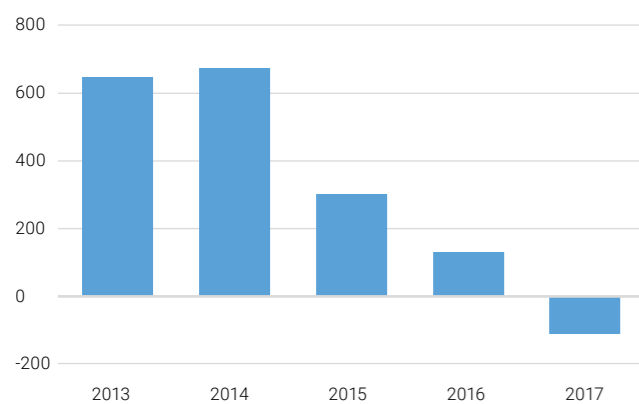
Stadens finansnetto består av externa räntor, räntor på förskottbetalningar i samband med exploateringar, finansiella instrument, indexförändring av skuld till Trafikverket samt mindre övriga finansiella intäkter och kostnader som utgörs av lägre belopp. Finansnettot uppgår till -8 miljoner kronor, vilket är att jämföra med föregående års utfall på -23 miljoner.

Kassaflöde och nettolikviditet

Stadens kassaflöde var positivt med 1 396 miljoner kronor under år 2017, vilket innebär att inbetalningarna till staden varit större än gjorda utbetalningar. Den löpande verksamheten har skapat ett betydande likvidmässigt inflöde, vilket bland annat har använts för att betala årets investeringar. Likvida medel vid årets slut uppgick till 2 988 miljoner, varav 1 995 miljoner var kortfristiga placeringar och 993 miljoner var likvida medel på bank.

När de räntebärande tillgångarna är större än de räntebärande skulderna så redovisas en nettolikviditet. Vid årets slut var förhållandet det omvända och nettolikviditeten var negativ med -109 miljoner kronor, vilket är en förändring med -240 miljoner mot föregående år. Detta innebär att staden istället för nettolikviditet hade en nettolåneskuld 2017, då de räntebärande skulderna översteg de räntebärande tillgångarna. Förändringen var väntad och därtill så förväntas kommande års planerade investeringar gradvis öka nettolåneskulden.

Nettolikviditet, mnkr

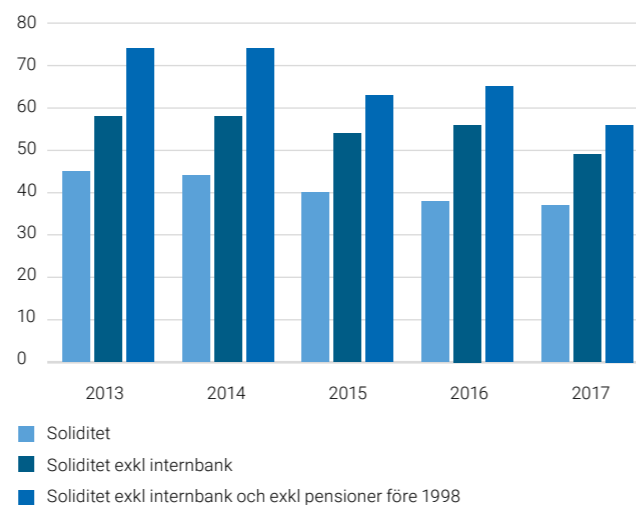
Soliditet

Soliditet är en beskrivning av hur stor del av stadens samtliga tillgångar som är finansierade med egna medel. Vid en god ekonomisk ställning är soliditeten hög, vilket innebär att ägda tillgångar inte behöver finansieras med lånade pengar i samma utsträckning. På så vis ger soliditeten ett uttryck för stadens långsiktiga betalningsförmåga och återspeglar den finansiella styrkan.

Vid utgången av år 2017 redovisar Helsingborgs stad ett eget kapital om 8 936 miljoner kronor, vilket ska ställas i relation till samtliga tillgångar om 24 076 miljoner. Detta ger en synlig soliditet om 37 procent, men detta sätt att beräkna soliditet är något missvisande för stadens verksamhet. Anledningen

är att stadens internbank har tagit lån på cirka 6 000 miljoner för vidareutlåning till några av de bolag som staden äger. Om dessa finansiella lån exkluderas redovisas en soliditet som beskriver Helsingborgs ekonomiska ställning på ett bättre sätt. Den justerade soliditeten uppgår till cirka 49 procent, vilket är en minskning med 5 procentenheter mot föregående år. Om en jämförelse av soliditet ska göras mellan Helsingborg och andra kommuner behöver även en justering göras för pensionsavsättningar. Bakgrunden till denna justering är att staden valt att redovisa pensioner intjänade före år 1998 som en avsättning i balansräkningen och inte som en ansvarsförbindelse. Anledningen till att staden har tillämpat detta redovisningssätt är för få en bättre bild av de faktiska skulderna, även om det inte är enligt lagstadgade riktlinjer. När både lånen till ägda bolag samt pensionsskulden räknas bort uppgår stadens soliditet till 57 procent.

Soliditet, procent

Kassaflöde

Stadens inbetalningar och utbetalningar under året, det vill säga flödet av pengar (likvida medel).

Nettolikviditet

När de räntebärande tillgångarna är större än de räntebärande skulderna har man en nettolikviditet. Vid motsatsen, dvs när skulderna överstiger tillgångarna, har man istället en nettolåneskuld. Nettolikviditetens storlek är skillnaden mellan räntebärande tillgångar och räntebärande skulder.

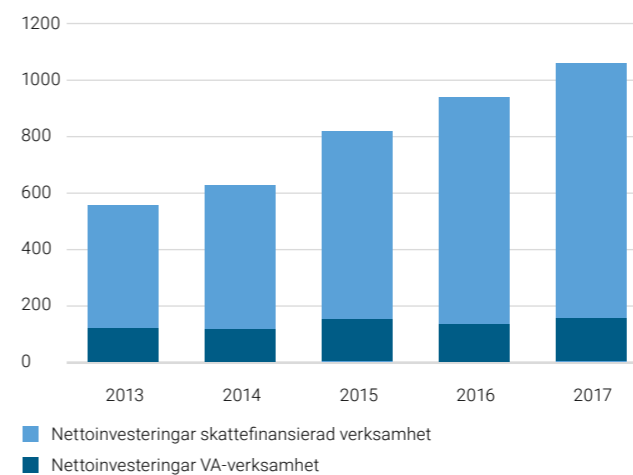
Soliditet

Anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Soliditeten speglar betalningsförmågan på lång sikt och är ett uttryck för den finansiella styrkan. Sett över tid beskriver soliditeten hur den finansiella styrkan utvecklas. En försämrad soliditet innebär att förändringar i tillgångarna inte kunnat finansieras med egna pengar i samma utsträckning som tidigare. Om detta fortsätter urholkas den finansiella styrkan.

Investeringar

Helsingborgs stad har under året gjort nettoinvesteringar på 1 058 miljoner kronor, vilket är en ökning med 125 miljoner mot föregående år. Nästan 86 procent av nettoinvesteringarna hänförs till stadens skattefinansierade verksamhet och drygt 14 procent hänförs till investeringar i anläggningar inom VA-verksamheten.

Nettoinvesteringar, mnkr

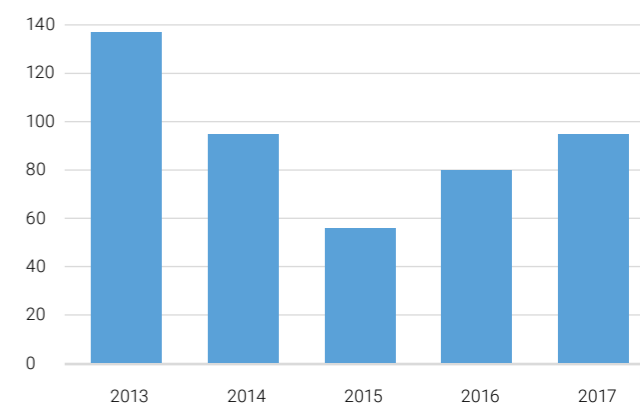
Av årets totala skattefinansierade investeringar om 1 058 miljoner kronor är ungefär 540 miljoner för satsningar på fastigheter i staden. De enskilt största projekten är byggnation av en ny skola i Rydebäck, ny skola på Gustavslund, den färdigställda anpassningen av före detta Gustav Adolfskolan till ny grundskola, tillbyggnad av Gläntanskolan och ny förskola på Ringstorp. En annan betydande kategori av investeringar för staden är infrastrukturella satsningar. Inom denna kategori har stadsbyggnadsnämnden redovisat aktiverade projekt motsvarande cirka 300 miljoner under året. Det pågående projektet med att förbereda kajerna i Oceanhamnen inför kommande bebyggelse och ombyggnaden av Drottninggatan och Järnvägsgatan är de enskilt största satsningarna.

De tio största investeringarna 2017, mnkr

Projekt	Nettoinvestering
Rydebäck, ny skola	-76
Kajer i Oceanhamnen	-50
Före detta GA skolan, anpassning för ny verksamhet	-42
Gustavslund, ny skola	-41
Gläntanskolan, tillbyggnad salar	-38
Ringstorpsparken, ny förskola	-36
Drottninggatan och Järnvägsgatan, etapp 1	-33
Olympia, om- och tillbyggnad	-30
Pianisten, ny förskola i Ödåkra	-26
Senderödsvägens LSS-boende, nybyggnad	-24

Att investera i tillgångar kräver kapital och att finansiera utan att låna kapital är en utmaning. Staden har haft som målsättning att i möjligaste mån finansiera investeringar i anläggningstillgångar av egen kraft, men det är något som är högst beroende av både stadens resultatutveckling och det investeringsbehov som finns. Sedan år 2013 har stadens nettoinvesteringar ökat för varje år, men stadens förmåga att öka kassaflödet i verksamheten har inte varit lika linjärt uppåtstående. Framåttik-tat finns en bedömning att den egna finansieringsförmågan gradvis kommer att avta i förhållande till de investeringar som samhällsutvecklingen medför och den växande befolkningen kräver. Nedan finns ett diagram över stadens förmåga att finansiera gjorda investeringar under respektive år. Nyckeltalet självfinansieringsgrad av investeringar, som uttrycks i procent, visar stadens kassaflöde från den löpande verksamheten exklusive förändringar i kortfristig upplåning i relation till genomförda investeringar under året.

Självfinansieringsgrad av investeringar, procent

Nettoinvesteringar

Bruttoinvesteringar minus olika typer av investeringsbidrag.

Självfinansieringsgrad av investeringar

Detta är ett nyckeltal som uttrycks i procent och visar hur stor del av investeringarna i materiella tillgångar, exempelvis fastigheter, som har finansierats med egna pengar som verksamheten har genererat.

Pensionsåtagande

Det totala pensionsåtagandet som staden redovisar i sin balansräkning uppgick vid utgången av 2017 till 2 611 miljoner kronor inklusive särskild löneskatt, vilket är en minskning med 72 miljoner jämfört med föregående år. Förändringen beror i huvudsak på att utbetalningarna för dessa pensioner varit större än det sammanlagda värdet av årets skuldförda intjänning och de reservationer som gjorts för ränte- och beloppsuppräknings av tidigare års åtagande. Beräkningen av pensionskulden bygger på Sveriges Kommuner och Landstings riktlinjer (RIPS17) samt pensionsavtalen KAP-KL och AKAP-KL.

Av de redovisade avsättningarna för pensioner om 2 611 miljoner kronor är 95 procent av beloppet pensioner intjänade före år 1998. Efter denna tidpunkt inbetalas istället pensionsavgifter för den avgiftsbestämda ålderspensionen till det försäkringsbolag som den anställda själv har valt. Därmed påverkas inte pensionsavsättningen i stadens balansräkning. För anställdas inkomster som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp betalar staden även in en försäkringspremie för förmånsbestämda pensioner och pensionsåtagandet (skulden) blir därmed överförd från staden till försäkringsbolaget.

Förutom pensionsavsättningen i balansräkningen redovisar Helsingborgs stad även en ansvarsförbindelse för pensioner och denna uppgår till 23 miljoner kronor, vilket är på samma nivå som föregående år. Ansvarsförbindelsen avser åtaganden för visstidspensioner och avgångsersättningar för förtroendevalda, men även inkomstsamordnad visstidspension för förtroendevalda som avslutat sina uppdrag.

Årets totala pensionskostnad inklusive löneskatt uppgick till 315 miljoner kronor, vilket kan jämföras med 247 miljoner föregående år. Förändringen är en faktisk kostnadsökning om 68 miljoner, vilket framförallt beror på att förändringen av pensionsavsättningar intjänade före år 1998 är 60 miljoner mindre positiv än 2016.

Till skillnad från privata arbetsgivare har kommunerna inte behövt sätta av medel för de anställdas pensioner eller på annat sätt trygga dessa. Beskattningsrätten anses vara en garant för att kommunerna kan infria framtida pensionsutbetalningar. Helsingborgs stad har inga särskilt reserverade tillgångar för pensioner intjänade före år 1998. Sammantaget innebär detta att kostnaden för pensionskulden är beaktad i stadens resultat, men när utbetalningar sker till förmånstagarna påverkas likviditeten.

Sammanfattning av stadens ekonomi och några viktiga förutsättningar för denna

- **Helsingborg har redovisat stabila och goda årsresultat över tid**
Staden infriar väl det lagstadgade kravet på en god ekonomisk hushållning.
- **Låg kommunalskatt jämfört med övriga större städer**
Den kommunala skattesatsen för Helsingborg är 20,21 procent, vilket är 1,01 procentenheter lägre än snittet för kommungruppen städer med 50 000 till 200 000 invånare.
- **Soliditeten är mycket god**
Helsingborg redovisar en soliditet som är bland de högsta i landets 290 kommuner.
- **Hög grad av självfinansiering för investeringar**
Målsättningen är att ha ett positivt kassaflöde i verksamheten för att av egen kraft betala genomförda investeringar, vilket har uppnåtts de senaste tre åren.
- **Hela pensionskulden redovisas i balansräkningen**
Staden har valt att redovisa hela pensionsåtagandet för intjäning före år 1998 om 2 611 miljoner kronor som en skuld, vilket ger en mer rättvisande bild av den ekonomiska ställningen.
- **Högsta möjliga kreditvärdighet (AAA)**
Standard & Poor's ger fortsatt staden högsta möjliga kreditbetyg (AAA), vilket ger Helsingborg och dess ägda bolag goda möjligheter till kapitalanskaffning med bra villkor.
- **Stabil ekonomisk utveckling i ägda bolag**
Helsingborgs Hamn, Helsingborgshem, Öresundskraft och NSR (Nordvästra Skånes Renhållning) redovisar en stabil ekonomisk utveckling inom respektive bransch.
- **Mångfasetterat näringsliv med ett stort antal privata aktörer**
Det finns många små och medelstora bolag som driver sin verksamhet i Helsingborg. Det gör att staden inte är beroende av enskilda företag, vilket tryggar sysselsättningen.
- **Campus Helsingborg**
Kvalitativa möjligheter ges för vidareutbildning i Lunds universitets regi vid Campus Helsingborg, ett nav för utbildning i nära samverkan med organisationer och företag i regionen.
- **Stadigt ökande befolkning**
Stadens befolkningstillväxt är fortsatt stark. Under året ökade antalet invånare med 2 757 personer, vilket medförde en total befolkning om 143 304 personer vid årsskiftet.
- **Stort antal besökande**
Näringsliv och en attraktiv miljö för turism leder till att många besöker Helsingborg, något som gynnar ekonomin och är en viktig del av målet att vara en global och pulserande stad.

Foto: Jefferey Richt

Bolagens ekonomi

Helsingborg Arena och Scen AB

Årets resultat

Bolagets intäkter uppgick under 2017 till 90 miljoner kronor, vilket är två miljoner högre jämfört med närmast föregående år. Av dessa belopp var 36 miljoner respektive 33 miljoner regionala bidrag till de konstnärliga institutionerna på Stadsteatern och Konserthuset. Verksamhetens kostnader uppgick under året till 241 miljoner kronor jämfört med 233 miljoner 2016. Det kvarstående nettomässiga underskottet i bolaget har täckts via koncernbidrag inom stadens bolagskoncern.

Finansiella mål och soliditet

Bolagets självfinansieringsgrad definieras som egna intäkter i förhållande till totala intäkter inklusive erhållet koncernbidrag. Självfinansieringsgraden uppgick 2017 till cirka 38 procent vilket är oförändrat jämfört med närmast föregående år. Bolaget strävar efter att vid varje givet tillfälle bedriva en kostnadseffektiv verksamhet och optimera intäkterna beaktat bolagets uppdrag enligt ägardirektivet, dess samhällsansvar och ambitionen att utveckla stadens attraktivitet.

Soliditeten i Helsingborg Arena och Scen AB var 43 procent vid årsskiftet 2017/2018. Vid närmast föregående årsskifte var den 13 procent. Den stora ökningen beror på att bolaget från och med 2017 får sin finansiering löpande under året istället för årsvis i efterskott.

Investeringar

Under 2017 har bolaget investerat drygt 4 miljoner kronor i anläggningstillgångar att jämföra med 3 miljoner föregående år. Investeringarna består bland annat av digitala skärmar på Helsingborg Arena, ny projektorlösning i Konserthusets stora sal, förbättrad dagvattenhantering på Sofiero samt inredning av bolagets nya lokaler i Konsul Perssons villa.

Helsingborgs Hamn AB

Årets resultat

Omsättningen uppgick under 2017 till 420 miljoner kronor jämfört med 373 miljoner föregående år. Containervolymen har ökat med 25 procent jämfört med föregående år och lastbilstrafiken med HH-ferries har haft en tillväxt på 4 procent. Volymen oljeprodukter och spannmål har minskat något jämfört med föregående år. Volymökningarna i kombination med mindre prisökningar och en god kostnadskontroll medförde att bolaget uppnådde ett resultat för 2017 som är bättre än närmast föregående år.

Helsingborgs Hamn AB redovisar ett resultat efter finansiella poster på 73 miljoner kronor för år 2017. År 2016 var motsvarande resultat 61 miljoner kronor.

Finansiella mål och soliditet

Det finansiella målet i bolagets ägardirektiv är att avkastningen på totalt kapital minst ska uppgå till årsgenomsnittet för Stibor 3 månader¹⁾ plus 5 procentenheter. För 2017 innebar detta ett krav på cirka 4,5 procent. Helsingborgs Hamn AB nådde målet med god marginal med en avkastning på totalt kapital på 9,6 procent, beräknat på en genomsnittlig balansomslutning om 766 miljoner kronor och ett resultat efter finansnetto på 73 miljoner. Föregående år var avkastningen på totalt kapital 7,8 procent.

Soliditeten var 48 procent vid årsskiftet 2017/2018. Motsvarande siffra förra årsskiftet var 78 procent. Minskningen beror på att Helsingborgs Hamn under 2017 lämnat en utdelning på 250 miljoner kronor till moderbolaget Helsingborgs Stads Förvaltning AB, vilken ännu inte är likvidmässigt reglerad.

Koncernbidrag har år 2017 lämnats enligt ägarens önskemål med 64 miljoner kronor jämfört med 54 miljoner närmast föregående år.

Investeringar

Bolagets investeringar i anläggningstillgångar uppgick under 2017 till totalt 68 miljoner kronor jämfört med 100 miljoner 2016.

Ett led i att utöka kapaciteten i takt med kundernas efterfrågan är att Helsingborgs Hamn investerat i kranar och maskiner för cirka 43 miljoner kronor. De nya maskinerna har lägre dieselförbrukning och förbättrar arbetsmiljön. Vidare har bolaget fortsatt utbyggnaden av el-infrastrukturen med 12 miljoner kronor, investerat 6 miljoner i byggnader och lagerytor samt gjort reinvesteringar i it med 4 miljoner.

¹⁾ Stibor (Stockholm interbank offered rate) är en daglig referensränta för de räntor som de större svenska bankerna använder vid utlåning till varandra.

AB Helsingborgshem

Årets resultat

Helsingborgshems omsättning uppgick under 2017 till 1 001 miljoner kronor, en ökning med 11 miljoner jämfört med närmast föregående år. Den ökade nettoomsättningen beror främst på färdigställandet av nyproduktion i Mariastaden samt fastigheterna Ella och Rosa på Husensjö, vilket delvis motverkas av att bolaget avyttrat fastigheter på Dalhem.

Resultat efter finansiella poster uppgick år 2017 till 418 miljoner kronor, vilket är 300 miljoner högre än närmast föregående år. Ökningen förklaras främst av reavinster från fastighetsförsäljning.

Under 2017 har Helsingborgshem avyttrat fyra fastigheter på Dalhem med totalt 582 bostäder. Genom försäljningsintäkten

på 563 miljoner kronor uppstod en realisationsvinst på 374 miljoner. Avsikten är att realisationsvinsten ska lämnas som utdelning till ägaren för finansiering av fastigheter inom områden där staden har ett särskilt ansvar att ordna bostäder. Det gäller till exempel SOL- och LSS-boenden, särskilda boenden samt bostäder inom det bostadssociala programmet.

I samband med det goda resultatet valde bolaget att minska sin framtida finansiella exponering, varför de finansiella kostnaderna temporärt ökade år 2017 med 43 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Finansiella mål och soliditet

De finansiella målen i bolagets ägardirektiv består av mål som avser bolagets direktavkastning och totalavkastning. Beräkningen av dessa nyckeltal bygger på en aktuell marknadsvärdering av bolagets fastigheter.

Marknadsvärdering av bolagets fastigheter

Det totala marknadsvärdet på bolagets fastigheter var 15,1 miljarder kronor vid årsskiftet 2017/2018 exklusive pågående nyproduktion. Motsvarande siffra föregående årsskifte var 14,4 miljarder. Med avdrag för 2017 års investeringar innebär detta en värdeförändring på 2,2 procent på befintligt bestånd. År 2016 var värdeförändringen 9,6 procent. Marknadsvärdet kan jämföras med 2017 års taxeringsvärden som uppgår till 9,3 miljarder samt det bokförda värdet på 6,1 miljarder exklusive pågående nyanläggningar. Motsvarande siffror för 2016 var 9,3 respektive 5,7 miljarder.

Direktavkastning

Helsingborgshem når ägarmålet om en direktavkastning på minst 2,5-3 procent trots genomförda försäljningar av lönsamma fastigheter. En effektiv drift på befintliga fastigheter ger ett driftnetto på 356 miljoner kronor. Det treåriga genomsnittliga marknadsvärdet blir 12,7 miljarder, vilket ger en direktavkastning på 2,8 procent.

Totalavkastning

Fastighetsportföljens värdeförändring och direktavkastning ger 5,0 procent i totalavkastning år 2017 jämfört med 12,2 procent 2016. Detta är i linje med förväntningarna efter rekordåret 2016 och genomförda försäljningar.

Soliditet

Den synliga soliditeten i bolaget uppgår till 30 procent, jämfört med 24 procent 2016.

Av resultat före koncernbidrag och skatt disponerar ägaren enligt ägardirektivet en andel motsvarande aktuell bolagsskatt. Ägaren har valt att inte utnyttja denna möjlighet 2017.

Investeringar

Den totala investeringsvolymen i pågående och avslutade nyproduktions-, ombyggnations- och underhållsprojekt var 558 miljoner kronor år 2017 jämfört med 750 miljoner 2016. De enskilt största projekten var nyproduktionen av bostäder i Rydebäck och Mariastaden samt på Husensjö. De största ombyggnadsprojekten som genomförts under året var på Drottninghög och Närlunda Östra.

Öresundskraft AB

Årets resultat

2017 uppgick omsättningen till 2 618 miljoner kronor jämfört med 2 599 miljoner 2016. Resultatet efter finansiella poster uppgick till 362 miljoner jämfört med 343 miljoner 2016. Resultatet påverkas positivt av upplösning av en tidigare gjord avsättning samt ett förbättrat resultat från intressebolag.

Finansiella mål och soliditet

De finansiella målen i bolagets ägardirektiv består av ett avkastningsmål och ett soliditetsmål.

Avkastning på sysselsatt kapital

Avkastningsmålet för Öresundskraft AB innebär att avkastningen på sysselsatt kapital ²⁾ minst ska uppgå till årsgenomsnittet för Stibor 3 månader ³⁾ plus 5 procentenheter. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 10,0 procent, jämfört med 10,1 procent 2016. Utfallet ligger väl över målsättningen enligt ägardirektivet.

Soliditet

Soliditeten uppgick vid 2017 års slut till 46 procent, vilket är en ökning jämfört med föregående år med fyra procentenheter. Enligt ägardirektivet ska soliditeten minst uppgå till 25 procent. Koncernbidrag har lämnats enligt ägarens önskemål med 107 miljoner kronor jämfört med 133 miljoner 2016.

Investeringar

Öresundskraft har under året investerat 383 miljoner kronor i anläggningstillgångar, med stora investeringar i såväl nät- som produktionsverksamheten. Föregående år uppgick investeringarna till 424 miljoner.

Öresundskrafts största enskilda investering, 72 miljoner kronor, är utbyggnaden av fiber till villor. Under året har 15 miljoner kronor investerats i ny miljövänligare produktion av fjärrkyla, ett projekt som beräknas vara klart till sommaren 2018. Laddinfrastrukturen för eldrivna färjor har färdigställts under året, varav 13 miljoner belastat 2017.

²⁾ Definierat som: Rörelseresultat inklusive finansiella intäkter i relation till medelvärdet av balansomslutningen med avdrag för icke räntebärande skulder.

³⁾ Stibor (Stockholm interbank offered rate) är en daglig referensränta för de räntor som de större svenska bankerna använder vid utlåning till varandra.

NSR AB

Årets resultat

Omsättningen uppgick under 2017 till 385 miljoner kronor jämfört med 376 miljoner närmast föregående år. Ökningen beror främst på ökade abonnemangstäckningar för renhållningskollektiven samt att bolaget tagit emot större volymer förorenade massor än föregående år.

För 2017 uppvisade koncernen ett resultat efter finansiella poster på 0 miljoner kronor, vilket är oförändrat jämfört med närmast föregående år.

De totala kostnaderna i renhållningskollektiven har minskat med en procent trots ökat antal invånare och ökade kostnader till följd av inflation. Den största kostnadseffektiviseringen beror på införandet av ett begränsat antal besök på återvinningscentralerna som finansieras av avfallstaxan. Genom denna reglering har renhållningskollektiven sparat cirka 4 miljoner kronor.

Finansiella mål och soliditet

Det finansiella målet i bolagets ägardirektiv består av ett soliditetsmål. Enligt ägardirektivet ska bolaget sträva efter att ha en soliditet på minst 15 procent. Vid årsskiftet 2017/2018 uppgick soliditeten till 15 procent, samma som vid närmast föregående årsskifte.

Investeringar

Investeringar i anläggningstillgångar uppgick under 2017 till 13 miljoner kronor jämfört med 64 miljoner närmast föregående år. NSR påbörjade investeringen i infrastruktur för hantering av lakvatten från behandlingsanläggningen i Helsingborg 2014, och av investeringsutgifterna under 2017 berör cirka hälften denna utbyggnad. Resterande del består av investeringar i it-infrastruktur, byggnader, maskiner och fordon.

Övriga bolag

Övriga bolag i koncernen består i huvudsak av sådana vars verksamhet är att äga och förvalta aktier i andra bolag samt av några mindre bolag som förvaltar fastigheter eller parkeringsanläggningar.

Under 2017 har Helsingborgs stad förvärvat Lummern 4 AB. Verksamheten i bolaget består i att äga, förhyra och förvalta fastigheten Helsingborg Lummern 4. Bolaget såldes i slutet av året vidare till Helsingborgs Stads Fastighets Holding AB, vilket är ett dotterbolag till moderbolaget i Helsingborgs stads bolagskoncern, Helsingborgs Stads Förvaltning AB.

Nyckeltal för stadens verksamhetsdrivande bolag

	Ägarandel (%)	Nettoomsättning (mnkr ¹⁾)		Resultat efter finansiella poster (mnkr ¹⁾)	
		2016	2017	2016	2017
AB Helsingborgshem med underkoncern	100	990	1 001	117,7	418,1
Öresundskraft AB med underkoncern	100	2 599	2 618	343,1	361,8
Helsingborgs Hamn AB	100	373	420	60,6	73,3
Helsingborg Arena och Scen AB ²⁾	100	88	90	0,2	4,4
Vårdfastigheter i Helsingborg AB	100	9	9	6,3	6,5
Kuriren 2 AB	100	0	0	0,1	0,1
Kuriren 6 AB	100	1	1	0,4	0,4
Lummern 4 AB ³⁾	100	-	0	-	-0,2
Sobeln 28 AB	100	0	0	0,2	0,2
Tegskiftet 2 AB	100	0	0	0,2	0,2
Helsingborgs Stads Parkerings AB ⁴⁾	100	0	1	-0,1	-0,2
Nordvästra Skånes Renhållning AB med underkoncern	52	376	385	0,2	0,3
Nöjesparken Sundspärlan AB	40	30	28	0,1	0,4
AB Busspunkten Helsingborg	26	10	10	-0,2	-0,6
Sjökrona Exploatering AB	25	3	3	-0,0	-1,7

¹⁾ Beloppen är avrundade till hela mnkr utom för resultat efter finansiella poster. Detta innebär att belopp under 0,5 mnkr avrundas till 0.

²⁾ För Helsingborg Arena och Scen AB är erhållet koncernbidrag inkluderat i resultat efter finansiella poster.

³⁾ Lummern 4 AB förvärvades i slutet av år 2017. Redovisad nettoomsättning samt resultat efter finansiella poster avser tid efter förvärvstidpunkten.

⁴⁾ Helsingborgs Stads Parkerings AB förvärvades i slutet av år 2016. Redovisad nettoomsättning samt resultat efter finansiella poster 2016 avser tid efter förvärvstidpunkten.

	Balansslutning (mnkr ¹⁾)		Soliditet (%)		Medeltal anställda	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
AB Helsingborgshem med underkoncern	6 451	6 539	24	30	233	231
Öresundskraft AB med underkoncern	5 231	5 220	42	46	335	354
Helsingborgs Hamn AB	774	757	78	48	215	230
Helsingborg Arena och Scen AB	183	62	13	43	197	200
Vårdfastigheter i Helsingborg AB	33	34	37	51	-	-
Kuriren 2 AB	1	1	83	85	-	-
Kuriren 6 AB	2	2	52	67	-	-
Lummern 4 AB ²⁾	-	6	-	83	-	-
Sobeln 28 AB	1	1	48	55	-	-
Tegskiftet 2 AB	2	2	33	39	-	-
Helsingborgs Stads Parkerings AB ³⁾	23	23	0	1	-	-
Nordvästra Skånes Renhållning AB med underkoncern	450	443	15	15	160	147
Nöjesparken Sundspärlan AB	10	11	29	28	19	19
AB Busspunkten Helsingborg	16	15	10	7	-	-
Sjökrona Exploatering AB	26	24	96	96	-	-

¹⁾ Beloppen är avrundade till hela mnkr. Detta innebär att belopp under 0,5 mnkr avrundas till 0.

²⁾ Lummern 4 AB förvärvades i slutet av år 2017.

³⁾ Helsingborgs Stads Parkerings AB förvärvades i slutet av år 2016.

Foto: Richard Johnsson

Finans

Kommunfullmäktige har fastställt en finanspolicy för Helsingborgs stads samlade verksamhet, det vill säga både för verksamhet som bedrivs inom förvaltningsorganisationen och för bolag som staden äger. Finanspolicyen reglerar ramarna för den totala finansverksamheten. Inom ramen för finanspolicyen har sedan kommunstyrelsen fastställt finansiella riktlinjer för staden. Bolagen som staden äger har i sin tur egna finansreglementen som förhåller sig till den övergripande finanspolicyen för Helsingborgs stad.

Internbanken

Staden har en internbank som samordnar och hanterar all extern kapitalanskaffning, likviditetshantering och finansiella placeringar för kommunkoncernen. Internbankens övergripande uppdrag är att optimera kassaflöden och genom detta även stödja stadens bolag i deras affärs- och resultatutveckling. Internbankens verksamhet ger därmed ett mervärde för både staden och bolagen.

För de dagliga likviditetsflödena har staden ett gemensamt koncernkontosystem där bolagens positiva och negativa saldon på koncernkontot läggs samman till ett totalt saldo. Så länge detta saldo är positivt behöver internbanken inte vända sig till den externa finansiella marknaden för att täcka det löpande likviditetsbehovet.

För mer långsiktig finansiering bistår internbanken med kapitalförsörjning i form av lån till stadens majoritetsägda bolag. Den gemensamma upplåningen genom internbanken har dels till syfte att ge en låg finansieringskostnad, dels att säkerställa betalningsförmågan för kommunkoncernen både på kort och på lång sikt.

Den vidareutlåning staden gör till bolagen sker utifrån marknadsmässiga villkor. Räntan på utlåningen till dotterbolagen ska inte vara högre än vad bolagen själva skulle kunna låna till. Om en för hög räntesats tillämpas kan det vara att se som förtäckt utdelning. Räntan på utlåningen får inte heller vara så låg att bolagen får en otillbörlig konkurrensfördel.

Högsta kreditbetyg

Kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's betygsätter varje år stadens kreditvärdighet. Helsingborg har sedan våren 2012 haft högsta möjliga kreditbetyg, AAA. Detta innebär att det för en extern långgivare är förknippat med en mycket låg risk att låna ut pengar till Helsingborgs stad. Det ger oss goda möjligheter till kapitalanskaffning med fördelaktiga lånevillkor.

Likviditet

Enligt finanspolicyen ska det normalt finnas en likviditetsreserv i form av egen likviditet eller outnyttjade kreditlöften motsvarande minst 300 miljoner kronor plus stadens egna upplåningsbehov de kommande tre månaderna. I praktiken innebär detta i nuläget att det ska finnas en likviditetsreserv på minst

500 miljoner kronor eftersom stadens upplåningsbehov de kommande tre månaderna kan uppskattas till maximalt 200 miljoner kronor. På balansdagen uppgick likviditetsreserven till 5 879 miljoner, en ökning från 5 046 miljoner vid föregående årsskifte.

Upplåning

All upplåning inom kommunkoncernen sker genom internbanken, som ska använda sig av olika upplåningsformer och långgivare. Finanspolicyen anger vilka upplåningsformer som får användas. De vi vanligen använder är att ge ut certifikat och obligationer av olika valörer och med olika löptid. På så sätt fångar vi olika långgivarkategoriernas intresse av att låna ut pengar till Helsingborgs stad.

Kommunstyrelsen har beslutat om en ram för hur mycket internbankens upplåning maximalt får uppgå till. Ramen är 11 miljarder kronor.

För långfristig upplåning använder sig internbanken av obligationer via Medium Term Note-programmet (MTN-program), vilket innefattar en upplåningsram på 8 miljarder kronor. Kortfristig upplåning sker via certifikat. Certifikatprogrammet har en kreditram på 5 miljarder. Internbanken har även kreditlöften om sammanlagt 3,1 miljarder, vilket är en ökning med 500 miljoner jämfört med föregående år. Kreditlöftena fördelar sig på tre olika motparter. Internbankens totala upplåning uppgick vid årsskiftet till knappt 8,1 miljarder kronor, vilket är en ökning med 500 miljoner från föregående årsskifte.

Stadens finansiella riktlinjer innehåller en målsättning för upplåningens genomsnittliga kapitalbindningstid. Målsättningen är att den ska vara minst 2,8 år vid utgången av 2017 och senast vid utgången av år 2019 minst 3,0 år. Lånelöften inkluderas i beräkningen av genomsnittlig kapitalbindningstid. Under 2017 har internbanken ökat sin kortfristiga upplåning på grund av den negativa räntan. Detta innebär att den totala upplåningens genomsnittliga kapitalbindningstid vid utgången av året blev något lägre, 2,6 år. Kapitalbindningstiden för nettoupplåningen, det vill säga total upplåning minskat med kortfristiga placeringar och saldo på bankkonto, överstiger målsättningen. När ränteläget framöver normaliseras och Stibor-räntan inte längre är negativ kommer internbanken relativt omgående anpassa kapitalbindningstiden för bruttoupplåningen till målsättningen.

Under 2017 har den genomsnittliga räntan för internbankens upplåning varit -0,13 procent, det vill säga internbanken har i praktiken fått betalt för att låna pengar. Motsvarande ränta för år 2016 var -0,08 procent. Enligt fastställda riktlinjer sker räntesäkring via räntederivat, både i internbanken och i de större verksamhetsdrivande bolagen som staden äger. När kostnader för räntederivat inkluderas vid beräkning av årets genomsnittliga upplåningskostnad uppgår denna istället till 1,3 procent mot 1,2 procent föregående år.

Internbankens utlåning

Kommunstyrelsen beslutar om utlåningsramar för hel- och delägda bolag inom kommunkoncernen. Internbankens utlåning till bolagen har under året minskat med 227 miljoner kronor från 6 332 till 6 105 miljoner. Största låntagaren är AB Helsingborgshem som vid årsskiftet 2017/2018 hade lån på 4 200 miljoner kronor via internbanken, en minskning med 220 miljoner jämfört med föregående årsskifte. Det minskade upplåningsbehovet hos AB Helsingborgshem beror på att de under 2017 avyttrade fastigheter.

Foto: Anna Alexander Olsson

Riskhantering

Risker är en naturlig del i en finansverksamhet. Internbankens målsättning är att minimera dem till en rimlig kostnad samtidigt som uppsatta riskmandat följs.

Kreditmarknadsrisk

Belopps- och tidsmässiga avvikelser mellan internbankens upplåning och utlåning innebär en risk. De risker staden och dess bolag kan påverkas av i första hand är ränterisk och kreditmarginalrisk. Ränterisk är risken för att en allmän räntehöjning leder till högre upplåningskostnader, utan att denna kostnad kan kompenseras av höjda utlåningsräntor. Kreditmarginalrisken mäter risken i ett lån med rörlig ränta, men med fast marginal mot exempelvis Stibor eller reporäntan, om den fasta marginalen ändras utan att denna kostnad kan kompenseras av höjda utlåningsräntor.

För Internbankens totala risk finns ett fastställt riskmandat som innebär att summan av ränterisken och kreditmarginalrisken vid varje tidpunkt aldrig får överstiga 40 miljoner kronor vid en omedelbar ofördelaktig ändring av räntan på 1 procentenhet. Riskkontroll sker genom att en extern part säkerställer att internbanken håller sig inom fastställda riskmandat.

Motpartsrisk

Motpartsrisk innebär risken för att motparten inte kan fullgöra sina åtaganden. För att minimera denna risk finns fastställda riktlinjer för med vem internbanken respektive de av staden ägda bolagen får ingå finansiella avtal. För derivat gäller exempelvis att internbanken ska ha avtal med minst tre olika motparter. Det finns kriterier även för upplåning.

Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att staden och dess ägda bolag drabbas av ökade kostnader till följd av förändringar i valutakurserna. I de finansiella riktlinjerna finns beloppsgränser för när valutariskerna ska säkras. Vår exponering för valutarisker är för närvarande minimal. De ägda bolag som exponeras för valutarisk säkrar dessa risker utifrån fastställda riktlinjer.

-0,13 %

För andra året i rad har den genomsnittliga räntan för internbankens upplåning varit negativ, vilket innebär att internbanken i praktiken fått betalt för att låna upp kapital.

Helsingborg och omvärlden

Här hittar du information och statistik om Helsingborg och vår omvärld. Du kan läsa om hur vi arbetar för våra invånares livskvalitet och hur kvaliteten i våra tjänster står sig jämfört med andra kommuner. Du hittar information om sådant i vår omvärld som påverkar oss och som vi måste förhålla oss till i vår verksamhet. Läs även om hur vi arbetar mot framtiden och stadens vision Helsingborg 2035.

Livskvalitet

Arbetet med livskvalitet handlar om att sätta helsingborgarna i centrum och verka för en hållbar utveckling. Som stad skapar vi varje dag förutsättningar för att alla dem som bor eller arbetar här, men också våra besökare, ska kunna känna god livskvalitet. Hur miljön och människorna mår är det som påverkar våra möjligheter till livskvalitet mest, och därför är vårt arbete fokuserat på att alla ska ha lika möjligheter till en god hälsa och en god livsmiljö.

I vårt arbete ryms också FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030. Vi har prioriterat vilka av agendans mål och delmål som är viktigast för Helsingborg och brutit ner dem i stadens livskvalitetsprogram. Helsingborg är en föregångare i arbetet med Agenda 2030 och har fått uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Bland annat har staden lyfts fram och fått vara referens i regeringens Agenda 2030-delegations arbete, och vi har blivit inbjudna att tala för Världshälsoorganisationen om hur Helsingborg tar utgångspunkt i människors livskvalitet när vi arbetar strukturerat med miljö, folkhälsa och hållbar utveckling. Utöver detta har Helsingborg under året också inspirerat 15 svenska och utländska kommuner genom att berätta om hur vi arbetar med livskvalitet som utgångspunkt för en hållbar utveckling. Vi har slutligen presenterat vårt arbete på ett 30-tal konferenser och externa möten.

Under 2017 följde vi för första gången upp livskvalitetsprogrammet och de 78 nyckeltal och indikatorer som används för att få en så bred bild som möjligt av livskvaliteten i Helsingborg. Den samlade bilden är att förutsättningarna för god livskvalitet är höga. Men det finns tydliga utmaningar. Till exempel är sysselsättningen fortfarande en stor utmaning, även om siffrorna går åt rätt håll. Vi behöver vidare ställa om vår konsumtion och vårt sätt att resa för att komma till rätta med våra klimatutsläpp och transporter med fossila bränslen. Vi är särskilt framgångsrika i våra olika serviceupplevelser och med att skydda och sköta våra naturområden.

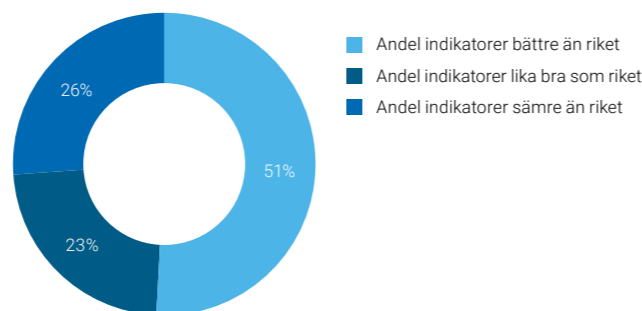
	Helsingborg	Sverigesnitt
Andel ekologisk mat i verksamheterna	46%	35%
Andel miljöbilar i verksamheterna (personbil)	95%	62%
Andel skyddad natur av Helsingborgs stads totala areal ¹⁾	11%	6%

¹⁾ Utfallet avser 2016. Nyckeltalet visar skyddad land- och vattenareal i form av nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden.

Livskvalitetsprogrammet

Livskvalitetsprogrammet är Helsingborgs stads styrande dokument för arbetet med miljön och folkhälsan. För att följa upp hur arbetet går har vi valt 78 så kallade indikatorer och nyckeltal som vi mäter vartannat år. Indikatorerna beskriver invånarnas upplevelser och nöjdhet medan nyckeltalen presenterar fakta. Vi analyserar indikatorerna och nyckeltalen i dimensioner. Den första är att vi jämför med föregående år, går det bättre eller sämre? Den andra är att vi jämför oss med andra kommuner i Sverige, ligger vi bättre eller sämre till? Den tredje dimensionen är att vi undersöker om glappet till de andra kommunerna ökar eller minskar.

Livskvalitetsprogrammet, jämförelse med riket

Helsingborg är bättre än genomsnittet i Sverige bland annat när det gäller information och tillgänglighet, och äldre helsingborgare ger högt betyg åt den service som hemtjänsten erbjuder. Vi får också bra resultat för stadsmiljön – och inte minst för tillgången till kultur och möjligheten att utöva fysisk aktivitet. Men det är en utmaning för oss att få fler helsingborgare att utnyttja de här möjligheterna.

Vi har blivit mycket bättre i sådant som handlar om barn och unga. För många indikatorer är vårt resultat ungefär som genomsnittet i hela landet. Det gäller till exempel andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, hur många som får plats på förskola det datum man önskar och hur nöjda helsingborgarna är med förskolan.

Vi är sämre än genomsnittet inom andra områden. Mycket av det handlar om sådant som rör sysselsättning och delaktighet. Vi har också stora utmaningar med utanförskap och bristande trygghet – det anmäls till exempel många våldsbrott i Helsingborg.

Miljö

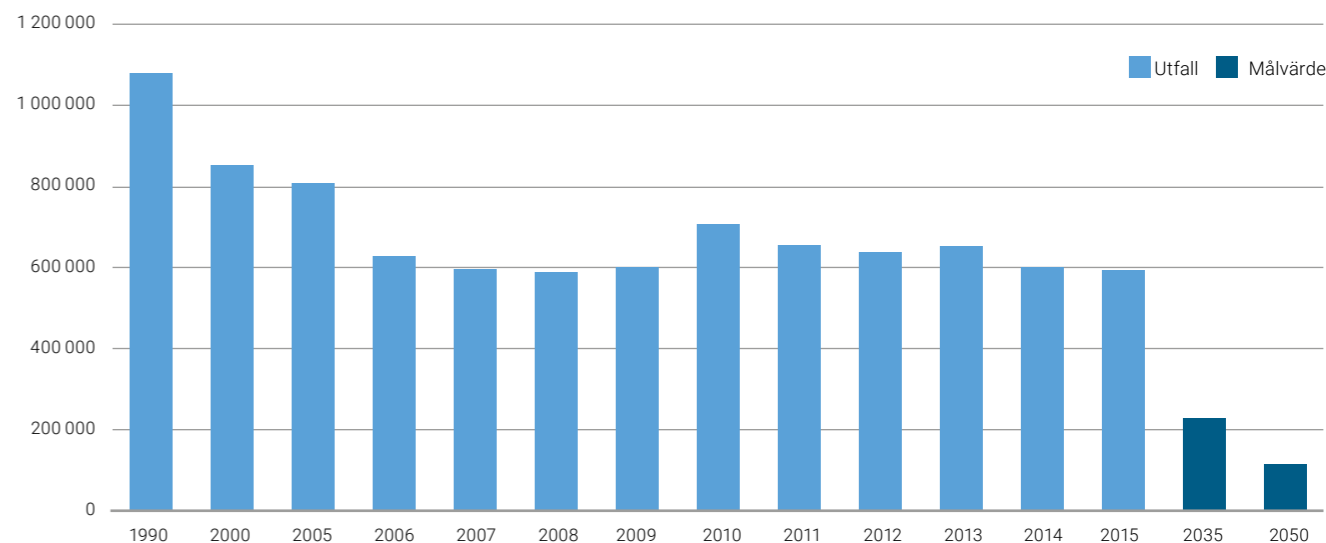
Helsingborg fick i juni utmärkelsen Sveriges Miljöbästa Kommun 2017 av tidningen Aktuell Hållbarhet. Det är ett kvitto på att staden är ledande i miljö- och klimatfrågor, och att vi förstår vilka som är de viktigaste frågorna att arbeta med. Sedan rankningen startade 2009 (då Helsingborg för övrigt också tog förstaplatsen) har Helsingborg ständigt varit en av landets allra bästa miljökommuner.

Vårt långsiktiga arbete med miljöfrågor ger resultat. Vi ligger i framkant inom många viktiga områden som påverkar miljön både lokalt och globalt. Arbetet syftar till att underlätta för anställda och invånare att göra rätt val. Modiga politiker och chefer ger modiga medarbetare som tillåts och vågar fatta tuffa beslut och skapa verklig förflyttning mot en mer hållbar stad.

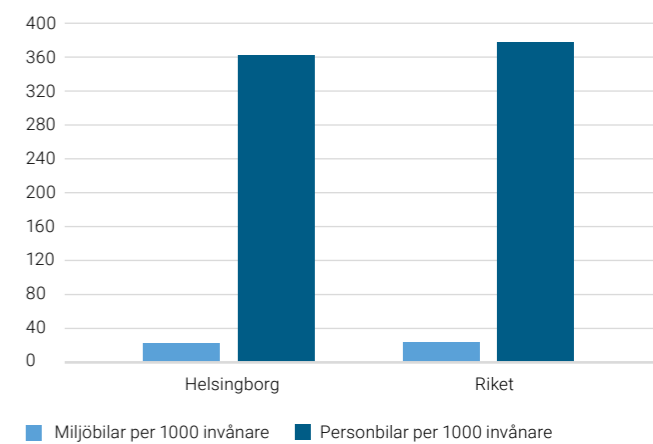
Stadens inköpsenhet både ställer och följer upp miljökrav i upphandlingarna. Enheten lägger framöver mycket arbete på att minimera fossil plast och farliga mjukgörare. Stadsbyggnadsförvaltningen köper fordon som går på fossilfria och förnyelsebara bränslen. Det har lett till att staden har landets bästa miljöbilsbestånd. Stadsbyggnadsförvaltningen leder också arbetet med att skapa och sköta stadens naturområden. Vi skapar i genomsnitt ett nytt naturreservat om året.

Samtidigt som mycket är positivt i Helsingborg går det inte att blunda för att vi också har stora utmaningar. Hushållens konsumtion är den största. Om alla människor på jorden levde som den genomsnittlige helsingborgaren skulle det behövas tre jordklot för att tillgodose allas behov. Detta är långt ifrån hållbart, och koncernen arbetar brett med att på olika sätt stötta och underlätta för invånare att ställa om till en mer hållbar livsstil – men medvetenheten behöver öka.

Utsläpp av växthusgaser i Helsingborg

Helsingborgarnas bilnehav

Källa: Trafikanalys

Andel matavfall som villahushåll slänger i matavfallspåsen

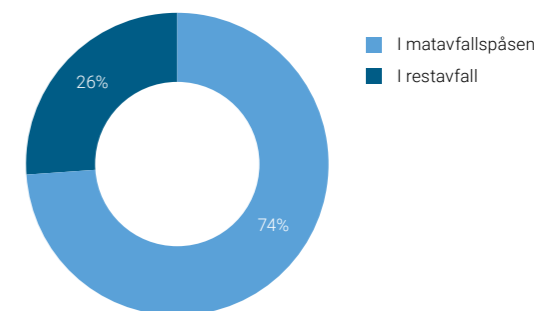

Foto: Caroline Göransson

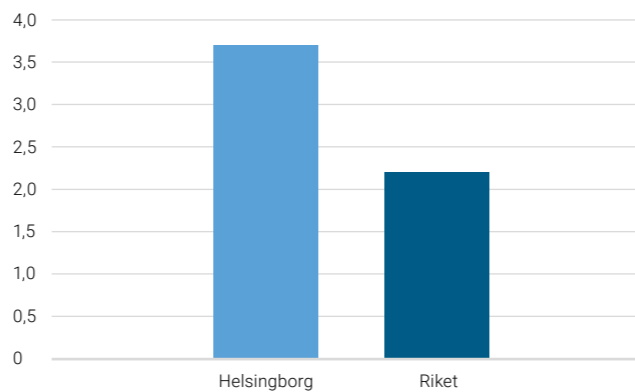
Folkhälsa

Folkhälsa är ett brett begrepp som inte bara innefattar ett hälsotillstånd utan också rör andra faktorer, bland annat sysselsättning, utbildning och bostadsförhållanden. Många av koncernens verksamheter arbetar på olika sätt med att skapa bättre förutsättningar för helsingborgarnas hälsa och levnadsvillkor. Under 2017 antog staden även en plan för lika möjligheter, som tar hänsyn till de sju diskrimineringsgrunderna. Planen är vårt verktyg för att göra Helsingborg till en mer öppen och inkluderande stad med ett varmt välkomnande för alla.

Under 2017 antogs även Stadsplan 2017, som ser över möjligheterna att förtäta de centrala delarna av Helsingborg. Planen ger tydliga fingervisningar om många av de strukturella förutsättningarna som kan påverka människors folkhälsa, till exempel trafikplanering, bostadstäthet och grönytor. Därför har planen också konsekvensbeskrivits utifrån hur förslagen kan komma att påverka människors livskvalitet.

Helsingborg är en stad, men i olika områden ser det olika ut, särskilt när vi tittar på faktorer som rör social hållbarhet och människors livsvillkor. Vi arbetar med områdesbeskrivningar för att få en bättre bild av stadens olika delar. Områdesbeskrivningarna analyserar nio olika geografiska områden och visar hur vi kan rikta vårt arbete och fokusera på rätt frågor.

Meter cykelväg per invånare i kommunen

Källa: NVDB och SCB

Statistik om boende i Helsingborgs områden och stadsdelar

Nedan är en sammanställning över fyra av de variabler du hittar i statistikdatabasen, presenterat för vart och ett av områdena och stadsdelarna i Helsingborg.

Stadens områden	Stadsdelar	Ohälsotal 20-64 år, 2016 (antal dagar)		Andel med eftergymnasial utbildning 20-64 år (%)		Medelinkomst förvärvsarbete 20-64 år (tkr)		Andel förvärvsarbete 20-64 år (%)	
		Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Nordvästra staden	001 Norr	24	15	54,2	46,6	387,1	520,8	79,0	79,9
	002 Tågaborg N	24	16	57,8	49,1	381,1	558,2	80,5	81,0
	003 Tågaborg S	24	16	52,8	40,1	321,9	396,1	81,5	79,9
Norra staden	011 Stattena	34	28	44,7	33,9	303,0	360,7	76,3	77,3
	012 Ringstorp	28	19	46,7	38,5	330,4	401,6	75,3	78,8
	013 Berga	26	21	38,4	29,1	283,9	346,9	76,6	79,9
	014 Mariastaden	26	15	59,6	50,1	374,0	547,6	84,4	87,6
Nordöstra staden	021 Fredriksdal	42	27	31,5	27,7	264,1	302,2	52,2	59,3
	022 Drottninghög	50	33	19,5	18,6	235,7	279,9	45,3	58,8
	023 Dalhem	55	37	27,2	21,5	276,2	327,7	59,4	68,4
Centrum Norr	031 Olympia	23	30	49,5	41,0	333,9	414,5	67,7	68,7
	032 Slottshöjden	25	17	51,1	36,3	326,2	375,0	78,1	78,3
	033 Centrum	22	14	54,5	41,9	340,9	445,7	77,4	79,9
Centrum Söder	041 Söder	43	31	40,2	34,1	254,6	305,4	55,9	56,6
	042 Eneborg	31	22	44,1	32,8	260,5	298,1	63,5	64,0
	043 Högaborg	41	29	33,6	29,6	267,6	305,6	53,2	59,9
Östra staden	051 Wilson park	33	21	49,3	42,5	361,8	442,8	75,8	75,0
	052 Husensjö	28	20	57,5	41,6	333,2	434,3	81,0	85,3
	053 Fältbacken	25	13	56,9	48,5	347,2	450,3	81,6	84,7
	054 Sofieberg	24	13	54,2	40,2	348,2	465,1	85,2	83,6
	055 Rosengården	46	30	36,5	28,4	299,6	358,4	71,7	74,6
	056 Adolfsberg	49	32	28,4	23,3	277,4	337,2	63,4	68,9
Sydöstra staden	044 Närlunda	52	48	28,7	25,6	261,1	304,4	44,4	59,8
	061 Eskilsminne	22	9	59,1	44,0	357,3	474,0	87,1	88,2
	062 Elineberg	50	33	31,8	23,1	280,4	317,2	60,1	69,3
	063 Ramlösa	22	15	54,4	43,5	350,9	487,7	85,6	84,1
Södra staden	064 Gustavslund	24	16	52,3	40,2	347,3	476,2	86,7	89,3
	071 Planteringen	53	37	21,0	22,3	250,7	299,2	44,0	51,6
	072 Miatorp	44	37	32,7	25,4	276,9	345,0	67,2	66,4
	081 Högasten	46	32	31,1	26,6	288,1	353,9	67,8	67,4
	082 Råå	22	17	60,0	47,8	380,7	517,4	84,9	82,6
Södra landsbygden	083 Ättekulla	34	25	37,3	28,0	303,2	399,2	78,0	81,9
	190 Hittarp-Laröd	19	9	57,3	51,9	387,5	620,0	85,0	84,0
	191 Allerum	20	12	45,2	31,6	322,0	418,2	85,6	88,2
Norra landsbygden	192 Kattarp	43	26	32,8	20,9	295,0	361,8	73,7	74,3
	193 Ödåkra	33	21	37,6	28,4	307,7	387,8	76,5	77,0
	194 Mörarp	35	17	37,9	24,4	298,9	388,1	80,6	81,7
	195 Påarp	37	14	33,7	21,1	300,0	385,5	79,0	85,2
	196 Bårslöv	35	23	29,1	25,6	293,3	377,7	74,6	78,2
	197 Gantofta	21	11	46,0	31,7	304,8	429,3	88,1	90,2
Södra landsbygden	198 Vallåkra	29	21	41,8	27,4	311,4	385,4	79,6	81,3
	199 Rydebäck	20	10	58,7	49,5	352,5	503,7	86,8	88,6
Helsingborg	Helsingborg	33	23	43,4	34,2	319,8	410,7	72,7	75,0

Omvärlden påverkar oss

Många faktorer i Helsingborgs omvärld och hos oss själva påverkar kommunens verksamhet och utveckling. Det handlar till exempel om befolkningsstrukturen, arbetsmarknaden och den ekonomiska konjunkturen. Men också om kommunens samarbete med Lunds universitet, och om byggande av bostäder och infrastruktur.

Några fakta om helsingborgarna

	Helsingborg	Skåne	Riket
Medelålder	40,7	40,9	41,2
Andel utländska medborgare, procent	10,3	10,0	8,9
Andel utrikesfödda, procent	24,7	21,5	18,5
Andel utländsk bakgrund, procent 1)	33,0	28,1	24,1
Medelinkomst, tkr/år 2)	299,3	289,9	314,3
Högsta utbildningsnivå 3)			
– folk-/grundskola	18,7	18,2	17,8
– gymnasium	43,5	41,8	43,6
– eftergymnasial < 3 år	15,0	14,6	14,4
– eftergymnasial >= 3 år	20,2	22,7	21,9
Andel arbetslösa, procent 4)	8,4	7,7	5,9
Förvärvsfrekvens, procent 5)	73,9	73,9	78,6

- 1) Till personer med utländsk bakgrund, räknas dels utrikes födda, dels personer födda i Sverige med bägge föräldrarna födda utrikes.
- 2) Medelinkomsten för åldersgruppen 20-64 år, 2016
- 3) Avser 16-74 år och anges i procent av åldersgruppen, 2017.
- 4) Avser andel arbetslösa 16-64 år, december 2017.
- 5) Andel förvärvsarbetande av åldersgruppen 20-64 år, 2016.

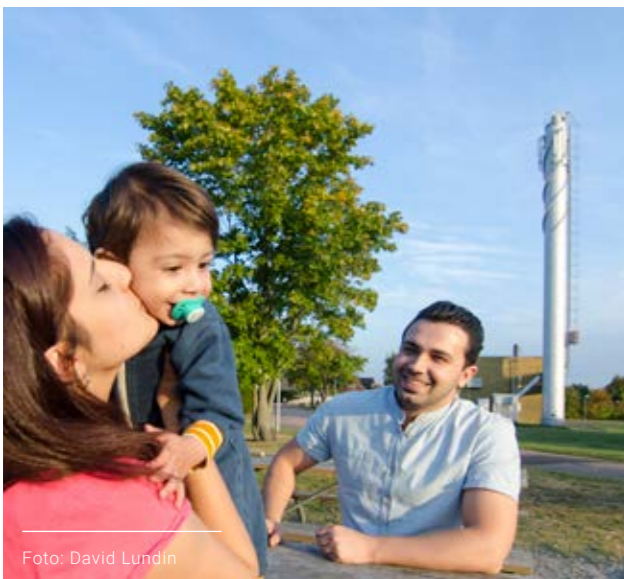
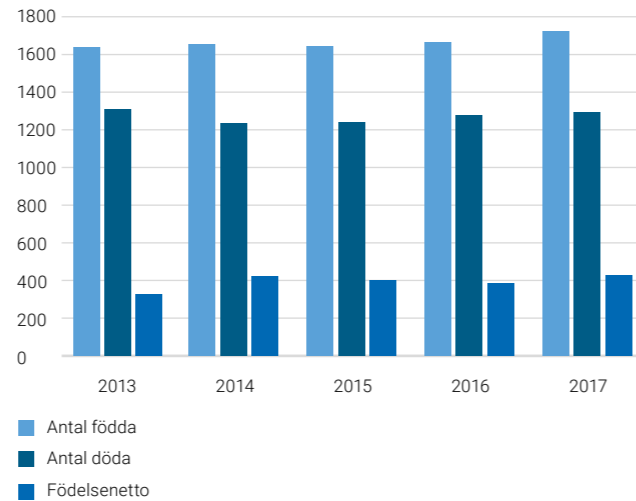
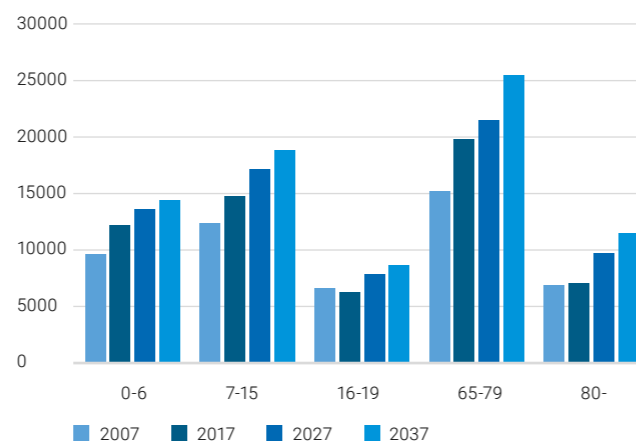

Foto: David Lundin

Stadens födelsenetto

Utveckling av befolkningens åldersstruktur

Befolkning

Helsingborg hade 143 304 invånare den 31 december 2017. Befolkningen ökade 2 procent, eller med 2 757 personer, under året. För ett enskilt år är det den antalsmässigt största ökningen som vi över huvud taget känner till. Ökningen beror främst på ett stort flyttnetto mot utlandet. 1 787 fler personer invandrade till Helsingborg än som utvandrade härifrån. Men fler flyttade också hit från övriga Sverige och övriga Skåne än tvärtom. Dessutom föddes 429 fler än som dog i Helsingborg under 2017.

I den senaste befolkningsprognosen beräknas stadens befolkning uppgå till 175 000 personer år 2035. Det innebär en årlig genomsnittlig ökning på närmare 1 900 personer. 2035 kommer befolkningen i Helsingborg generellt att vara något äldre än idag. Det beror främst på att andelen personer som fyllt 65 år beräknas växa på bekostnad av åldersgruppen 20-64 år. Sedan början av 2000-talet har antalet helsingborgare som är 65 år och äldre ökat varje år, och den ökningen fortsätter. Just nu är det emellertid barn och unga som ökar mest. Åldersgruppen 0-19 år ökade med hela 3,6 procentenheter under 2017.

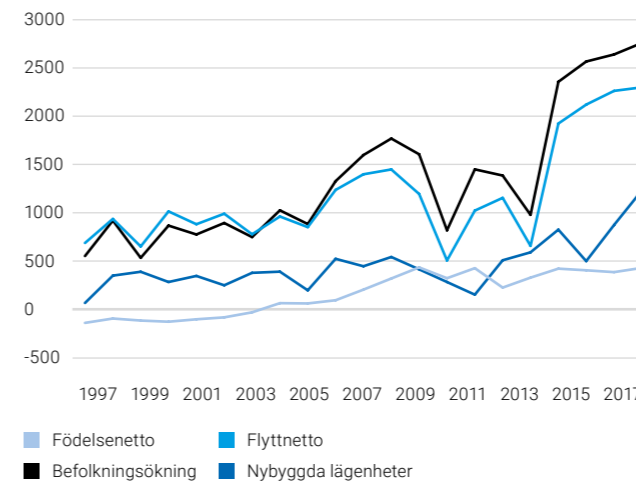
Migration och etablering

De senaste årens stora mottagande av asylsökande har ökat behovet av att ge nya helsingborgare tidiga insatser för att de snabbt ska kunna etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden. Den 1 mars 2016 trädde bosättningslagen i kraft. Den innebär att alla kommuner måste ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. För att klara det arbetar Helsingborg med de bolag och verksamheter som på olika sätt är berörda. Målet med det sättet att arbeta är att ha en både långsiktig och genomtänkt beredskap för att ta emot asylsökande samt nyanlända. Även att arbeta över förvaltnings- och myndighetsgränser. Det hela har varit mycket framgångsrikt. Vi har underlättat för nyanlända samtidigt som kommunens och statliga myndigheters arbete har effektiviserats. Ett konkret exempel på detta är "Mötesplats information" där Helsingborgs stad samarbetar med statliga myndigheter. Arbetsmarknadsförvaltningen har samordningsansvar för etablerings- och migrationsfrågor i Helsingborg och arbetar med tre prioriterade områden:

- bostäder
- sysselsättning
- utbildning.

Trots att många initiativ redan tagits kvarstår flera stora utmaningar, inte minst på grund av att Sverige har tagit emot ett stort antal asylsökande på väldigt kort tid.

Förändringar i befolkningsmängd och nybyggnation av lägenheter

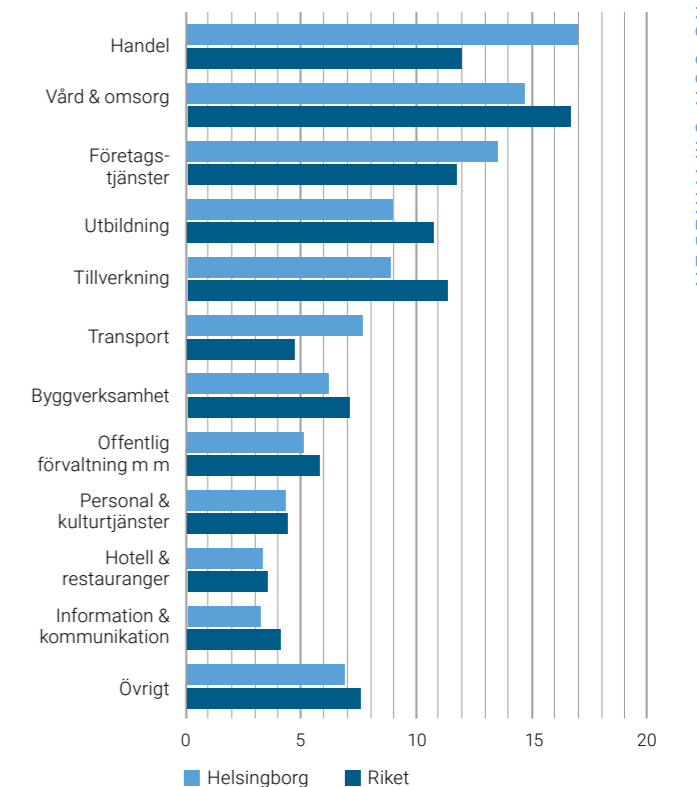

Vi har gjort många olika insatser både för att klara mottagandet av nyanlända och för att underlätta deras etablering i Helsingborg. För att ytterligare stärka etableringen har staden och Arbetsförmedlingen under året utökat sin samverkan. Vi har kommit överens om att i högre grad arbeta tillsammans och sträva efter att vidga samarbetet och ge invånarna möjlighet att ta del av respektive organisations utbud av insatser och arbetsmarknadsutbildningar. Syftet är att fler nyanlända snabbare ska komma in i arbets- och samhällslivet, och att de bättre än i dag ska få bästa tänkbara förutsättningar för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknad

Antalet sysselsatta i Helsingborg har ökat starkt och uppgick till nära 71 000 personer vid utgången av 2016. De flesta näringsgrenarna ökade under året. Vård och omsorg är den näringsgren som ökade mest, med över 500 sysselsatta. Handeln dominerar emellertid fortfarande. Nästan var fjärde sysselsatt arbetar inom handeln eller med logistik, vilket är betydligt mer än i landet som helhet. Av de sysselsatta i Helsingborg arbetar 74 procent i näringslivet jämfört med 68 procent i hela Sverige. Skillnaden beror bland annat på att andelen sysselsatta inom den statliga sektorn är ovanligt låg i Helsingborg, knappt 3 procent.

Sysselsatta efter näringsgren år 2016, procent

Arbetspendlingen fortsätter att öka, särskilt utpendlingen. Nära 24 700 personer pendlar till Helsingborg från andra kommuner, medan knappt 18 000 helsingborgare pendlar till arbetsplatser utanför kommunen. Av dem med arbetsplats i Helsingborgs kommun bor 35 procent i en annan kommun, medan 28 procent av de förvärvsarbetande helsingborgarna arbetar utanför den egna kommunen.

Arbetspendling till och från de sju största inpendlingskommunerna 2016, antal

Kommun	Inpendling	Utpendling	Netto
Höganäs	3 365	1 525	1 840
Ängelholm	3 254	1 771	1 483
Landskrona	2 726	1 907	819
Bjuv	2 373	1 040	1 333
Åstorp	2 076	1 161	915
Malmö	1 990	3 379	-1 389
Klippan	1 090	375	715
Totalt inom de sju kommunerna	16 874	11 158	5 716
Total arbetspendling	24 685	17 953	6 732

Andelen förvärvsarbetande helsingborgare i åldersgruppen 20–64 år har ökat till 74 procent, vilket är den högsta siffran sedan 2007. Samtidigt har skillnaden mellan kvinnor och män minskat till den lägsta nivån sedan första hälften av 1990-talet. De som bor i Sverige men arbetar i annat land, så kallade gränspendlare, ingår inte i den officiella svenska statistiken. Därför underskattas antalet förvärvsarbetande och pendlare med över 1 100 personer i Helsingborg. Räknas dessa med i sysselsättningsstatistiken ökar andelen förvärvsarbetande helsingborgare till 75 procent.

I takt med att sysselsättningen har ökat har även arbetslösheten (öppet arbetslösa och personer i program med aktivitetsstöd som andel av befolkningen) successivt minskat. Men från januari till december 2017 ökade arbetslösheten i Helsingborg med 0,2 procentenheter till 8,4 procent.

Arbetslöshetens fördelning

Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, andelar av befolkningen december 2015, 2016 och 2017

Kategori	Dec 2015	Dec 2016	Dec 2017
Helsingborgs stad			
Samtliga 16-64 år	8,3	8,1	8,4
18-24 år	9,0	7,7	8,1
Skåne län			
Samtliga 16-64 år	7,8	7,6	7,7
18-24 år	9,4	8,5	8,0
Riket			
Samtliga 16-64 år	6,3	6,1	5,9
18-24 år	7,9	7,0	6,2

Källa: Arbetsförmedlingen - månadsstatistik

Foto: Freddy Billqvist

Medborgarundersökning

Hösten 2017 deltog Helsingborgs stad för elfte gången i Statistiska centralbyråns medborgarundersökning. Helsingborgarna är nöjda med det kulturella och kommersiella utbudet samt Helsingborgs VA-försörjning och räddningstjänst. Tryggheten och möjligheten att påverka får lägst betyg. Undersökningen visar också att helsingborgarna överlag är mer nöjda med bland annat kommunikationerna, bostadsutbudet och gymnasieskolorna än vad invånarna i andra större kommuner är. Däremot är de mindre nöjda med tryggheten. Den del av undersökningen som mäter medborgares upplevda inflytande och påverkan får lägst betyg. Jämfört med 2016 års resultat har det dock förbättrats avsevärt till den högsta nivån hittills.

Medborgarundersökningen 2017

	Totalt	Kvinnor	Män
Nöjd-Region-Index	64	63	65
Nöjd-Medborgar-Index	60	60	61
Nöjd-Inflytande-Index	43	41	45

Samhällsekonomi

Sverige har haft en mycket god konjunkturutveckling under några år. Framförallt den inhemska efterfrågan har varit motorn. Investeringsnivån är hög och arbetslösheten har gått ner. Sveriges tillväxt har varit markant högre än i Europa generellt och överlag har räntorna varit och är fortfarande mycket låga. Riksbanken har medvetet hållit nere ränteläget och har till slut fått igång inflationen. Det är därför rimligt att räkna med att Riksbanken under året kommer att höja räntan. Den svenska kronan har däremot varit svag till följd av den låga räntan, något som gynnat exporten.

Kommunernas ekonomi

Enligt Sveriges kommuner och landstings (SKL) bedömning från december 2017 kommer kommunernas skatteintäkter att minska kraftigt de kommande åren. Huvudförklaringen är att antalet arbetade timmar i Sverige inte är tillräckligt många för att finansiera kostnaderna för den växande andelen yngre och äldre av befolkningen. En annan förklaring är den del av den arbetsföra befolkningen som står utanför arbetsmarknaden. SKL:s senaste skatteprognos från februari 2018 visar på en tydlig avmattning av kommunernas skatteintäkter framöver och bekräftar den bild som man tidigare aviserat om sämre tider för kommuner och landsting.

Detta innebär att hela kommun- och landstingssektorn behöver anpassa sina kostnader till det minskande finansiella utrymmet de kommande åren. Kostnaderna behöver minska med cirka fem procent fram till och med år 2021. För att uppnå en ekonomisk effekt för de kommande åren behöver vi börja anpassa kostnaderna omgående.

Jämfört med andra kommuner har Helsingborg något bättre ekonomiskt utgångsläge. Våra verksamheter levererar såväl kvantitativt som kvalitativt på en generell mycket hög nivå jämfört med andra kommuner.

Näringsliv

Under 2016 (senaste tillgängliga statistik) utvecklades sysselsättningen både i Sverige och i Helsingborg positivt. I Helsingborg ökade antalet sysselsatta av dagbefolkningen under 2016 med 1 922 personer till cirka 71 000 enligt Statistiska centralbyråns. Sysselsättningsgraden ökade med 1,2 procentenheter under 2016 till 73,9 procent, vilket är i linje med Skåne som helhet men lägre än genomsnittet för hela landet. Under de senaste åren har antalet anställda ökat framför allt inom vård och omsorg, företagstjänster och utbildning, medan antalet anställda inom tillverkningsindustrin har minskat.

De största privata företagen i Helsingborg

Företag	Antal anställda per 1 januari 2017
Ikea (Ikea, Ikea IT, Inter Ikea systems)	1 500
Ica-handlarnas förbund (Ica-lagret, Ica Maxi förbutiker)	1 175
Johnson & Johnson Inc (McNeil)	725
Marvin Holding Ltd (Academedi, Hermods, IT-gymnasiet, Pro Civitas, Pysslingen förskolor, Vittra mfl.)	575
Total Produce Plc (Everfresh, Nowaste Logistics)	575
Nobina AB	525
Posten Norge AS (Bring)	475
Resurs Holding AB (Resurs bank, Solid försäkringar)	475
Attendo AB	475
BJA Cronen BV (Axfood, Elektro-Dynamo, Filippa K, Kicks, Lagerhaus, Åhlens mfl.)	425

Daglönsumman per sysselsatt år 2016 i Helsingborg uppgick till 337 652 kronor, en ökning med 2,6 procent mot året innan. Det kan jämföras med 328 227 kronor för Skåne och 338 280 kronor för hela landet. Under 2017 varslades 522 personer om uppsägning i Helsingborg, en ökning med 24 procent mot 2016.

Daglönsumman per sysselsatt, 2016

	Helsingborg	Skåne	Riket
Daglönsumma / sysselsatt	337 652	328 227	338 280

Enligt senast tillgängliga uppgifter (2016) omsatte näringslivet i Helsingborg 129 miljarder kronor, en ökning med 8,6 procent jämfört med närmast föregående år. Handels omsättning ökade med hela 9,1 procent till 64 miljarder kronor, alltså nästan halva näringslivets omsättning. I Skåne som helhet ökade näringslivets omsättning 2016 med 5,8 procent.

Helsingborgs betydelse som handelsplats i regionen är fortsatt mycket stor även om försäljningsindex för sällanköpsvaror minskat marginellt, från 150 år 2014 till 148 år 2016. Index för hela landet är 100, och för Skåne 98. Indexet speglar den totala försäljningen i förhållande till befolkningsunderlaget.

I slutet av 2017 fanns det totalt 15 391 arbetsställen i kommunen, en ökning med 164 jämfört med 2016. Antalet konkurser minskade under 2017 till den lägsta siffran sedan 2012.

Förändringar i antal företag i Helsingborg

	2015	2016	2017
Nyregistrerade företag	927	1 032	1 061
Inflyttade företag	401	464	437
Utflyttade företag	404	395	437
Företag försatta i konkurs	136	123	116

Efterfrågan på mark för handel och logistik är fortsatt hög i Helsingborg, och besöksnäringen blir allt viktigare. Antalet kommersiella gästnätter har enligt preliminära siffror för 2017 ökat med 1,2 procent jämfört med närmast föregående år. De internationella gästnätterna ökade med 18,8 procent.

Foto: Katia Boberg

Ett urval av händelser i Helsingborgs näringsliv under 2017

- Byggstart av etapp 1 och 2 på Oceanhamnen. Efterfrågan på bostäderna är hög. Vid kontorsbyggnaderna i etapp 1 etableras konceptet Oceanhamnen waterfront business district för att göra området attraktivt för företag.
- Före detta Söderpunkten vid Mäster Palms plats byggs om till en modern galleria och mötesplats. I kvarterets nordvästra hörn byggs ett 19 våningar högt bostadshus.
- Första spadtaget på Ångfärjetomten. Både bostadshusen och kongressanläggningen håller på att byggas.
- Porsche Center etablerade sig vid Bergarondellen och skapar 15-20 nya arbetstillfällen.
- It-bolaget Consid etablerade sig i Helsingborg och har målsättningen att skapa 10-30 nya arbetstillfällen.
- Ikea it fortsätter att rekrytera och skapar 50-60 nya arbetstillfällen 2017.
- Fastighetsbolaget Catena bygger en 100 000 kvadratmeter stor logistikbyggnad, bland annat för logistikföretaget Nowaste Logistics, i Tostarp alldeles intill E6:an.
- Näringslivsprofiler diskuterar med företagsinkubatorn Think Accelerate om de kan vara så kallad accelerator för nystartade företag inom finansbranschen.
- Skånska Byggvaror flyttade sin verksamhet från Helsingborg till Ängelholm och Stockholm. Alla anställda erbjöds fortsatt anställning.

Campus Helsingborg

Lunds universitets Campus Helsingborg är med sina cirka 4 200 helårsstudenter och 250 anställda en viktig del av både stadens och universitetets utveckling. Forskning och utbildning bedrivs inom många områden som ligger nära det behov som finns i Helsingborg. Exempel på utbildnings- och forskningsinriktningar på Campus är logistik, handel, ingenjörsvetenskaper och strategisk kommunikation.

Staden och universitetet samarbetar om utvecklingen av Campus och av Helsingborg som studentstad. Under 2017 etablerade parterna tillsammans en forskningsplattform vid Campus Helsingborg som är knuten till Lunds Tekniska Högskolas verksamheter. Utifrån denna plattform bedrivs forskning inom det som kallas sakernas internet, det vill säga hur uppkopplad teknik kan användas för att till exempel skapa effektivare logistik eller högre effektivitet i en verksamhet. Under 2017 flyttades även Sopact från Ideon i Lund till Campus Helsingborg. Sopact är en accelerator för sociala innovationer som nu drivs i samverkan mellan Socialhögskolan vid Lunds universitet och fyra av Helsingborgs kommuns förvaltningar.

Foto: Caroline Göransson

Byggnad - bostäder, verksamheter och infrastruktur

Takten i bostadsbyggandet är fortsatt hög, under 2017 påbörjades 1 052 nya bostäder. Byggnadstakten bedöms vara fortsatt hög, om än något lägre, de kommande åren. Den samlade planberedskapen är relativt god men vår planbuffert för bostäder är för liten. Samtidigt pågår flera stora planprojekt med bostäder. Om de fullföljs får vi bättre förutsättningarna för ett fortsatt attraktivt bostadsbyggande. När det gäller verksamheter är beredskapen bättre sett till buffert. Det finns dock ett ökat behov av kommunal planlagd mark för verksamheter, särskilt för mindre verksamhetstomter.

Några av projekten under 2017 sticker ut. Under året har vi arbetat mycket med Väst kustbanan, och periodvis, särskilt under sommaren, har arbetet varit intensivt för att kunna hitta lösningar som stödjer Trafikverkets arbete med järnvägsplanen. Samtidigt har det varit viktigt att i den utsträckning det är möjligt ta hänsyn till dem som bor längs järnvägen. Det har ibland inneburit svåra målkonflikter.

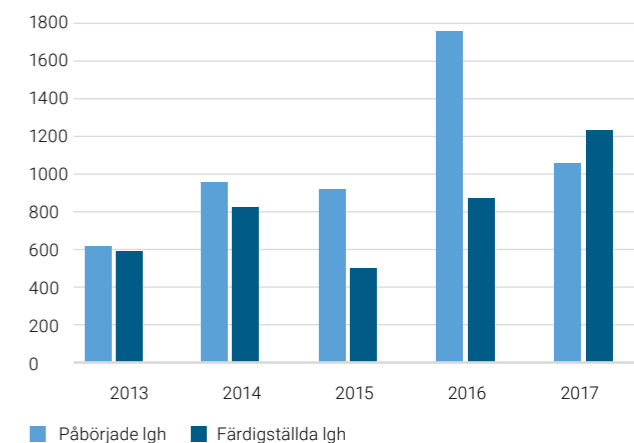
Stadsbyggnadsnämndens beslut om detaljplaner innebar 17 nya uppdrag att påbörja planarbete samt att 21 detaljplaner antogs eller tillstyrktes. Bland annat antogs den första detaljplanen för Allerum på 10 år. Planen är överklagad men gör det möjligt att etappvis bygga ut samhället med upp till 60 fribyggarhus.

En detaljplan för Drottninghög västra har antagits. Utöver 220 bostäder rymmer den plats för handel och service. Längst i väster finns plats för ett upp till elva våningar högt kontorshus dit både Helsingborgshem och konfektionsföretaget Stenströms avser att flytta verksamhet.

Inom H+ fortsätter arbetet både övergripande och med specifika detaljplaner. I Oceanhamnen har fokus varit på etapp 2 som varit föremål för samråd samt markanvisningstävling. Inom Gåsebäck har vi arbetat med projekt som har fokus på medskapande i samverkan med verksamma i området samt förvaltningsövergripande inom staden.

Stadsplan 2017 är antagen och visar hur staden kan växa och förtätas. Den ger oss också spelregler som kräver förändringar i hur vi värderar marken, hur vi förflyttar oss och hur vi skapar närhet mellan människor. Trafikplanen och cykelplanen ger oss möjlighet att genomföra sådant som gynnar hållbart resande. Stadsplan 2017 ger också helt nya spelregler för hur vi ska arbeta med parkeringsfrågan, som kommer att vara en av utmaningarna 2018.

Påbörjade och färdigställda bostadslägenheter, antal

Jämförelse med andra kommuner

I Helsingborg jämför vi oss med andra kommuner för att kunna utvärdera våra resultat och kvaliteten på våra tjänster. Vi deltar i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) undersökning Kommunens kvalitet i korthet (KKIK). Undersökningen består

av cirka 40 nyckeltal fördelade på fem områden. Syftet är bland annat att informera helsingborgarna om kvaliteten på den kommunala servicen. 2017 deltog 258 av landets 290 kommuner i undersökningen och här nedan redovisar vi resultatet.

Helsingborgs resultat jämfört med övriga kommuner

► Bästa 25%   ► Mittersta 50%   ► Sämsta 25%

Tillgänglighet

Nyckeltal	Helsingborg					Riket	Större städer 1)
	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2017
► Andel av invånarna som får svar på e-post inom två dagar, procent	87	96	95	100	100	86	89
► Andel av invånarna som tar kontakt med kommunen via telefon och får ett direkt svar på en enkel fråga, procent	26	62	19	90	94	52	49
► Andel av invånarna som uppfattar att de får ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga till kommunen, procent	-	-	-	90	92	81	83
► Bibliotekets öppethållande utöver 8-17 på vardagar, exklusive meröppet, timmar/vecka	18	19	19	19	19	12	19
► Simhallens öppethållande utöver 8-17 på vardagar, timmar/vecka	45	45	45	45	45	28	38
► Återvinningscentralens öppethållande utöver 8-17 på vardagar, timmar/vecka	19	17	17	20	20	13	21
► Andel barn som erbjudits plats i förskolan på önskat datum, procent	57	100	100	95	95	60	58
► Genomsnittlig väntetid för de som inte fått plats för sitt barn i förskolan på önskat placeringsdatum, dagar	-	0	0	30	30	29	27
► Genomsnittlig väntetid för att få plats på särskilt boende, från ansökan till erbjudande om plats, dagar	18	39	51	32	36	56	55
► Genomsnittlig väntetid för beslut om försörjningsstöd vid nybesök, dagar	19	19	17	17	15	16	17

Trygghet

Nyckeltal	Helsingborg					Riket	Större städer 1)
	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2017
► Antal olika vårdare i genomsnitt som besöker en äldre person med hemtjänst under en 14-dagarsperiod, antal personer	-	14	13	12	10	15	16
► Andel elever i årskurs 5 som känner sig trygga i skolan	-	-	-	91	-	91 2)	92 2)
► Andel elever i årskurs 9 som känner sig trygga i skolan	-	-	-	86	-	83 2)	85 2)
► Barn per personal i förskolan, planerad närvaro, antal barn/heltidsanställd	5,6	5,7	5,4	5,2	-	5,2 2)	5,2 2)

Delaktighet och information

Nyckeltal	Helsingborg					Riket	Större städer 1)
	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2017
► Valdeltagande i kommunvalet 2014, procent	-	80,3	-	-	-	83,1 3)	83,8 3)
► Kommunens webbinformation till invånarna, index	91	92	96	93	96	79	87
► Invånarnas möjligheter att delta i kommunens utveckling, delaktighetsindex	54	56	59	63	67	57	65

Effektivitet

Nyckeltal	Helsingborg					Riket	Större städer 1)
	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2017
► Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	122 295	132 655	139 381	145 627	-	142 232 2)	141 571 2)
► Andel elever i årskurs 3 som klarat alla delprov för ämnesproven i svenska (alt. svenska som andraspråk) och matematik, procent	74	75	75	74	77	69	71
► Andel elever i årskurs 6 med lägst betyget E i alla ämnen (som eleven läser), procent	80,0	80,0	79,3	79,0	79,2	75,9	77,7
► Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet, procent	89,0	87,3	84,2	88,8	86,8	83,7	85,3
► Andel elever i åk 9 som är nöjda med sin skola som helhet, procent	-	-	-	79	-	70 2)	73 2)
► Kostnad per betygspoäng i årskurs 9, kommunala skolor, kr/betygspoäng	301	322	339	353	378	440	399
► Andel gymnasieelever med examen inom fyra år, procent	-	-	69,0	71,9	71,9	71,7	72,4
► Kostnad gymnasieskola, kr/elev	94 552	97 926	102 659	111 405	-	128 339 2)	115 203 2)
► Kvalitetsaspekter inom särskilt boende äldreomsorg, andel av maxpoäng, procent 4)	73	85	84	84	84	69	70
► Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/hyresgäst	608 317	581 008	595 564	673 650	-	898 183 2)	787 276 2)
► Andel boende som är ganska eller mycket nöjda med sitt särskilda boende, procent	80	82	81	80	72	83	82
► Omsorgs- och serviceutbud inom hemtjänst, andel av maxpoäng, procent	97	88	91	88	88	65	67
► Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare	159 330	161 207	178 461	184 958	-	267 656 2)	262 152 2)
► Andel hemtjänsttagare som är ganska eller mycket nöjda med sin hemtjänst, procent	90	90	89	88	90	92	90
► Kvalitetsaspekter inom LSS grupp- och serviceboende, andel av maxpoäng, procent 4)	84	82	84	90	90	81	78
► Andel inte återaktualiserade ungdomar ett år efter avslutad insats eller utredning från socialtjänsten, procent	70	81	85	84	83	78	80

Samhällsutveckling

Nyckeltal	Helsingborg					Riket	Större städer 1)
	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2017 1)
► Andel förvärvsarbetsande invånare 20-64 år, procent 5	73,5	73,7	74,0	75,0	-	79,5 2)	78,3 2)
► Andel invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, procent	6,0	5,9	5,7	5,8	-	4,2 2)	4,5 2)
► Antal nya företag, helårsprognos baserad på första halvåret, antal per 1000 invånare	7,8	7,9	6,7	8,0	7,5	5,2	6,0
► Företagsklimat, NKI totalt, index	-	68	-	69	-	72 2)	71 2)
► Sjukpenningtalet bland kommunens invånare, dagar/registrerad försäkrad	7,0	7,9	8,8	9,1	-	12,1 2)	10,7 2)
► Andel hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, procent	43	51	47	49	-	39 2)	45 2)
► Andel miljöbilar i kommunorganisationen, procent	78	79	84	83	81	34	53
► Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (första halvåret), procent	17	28	42	42	45	28	35

1) Gruppen större städer, enligt Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning, avser kommuner med 50 000-200 000 invånare samt en tätortsgård överstigande 70 procent.

2) Avser 2016

3) Avser 2014

4) Delnyckeltalen varierar mellan åren varför en jämförelse mellan år blir ungefärlig.

5) Invånare i Helsingborg som arbetar i Danmark är inkluderade i Helsingborgs resultat.

Mot framtiden

Visionen Helsingborg 2035 säger att vi ska vara den skapande, pulserande, gemensamma, globala och balanserade staden för människor och företag redan om 17 år. För att nå dit behöver vi följa med vår omvärld och analysera trenderna som påverkar oss.

Inför den årliga verksamhetsplaneringen sammanfattar stadsdirektören stadens trend- och omvärldsanalys i tre så kallade medskick. Förvaltningarna och bolagen ska använda dem för att reagera på framtidens utmaningar. År 2017 planerade organisationen utifrån dessa medskick:

- Lär varje dag – lär hela livet
- Tänk internet först – med människan i fokus
- Våga testa nytt – förändring blir vinster för alla

Foto: Peter Brinch

Lär varje dag – lär hela livet

Lärande sker varje dag genom hela livet där vår samlade kompetens består av både praktiska färdigheter och teoretisk kunskap. Vi lever i en snabbt föränderlig värld som ställer stora krav på omställningsförmåga, nytänkande och kunskapsutveckling. För att motverka utanförskap och bidra till en hållbar samhällsutveckling är det viktigt att vi inom alla verksamheter ger nycklar och stimulerar till ett livslångt lärande. Som ledare och medarbetare i Helsingborgs stad har vi alla ett eget ansvar för att fortbilda oss, och vi förväntas ta till vara alla tillfällen till kompetensutveckling.

Vård- och omsorgsförvaltningen lämnar ingen utanför

"Inom våra målgrupper finns det personer som riskerar att bli utanför när vi utvecklas digitalt. För att försöka förhindra det utvecklar vi testmiljöer tillsammans med privata företag. Dels erbjuder vi företag att testa sina produkter i vår verksamhet, dels matchar vi tillsammans med Kommunala pensionärsrådet och Seniornet ihop enskilda helsingborgare som vill testa produkter. På träffpunkter och andra mötesplatser erbjuder vi utbildning och hjälp om hur man kan använda sig av internet. Vid ett tillfälle tog företag och programmerare fram förslag till digitala lösningar på våra målgruppers behov. Det gav ny kunskap till både oss och företagen. I våra omvärldsanalys bevakar vi och lär oss vad som aktuellt i vår bransch. Vi har bland annat lärt oss om behoven av nya kunskaper och om nya yrken som äldrepedagoger, stödassistenter och innovationstekniker. Och inte minst om behovet av specialistutbildad omsorgspersonal inom hälso- och sjukvård och välfärdsteknologi."

Helsingborg Arena och Scen lär av omvärlden och får kunskaper tillbaka

"Att skapa kultur och evenemang är ett ständigt pågående lärande, oavsett om det rör repetitioner på Stadsteatern eller produktion av en mäsas på Arenan. Ibland sker saker i omvärlden som lär oss något särskilt viktigt. En sådan sak som inträffade 2017 var #metoorörelsen som avslöjade missförhållanden inom inte minst kultur- och evenemangssektorn. Vi har tagit till oss rörelsen på djupet och gjort lärdomarna därifrån till en prioriterad del i vårt interna lärande och utvecklingsarbete. Detta kommer förstås att komma medarbetarna till del, men därutöver kan vi, med kulturens och evenemangens hjälp, formulera, omforma och gestalta lärdomarna och ge dem ett uttryck som kan möta en publik. Lärandet förs därigenom vidare tillbaka till den omvärld lärdomen kom ifrån."

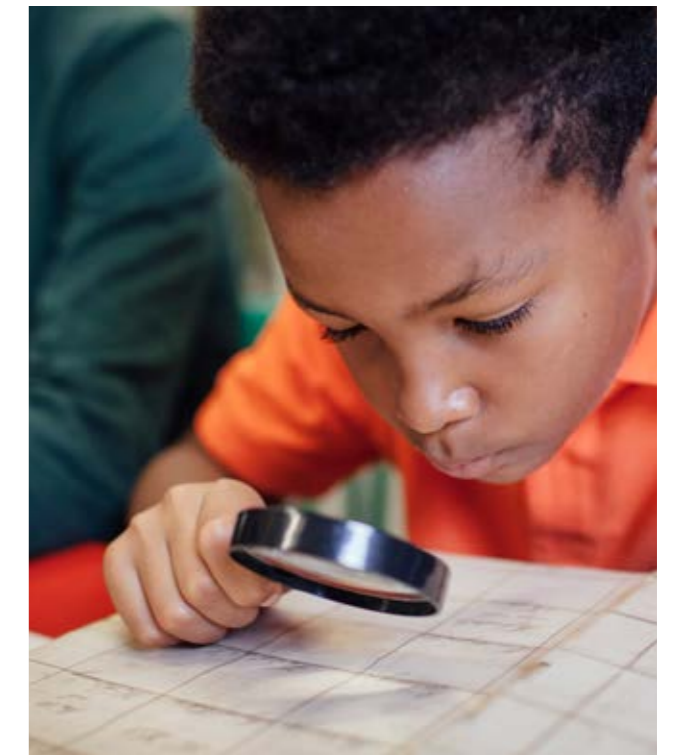

Foto: Anders Ebefeldt

Tänk internet först – med människan i fokus

Digitaliseringen är ständigt närvarande. I Helsingborg finns snabbt och stabilt internet, som vi fortsätter att bygga ut. Detta ska vi ta vara på och kombinera med andra områden där staden ligger långt framme. Vi måste våga möta utmaningen att genom digitala medel göra livet lättare för alla som bor och verkar i Helsingborg. Genom digitala lösningar använder vi kommunens resurser på ett effektivt sätt och får möjlighet att med staden som plattform verka för att även andra än vi själva skapar nytta för helsingborgarna. För att lyckas med detta måste vi utnyttja internetns alla möjligheter. Som medarbetare förväntas vi kunna använda digitala arbetsredskap, varje dag. Vi har redan sett stora effekter med satsningarna på bland annat e-tjänster, öppna data, flippat klassrum och fritt wifi på många platser i staden. Titeln som Sveriges it-kommun 2015 förpliktar.

Stadsledningsförvaltningens digitaliserings- avdelning arbetar tillsammans med helsingborgarna

”Helsingborg samverkar och skapar tillsammans med sina invånare. Vårt fria wifi har släppt kraften fri, och staden har lanserat två plattformar som gör det enklare för alla att bygga innehåll och tjänster. Det är Guide Helsingborg och öppna stadshubben. I Guide Helsingborg kommer vi att kunna samla alla stadens upplevelser på ett ställe och vem som helst kan bidra med innehåll. Öppna stadshubben är ett nätverk som genom samarbete når en miljon svenskar och gör det möjligt för vem som helst att koppla upp en sensor billigt och bidra med data till staden. Vi sätter människors förmåga först, och ser internet som en möjliggörare.

Under året har vi också jobbat med lanseringen av Digidel på Stadsbiblioteket. Det blir en plats för invånare att testa och lära sig om digitala möjligheter och samtidigt en arena för medarbetare i staden att dela med sig av kunskap om olika digitaliseringsprojekt. Ska vi lyckas är det viktigt att både medarbetare och invånare kan använda sig av digitaliseringens möjligheter.”

Öresundskraft skapar värde med robust infrastruktur

”Det finns två viktiga utgångspunkter i Öresundskrafts digitaliseringsarbete. Den ena är att vår framtida konkurrenskraft bygger på förmågan att kunna skapa värde med hjälp av digital teknik. Den andra är att ett robust, modernt samhälle kräver en robust, digital infrastruktur.

Vi gör det möjligt för helsingborgarna att utnyttja digitaliseringen genom att bygga den nödvändiga infrastrukturen. Det fiberbaserade stadsnätet är ett exempel. Ett annat är den öppna stadshubben, som använder radioteknik med låg bandbredd och som öppnar upp för att olika vardagsföremål kan kopplas upp till internet – det som på svenska kallas sakernas internet.”

Foto: David Lundin

Våga testa nytt – förändring blir vinster för alla

Världen förändras allt snabbare och det finns inget facit för många av våra utmaningar. Enda sättet att lära sig hur utmaningarna ska mötas är att testa och börja göra. Genom projekt som DrottningH, Plantera Plantära och Visionsfonden har vi visat att vi vågar testa idéer och tänka nytt. Det ska vi ha med oss både i stora utvecklingsprojekt och i varje möte med våra invånare. Att fortsätta öppna upp våra verksamheter och sätta ut gränser mellan kommunen, invånarna och andra aktörer främjar medskapande och innovation. Det gör oss mer snabborrliga och ger oss styrka inför framtiden.

Enheten för idéutveckling och innovation hjälper kollegor att testa nya idéer

”Vi har båda lanserat och genomfört flera initiativ som gjort det möjligt för kollegor att testa nya idéer. Idéslussen stöttar kollegor med att skapa, testa och utvärdera enkla prototyper baserade på deras förbättringsidéer. Flera tester är igång och ännu fler är på väg.

Visionsfonden har fortsatt att ge helsingborgare möjlighet att vara med och driva stadens resa i visionens riktning. Vi har också genomfört två förvaltningsövergripande heldagsutbildningar i tjänstedesign, som resulterat i minst ett projekt med fyra förvaltningar, samt ansvarat för en nationell innovationskonferens.”

Enheten för turism och destinationsutveckling använder nya och effektivare sätt att nå besökarna

”Helsingborgs turistbyrå stängde hösten 2016. Sedan dess når vi våra besökare på nya platser och via nya vägar. Vi har satsat på digitala kanaler, mobil besökservice och så kallade infopoints.

Våra digitala kanaler har blivit fler, och antalet besökare på webbplatsen visithelsingborg.com ökade med 20 procent 2017 jämfört med närmast föregående år.

Under året har vår mobila besökservice, som förutom personal består av två cyklar och en bil, befunnit sig dels i centrala Helsingborg, dels vid olika attraktioner samt på hotell.

Utöver satsningen på digital och mobil besökservice finns det 25 så kallade infopoints i Helsingborg. En infopoint är en enklare men bemannad turistinformation på till exempel ett hotell eller en plats dit många besökare kommer. Personalen vid våra infopoints utbildas i värdskap och får kunskap om vår region så att de kan svara på besökarnas frågor.

Våra nya sätt att arbeta har inneburit att vi blivit mer effektiva. År 2017 hade vi kontakt med 50 procent fler personer än närmast föregående år, och kostnaden per kontakt har sjunkit med 75 procent.”

Foto: Peter Brinch

Stora stadsutvecklingsprojekt

1 H+

Oceanhamnen är första etappen av Helsingborgs största stadsutvecklingsprojekt, H+. Längst ut på piren börjar nu det nya affärsdistriktet Waterfront business district ta form. Det beräknas vara klart 2020 och ger plats för 32 000 kvadratmeter lokaler för olika typer av verksamheter. Helsingborgs stad och tre fastighetsägare har tillsammans tagit fram planerna för området.

Söder om Waterfront business district planerar vi för fyra bostadskvarter med cirka 340 bostäder. Samtidigt planerar vi för en tävling om innehållet och utformningen av den befintliga byggnad som kallas Magasin 405.

2 Västkostbanan

Järnvägsplanen för utbyggnad av dubbelspår mellan Ängelholm och Maria är klar och kommer att fastställas 2018. Byggstarten blir tidigast 2019 och allt beräknas vara klart 2024. Parallellt med järnvägsplanen har vi tagit fram detaljplaner som gör det möjligt att bygga just dubbelspår. Stationerna i Kattarp, Ödåkra och Maria kommer att byggas om, och det blir flera planskilda korsningar. En av dem är den gång- och cykeltunnel vid Ringstorpsvägen som byggdes om 2017. När det byggs dubbelspår mellan Ängelholm och Maria har hela Västkostbanan dubbelspår utom på sträckan Maria-Helsingborg C. Under 2017 tog vi fram förslag till var dubbelspår på den sträckan kan byggas och hur dubbelspåret kan ansluta till Knutpunkten och även kopplas till en fast HH-förbindelse.

3 HH-förbindelsen

Under året har det tagits ett stort steg i frågan om en fast HH-förbindelse. Danmarks transportministerium och svenska regeringen via Sverigeförhandlingen beslutade att genomföra en så kallad strategisk analys av en fast HH-förbindelse. Av analysen ska det bland annat framgå vad en ny fast förbindelse ger för positiva effekter. Två alternativ ska analyseras, ett där man bygger endast en vägtunnel och ett med en förbindelse med tunnlar för både biltrafik och persontåg. Det ska göras en samhällsekonomisk analys, och förändringar bland annat när det gäller resor, integration, bostadsmarknad och utbildningsutbud ska studeras. Även finansieringen ska utredas. Utredningen ska slutrapporteras 2020. Helsingborgs stad deltar i den svenska följegruppen.

4 DrottningH

DrottningH är ett projekt som ska utveckla stadsdelen Drottninghög under 20 år. Alla stadens förvaltningar och kommunala bolag är med i arbetet, där nya arbetsmetoder ska testas. Ett exempel är EU-projektet Rekrytera som drivs av arbetsmarknadsförvaltningen tillsammans med invånarna och olika myndigheter. Syftet är att göra det lättare för deltagarna att få en anställning. Rekrytera hade som prognos att cirka 55 invånare på Drottninghög, Dalhem och Fredriksdal antingen skulle få en anställning eller börja studera. Resultatet för 2017 blev att 91 personer kom i arbete och 8 personer började studera.

Under 2017 har projekt DrottningH tillsammans med Helsingborgshem arbetat vidare med ombyggnaden av Drottninghögs centrum och med Drottningparken. Vi tittade också närmare på hur Vasatorpsvägen kan förändras och ge plats åt superbussarna som ska trafikera linjen mellan Dalhem och Råå.

5 Helsingborgsexpressen

Helsingborgs stad har under 2017 fortsatt med anläggningsarbeten och projektering för stadens första linje för så kallade superbussar. Busslinjen kallas Helsingborgsexpressen och kommer med start 2019 att gå mellan Råå och Dalhem.

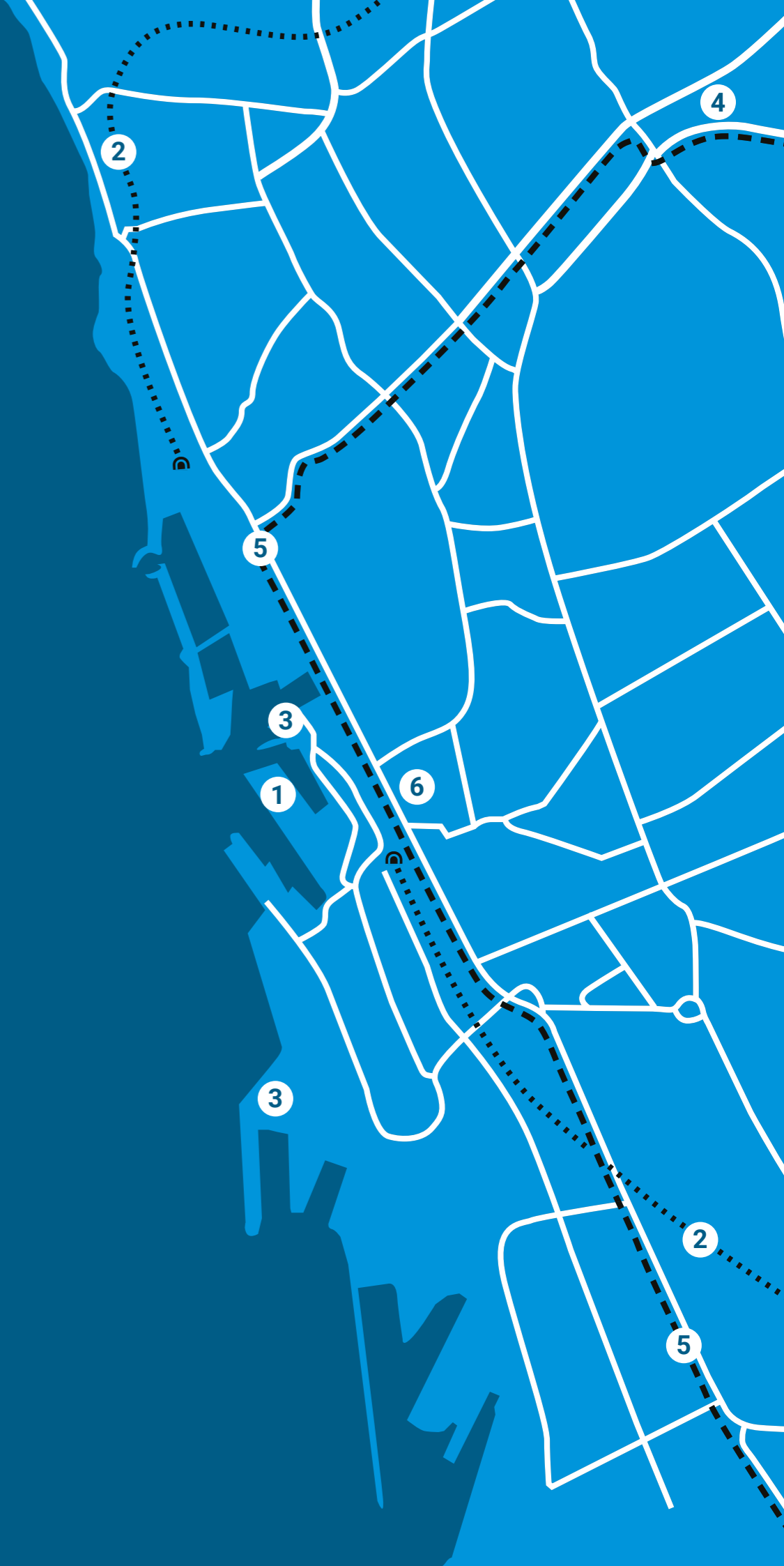
Vi har också slutit avtal med Sverigeförhandlingen om dels ytterligare två expressbusslinjer, dels investeringar för att underlätta för cykeltrafiken. Staten bidrar med 249 miljoner kronor till att finansiera projekten.

6 Satsningar för cyklister

I början av 2017 beslutades den nya cykelplanen som gäller till 2023.

Under året har så kallade bygdevägar införts på ett antal vägar runt om i kommunen. Bydevägarna är ett försök som drivs tillsammans med Trafikverket och Lunds Tekniska Högskola. Syftet är att underlätta för cyklister.

Vi har också öppnat ett så kallat cykelbibliotek. Där kan helsingborgare gratis låna och prova en lite dyrare cykel innan hen köper en egen.

Verksamhet

Här beskriver vi aktiviteter som riktar sig till helsingborgarna och som utförs av staden, stadens bolag eller inom något av de regionala samarbeten som Helsingborgs stad deltar i, nämligen Familjen Helsingborg och Räddningstjänsten Skåne Nordväst. Var och en av stadens nämnder samt koncernens största bolag redogör för verksamheten 2017 och ger sin syn på utvecklingen framöver.

Presentationen innehåller även de delar av nämndernas verksamhet som bedrivs i extern regi. Nämndernas mål i nämndstykorten presenteras och måluppfyllelsen redovisas per perspektiv. Här lyfter också varje nämnd och bolag fram händelser som på ett bra sätt bidrar till att vi når vår vision Helsingborg 2035.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för utbildning, från förskola till gymnasieskola.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Vid höstterminsstarten i augusti startade Gustavslundsskolan med drygt 300 elever, från förskoleklass till och med årskurs 7.
- Helsingborgs Lärlingsgymnasium, som erbjuder yrkesprogram i lärlingsform samt på vissa program även lärlingsanställning, öppnade i augusti med cirka 120 elever.
- För att klara en ökad efterfrågan på förskoleplatser har flera förskolor utökat sin verksamhet under året.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Alla förskolor och skolor ska utveckla arbetsformer som gynnar ett faktiskt inflytande för barn och elever				
► Andel elever som har inflytande över arbetssätt	86,6 %	87,1 %	86 %	Minst 88 %
► Andel elever som anser att deras lärare tar hänsyn till deras åsikter	91 %	91,7 %	90,7 %	Minst 92 %
► Alla förskolor och skolor ska medvetet påverka och stimulera barn och elever att utveckla förståelse för samhällets demokratiska värderingar				
► Andel elever som upplever att man i skolan respekterar varandras olikheter	89,7 %	89,4 %	88,7 %	Minst 90 %
► Andel elever som anser att de vuxna i skolan reagerar när en elev kränks	91,4 %	91,8 %	91,5 %	Minst 92 %
► Alla förskolor och skolor ska på ett systematiskt sätt utveckla arbetsformer som tar hänsyn till varje individs behov och förutsättningar				
► Andel elever som vet vad de ska kunna för att nå målen i de olika ämnena	90 %	90,6 %	89,5 %	Minst 91 %
► Andel elever som får veta hur det går för dem i skolarbetet	89,3 %	90,5 %	89,7 %	Minst 91 %
► Andel elever i grundskolan med minst E i alla ämnen i årskurs 6	79,1 %	78 %	79,3 %	Minst 79 %
► Andel elever i grundskolan med minst E i alla ämnen i årskurs 9	74,6 %	76,3 %	74,3 %	Minst 77 %
► Genomsnittligt meritvärde i grundskolan	226,9	230,9	229	Minst 232
► Genomsnittlig skillnad i meritvärde flickor-pojkar	25,7	41,9	38,7	Max 34
► Andel elever i grundskolan behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram.	80,7 %	85,1 %	82,7 %	Minst 85 %
► Andel elever i grundskolan behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram exkl. nyinvandrade	-	90,4 %	89,0 %	Minst 91 %
► Andel elever behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram efter sommarskola	83,7 %	87,5 %	84,9 %	Minst 88 %
► Andel elever på gymnasieskolans yrkesprogram som uppnår kraven för gymnasieexamen	79,8 %	81,3 %	84 %	Minst 82 %
► Andel elever på gymnasieskolans högskoleförberedande program som uppnår kraven för gymnasieexamen	86,3 %	90,8 %	91 %	Minst 91 %
► Tjänstegaranti: Vi garanterar att ditt barn kan läsa och skriva efter sitt första skolår	95 %	93 %	89 %	100 %
► Tjänstegaranti: Vi garanterar att ditt barn kan räkna efter sitt första skolår	92 %	93 %	90 %	100 %

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Alla förskolor och skolor ska erbjuda barn och elever inkluderande och utmanande lärmiljöer				
► Andel elever som upplever att de får den arbetsro de behöver	75,7 %	76,5 %	74,9 %	Minst 78 %
► Andel elever som upplever nyfikenhet och lust att lära	83,7 %	85 %	83,8 %	Minst 86 %
► Andel elever som upplever att deras lärare ger dem utmaningar	91 %	91,1 %	91,1 %	Minst 92 %
► Tjänstegaranti: Vi garanterar alla barn i förskolan och alla elever i skolan minst en estetisk upplevelse/kulturupplevelse per läsår från tre års ålder tills de lämnat gymnasiet	99 %	99 %	100 %	100 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Barn- och utbildningsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Sjukfrånvaro	5,3 %	5,5 %	5,4 %	Max 5 %
► Andel behöriga sökande till utlysta tjänster	-	-	37,5	Minst 50 %
► Andel av totalt antal medarbetare som lämnar Helsingborgs stad för annat arbete	-	-	8,3 %	Max 5 %
► Index för Hållbart medarbetarengagemang, HME	83	84	84	Minst 83

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Nämndens verksamheter ska vara effektiva med hänsyn till ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet				
► Bokslutsutfall (mnkr)	10,9	-31,2	-21,8	+0

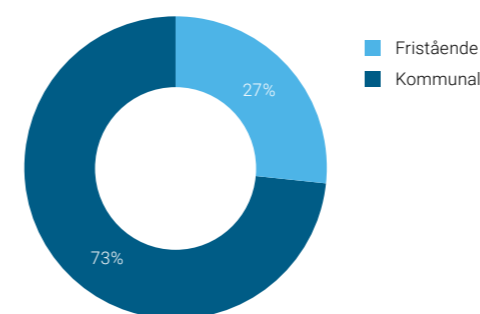
Extern verksamhet

Staden bedriver en mängd verksamhet direkt riktad till invånarna. En del av denna verksamhet köps in av extern part. Diagrammen nedan visar hur stor denna externa del är i förhållande till nämndens totala verksamhet samt hur den fördelas inom de verksamhetsområden där extern verksamhet förekommer. Extern verksamhet definieras här som "Verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden

eller bolag inom koncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utfört dem i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som exempelvis städning."

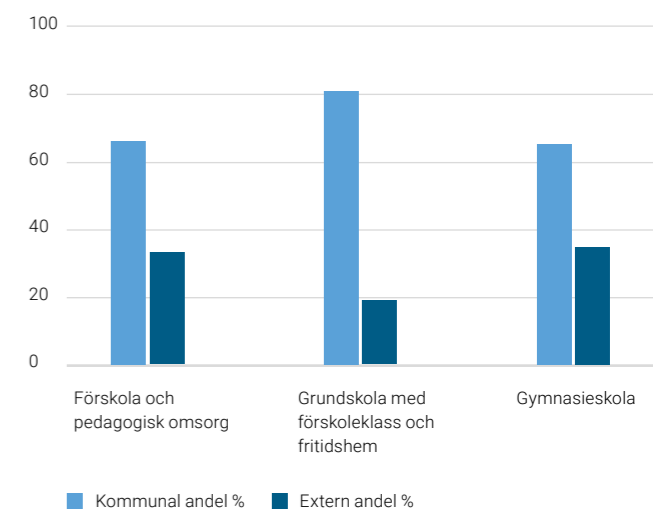
Nämndens verksamhet - kommunal och extern

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Extern verksamhet fördelat på berörda verksamhetsområden

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Förskola och pedagogisk omsorg

Årets verksamhet

Vid årets slut fanns det 140 förskolor i Helsingborg, varav 79 i kommunal regi och 61 i fristående. Det fanns dessutom fyra fristående och två kommunala verksamheter inom pedagogisk omsorg. Totalt fanns vid årets slut 7 788 barn i verksamheten, varav 4 983 i kommunal regi. Kommunalt vårdnadsbidrag upphörde i slutet av 2017.

Anmälningsdatum för kö till förskoleplats har tillämpats under 2017. I kommunens årliga attitydundersökning framgår det att vårdnadshavare är fortsatt mycket nöjda med verksamheternas kvalitet. Vårdnadshavarna upplever att barnen känner sig trygga och trivs på förskolan, och vårdnadshavarna är mycket nöjda med personalens engagemang och bemötande. Samtliga förskolor arbetar med verktyget Unikum för att dokumentera och följa utvecklingen hos barn och elever. Unikum används av pedagoger, förskolechefer och vårdnadshavare. I verktyget kan man följa barnens läroprocesser, stärka kommunikationen till hemmen och förbättra det systematiska kvalitetsarbetet. Flera förskolor har deltagit i den statsbidragsfinansierade satsningen "läslyftet i förskolan".

Många av stadens förskolor arbetar projektinriktat utifrån teman där barnens förmågor utvecklas. Förskolan väljer innehåll med hänsyn till barnens intressen och behov. Lärandet genomsyrar allt på förskolan och görs spännande genom lek och upptäckande. Flera förskolor analyserar pedagogernas arbetssätt för att vidareutveckla metoder som stödjer barnens intressen och lust att lära. På de Helsingborgs stad förskolor är de digitala verktygen integrerade i den dagliga verksamheten och används för att förändra inomhusmiljön. Sett till hela staden är tillgången till digitala läroverktyg god. Förskolorna upplever att barnens delaktighet ökar i takt med användandet av digitala verktyg eftersom de på egen hand kan dokumentera med foton och filmer. Förskolorna Diamanten, Kristallen och Ametisten på Drottninghög har fått nationell uppmärksamhet för sitt arbete med digitalisering.

Framtid

Den ökade efterfrågan på förskoleplatser gör att skol- och fritidsförvaltningen måste planera för nya enheter. I februari 2018 tas Ringstorpsparkens förskola i bruk för 150 barn. En förskola i Ödåkra öppnar i juni 2018 och en ny planeras på Drottninghög. Förskolor byggs på ett sådant sätt så att vi behåller småskaligheten, och varje enhet får ett tillagningskök. Vi lägger stor vikt vid inomhusmiljön med väl tilltagen ventilation, behaglig temperatur samt god akustik och belysning. Skol- och fritidsförvaltningen kräver att förskolorna byggs med höga energikrav och miljöklassade byggnadsmaterial för att minimera miljöpåverkan.

Eftersom antalet barn inom förskoleverksamheten ökar behöver vi rekrytera mycket personal, det är mycket stor brist på förskollärare. För att långsiktigt säkra kompetensförsörjningen kartlägger och analyserar vi rekryteringsbehovet årligen.

Prioriterade utvecklingsområden är det systematiska kvalitetsarbetet, samverkan med förskoleklass samt förskolans lärmiljöer.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel vårdnadshavare till barn i kommunal och fristående förskoleverksamhet som upplever att deras barn känner sig trygga i verksamheten, procent	99	99	99
- kommunal förskoleverksamhet	99	99	99
- fristående förskoleverksamhet	99	99	99
Andel vårdnadshavare till barn i kommunal och fristående förskoleverksamhet som är nöjda med verksamheten, procent	97	97	98
- kommunal förskoleverksamhet	97	97	97
- fristående förskoleverksamhet	98	98	98
Kvalitet			
Andel årsarbetare i kommunal och fristående förskola med pedagogisk högskoleexamen, procent	47	44	39
- kommunal förskoleverksamhet	55	51	47
- fristående förskoleverksamhet	31	29	22
- gruppen större städer ¹⁾	51	49	46
Antal förskolebarn per årsarbetare i kommunal och fristående förskola, medelvärde	5,7	5,4	5,2
- kommunal förskoleverksamhet	5,6	5,1	5,1
- fristående förskoleverksamhet	5,9	5,8	5,4
- gruppen större städer ¹⁾	5,4	5,2	5,2
Volymer			
Barn i kommunala förskolor och pedagogisk omsorg, antal	4 822	4 895	5 027
Barn i förskola och pedagogisk omsorg, folkbokförda i Helsingborg, antal	7 411	7 595	7 788
- varav andel i kommunal verksamhet, procent	63,5	63,2	63,2
- varav andel i fristående verksamhet, procent	35,9	36,1	36,0
- varav andel i annan kommuns verksamhet, procent	0,6	0,7	0,8
Förskola och pedagogisk omsorg, andel inskrivna barn av folkbokförda i Helsingborg, procent	88,5	89,4	90,7
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	168	198	160
Kostnader, mnkr	986	1 067	1 076
Nettokostnader, mnkr	818	869	916
Nettokostnad per invånare, kr	5 924	6 189	6 452
Förskola, nettokostnad per barn folkbokförda i Helsingborg, kr	110 383	114 493	117 638
¹⁾ Den 1 januari 2017 ändrades definitionen av gruppen större städer. För att kunna jämföra resultaten över tid har därför föregående års siffror för gruppen uppdaterats enligt den nya definitionen.			
Gruppen större städer, enligt Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning, avser kommuner med 50 000-200 000 invånare samt en tätortsgrad överstigande 70 procent.			

Foto: Johan Hermansson

Grundskola med förskoleklass

Årets verksamhet

Helsingborgs befolkning växer och det blir allt fler grundskoleelever i våra verksamheter. Totalt finns 61 grundskolor i Helsingborg, varav 35 är i kommunal regi. Det totala antalet elever i kommunen är cirka 16 100 varav cirka 12 500 går i en kommunal skola. Under 2017 öppnades en helt ny kommunal skola, Gustavslundsskolan. Läsåret 2017-2018 bedrivs där verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 7, för att senare utökas och ha undervisning till och med årskurs 9. Fristående Internationella engelska skolan invigdes också under 2017.

I juni 2017 gick 586 nyanlända elever i våra grundskolor och 80 nyanlända i fristående verksamheter. Alla skolor har varit involverade i mottagandet av nyanlända elever, och samarbetet med Välkomsten, en mottagning för nyanlända barn och ungdomar, är väl etablerat. På Välkomsten gör pedagoger en kartläggning av elevernas kunskaper och skolbakgrund, och de får en introduktion i det svenska språket.

Helsingborgs stad införde inför skolvalet till läsåret 2017/2018 ett aktivt skolval. Det innebär att eleverna inte längre har en närområdesskola där de blir erbjudna en plats. Skol- och fritidsförvaltningen gör istället en bedömning utifrån varje elevs val och den enskilda skolans möjligheter att ta emot elever. Genom skolvalet erbjuds 96 procent av alla elever plats på sitt förstahandsval.

Kunskapsresultaten för läsåret 2016/2017 visar att det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i årskurs 9 var 227,5 i de kommunala och 245,9 i de fristående skolorna. Båda resultaten är högre än genomsnittet i landet, som är 223,5. Andelen elever som blev behöriga till gymnasiet yrkesprogram var 83 procent i den kommunala verksamheten och 91 procent i den

fristående. Helsingborgs stads skolor ligger därmed högre än riksgenomsnittet för kommunala huvudmän (81 procent). De fristående skolorna ligger något lägre än riksgenomsnittet för enskilda huvudmän (92 procent).

På de kommunala skolorna har 83 procent av lärarna pedagogisk högskoleexamen Motsvarande siffra på de fristående skolorna är 76 procent. Det finns 11,8 elever per lärare i kommunala skolor medan de fristående skolorna har 12,7 elever per lärare.

Helsingborgs stads skolor har på olika sätt arbetat med nämndens särskilda satsningar under läsåret. Skolor med hög andel elever med annat modersmål än svenska använder i stor utsträckning olika former av språkutvecklande arbetssätt. Under de senaste åren har pedagoger gått utbildningar i genrepedagogik, ett arbetssätt som utvecklar elevers språkliga resurser och det svenska skolspråket. Språksvårigheter har stor negativ inverkan på lärandet i alla ämnen, till exempel matematik. Skolorna arbetar genomgående med att tidigt följa upp och sätta in åtgärder till elever som behöver stöd i matematikundervisningen. Några skolor har även utökat möjligheten till läxhjälp medan andra skolor erbjuder matematikundervisning under loven. Det finns också skolor som utökat matematikundervisningen i alla årkurserna. I arbetet med att vidareutveckla rutiner och system för uppföljning av resultat använder skolorna verktyg som Digilys och Unikum.

Många av Helsingborgs stads skolor har under de senaste två åren genomfört omfattande kompetensutvecklingsinsatser bland personalen på fritidshemmen. Syftet har varit att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Fortbildningar, konferenser, föreläsningar och nätverksträffar för personalen har visat på kopplingen mellan vardagsarbetet och styrdokumentet. Målet är att öka verksamhetens kvalitet och sätta lärandet i fokus.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel elever i kommunal och fristående grundskola som upplever trygghet i verksamheten, procent	96	96	96
- kommunal grundskola	96	96	96
- fristående grundskola	95	95	95
Andel elever i kommunal och fristående grundskola som kan rekommendera verksamheten, procent	87	87	86
- kommunal grundskola	84	88	86
- fristående grundskola	83	84	86
Kvalitet			
Andel elever i kommunal och fristående grundskola som är behöriga till yrkesprogram i gymnasieskolan, procent	83	87	86
- kommunal grundskola	81	85	83
- fristående grundskola	89	92	91
- gruppen större städer 1)	87	86	87
Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 i kommunal och fristående grundskola, medelvärde	221,6	234,0	234,1
- kommunal grundskola	218,6	231,0	227,5
- fristående grundskola	227,4	240,3	245,9
- riket	217,1	224,1	223,5
Andel lärare i kommunal och fristående grundskola med pedagogisk högskoleexamen, procent	82	80	81
- kommunal grundskola	83	81	83
- fristående grundskola	77	74	76
- gruppen större städer 1)	86	86	83
Antal elever per lärare i kommunal och fristående grundskola, medelvärde	12,3	12,0	11,9
- kommunal grundskola	12,3	11,9	11,8
- fristående grundskola	12,2	12,6	12,7
- gruppen större städer 1)	12,2	12,4	12,2
Volym			
Elever i kommunala skolor, antal	11 592	12 228	12 944
Elever folkbokförda i Helsingborg, antal	14 860	15 584	16 132
- varav andel i kommunala skolor, procent	76,9	77,4	77,7
- varav andel i annan kommuns skolor, procent	1,5	1,5	1,6
- varav andel i fristående skolor, procent	21,6	21,1	20,7
Elever i fritidshem, folkbokförda i Helsingborg, antal	5 161	5 470	5 753
- varav andel kommunalt, procent	81,9	82,3	83,1
- varav i annan kommuns verksamhet, procent	1,2	1,2	1,3
- varav andel fristående, procent	16,9	16,4	15,7
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	79	143	209
Kostnader, mnkr	1 534	1 708	1 877
Nettokostnader, mnkr	1 455	1 565	1 667
Nettokostnad per invånare, kr	10 831	11 136	11 743
Grundskola - nettokostnad per folkbokförd elev, kr	97 936	100 397	103 361

1) Den 1 januari 2017 ändrades definitionen av gruppen större städer. För att kunna jämföra resultaten över tid har därför föregående års siffror för gruppen uppdaterats enligt den nya definitionen.

Gruppen större städer, enligt Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning, avser kommuner med 50 000-200 000 invånare samt en tätortsgård överstigande 70 procent.

Framtid

Det ökande antalet elever innebär stora utmaningar, både vad gäller kompetensförsörjning och lokalförsörjning. Det ökade rekryteringsbehovet är en av de största utmaningarna eftersom det är stor brist inom flera av yrkesgrupperna. Bemanningen av nya skolor kommer dessutom att leda till ökad intern rörlighet.

Fler elever innebär också nya skollokaler, samtidigt som de befintliga skolorna behöver förnyas. Alla lokaler ska vara goda lärmiljöer. Det pågår och planeras flera ny-, om- och tillbyggnader. Laröds skola, Västra Berga skola, Högastensskolan, Rydebäcksskolan, Gläntansskolan och Holstadgårdsskolan får alla nya lokaler åren 2017–2020. Vi bygger dessutom en helt ny skola i Mariastaden.

Under 2018 fortsätter Dalhemsskolan, Västra Berga skola och Påarps skola sitt samarbete med Skolverket inom projektet Samverkan för bästa skola. Syftet är att sätta in relevanta insatser för att förbättra måluppfyllelsen.

Vi prioriterar även fortsättningsvis det systematiska kvalitetsarbetet. Målet är att öka likvärdigheten inom och mellan skolor. Digitalisering, ledarskap, övergångar och samverkan, matematikkunskaper och språkutvecklande arbetssätt måste också fortsätta att utvecklas.

Foto: Anna Alexander Olsson

Gymnasieskola

Årets verksamhet

I Helsingborg finns 7 kommunala och 17 fristående gymnasieskolor, och sammanlagt finns ett mycket varierat utbud av både yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Under läsåret startade den nya gymnasieskolan Helsingborgs Lärlingsgymnasium. Skolan erbjuder fullt utbyggd i stort sett samtliga yrkesprogram i lärlingsform, och på en del av programmen kommer eleverna att erbjudas lärlingsanställning. Skolan tog emot cirka 120 elever vid terminsstarten i augusti. Även för de övriga skolorna har antalet elever ökat. Glädjande är det ökande intresset för teknikprogrammet på Tycho Braheskolan och industritekniska programmet på Filbornaskolan, bland annat som en del av satsningen inom Teknikcollege.

Språkinstruktionen, programmet som riktar sig till ungdomar som nyligen anlänt till Sverige, finns på samtliga Helsingborgs stads gymnasieskolor. Utbildningen läggs upp när elevens kunskaper har validerats och fokuserar främst på det svenska språket för att eleven ska kunna gå vidare till antingen något annat program i gymnasieskolan eller till en annan utbildning. Under året deltog 110 elever i språkinstruktionen. Genomströmningen under läsåret 2016/2017 var mycket god och eleverna gick vidare till studier, främst till individuella programmet.

Under våren 2017 genomförde skol- och fritidsförvaltningen den årliga attitydundersökningen. Frågor om trygghet och trivsel fick bäst resultat. Eleverna uppger i stor utsträckning, cirka 95 procent, att de både är trygga och trivs i skolan. Frågor om arbetsro och stress får lägre resultat, precis som på den nationella nivån.

Lsåret 2016/2017 ökade andelen elever med examen från yrkesprogrammen med 1,1 procentenheter till 87,9 procent. Andelen elever med examen från de högskoleförberedande programmen minskade marginellt till 92,8 procent (-0,1 procentenheter). Precis som föregående läsår ligger de högskoleförberedande programmen det senaste läsåret strax över rikets snitt medan yrkesprogrammen ligger strax under.

För stadens fristående verksamheter har andelen elever med examen från yrkesprogrammen ökat sedan läsåret 2013/2014. Under 2016/2017 ökade andelen till 86,3 procent (jämfört med 84,8 procent föregående läsår) och från högskoleförberedande program från 94,2 till 94,9 procent. Jämfört med genomsnittet för fristående skolor i hela landet ligger de fristående skolorna i Helsingborg på en högre nivå, både för yrkes- och högskoleförberedande program.

De kommunala gymnasieskolorna har under året arbetat med nämndens gemensamma satsningar. Språkutvecklande arbetssätt är en av nycklarna till förbättrad måluppfyllelse, och adekvata åtgärder behöver sättas in för att öka kunskapen på det området. Därför deltar skolorna i Skolverkets Läsluft. Förvaltningens utvecklingsavdelning leder ett samarbete

mellan grundskole- och gymnasielärare i matematik. Syftet är att ta fram en gemensam bild av vad eleverna ska kunna utifrån målen för årskurs 9. Arbetet förväntas leda till en större samsyn mellan grund- och gymnasieskolorna som skolformer. Skolorna gör sin kunskapsuppföljning utifrån Skolverkets modell för nulägesanalys. Denna syftar i stort till att väga olika underlag mot varandra och att se mönster.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel elever i kommunal och fristående gymnasieskola som upplever trygghet i verksamheten, procent	96	95	96
- kommunal gymnasieskola	96	94	95
- fristående gymnasieskola	96	96	97
Andel elever i kommunal och fristående gymnasieskola som kan rekommendera verksamheten, procent	79	79	81
- kommunal gymnasieskola	76	74	77
- fristående gymnasieskola	84	87	86
Kvalitet			
Andel elever i kommunal och fristående gymnasieskola som tagit examen	89	91	92
- kommunal gymnasieskola	88	90	91
- fristående gymnasieskola	90	91	93
- riket	89	90	90
Andel elever i kommunal och fristående gymnasieskolor med behörighet till högskolan, procent	72	73	75
- kommunal gymnasieskola	62	65	66
- fristående gymnasieskola	80	79	82
- riket	71	72	73
Andel lärare i kommunal och fristående gymnasieskola med pedagogisk högskoleexamen, procent	76	76	76
- kommunal gymnasieskola	79	79	79
- fristående gymnasieskola	72	72	71
- gruppen större städer 1)	80	81	80
Volym			
Elever i kommunala skolor, antal	3 368	3 376	3 338
Elever folkbokförda i Helsingborg, antal	4 519	4 748	4 848
- varav andel i kommunala skolor, procent	49,3	48,8	46,5
- varav andel i fristående skolor, procent	46,2	46,7	48,9
- varav andel i annan kommuns skolor, procent	4,5	4,5	4,7
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	175	180	203
Kostnader, mnkr	602	644	700
Nettokostnader, mnkr	427	464	498
Nettokostnad per invånare, kr	3 182	3 304	3 504
Gymnasieskola - nettokostnad per elev folkbokförd i Helsingborg, kr	94 599	97 778	102 620

1) Den 1 januari 2017 ändrades definitionen av gruppen större städer. För att kunna jämföra resultaten över tid har därför föregående års siffror för gruppen uppdaterats enligt den nya definitionen.

Gruppen större städer, enligt Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning, avser kommuner med 50 000-200 000 invånare samt en tätortsgård överstigande 70 procent.

Framtid

Fokus framöver för den kommunala verksamheten är att fler elever ska nå målen för undervisningen och därmed uppnå kraven för examen. En förutsättning för ökad måluppfyllelse och en likvärdig utbildning är ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete. Med en tydlig koppling mellan mål, undervisning, bedömning och lärande kvalitetssäkrar vi arbetet i skolan. Detta kommer under läsåret 2017/2018 ännu tydligare att kopplas till vårt systematiska kvalitetsarbete. Vidare har skol- och fritidsförvaltningen ansökt om att arrangera Yrkes-SM 2020.

Foto: Freddy Billqvist

Särskola

Årets verksamhet

Särskolan är till för elever som på grund av utvecklingsstörning eller bestående hjärnskada inte bedöms kunna nå upp till grund- eller gymnasiekolans kunskapskrav. I staden finns fem kommunala grundsärskolor: Borgmästarskolan, Elinebergs grundsärskola, Påarps grundsärskola, Rönnbäcksskolan och Västra Berga grundsärskola. Det finns fyra gymnasiesärskolor: Filbornaskolans särskola, Nicolaiskolans särskola, Borgmästarskolan och Rönnbäcksskolan. Påarps grundsärskola invigdes 31 maj 2017. Det finns inga fristående särskolor i Helsingborg. Inom Skåne Nordväst finns ett samverkansavtal som innebär att elever inom gymnasiesärskolan kan söka fritt till nationella program inom hela området.

Kommunens årliga attitydundersökning visar att såväl elever som vårdnadshavare är nöjda med verksamheten och att eleverna i hög grad känner sig trygga och trivs i skolan. Personaltätheten är anpassad till elevernas behov av särskilt stöd. Det finns 5,6 elever per lärare i grundsärskolan och 4,8 i gymnasiesärskolan. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundsärskolan 91 procent och för gymnasiesärskolan 86 procent.

Grundsärskolornas organisation och lärmiljöer utformas efter elevernas intressen och styrkor, och varje elev har ett anpassat schema. Eleverna är i behov av individuellt särskilt stöd i alla lärsituationer och vardagsaktiviteter. Läromedel, datorprogram och material anpassas till elevgruppen och verksamheten. Skolorna utvecklar elevernas möjligheter att kommunicera, vara delaktiga och kunna påverka. Stadens samtliga grundsärskolor använder digitala lärvärtyg. Detta ökar aktiviteten och intresset hos eleverna och har gjort det möjligt för varje enskild elev att använda sitt eget digitala lärvärtyg. Det är också en grund för att individualisera undervisningen.

Framtid

Bättre uppföljning och resultatanalys inom grundsärskolan är ett fortsatt utvecklingsområde på såväl kommunnivå som på skolnivå. Enheterna ser ett behov av att utveckla arbetet med att analysera arbetsformer, arbetssätt, insatser och resultat med utgångspunkt i frågan varför det blir som det blir när vi gör som vi gör. Vi fortsätter också arbetet med att utveckla användningen av digitala lärvärtyg för att anpassa arbetssättet efter varje elevs förutsättningar. Precis som inom grundskolan behövs det i grundsärskolans fritidshemsverksamhet insatser kopplade till fokusområdena inkluderande och utmanande lärmiljöer, samverkan mellan fritidshem och skola samt systematiskt kvalitetsarbete.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel av eleverna i grund- och gymnasiesärskola som upplever trygghet i verksamheten, procent	99	97	96
Kvalitet			
Antal elever per lärare i grundsärskola, medelvärde	4,7	5,7	5,6
- gruppen större städer 1)	3,8	4,2	4,3
Antal elever per lärare i gymnasiesärskola, medelvärde	5,7	5,4	4,8
- gruppen större städer 1)	3,9	3,8	3,8
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundsärskolan, procent	94	100	91
- gruppen större städer 1)	94	93	90
Andel lärare med specialpedagogisk högskoleexamen i grundsärskola, procent	62	60	57
- gruppen större städer 1)	40	37	38
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i gymnasiesärskolan, procent	91	97	86
- gruppen större städer 1)	90	90	88
Andel lärare med specialpedagogisk högskoleexamen i gymnasiesärskola, procent	39	37	27
- gruppen större städer 1)	27	27	30
Volym			
Elever i grundsärskola, antal	116	131	135
Elever i grundsärskola folkbokförda i Helsingborg, antal	107	122	132
- Varav andel i kommunal skola, procent	99,1	100,0	99,0
- Varav andel i annan kommuns skola, procent	0,9	0,0	0,8
- Varav andel fristående skola, procent	0,0	0,0	0,2
Elever i gymnasiesärskola, antal	105	109	123
Elever i gymnasiesärskola folkbokförda i Helsingborg, antal	74	73	84
- Varav andel i kommunal skola, procent	97,3	94,1	92,8
- Varav andel i annan kommuns skola, procent	2,7	5,2	6,0
-Varav andel fristående skola, procent	0,0	0,7	1,2
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	13	15	17
Kostnader, mnkr	75	84	97
Nettokostnader, mnkr	61	69	80
Nettokostnad per invånare, kr	457	489	563

1) Den 1 januari 2017 ändrades definitionen av gruppen större städer. För att kunna jämföra resultaten över tid har därför föregående års siffror för gruppen uppdaterats enligt den nya definitionen.

Gruppen större städer, enligt Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning, avser kommuner med 50 000-200 000 invånare samt en tätortsgrad överstigande 70 procent.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för stadens insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Vård- och omsorgsnämnden startade tre hemtagningssteam inom hemvården.
- Lagen om valfrihet har införts inom daglig verksamhet. Fyra företag har ansökt om tillstånd och nämnden har hittills tecknat avtal med tre.
- Vi öppnade vårt tredje tillagningskök, på Borgvalla vårdboende. Ett fjärde tillagningskök beräknas vara klart på Lundhagens vårdboende i månadsskiftet maj-juni 2018.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Nämnden ska ge alla möjlighet att bo kvar i den självvalda hemmiljön				
► Andel hyresgäster i vårdboende som är mycket/ganska nöjd med sitt särskilda boende	81 %	80 %	72 %	Minst 84 %
► Andel kunder som är sammantaget mycket/ganska nöjd med hemtjänsten	89 %	88 %	90 %	Minst 90 %
► Andel kunder som uppger att personalen alltid eller oftast bemöter dem på ett bra sätt (hemtjänst)	97 %	96 %	97 %	Minst 97 %
► Andel hyresgäster som uppger att personalen alltid eller oftast bemöter dem på ett bra sätt (särskilt boende)	92 %	90 %	89 %	Minst 93 %
► Nämnden ska öka kundernas delaktighet och inflytande				
► Andel kunder som uppger att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till åsikter och önskemål (hemtjänst)	88 %	86 %	87 %	Minst 88 %
► Andel kunder som uppger att personalen alltid eller oftast informerar om tillfälliga förändringar (hemtjänst)	68 %	65 %	67 %	Minst 75 %
► Andel hyresgäster som uppger att personalen alltid eller oftast tar hänsyn till åsikter och önskemål (särskilt boende)	72 %	76 %	73 %	Minst 80 %

Omvärd - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Nämnden ska ge förutsättningar till att skapa kreativ verksamhetsutveckling				
► Antal projekt inom testmiljöer som startats under året	1	2	3	Minst 1
► Antal pilotprojekt som startats under året	-	-	1	Minst 1
► Antal nomineringar till innovationspris under året	-	-	9	Minst 6
► Nämnden ska minska sin miljöpåverkan				
► Andel ekologiska livsmedel	31,6 %	35 %	36,3 %	Minst 40 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Nämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Total sjukfrånvaro	9,0 %	10,8 %	10,0 %	Max 9,2 %
► Andel långtidssjukfrånvaro utifrån total sjukfrånvaro	34,6 %	47,6 %	43,2 %	Max 34 %
► Hållbart medarbetarengagemang (HME)	78	78	79	Minst 80
► Andel medarbetare med fyra eller fler sjuktillfällen per 12 månader	-	-	26 %	Max 20 %
► Nämnden ska vara ledande i att ta tillvara digitaliseringens möjligheter				
► Andel personer som har beslut om tillsyn via kamera	0 %	0 %	100 %	Minst 25 %
► Andel digitala nämndssammanträden	-	100 %	100 %	100 %
► Andel kunder i hemvården som har digitala nycklar	0 %	0 %	0 %	Minst 10 %

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Nämndens ekonomi ska vara god med hänsyn till social och miljömässig hållbarhet				
► Ekonomi i balans (mnkr)	-45	-3	-26,2	0

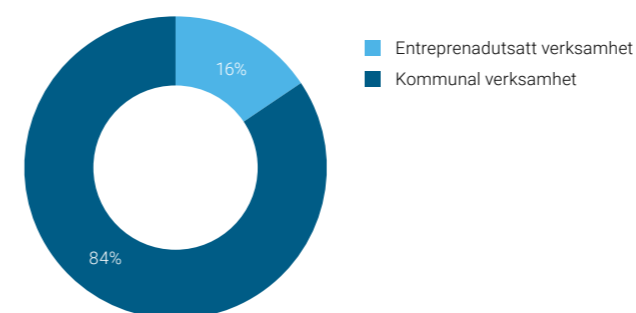
Extern verksamhet

Staden bedriver en mängd verksamhet direkt riktad till invånarna. En del av denna verksamhet köps in av extern part. Diagrammen nedan visar hur stor denna externa del är i förhållande till nämndens totala verksamhet samt hur den fördelas inom de verksamhetsområden där extern verksamhet förekommer. Extern verksamhet definieras här som "Verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden

eller bolag inom koncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utfört dem i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som exempelvis städning."

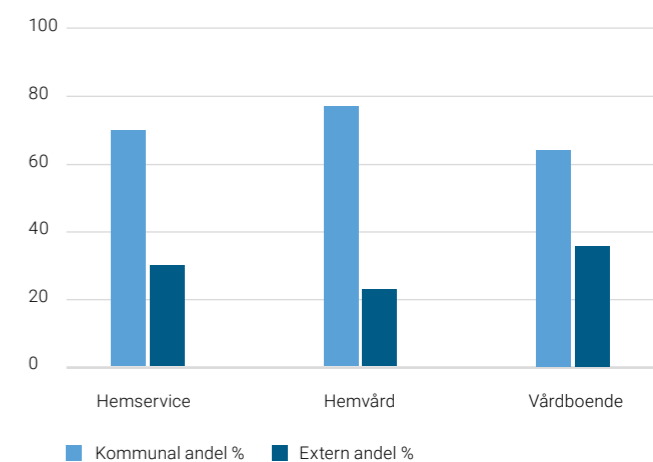
Nämndens verksamhet - kommunal och extern

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Extern verksamhet fördelat på berörda verksamhetsområden

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Äldre och personer med funktionsnedsättning

Årets verksamhet

Vi utvecklar kvalitetsstyrningen inom äldreomsorgen med mer stringent ledning och "en väg in" för att följa upp insatserna med personal som arbetar med just det. En gemensam schemastruktur inom hemvården har lett till att vi har kunnat öka omsorgs- och personalkontinuiteten.

Hemvårdens omsorgstagare är nöjda med stadens insatser. För all verksamhet, framförallt utifrån resultaten i kundundersökningen på våra vårdboenden, är det viktigt att arbeta med delaktighet. Vi använder metoden "delaktighetsslingor", som är ett effektivt sätt att komma till tals och rubba maktförhållandena mellan personal och hyresgäster. Det sättet att arbeta har inspirerats av en dansk modell, och vi använder utbildade, opartiska och fristående samtalsvägledare. Den bärande idén är att stödja individers förmåga att uttrycka sina behov och önskemål. Modellen bygger på samtal i mindre grupper, omsorgstagare för sig och personal för sig, innan alla träffas för gemensamma samtal. En delaktighetsslinga inleds med "brukar-träffen" där man tillsammans med vägledaren formulerar frågor till personalen och avslutas så småningom tillsammans då alla utvecklingsområden tas upp för att utvecklas i det dagliga arbetet.

Det är en utmaning att säkerställa att det så långt som möjligt är omsorgstagarnas "röst" som personalen lyssnar på framför de anhörigas – när det är möjligt. Parallellt ser vi i Socialstyrelsens kundundersökning att det är en allt större andel anhöriga och närstående som besvarar enkäterna.

Digitalisering

Arbetet med digitalisering av verksamheten fortsätter. Vi delar in arbetet i informativa, förebyggande och driftsorienterade insatser. I ett pilotprojekt arbetar hemvården utan nycklar till bostäderna. Vårt digitala planeringssystem kartlägger vår tid, och en webbutbildning används för kompetensutveckling. Vikarieanskaffning, dokumentation och signering av hälso- och sjukvårdsinsatser är andra områden som utvecklats parallellt med att vi planerar automatiserade arbetsformer med stöd av mjukvarurobotar inom andra delar av verksamheten. Vi tittar främst på vår avgiftshantering och sjuklönerapportering för personlig assistans men undersöker även möjligheterna att automatisera delar av myndighetsutövningen.

I maj arrangerade vi "True Challenge", ett så kallat hackathon dit programmerare bjudits in för att utveckla nya program eller andra digitala applikationer. Deltagarna tog sig an behov som ett urval av stadens äldre och yngre funktionsnedsatta beskriver. Resultatet blev fyra olika digitala produkter, exempelvis en applikation som via en surfplatta kan identifiera hemvårdspersonalen som kommer till en vårdtagare. På samma surfplatta finns också en karta där man kan se om personalen är på väg

och när de beräknas vara framme. Ett annat exempel var en produkt som med stöd av VR-glasögon kan hjälpa personer att lära sig namn och funktion för olika saker i hemmet.

Äldreomsorg

Hemvården har fokus på resultatstyrning och noggrann värdering av kostnaderna. Det behövs nu och kommer att behövas också i framtiden. Totala antalet omsorgstagare ökade med drygt 200 personer. Bara under årets sista månader ökade antalet omsorgstagare i den hemvård vi bedriver i egen regi med 89 personer.

I april startade våra tre nya hemtagningsteam, och det har fungerat bra. Idén är att omsorgstagare och anhöriga ska kunna känna sig tryggare eftersom den enskilde numera i princip alltid återvänder hem till sin bostad efter en sjukhusvistelse.

Foto: Freddy Billqvist

Fullriggarens vårdboende fungerar som en specialiserad verksamhet inom demensvården och arbetar handledande i förhållande till andra verksamheter. Den utveckling man har bedrivit där med kvalitetsregistret BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demens) har uppmärksammats särskilt och enheten är vår spjutspets i arbetet. Vi har tre Silviacertifierade vårdboenden inom demensområdet: Lundhagen, Stattenahemmet och Fullriggaren. Metoden är väl känd och Silviahemmet i Stockholm erbjuder en certifiering av hela vårdenheter. Det innebär att all personal på enheten får en fördjupad utbildning i demensvård i syfte att bidra till livskvalitet och att arbeta med ett helhetsperspektiv kring den enskildes vård och omsorg.

På grund av den mediala uppmärksamheten av stadens externa leverantörer av omsorg vid vårdboenden har nämnden ökat antalet uppföljningar av både serviceinsatser, omvårdnad, hälso- och sjukvårdsinsatser, mat och måltidsmiljöer. Vi följer upp de externa utförarna och vår egen verksamhet på samma sätt.

Vårdboendena Elinebo, Lundhagen och Dunkerska huset erbjuder numera äldre personer som bor kvar i sina egna hem att äta på något av de vårdboendena.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel nöjda kunder i vårdboende, procent	81	80	72
- kommunalt drivna, procent	84	81	77
- entreprenörsdrivna, procent	72	71	64
Andel nöjda kunder i hemtjänst	89	88	90
- kommunalt drivna, procent	89	89	88
- entreprenörsdrivna, procent	89	87	93
Volymer			
Personer med beslut om särskilt boende, antal	1 134	1 142	1 165
- Därav personer över 80 år, antal	896	923	918
Personer med hemtjänst, antal	4 339	4 268	4 316
- Därav personer över 80 år, antal	2 835	2 726	2 681
-Därav personer med enbart service-tjänster, antal	303	248	253
Personer med hemsjukvård, antal	2 453	2 350	2 510
- Därav personer över 80 år, antal	952	1 287	1 500
Dagverksamhet, antal deltagare/månad i snitt	143	137	139
- Beläggning, procent	84	79	80
Korttidsplatser, antal platser	73	66	33
- Beläggning, procent	98	99	91
Invånare i Helsingborg över 80 år, antal	6 953	7 025	7 051
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	191	184	199
Kostnader, mnkr	1 385	1 393	1 470
Nettokostnader, mnkr	1 194	1 209	1 271
Särskilt boende - kostnad per plats, kr	546 000	558 000	563 000
Hemtjänst - snittkostnad per beslut, kr	107 000	108 000	118 000

Framtid

Utöver arbetet med digitaliseringen behöver också det som handlar om automatisering och artificiell intelligens utvecklas och påskyndas – trots att Helsingborg är en av de framträdande svenska kommunerna.

Företaget Kairos Future skriver i sin framtidsanalys att inom mindre än två år kommer vi ha fyllt våra hem och arbetsplatser med artificiell intelligens. Vi möts dagligen av algoritmstyrd reklam i sociala medier och enkel maskininläring (ett sätt att studera algoritmer som kan göra förutsägelser av data) kommer snart att vara tillgänglig överallt.

Genom att använda artificiell intelligens har vi exempelvis möjligheter att inom vården utveckla beslutsstöd som vilar på en större mängd data än någon läkare skulle kunna samla ihop under ett helt yrkesliv.

Vinnova, som stödjer innovationer och utveckling inom området, ser möjligheter till utveckling av nya produkter. Några av projekten som får deras finansieringsstöd:

- tidig upptäckt av Alzheimers sjukdom och Parkinsons sjukdom baserat på ögonrörelseanalys, där en dator som tittar i ögonen kan se om personen håller på att få någon av de sjukdomarna.
- ett självlärande e-hälsosystem för hemtjänsten
- en produkt med artificiell intelligens som kan hjälpa primärvården att diagnostisera och prioritera mellan vårdsökande
- ett armband med sensorer som inte bara håller reda på var i bostaden bäraren befinner sig utan också kan känna av vad personen gör, äter, borstar tänderna, tar medicin, sover eller tittar på tv.

Inom nämndens ansvarsområde kommer stora resurser att frigöras först när vi kan koppla samman kunskap från exempelvis sådana projekt som beskrivits ovan. Då kan dokumentation hos kommuner och regioner bli gemensam och transparent, till nytta för både enskilda personer och dem som arbetar med vård.

Färre ska försörja fler. Generellt behöver den offentliga sektorn ändra arbetsformer för att klara av sin personalförsörjning i förhållande till förändrad demografi och mer behov. Vi behöver gå från att leverera till att underlätta och främja. För oss handlar det om att fler arbeten digitaliseras och automatiseras, och att vi därför kan frigöra resurser för mänskliga möten. Resurser till den analoga utvecklingen behöver frigöras och omvandlas till pengar som kan användas av fler och andra sektorer. Det kan bara genomföras om vi inom vård- och omsorgssektorn i högre utsträckning samverkar med näringslivet och bidrar till en kunskapsutveckling om de möjligheter som finns inom sektorn.

Foto: Freddy Billqvist

Insatser enligt LSS

Årets verksamhet

Vi öppnade ett nytt LSS-boende med sammanlagt 12 lägenheter i Ödåkra. Totalt har staden sedan 2013 byggt 57 lägenheter och ytterligare 15 tillkommer under våren 2018.

När regeringen och Socialdepartementet upptäckte ett behov av att utveckla ett kvalitetsregister inom LSS-området drog man nytta av erfarenheter från äldre- och demensomsorgen och startade det så kallade Funca-projektet, som Helsingborg ingår i. Syftet är att förebygga och minska utmanande beteende eller psykisk ohälsa och att förbättra delaktighet och självbestämmande för vuxna personer med insatser enligt LSS.

LSS-verksamheterna är aktiva i sociala medier som är bra kanaler för anhöriga, kunder och personal som vill följa och kommentera vad som händer i verksamheten. Vi arbetar med både öppna och slutna grupper, beroende på verksamhetens inriktning. Stadens träffpunkter vill exempelvis sprida kunskaper om sin verksamhet och locka fler till aktiviteter och arbetar med öppna konton som alla kan läsa. Men inom exempelvis målgruppen med funktionsvariationer vill man ha slutna grupper i sociala medier. Skälet är att man där kan kommunicera med anhöriga och närstående för att berätta om sin dag och aktiviteterna som pågår.

I en annan applikation deltar omsorgstagare, som i den här rollen kallas brukarvägledare, i kvalitets- och delaktighetsarbetet. Det är inom LSS-området nämnden påbörjar sin utveckling med automatisering, användandet av mjukvarurobotar och artificiell intelligens. Förvaltningen har gjort ett analysarbete, som bland annat inneburit att vi kommer att automatisera det som idag sköts manuellt för sjuklönerapportering av personliga assistenter. Målsättningen är att successivt fortsätta att automatisera olika arbetsmoment så att vi frigör mer tid för mellanmänskliga möten i vård- och omsorgsarbetet. All tidsrapportering av arbetsinsatsen personlig assistans sköts redan med stöd av mobilt bank-id.

Framtid

Regeringens utredningar inom LSS-området och om assistansersättningen tar tid och man har fått flera olika uppdrag och tilläggsuppdrag. Samtidigt fortsätter kommunernas kostnader för personlig assistans att öka. Flera tidigare utredningar har genomförts utan några egentliga förändringar av lagstiftningen och huvudmannaskapet. Det är viktigt man kommer framåt nationellt i denna fråga för att den digitala samordningen ska kunna ske mellan Försäkringskassan, regionerna, arbetsmarknaden och kommunerna.

Utöver digitaliseringen i vår egen verksamhet behöver arbetet med automatisering utvecklas och påskyndas i hela den offentliga sektorn. Det som ovan beskrivits om framtiden inom äldreomsorgen och välfärdsteknologin gäller även inom LSS-området.

Det pågår flera intressanta forskningsprojekt:

- Tidiga kognitiva funktionsvariationer kan exempelvis upptäckas i förskola och skola genom ögonscreening och artificiell intelligens. Idag studeras vid Karolinska Institutet exempelvis hur man tidigt kan upptäcka läs- och skrivsvårigheter, som i sin tur kan vara en tidig signal om olika funktionsnedsättningar och behov av stöd.
- Det är viktigt att en persons historia finns dokumenterad om man själv inte kan berätta den. Endast då kan man rekonstruera händelser bakåt i tiden och koppla dem till det som händer nu och till det som för hjärnan vid första anblicken verkar oförståeligt. Här kan sammanlänkningen av olika digitala system och artificiell intelligens vara viktig.
- Annan forskning som pågår är robotteknik som hjälper personer i tränings- och inlärningskedan, och i träning av minnesfunktioner.
- I framtiden kan vi kanske koppla samman digitala system som hjälper personer att bestämma vad de ska äta, vilket recept de ska använda och skriva en lista med vad som behöver handlas. Kanske kan råvarorna transporteras hem med en drönare. Det skulle öka självständigheten och möjligheten att bo kvar hemma trots exempelvis kognitiva funktionsvariationer.

I LSS-verksamheten förekommer inte bara kognitiva funktionsnedsättningar utan ibland även ibland omfattande fysiska funktionsnedsättningar. Här pågår forskning med exempelvis en robotarm som också kan kontrolleras med tankekraft, inte som tidigare enbart med styrspak, tryck- och blåsfunktion eller nackkontroll. Den monteras relativt enkelt på en elrullstol och blir därmed mobil och kan få stor betydelse för människors möjlighet till integritet och självständighet.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Volymer			
Personer med något beslut om LSS, antal	843	921	940
Personer med beslut om:			
- Personlig assistans enligt LSS, antal	56	64	67
- Boende, antal	231	242	246
- Daglig verksamhet, antal	455	485	481
- Ledsagare, antal	157	172	161
- Kontaktperson, antal	214	229	239
- Avlösare, antal	36	33	45
- Vistelse/stödfamilj, antal	98	100	91
Personlig assistans som staden har kostnadsansvar för, timmar	381 000	414 000	426 000
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	59	66	58
Kostnader, mnkr	447	503	523
Nettokostnader, mnkr	388	437	465
Särskilt boende - kostnad per plats, kr	891 000	918 000	957 000
Daglig verksamhet - kostnad per deltagare, kr	175 000	183 000	188 000

Foto: Freddy Billqvist

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden utför stadens uppgifter inom plan- och byggnadsområdet. I detta ingår bland annat att ta fram översiktsplaner och detaljplaner, främja bostadsförsörjningen, arbeta med trafikutredningar och verka för en estetiskt tilltalande stad.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Vi har under sommaren haft guidade vandringar i våra naturområden och guidade turer för att berätta om Vinterljus under den mörkare delen på året.
- Vi har arbetat med trygghet och träffat över 700 personer i olika stadsdelar, som har berättat hur de upplever olika offentliga miljöer.
- Under sommaren satte vi ut 13 solcellsdrivna sopkomprimatorer - Big Bellys - som är uppkopplade mot internet.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

Uppfyllelse 100 procent   Uppfyllelse 91–99 procent   Uppfyllelse 90 procent eller lägre   Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Invånarna ska ha en ökad delaktighet när vi planerar, bygger och förvaltar Helsingborg				
Upplevd nöjdhet vid dialog	91 %	44 %	100 %	Minst 80 %
Helsingborg ska vara en öppen och inkluderande stad				
Upplevd ökad trygghet efter genomförda åtgärder i bostadsområdet	-	-	-	Minst 90 %
Antal trygghetsvandringar	-	-	8	Minst 2

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Helsingborg ska ha det bästa klimatet för företagsamma människor				
Nöjd-kund-index på bygglovsavdelningen	-	55	58 ¹⁾	Minst 73
Nöjd-kund-index för upplåtelse av allmän platsmark	-	71	68 ¹⁾	Minst 73
Andelen privatkunder som tycker det är enkelt att komma i kontakt med handläggare när de behöver det.	71 %	77 %	68 %	Minst 80 %
Andelen privatkunder som anser att handläggningstiden är rimlig	75 %	55 %	67 %	Minst 80 %
Andelen privatkunder som är nöjda med bemötandet då de varit i kontakt med oss.	80 %	83 %	77 %	Minst 80 %
Andelen privatkunder som tycker att blanketter och informationsmaterial är lätta att förstå.	72 %	67 %	74 %	Minst 80 %
Antal bygglovsansökningar som får besked inom tio arbetsdagar om ärendet är komplett eller om det behöver kompletteras.	81 %	72 %	46 %	Minst 85 %
Antal bygglovsansökningar där beslut fattas inom åtta veckor från det att ärendet är komplett.	93 %	94 %	91 %	Minst 85 %
Vi ska vara ledande i miljö- och klimatfrågor				
Antalet ökade cykelresor i Helsingborg.	-15 %	24 %	-1,7 %	Minst 10 %
Antalet ökade resor med stadstrafik (buss)	-	14 766 330	14 125 204	17 035 094
Andel fossilfritt bränsle som förbrukas av stadens fordon	-	70 %	78 %	Minst 70 %
Andelen detaljplaner som innehåller bostäder och som har god kollektivtrafiklokalisering.	100 %	98 %	83 %	Minst 100 %
Placering i Trivektors ranking av Sveriges bästa stad inom hållbara transporter	-	-	14	Minst 12

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare				
Hållbart medarbetarengagemang (HME) - totalt	82	80	81	Minst 83
Hållbart medarbetarengagemang (HME) - motivation	83	80	82	Minst 83
Hållbart medarbetarengagemang (HME) - ledarskap	84	82	83	Minst 84
Hållbart medarbetarengagemang (HME) - styrning	81	78	78	Minst 83
Vi ska vara ledande i att ta tillvara digitaliseringens möjligheter				
Antalet nya digitala servicelösningar som underlättar för våra invånare	3	6	6	Minst 3

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Vår ekonomi ska vara god och balanseras med hänsyn till social och miljömässig hållbarhet				
Antal tecknade avtal med miljökrav som följs upp	-	-	4	Minst 4

¹⁾ Resultatet är preliminärt. Det slutliga resultatet kommer i maj 2018.

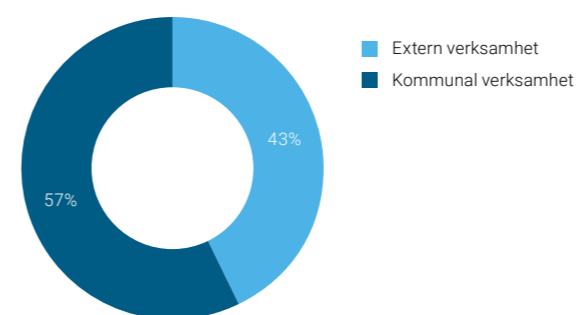
Extern verksamhet

Staden bedriver en mängd verksamhet direkt riktad till invånarna. En del av denna verksamhet köps in av extern part. Diagrammen nedan visar hur stor denna externa del är i förhållande till nämndens totala verksamhet samt hur den fördelas inom de verksamhetsområden där extern verksamhet förekommer. Extern verksamhet definieras här som "Verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden

eller bolag inom koncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utfört dem i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som exempelvis städning."

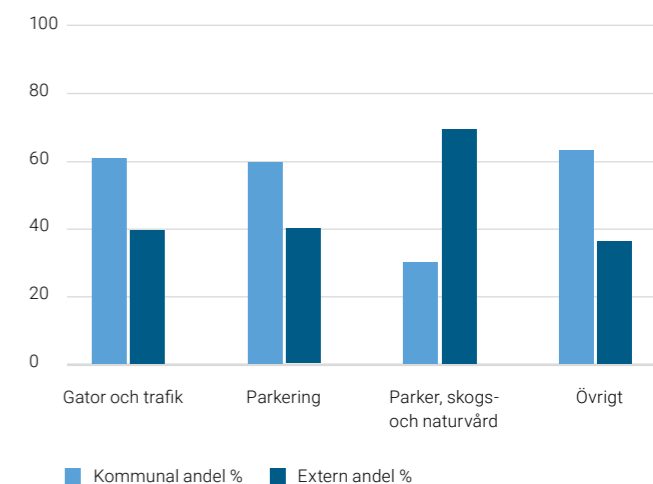
Nämndens verksamhet - kommunal och extern

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Extern verksamhet fördelat på berörda verksamhetsområden

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Stadsbyggnad

Årets verksamhet

2017 var ett händelserikt år i en unik period i Helsingborg. Staden växer och under 2017 började 1 052 bostäder byggas och 1 228 färdigställdes – en takt vi inte haft i Helsingborg sedan 1970-talet. 2017 var också året då vi efter många års planering fick sätta spaden i marken i några av våra större stadsutvecklingsprojekt.

På stadsbyggnadsförvaltningen har vi tillsammans arbetat intensivt och målmedvetet med att planera, bygga och förvalta Helsingborg. Här kommer ett axplock av allt vi gjort.

Helsingborg växer och vi planerar för att vi 2035 ska ha plats för 175 000 invånare. Stadsplanen antogs slutligen av kommunfullmäktige den 21 november och vann laga kraft den 22 december. Trafikplanen antogs av stadsbyggnadsnämnden den 15 juni.

Byggtakten märks också på antalet bygglov – 5 109 beslut har fattats varav 1 747 beslut i bygglov. Bland annat har vi gett bygglov för bostäder i området Triangeln på Planteringen, det nya vattentornet, de första bostads- och kontorsbyggnaderna på Oceanhamnen och en ny grundskola på Maria Park.

Under 2017 startade många projekt. Redan i januari drog vi igång den första deletappen inför Helsingborgsexpressen, en upprustning och ombyggnad av Rååvägen. Nästa sträcka att börja byggas var ombyggnaden av våra paradgator Drottninggatan och Järnväggsgatan. Vi satte spaden i marken för detta jätteprojekt i maj tillsammans med en omfattande kommunikationsinsats. I projekt Landborgskopplingen genomförde vi under sommaren en arkeologisk förundersökning i delar av Rosenträdgården och området runt omkring. Och i november var äntligen gång- och cykeltunneln under järnvägen vid Pålssjö Östra/Ringstorpsvägen som vi byggt tillsammans med Trafikverket klar att tas i bruk.

Vi har arbetat intensivt med att skapa fler nya attraktiva mötesplatser. Vi har byggt hundhågen i Bårslöv och i Sturzen-Beckers park på Söder, utegym, lekplatser, en ny tematoalett i Stadsparken och satt en gunga i havet vid Fria bad.

Vi förvaltar stadsmiljön på alla sätt och efter sommaren påbörjade vi det stora renoveringsarbetet av Terrasstrapporna. En omfattande renovering som ska pågå till våren 2019 då trapporna åter ska vara i ursprungligt skick.

Staden har i vanlig ordning smyckats med vårblommor, påsktumsmyckning, sommarblommor och vinterljus. Även i år bjöd vi in till guidade turer kring julbelysningen. De populära guidade turerna kompletterades också med en digital variant i Guide Helsingborg.

25 208 drift- och underhållsärenden kom in via Helsingborg kontaktcenter och appen Ett bättre Helsingborg. Det är hela 12,1 ärenden i timmen.

I mars antog stadsbyggnadsnämnden vår handlingsplan för trygghet i stadsmiljön som vi tagit fram i dialog med helsingborgare. Arbetet har fortsatt och under hösten har vi träffat över 700 personer på Dalhem, Fredriksdal, Drottninghög, Adolfsberg, Planteringen, Råå, Bårslöv och Centrum. De har berättat hur de upplever olika offentliga miljöer. På Furutorpsplatsen arrangerade vi en vårfest och kvartersfest för att stärka platsens identitet, skapa en positiv stämning och låta människor mötas. Ett exempel på en konkret trygghetsåtgärd är de ljussatta körsbärsträden på Furutorpsplatsen.

I samband med ombyggnaden av Drottninggatan och Järnväggsgatan har vi fått pengar från Klimatklivet och startat två projekt för att främja cykling; Cykelvänlig arbetsplats och vårt populära cykelbibliotek.

Naturen ligger oss varmt om hjärtat och vi vill både utveckla och skydda våra natur- och kulturmiljöer. Under sommaren satsade vi på att locka med oss människor som inte så ofta rör sig i naturen till ett antal guidade vandringar i vårt "utevardagsrum", och i september invigde vi vårt senaste naturreservat, Pålssjö skog.

Stadskampanjen I love Hbg rullade vidare med många deltagare i årets städaktiviteter. I love Hbg handlar om att plocka skräp men framför allt om att väcka medvetenhet om problemet med nedskräpning. Årets fokus var fimpar.

Även i år har vi tillsammans med NSVA lagt mycket tid på att ta prover, utvärdera och genomföra åtgärder för att hålla en god badvattenkvalitet. Under sommaren tog vi 187 badvattenprover. Av dessa var badvattnet otjänligt vid sex tillfällen.

Den digitala utvecklingen exploderar och nu jobbar även vi med det som kallas sakernas internet. Under sommaren satte vi ut 13 solcellsdrivna sopkomprimatorer, Big Bellys, som är uppkopplade mot internet och som talar om när det är dags för tömning. Bygglovsenheten tog ett steg vidare och testar en app för hantering av ansökningar för murar och plank, och i samband med ombyggnaden av Drottninggatan och Järnväggsgatan tog vi fram en produkt som i tre dimensioner visade hur gatorna skulle se ut när ombyggnaden var klar.

Foto: Sophia Stringer

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel kunder som tycker att det är enkelt att komma i kontakt med handläggare när de behöver det, procent	71	77	68
Andel kunder som är nöjda med bemötandet, procent	80	83	87
Företagens bedömning av myndighetsutövning och service – bygglov, index 0-100 ¹⁾	-	55	58
- Genomsnitt andra deltagande kommuner, index 0-100	-	65	-
Företagens bedömning av myndighetsutövning och service – markkupplåtelse, index 0-100 ¹⁾	-	71	68
- Genomsnitt andra deltagande kommuner, index 0-100	-	69	-
Kvalitet			
Antal skadade i trafiken ²⁾	994	979	938
Andel boende som upplever ökad trygghet efter omdaning, procent ³⁾	73	-	-
Volym			
Andel skolbarn som deltar i Miljöverkstadens program, procent	80	77	75
Ny yta som är reservatsbildad (naturreservat etc.), antal	0	420	10
Resenärer i kollektivtrafiken, antal	14 562 303	14 766 330	14 125 204
Bostäder som börjat byggas, antal	918	1 760	1 052
Antal beslut som fattats i bygglovsärenden, antal	1 633	1 468	1 747
Nyanlagd asfalt, procent av totala vägnätet, procent	3,9	3,7	3,7
Andel cyklist, förändring i procent, procent	-15	24	-1,7
Detaljplanelagda bostäder i buffert, antal	3 174	2 440	1 551
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	299	302	310
Kostnader, mnkr	778	793	789
Nettokostnader, mnkr	479	491	479

¹⁾ Resultatet 2017 är preliminärt eftersom det endast avser perioden januari till november. Genomsnittresultatet för andra kommuner 2017 blir tillgängligt först i månadsskiftet april/maj 2018. Mätningen genomförs varje år sedan 2016. Innan dess gjordes mätningen vartannat år.

²⁾ Statistiken gällande "antal skadade" bygger på uppgifter som rapporteras både av polis och sjukvård och omfattar döda, allvarligt skadade, måttligt skadade och lindrigt skadade.

³⁾ Det gjordes ingen mätning av nyckeltalet för 2017, men kommer att göras 2018. Det var tänkt att den uppföljande trygghetsmätningen skulle genomföras under hösten när de planerade åtgärderna på Furutorpsplatsen var klara. Dessvärre har entreprenaden blivit försenad på grund av den blöta vintern och beräknas inte bli klart förrän i mars-april 2018 då även mätningen kommer att genomföras.

Foto: Beatrice Stiernstedt

Framtid

Helsingborg fortsätter att växa och vi bedömer att byggnadstakten kommer att fortsätta vara hög. För att möta behovet behöver vi ta fram detaljplaner för en större mängd bostäder som buffert. När vi planerar för fler bostäder måste vi också se till att behovet av skolor, arbetsplatser, grönområden med mera tillgodoses.

När det gäller verksamheter är beredskapen bättre sett till bufferten. Det finns dock ett ökat behov av kommunal planlagd mark för verksamheter, särskilt när det gäller mindre verksamhetstomter.

Handlingsplanen för trygghet i stadsmiljön 2018–2023 går nu in i en genomförandefas. Vi arbetar dels med mer traditionella metoder där fysiska åtgärder innebär att till exempel öka belysningen, beskära buskage och bygga om platser, dels med sociala insatser. Att stärka en plats socialt kallas för placemaking, där trygghetskapande åtgärder syftar till att öka känslan av social kontroll, identitet och tillhörighet.

Smarta städer, det vill säga digitalisering av städer, ses som en lösning på utmaningen när vi blir fler på samma yta. Samhällstjänster inom allt från smarta transporter och smarta elnät till digital medborgardialog och kultur växer fram. Vi behöver ta tillvara på digitaliseringens möjligheter när vi planerar, bygger och förvaltar Helsingborg.

Vi står inför utmaningar när det gäller översvämningar och skador från både skyfall och stormar. Bryggor, men även kajer och stränder, blir hårt ansatta vid stormar. Översvämningssrisken vid skyfall måste hanteras när vi planerar och bygger ut staden.

Vatten och avlopp

Årets verksamhet

För att trygga Helsingborgs framtida vattenförsörjning har fokus under 2017 legat på projekten "Nytt vattentorn" och "Tryckzoner Helsingborg". För att kunna fylla det nya vattentornet med vatten planeras en ny pumpanläggning vid Örbyverket. Den ska klara av att pumpa vatten med skilda tryck till två olika tryckzoner. Det är en förutsättning för att det nya vattentornet ska fungera.

Arbetena på Fredriksdals vattentorn, som inleddes efter kokningsrekommendationen 2016, har avslutats. Tornet har nu ett heltäckande vattentätt skikt på takytan.

I november upptäcktes ett så kallat slukhål i korsningen mellan Johan Banérs gata och Pålsjögatan. Cirka 40 kubikmeter sand och grus hade runnit ut i ledningsnätet efter att en spillvattenkammare gått sönder. Arbetet med att bygga upp en ny spillvattenkammare planeras vara klart i mars 2018.

Kraftiga regn under sommaren och hösten resulterade i ett antal källaröversvämningar. Under hela året kom 141 anmälningar om översvämningar som rör Helsingborg in till NSVA.

För att minska risken för översvämningar och bräddningar har ledningar i Stampgatan, Karl X Gustavs gata, Helfeltsgatan, Prins Kristians gata och Örebrogatan separerats under året. Utöver detta har flera nya ledningar byggts ut och gamla förnyats. Arbetet med stadens badvattenkvalitet har föranlett en del insatser från NSVA. Ett antal bräddmätare har satts ut för att få ännu bättre kontroll när bräddning sker.

Öresundsverket klarade sina gränsvärden enligt gällande tillstånd. En del problem har förekommit på grund av en känslig biologisk process, men trots detta har Öresundsverket under hösten satt flera produktionsrekord för producerad och levererad fordonsgas.

Under 2017 certifierades biogasproduktionen i Helsingborg och ett nytt avtal tecknades med en ny mottagare. Biogasen går numera på export.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Kvalitet			
Svinn i vattenledningsnätet, procent	17,3	17,9	16,7
Mark- och källaröversvämningar, antal	10	35	114
Volym			
Producerad mängd vatten, antal kubikmeter	17 808	18 714	18 550
Behandlad mängd avloppsvatten, antal kubikmeter	25 030	18 892	21 562
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	221	220	228
Kostnader, mnkr	207	225	233
Nettoeffekt, mnkr	14	-5	-4

Framtid

Den nya stadsdelen Oceanhamnen i H-plusområdet ska växa fram i närheten av avloppsreningsverket Öresundsverket. För att minimera lukt från verket behöver NSVA bygga över delar av Öresundsverket.

Dessutom ska NSVA, NSR, Öresundskraft och Helsingborgs stad testa ny teknik för att ta hand om spillvatten och matavfall från den planerade stadsdelen. I en testbädd, kallad RECO LAB, ska det bedrivas forskning och utveckling för att på bästa sätt ta tillvara den näring och energi som finns i avloppsvattnet och matavfallet. Dessutom byggs en anläggning som ska rena spillvattnet och matavfallet från den nya stadsdelen Oceanhamnen.

Det nya vattentornet i Helsingborg börjar byggas under våren 2018 och planeras vara klart sommaren 2020. Det placeras intill Österleden i höjd med Filbornavägen.

Illustration: Wingårdh Arkitektkontor

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för insatser som ska underlätta för vuxna personer att bli delaktiga i arbetslivet och försörja sig själva. Nämnden ansvarar också för vuxenutbildningen och det ekonomiska biståndet samt samordnar mottagandet av nyanlända.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- I februari fick vi en ny organisation med fyra verksamhetsområden: arbetsmarknad, ekonomiskt bistånd, support och vuxenutbildning.
- I november lanserade vi en digital ansökan där de som behöver ekonomiskt bistånd kan ansöka om det via en e-tjänst på helsingborg.se.
- Projektet Jagkan startade i september, det är till för att stödja invånare som upplever psykisk ohälsa att klara sina studier.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

▶ Uppfyllelse 100 procent ▶ Uppfyllelse 91–99 procent ▶ Uppfyllelse 90 procent eller lägre ▶ Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
▶ Arbetslösheten ska minska				
▶ Arbetslösheten jämfört med rikssnitt	-	3 %	3,6 %	Max 2 %
▶ Andel försörjningsstödstagare som har en aktuell arbetsplan	-	-	49 %	Minst 75 %
▶ Andel kurser som fullföljs med godkänt betyg	-	-	85 %	Minst 76 %
▶ Antal hushåll med långvarigt försörjningsstöd	-	-	1 389	Max 1 300
▶ Invånarna ska ha inflytande på verksamhetens utveckling				
▶ Upplevd inflytandegrad	-	-	57 %	Minst 50 %
▶ Barn och ungas situation ska förbättras				
▶ Antal barn i försörjningsstödshushåll	2 175	2 086	1 928	Högst 1 982 barn

Omvärd - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
▶ Vi ska vara en aktiv samarbetspartner				
▶ Andel av insats- och utbildningsbudgeten som utförs av externa leverantörer	-	56 %	56 %	Minst 59 %
▶ Andel i arbete efter gymnasial yrkesutbildning	-	-	75,4 %	Minst 75 %
▶ Vi ska minska vår miljöpåverkan				
▶ Minskad energianvändning	-	-	7 %	Minst 1 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
▶ Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare				
▶ Hållbart medarbetarengagemang (HME)	79	77	76	Minst 80
▶ Vi ska öka invånarnas användande av våra e-tjänster				
▶ Andel försörjningsstödsansökningar via e-tjänst	-	-	6 %	Minst 50 %

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
▶ Vår ekonomi ska vara balanserad och ta hänsyn till social och miljömässig hållbarhet				
▶ Invånare som får sysselsättning genom sociala villkor i stadens upphandlingar	24	13	141	Minst 100

Foto: Freddy Billqvist

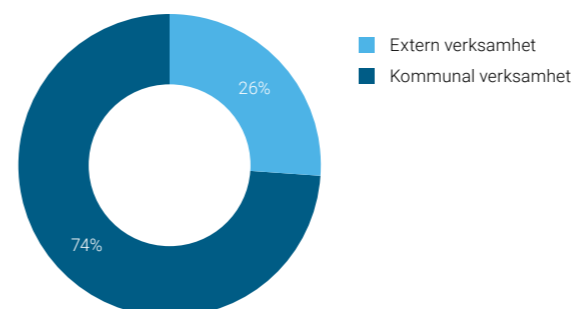
Extern verksamhet

Staden bedriver en mängd verksamhet direkt riktad till invånarna. En del av denna verksamhet köps in av extern part. Diagrammen nedan visar hur stor denna externa del är i förhållande till nämndens totala verksamhet samt hur den fördelas inom de verksamhetsområden där extern verksamhet förekommer. Extern verksamhet definieras här som "Verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden

eller bolag inom koncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utföra dem i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som exempelvis städning."

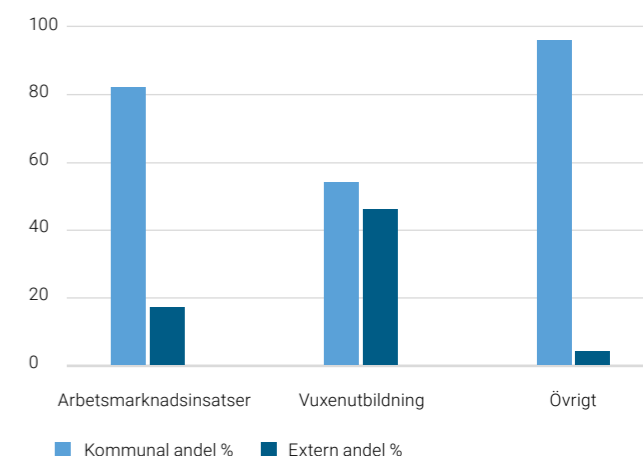
Nämndens verksamhet - kommunal och extern

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Extern verksamhet fördelat på berörda verksamhetsområden

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Vuxenutbildning

Årets verksamhet

Utbildningen har en viktig roll för både samhället och individen och den ska på sikt leda till arbete eller fortsatta studier. Inom verksamhetsområde vuxenutbildning har vi erbjudit sådana utbildningar som helsingborgarna och arbetsmarknaden haft störst behov av. Vi har startat utbildningar tillsammans med Arbetsförmedlingen och arbetsgivare, exempelvis en traineeutbildning inom vård och en undersköterskeutbildning för visstidsanställda. Tillsammans med övriga kommuner inom Familjen Helsingborg har vi breddat utbudet för att anpassa det till den regionala arbetsmarknaden och till ett nytt regelverk (Regionalt yrkesvux). Vårt samarbete med Arbetsförmedlingen är viktigt och har förstärkts under 2017.

Helsingborgs vuxenutbildning har upphandlat gymnasiala kurser under första halvan av 2017. Utbildningsanordnare som vill anordna svenska för invandrare (sfi) eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå ansöker om detta hos oss. Under året har vi reviderat villkoren för vilka som får anordna sfi och grundläggande vuxenutbildning. Det har medfört att det nu finns fler anordnare.

För att fler ska göra väl underbyggda studieval har vi fortsatt att satsa på studie- och yrkesvägledning, studiehandledning och specialpedagogiskt stöd. Viktiga inslag är studiespåret och den nya satsningen på studiestartsstöd, ett bidrag som personer med kort tidigare utbildning kan ansöka om. Bidraget ger fler personer möjlighet att välja vuxenutbildning, något som många av dem annars hade valt bort.

Under 2017 har vi inom verksamhetsområde vuxenutbildning ansökt om nya utbildningar till yrkeshögskolan. Vi har uppnått 85 procent godkända betyg under året. Vi har också fått ut fler individer i arbete efter utbildningen.

Foto: Caroline Göransson

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Kan elev rekommendera sin skola till andra?, andel	91	92	89
Kvalitet			
Lärare i sfi med pedagogisk högskoleexamen, andel ¹⁾	62	69	-
Lärare på grundläggande och gymnasial nivå med pedagogisk högskoleexamen, andel ¹⁾	76	84	-
Volymer			
Grundläggande vuxenutbildning, årsplatser, antal	299	341	492
Gymnasial vuxenutbildning, årsplatser, antal	1 227	1 183	1 427
Särvux, unika elever, antal	79	60	55
Svenska för invandrare, unika elever, antal	2 940	3 391	2 848
Kvalificerad yrkesutbildning, årsplatser, antal	370	369	337
Ekonomi			
Intäkter, mnkr ²⁾	-	-	128
Kostnader, mnkr ²⁾	-	-	225
Nettokostnader, mnkr ²⁾	-	-	97

¹⁾ "Lärare i sfi med pedagogisk högskoleexamen" samt "Lärare på grundläggande och gymnasial nivå med pedagogisk högskoleexamen" redovisas med ett års eftersläpning.

²⁾ Jämförelsesiffror saknas för år 2015 och 2016 vilket beror på att verksamhetsområdenas sammansättning ändrats i samband med förvaltningens omorganisation.

Framtid

Vi erbjuder en bredd av utbildningar för att möta invånarens behov och förutsättningar samt arbetsmarknadens behov. Kartläggning och validering är viktigt för att ta vara på invånarens tidigare kunskap och erfarenheter.

För att ta ett större ansvar ska vi samarbeta med exempelvis skol- och fritidsförvaltningen, Arbetsförmedlingen och olika arbetsgivare. Utvecklingen av digitala verktyg i undervisningen ska fortsätta. För att öka antalet godkända betyg och minska antalet studieavbrott ska vi analysera de pedagogiska metoderna och de studerandes resultat.

Vi har ökat vår kunskap om kraven som Myndigheten för yrkeshögskolan har. Det har inneburit ett mer inkluderat arbetssätt och möjlighet till en ökad kvalitet på utbildningarna. Samarbetet mellan yrkeshögskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen ska utvecklas.

Försörjningsstöd

Årets verksamhet

Under 2017 fick i genomsnitt 2 297 hushåll per månad ekonomiskt bistånd. Under 2016 var motsvarande siffra 2 245 hushåll. Ökningen var störst under det första halvåret, därefter planade den ut. Ökningen beror på att fler nyanlända inte klarade sin försörjning utan ekonomisk hjälp. Men det har inte påverkat årets kostnader eftersom vi får viss schablonersättning från staten för nyanlända. Bland övriga hushåll var behovet av ekonomiskt bistånd mindre än närmast föregående år.

Antalet ungdomar i åldern 0-24 år med ekonomiskt bistånd har ökat något, framförallt under senare delen av året.

Det genomsnittliga antalet barn i hushåll med ekonomiskt bistånd har också ökat. Det beror på att nyanlända hushåll har blivit fler. Bland övriga hushåll har däremot antalet barn minskat.

Det är fortfarande många som har ekonomiskt bistånd under en längre tid. Hela förvaltningen arbetar med att minska det långvariga biståndsberoendet.

Det var 2 438 hushåll som avslutades från ekonomiskt bistånd under 2017, det är marginellt färre än året innan. 21 procent av dem som avslutades har fått arbete och 5 procent har gått till studier.

För att möjliggöra en effektiv väg till arbete och egen försörjning för dem som är i kontakt med oss omorganiserade vi vår verksamhet 2017. Verksamhetsområde ekonomiskt bistånd bedömer rätten till bistånd och betalar ut pengar. Verksamhetsområde arbetsmarknad ansvarar för att de som har ekonomiskt bistånd får stöd och möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden eller börja studera.

Vi har gjort det möjligt för invånare att ansöka om bistånd digitalt och därigenom ökat tillgängligheten. Vi utvecklar vårt arbete löpande för att vara i takt med den digitala utvecklingen.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Kvalitet			
Väntetid från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut av försörjningsstöd, dagar	19	19	15
Volymer			
Hushåll med försörjningsstöd, snitt per månad, antal	2 060	1 954	2 297
Ekonomi			
Genomsnittlig bidragskostnad per hushåll och månad, kr	8 292	8 444	8 334
Försörjningsstöd, mnkr ¹⁾	218	226	238
Intäkter, mnkr	4	10	8
Kostnader, mnkr	295	287	286
Nettokostnader, mnkr	291	277	278

¹⁾ Inkluderar försörjningsstöd till nyanlända under deras tre första år med uppehållstillstånd, vilket vi får ersättning från Migrationsverket för.

Framtid

Staten täcker kostnaderna för ekonomiskt bistånd för nyanländas första tre år i Sverige. Därefter övergår kostnadsansvaret till kommunen. Det får konsekvenser för kostnaderna från 2018 och de närmsta åren framöver. Det hänger ihop med det stora mottagandet av flyktingar från 2014 och framåt.

Vi ska skapa enkla och tydliga rutiner som bidrar till att korta den tid som människor behöver ekonomiskt bistånd.

Vi fortsätter prioritera arbetet med likriktade och rättssäkra myndighetsbeslut. Vi fortsätter att samverka med andra kommuner som vi jämför oss med.

Vi fortsätter digitalisera verksamheten, både internt för medarbetarna och externt för invånarna.

Vi ska börja forma en gemensam mottagning för hela stadens socialtjänst.

Arbetsmarknad

Årets verksamhet

Verksamhetsåret har präglats av att vi har gått in i en ny organisation. Det har bland annat inneburit att vi har skapat en ny roll, guidefunktionen. Syftet är att de som söker och har rätt till ekonomiskt bistånd ska ha en huvudsaklig kontakt i vägen mot arbete, guiden. Guiden samarbetar med olika kompetenser beroende på vad personen behöver.

Arbetslösheten i Helsingborg ökade under året. I december 2017 var 10,8 procent av alla helsingborgare i åldern 16 till 64 år utan arbete. Detta trots en stark ekonomisk tillväxt, en fortsatt god efterfrågan på arbetskraft och relativt få varsel. En orsak till ökningen är att här finns fler i arbetsför ålder men också att de arbetslösa kunskaper inte matchar behoven på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten minskade däremot något år 2017 jämfört med december föregående år.

Hälften av de som deltagit i en aktivitet hos oss 2017 har nått eller närmast sig arbetsmarknaden utifrån sina förutsättningar. Under året har vi också prioriterat arbetet med Helsingborgs stad som samhällsbyggare, där staden tar ett samlat ansvar för att fler ska få in en fot på arbetsmarknaden. Stadens förvaltningar tog emot hundra extratjänster under 2017.

Tillsammans med stadens inköpsenhet har vi utökat kravet på arbetsfrämjande insatser för de leverantörer som staden upphandlar varor och tjänster av.

Vi har utvecklat samarbetet med externa leverantörer i vårt utbud av insatser. Det har vi gjort dels genom särskilda jobbprojekt, dels genom att utveckla yrkespraktiken för nyanlända. Vi har också tagit fram ett digitalt verktyg för att förenkla människors väg mot arbete.

I mars 2017 arrangerade vi en jobbmässa tillsammans med Helsingörs kommun. Cirka 140 personer fick anställning tack vare den.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Kvalitet			
Resultat vid avslut kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel som börjat arbeta, procent	24	22	23
Resultat vid avslut kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel som börjat studera, procent	5	8	10
Volym			
Deltagare som avslutats i kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal	1 943	2 028	1 981
- varav andel kvinnor, procent	45	42	44
Ungdomar i kommunala feriejobb/-praktik, antal	809	763	912
Antal mottagna flyktingar	1 268	1 026	1 085
- varav barn, antal	498	408	548
Ekonomi			
Intäkter, mnkr ¹⁾	-	-	88
Kostnader, mnkr ¹⁾	-	-	189
Nettokostnader, mnkr ¹⁾	-	-	101

¹⁾ Jämförelsesiffror saknas för år 2015 och 2016 vilket beror på att verksamhetsområdenas sammansättning ändrats i samband med förvaltningens omorganisation.

Framtid

Inom förvaltningen behöver vi fortsätta arbeta för att alla som har ekonomiskt bistånd ska få en guide utifrån sina behov.

Vi ska fortsätta att utveckla invånarinflytandet och förtydliga hur medarbetarna kan påverka och utveckla verksamheten.

För att lyckas med vårt uppdrag att halvera ungdomsarbetslösheten behöver vi fortsätta arbeta nära ungdomar tillsammans med arbetsgivare och Arbetsförmedlingen. Det gör vi till exempel genom så kallat områdesbaserat arbete i olika stadsdelar.

Vi behöver öka möjligheterna att matcha arbetsgivare och invånare genom att satsa på arbetsmarknaden i hela Öresundsregionen.

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för insatser till barn, ungdomar och vuxna som behöver olika typer av socialt stöd. Det handlar bland annat om familjebehandling, missbruksvård, insatser för psykiskt funktionshindrade och stöd till personer som utsätts för våld i nära relationer. I uppdraget ingår också förebyggande och uppsökande socialt arbete samt att stödja och organisera frivilliga sociala insatser.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Invånare med egen erfarenhet av socialförvaltningens tjänster är nu också med vid rekrytering av chefer och socialsekreterare.
- Socialförvaltningens mottagning erbjuder digitala mötesformer.
- Socialstyrelsens kartläggning av hemlösheten i Helsingborg visar att antalet hemlösa helsingborgare har halverats sedan kartläggningen 2011.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Vi ska öka den enskildes möjlighet till sysselsättning, bostad och utbildning				
► Andel barn och unga i identifierade riskzoner med förbättrade skolresultat	100 %	100 %	100 %	100 %
► Andel klienter inom Vuxen som fullföljer sin insats	-	-	83 %	Minst 76 %
► Klienternas helhetsintryck av förvaltningens arbete (Nöjd Kund Index; NKI)	77	79	81	Minst 75
► Vi ska förbättra levnadsvillkoren för utsatta barn och unga				
► Andel klienter inom Barn, unga och familj som fullföljer sin insats	-	-	86 %	Minst 80 %
► Utfästelsen kring våra tjänstegarantier ska hållas				
► Andel berörda som kontaktats inom 7 dagar efter att de informerats om att beslut fattats att utredning ska inledas (tjänstegaranti)	-	80 %	95 %	100 %
► Andel ärenden om stadigvarande serveringstillstånd med högst två månaders handläggningstid (tjänstegaranti)	-	97 %	100 %	100 %

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Vi ska öka invånarnas delaktighet och medskapande				
► Andel invånare i förhållande till tjänstepersoner i förvaltningens innovationsgrupper/utvecklingsprojekt	-	70 %	70 %	Minst 50 %
► Vi ska minska vår miljöpåverkan				
► Andel inköpta ekologiska och/eller närodlat livsmedel ska öka	34 %	24 %	36 %	Minst 35 %
► Andel av förvaltningens boenden som minst två gånger i veckan serverar vegetariskt alternativ	-	-	100 %	100 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Hållbart medarbetar engagemang (HME)	73	77	79	Minst 80
► Andel enheter med ett HME (Hållbart medarbetar engagemang) lika med eller högre än stadens utfall	-	24 %	35 %	Minst 35 %
► Andel sjukfrånvaro	-	-	6,1 %	Högst 5 %
► Andel enheter med sjukfrånvaro lägre än fem procent	62 %	51 %	61 %	Minst 60 %
► Vi ska öka den enskildes möjlighet till personlig och elektronisk kontakt				
► Antal uppdrag inom förvaltningens serviceverksamheter	2170	2 305	2 159	Minst 2 400

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Vi ska ha kostnadseffektiva lösningar				
► Andel öppenvård av den totala vårdvolymen (biståndsbedömd vård)	55 %	61 %	56 %	Minst 50 % Högst 160 vårddygn
► Genomsnittlig insatstid inom extern heldygnsvård (institutionsplaceringar)	-	151 vårddygn	192 vårddygn	vårddygn

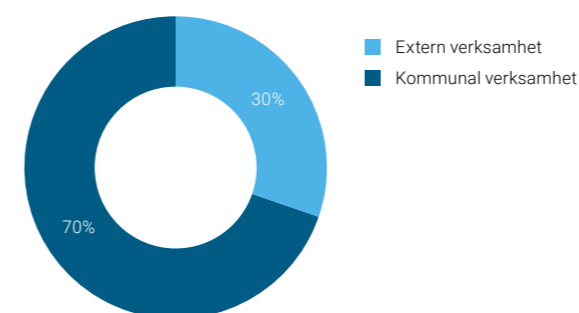
Extern verksamhet

Staden bedriver en mängd verksamhet direkt riktad till invånarna. En del av denna verksamhet köps in av extern part. Diagrammen nedan visar hur stor denna externa del är i förhållande till nämndens totala verksamhet samt hur den fördelas inom de verksamhetsområden där extern verksamhet förekommer. Extern verksamhet definieras här som "Verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden

eller bolag inom koncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utfört dem i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som exempelvis städning."

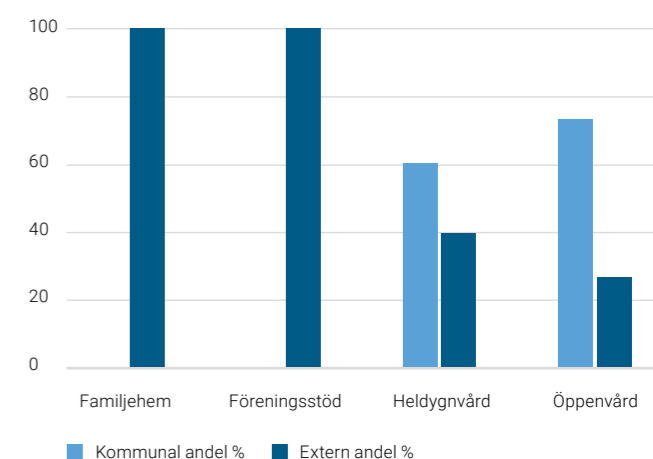
Nämndens verksamhet - kommunal och extern

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Extern verksamhet fördelat på berörda verksamhetsområden

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Årets verksamhet

Vi har fortsatt att göra långsiktiga förbättringar vars mål är att bygga en socialtjänst som står stark under lång tid framöver och som ger konkret nytta för dem vi är till för. Våra fokusområden har utöver förbättrad styrning varit kompetensförsörjning, medskapande och digitalisering.

Den fortsatta satsningen på arbetsmiljön och kompetensförsörjningen har fått god effekt. Resultatet syns tydligt i årets medarbetarundersökning där förvaltningen sammantaget går i positiv riktning.

Personalomsättningen bland de myndighetsutövande socialsekreterarna har stabiliserats något under året men vi ser en fortsatt stor efterfrågan på erfarna socialsekreterare. En tydlig trend med ökad personalrörlighet märks tydligt inom myndighetsutövningen. Vi betraktar detta som de viktigaste åtgärderna för att minska personalomsättningen:

- komplettering med administrativt stöd
- sakkunnigtjänster
- ett nära och tillgängligt ledarskap
- kraftfulla lönesatsningar
- god introduktion
- ökad delaktighet och medskapande.

Under året har vi också byggt en kompetenskarta med tydliga nivåer i yrkesutvecklingen. Kartan ska kunna skapa ett viktigt incitament som kan göra skillnad och påverka medarbetare till att vilja stanna kvar och utvecklas i yrket här i Helsingborg. Genom kompetenskartan skapar vi en möjlig yrkes- och karriärutveckling som visar vad som förväntas av medarbetarna och vilka utvecklingsvägar vi erbjuder. Kompetenskartan och nivåstrukturen kommer att användas för alla som arbetar med socialt arbete, oavsett utbildning.

Det har krävts stor flexibilitet och uppfinningsrikedom för att klara verksamheten för ensamkommande barn och ungdomar. Tvåra kast i uppdraget har gjort det svårt att planera på lång sikt. Av de nästan 450 barn och ungdomar som togs emot hösten 2015 och första månaden 2016 kvarstår cirka 160 i slutet av året. De flesta finns i våra HVB-hem men övergår allt mer till nystartat stödboende och fristående lägenheter för utslussning. Minskade ersättningsnivåer, lagändringar, många avslagsbeslut och åldersuppskrivningar har under året krävt snabba omställningar, något som fortsätter 2018. Arbetet med att färdigställa de utredningar som enligt lag ska finnas för varje barn och ungdom har under året släpat efter men vi har satt in åtgärder som fått effekt, och vid årets slut var utredningarna så gott som i balans. Nu koncentrerar vi oss på den viktigaste uppgiften: att möjliggöra god integration för ungdomarna som ska stanna och ge dem förutsättningar att nå sina mål i livet.

Inom Familjen Helsingborg har samarbetet och utvecklingen tagit nya kliv inom socialtjänstområdet. En gemensam familjerätt för Örskelljunga, Klippan, Åstorp och Svalöv ingår i Helsingborgs stads familjerätt. En ny verksamhet, umgängescentral, har startats. Det är ett koncept som är unikt i Sverige och som ger bättre kvalitet och förutsättningar för bra relation och umgänge mellan barn och föräldrar. Det ger också möjligheter till tidiga insatser för att förhindra vårdnads- och umgängeskonflikter.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Nöjd-kund-index. Klienternas helhetsintryck av verksamheten, index 0-100	77	79	81
Företagens bedömning av myndighetsutövning och service – serveringstillstånd, index 0-100 1)	-	72	83
- Genomsnitt andra deltagande kommuner, index 0-100 1)	-	76	-
Kvalitet			
Andel barn i identifierade riskgrupper som får förbättrade skolresultat, procent	100	100	100
Andel klienter som inte återkommer inom tolv månader, procent	86	84	83
Andel utredningar som avslutas inom 4 månader, procent	97	98	98
Volym			
Vård dygn i familjehem, antal	59 884	65 209	73 980
Vård dygn på institution barn, antal 2)	7 179	-	-
Vård dygn på institution ungdom, antal 2)	16 666	26 366	33 219
Vård dygn på institution vuxen missbruk, antal	10 796	9 798	15 867
Vård dygn på institution vuxen socialpsykiatri, antal	14 382	14 771	12 220
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	112	249	249
Kostnader, mnkr	559	697	767
Nettokostnader, mnkr	447	449	518
Institution, kostnad/dygn/barn, kr	2 636	-	-
Vård dygn, snittkostnad/dygn/ungdom, kr 3)	3 201	2 658	3 117
Vård dygn, snittkostnad/dygn/vuxen missbruk, kr 3)	1 875	2 263	2 848
Vård dygn, snittkostnad/dygn/vuxen socialpsykiatri, kr	2 020	1 930	2 777

1) Resultatet 2017 är preliminärt eftersom det endast avser perioden januari till november. Genomsnittresultatet för andra kommuner 2017 blir tillgängligt först i månadsskiftet april/maj 2018.

2) Från och med år 2016 ingår "Vård dygn på institution, barn" i antalet "Vård dygn på institution, ungdom".

3) Från och med år 2016 ingår kostnaden för institution per dygn och barn i kostnaden för institution per dygn och ungdom.

Vårt arbete med att nå både visionen Helsingborg 2035 samt stadens och socialnämndens mål har fått ordentlig fart. Det har visat sig vara mycket framgångsrikt att skapa bättre sociala tjänster genom medskapande av dem som faktiskt använder tjänsterna, inte bara via forskare och andra professionella. Flera utvecklingsprojekt har pågått. Till exempel leder brukare kurser för andra brukare för att motverka digitalt utanförskap och för att utveckla kvaliteten i hemlöshetsarbetet. Andra exempel är att ungdomar tillsammans med föreningen Maskrosbarn hjälper oss att utveckla en mer tillgänglig och relationsskapande socialtjänst, och att vi med framgång har provat att låta våra brukare medverka vid rekryteringar.

Vi arbetar också intensivt med att digitalisera oss själva och våra processer. För att kunna möta dagens uppkopplade invånare krävs helt nya verktyg där den sociala relationen måste kunna skapas och upprätthållas också i digitala kanaler. Genom att i högre grad låta invånaren välja lämplig kanal, fysisk eller digital, tänker vi oss att värdet av våra tjänster ökar och att invånaren har möjlighet bli aktiv i sin egen utredning eller behandling.

Kostnaderna för externt köpt vård har ökat betydligt, framförallt inom områdena tvångsvård av missbrukare och skyddsboende-placeringar för brottsoffer, personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck samt personer som hoppar av från kriminella nätverk. Vi ska minska kostnaderna genom att använda mer egen personal.

Framtid

Trenden med ett ökat inflöde och ökat behov av insatser för både barn, unga och vuxna tillsammans med ökade lagkrav på såväl utredningar som insatser kräver en omställning. Socialtjänsten måste våga tänka om och pröva nya arbetssätt för att möta ett ökat behov med befintliga resurser. Vi ska arbeta tillsammans med dem som använder våra tjänster.

Konkurrensen om attraktiv arbetskraft gäller i högsta grad socialtjänsten. Drömmen om det flexibla arbetslivet är ett faktum i dagens samhälle där synen på arbete får friare former och där arbetsgivarskapet bygger mer på tillit än på kontroll. Vi måste möta medarbetarnas förväntningar för att kunna bli en attraktiv arbetsgivare och inse att det krävs olika former av erbjudanden för att skapa mervärde för varje enskild medarbetare. Att utveckla den tillitsbaserade styrningen blir avgörande.

Hälsa, trygghet och jämlikhet är tre viktiga framgångsfaktorer för att göra Helsingborg till den balanserade och gemensamma staden. Här har socialtjänsten viktig kunskap för att tidiga insatser ska kunna ges till barn och unga i riskzonen. Stora utmaningar när det gäller segregation, otrygghet och polarisering kräver ett mer aktivt deltagande i samhällsutvecklingen i nära samverkan med både andra kommunala förvaltningar och andra aktörer.

Framtidens socialtjänst måste anpassa sig till ett samhälle där invånare förväntar sig tillgänglighet, öppenhet och begriplighet i större utsträckning än nu. För att lyckas erbjuda tjänster som invånarna upplever som värdeskapande krävs såväl en ökad delaktighet som en ökad tillgänglighet, både fysisk och digital. Det långsiktiga målet för Helsingborgs socialtjänst är att bli Sveriges mest öppna socialtjänst.

Idrotts- och fritidsnämnden

Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för att planera och utveckla idrotts- och fritidsanläggningarna och den öppna fritidsverksamheten.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Zonen, vår lördagsverksamhet i teknikhallen, blev IQ-certifierad i maj.
- SM i friidrott genomfördes på Heden i augusti.
- I september anordnade ungdomar med vårt stöd musikfesten Beatzwave i Grytan

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Fritid Helsingborg ska ge alla i staden möjlighet att påverka sina val av fritidsverksamheter				
► Andel barn och ungdomar som upplever sin fritid meningsfull	90 %	89 %	88 %	Minst 95 %
► Andel 10-19-åringar som är medlemmar i en förening	-	54 %	54 %	Minst 54 %
► Andel barn och ungdomar i öppen verksamhet som anser att de får vara med och bestämma	78 %	85 %	83 %	Minst 85 %
► Fritid Helsingborgs verksamhet ska vara öppen och inkluderande				
► Vi garanterar att den öppna fritidsverksamheten erbjuder aktiviteter för ungdomar varje helgfri lördag	100 %	100 %	100 %	100 %
► Andel barn och ungdomar i öppen verksamhet som upplever trygghet och trivsel	94 %	94 %	93 %	Minst 95 %
► Fritid Helsingborg ska ge alla barn och ungdomar lika möjligheter				
► Andel anläggningar som är tillgänglighetsanpassade	65 %	77 %	86 %	Minst 86 %
► Andel flickor i den öppna fritidsverksamheten	-	30 %	38 %	Minst 36 %
► Andel pojkar i Fritid Helsingborgs lovverksamhet	-	39 %	38 %	Minst 36 %

Omvärd - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Fritid Helsingborg ska ge stadens invånare möjligheter till ett fysiskt aktivt liv				
► Medelbetyg i medborgarundersökning på fråga avseende möjligheter att utöva fritidsintressen	7,5	7,5	7,6	Minst 7,9
► Antal bidragsberättigade aktivitetstillfällen per invånare i åldern 7-20 år	4,3	4,3	4,5	Minst 4,7
► Vi garanterar att det årets alla dagar finns inom- eller utomhusanläggning öppen för verksamhet	100 %	100 %	100 %	100 %
► Fritid Helsingborgs verksamhet ska vara hållbar för miljö och klimat				
				Max 2,6 kg per 100 kvm
► Användning av rent kväve på grönytor	2,6	2,6	2,6	
► Andel inköpta ekologiska livsmedel	-	40 %	38 %	Minst 42 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Idrotts- och fritidsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Sjukfrånvaro	3,9 %	5,9 %	5,9 %	Max 5 %
► Index för Hållbart medarbetarengagemang (HME)	81	80	79	Minst 83
► Fritid Helsingborgs kommunikation ska vara lättillgänglig och relevant				
► Andel besökare på fritidsgårdar och mötesplatser som är nöjda med informationen om verksamheten	85 %	91 %	91 %	Minst 89 %
► Andel medarbetare som upplever att de har tillgång till den information som de behöver för att utföra sina arbetsuppgifter	81 %	75 %	75 %	Minst 82 %

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Fritid Helsingborgs ekonomi ska vara god och balanseras med hänsyn till social och miljömässig hållbarhet				
► Bokslutsutfall (mnkr)	-8,7	1,1	4,2	+0
► Beläggningsgrad – större hallar	68 %	71 %	78 %	Minst 72 %
► Beläggningsgrad - konstgräsplaner	-	62 %	68 %	Minst 72 %

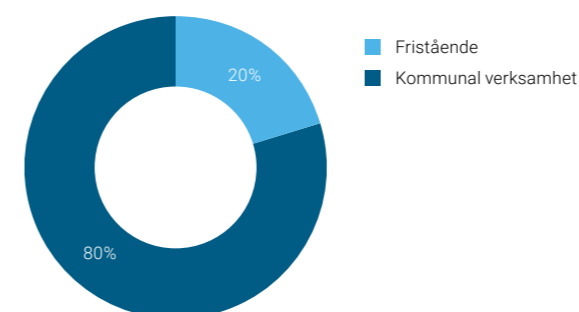
Extern verksamhet

Staden bedriver en mängd verksamhet direkt riktad till invånarna. En del av denna verksamhet köps in av extern part. Diagrammen nedan visar hur stor denna externa del är i förhållande till nämndens totala verksamhet samt hur den fördelas inom de verksamhetsområden där extern verksamhet förekommer. Extern verksamhet definieras här som "Verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden

eller bolag inom koncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utfört dem i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som exempelvis städning."

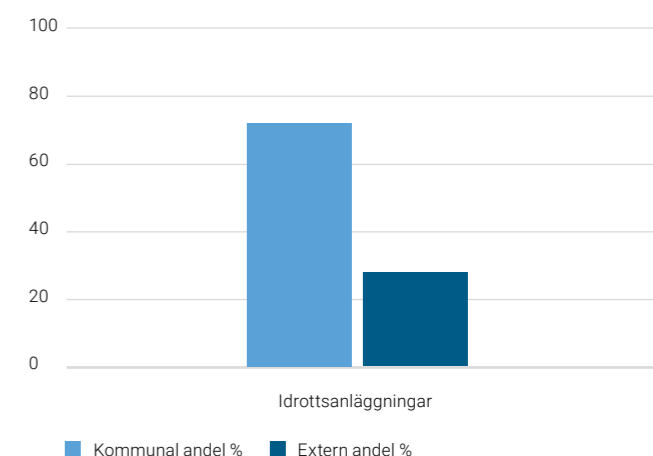
Nämndens verksamhet - kommunal och extern

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Extern verksamhet fördelat på berörda verksamhetsområden

Andel i procent av verksamhetens totala kostnadsomslutning

Årets verksamhet

Nämndens uppdrag till den öppna fritidsverksamheten innebär att vi har fortsatt med olika projekt och insatser med inriktning mot fysisk aktivitet och hälsa. Första årskullen med det mycket uppskattade projektet "En frisk generation" slutade i juni. Elever samt deras syskon och vårdnadshavare har fått prova på olika fysiska aktiviteter. Projektet "Bli ditt bästa jag" har växt ytterligare och vi samarbetar nu med fjorton grundskolor för att öka elevernas rörelse och hälsomedvetenhet.

Zonen i teknikhallen vid Idrottens hus är en fortsatt mycket populär verksamhet som har haft öppet varje lördag hela året. The Basement, ett pilotprojekt för att utöka Zonen, startade under hösten. Med hjälp av föreningar i Idrottens hus har vi erbjudit bågskytte, gym, kampsport och boxning.

I samband med stadsfesten Hx bjöd vi in till evenemanget Kalas med aktiviteter runt om i staden. Vi hade en vattenhin-

derbana på Olympiafältet och i teknikhallen var det premiär för Skills arena, ett helt nytt koncept med tävlingar hämtade från datorspelet Fifa 17.

Fritid Helsingborg ansvarade även 2017 för att för rekvisiterna de pengar regeringen avsatt för sommarlovsaktiviteter för barn mellan sex och femton år i framförallt socioekonomiskt svaga områden. Genom statsbidraget kunde vi erbjuda cirka 1 000 aktivitetstillfällen utöver det redan omfattande sommarlovsprogrammet.

Vårt uppdrag att bevaka badstränderna under sommaren utökades genom nämndens beslut om att införa havslivräddare.

Helsingborg växer och staden bygger nytt för att möta behovet av fritidsanläggningar från den ökande befolkningen. I januari öppnade Toftahallen i Ödåkra och i september invigdes Västergårdshallen i östra Helsingborg.

Den 1 april invigdes den nyrenoverade arenan Olympia. I samband med Helsingborgs IF:s första match för säsongen anordnade Fritid Helsingborg och Helsingborg Scen och Arena en familjedag med en mängd aktiviteter på området. Vi tog under året också över skötseln av Olympia. Veteran-EM i bordtennis i Idrottens hus i juni och SM i friidrott på Heden i augusti är två exempel då vår personal bidrog till lyckade större arrangemang. I augusti firade Idrottens hus 60 år med en vecka av festligheter i samarbete mellan Fritid Helsingborg och Idrottsmuseet.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel besökare på fritidsgårdar som upplever sig nöjda med hur verksamheten fungerar, procent	90	95	94
Andel besökare på fritidsgårdar som upplever att personalen är bra, procent	94	97	95
Andel besökare på fritidsgårdar som upplever trygghet i verksamheten, procent	94	94	93
Kvalitet			
Simhallens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	45	45	45
- gruppen större städer 1)	39	40	38
Volymer			
Fritidsgårdar/öppna mötesplatser, antal	12	12	11
Fotbollsplaner gräs och grus, antal	54	54	54
Fotbollsplaner konstgräs, antal	13	13	13
Sim- och badanläggningar, antal	5	5	5
Sporthallar, antal	12	12	14
Idrottslokaler, antal	34	34	34
Ishallar/isbanor, antal	2	2	2
Friidrottsbänkar/friidrottsarenor, antal	2	2	2
Ridhus/ridanläggningar, antal	3	3	3
Näridrottsplatser, antal	17	17	17
Övriga fritidsanläggningar (träffpunkt, motorgård m.m.), antal	6	6	6
Ridbana, islandshästar, antal	1	1	1
Bollfält, antal	3	3	3
Sammankomster med beviljade aktivitetsbidrag, antal	88 045	96 162	99 715
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	28	24	24
Kostnader, mnkr	246	249	257
Nettokostnader, mnkr	218	225	233
Nettokostnad per invånare, kr	1 578	1 602	1 642
Aktivitetsstöd, mnkr	2,5	2,9	3,0
1) Den 1 januari 2017 ändrades definitionen av gruppen större städer. För att kunna jämföra resultaten över tid har därför föregående års siffror för gruppen uppdaterats enligt den nya definitionen.			
Gruppen större städer, enligt Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning, avser kommuner med 50 000-200 000 invånare samt en tätortsgrad överstigande 70 procent.			

Framtid

Den stora utmaningen under 2018 är SM-veckan i juli. Planeringen och genomförandet av den kommer att innebära ett intensivt arbete för hela organisationen.

Informationen om vår service och våra verksamheter för helsingborgarna behöver bli bättre. Vi ska också bli bättre på att dra nytta av digitaliseringens möjligheter i vår information och kommunikation.

En aktiv och meningsfull fritid ska vara möjlig för alla, och vi ska utveckla arbetet med att nå fler målgrupper. Utbudet av fritidsaktiviteter behöver ständigt förnyas och utökas för att nå fler helsingborgare, i hela kommunen. Dialog med invånare och föreningar skapar underlag för vilka nya aktiviteter vi ska starta – och var de ska vara.

I takt med att befolkningen växer planerar staden för nya idrotts- och fritidsanläggningar. Vi behöver utreda hur vi ska utforma nya och befintliga anläggningar så att de kan möta en ökad efterfrågan. Samtidigt ska vi försöka anpassa våra lokaler så att de kan tillgodose andra önskemål än de som finns idag. Flexibilitet och lyhördhet är nödvändiga ingredienser i planeringen för att möta framtida behov av fritidsanläggningar.

Foto: David Lundin

Foto: Anders Ebefeldt

Kulturnämnden

Kulturnämnden har det övergripande ansvaret för stadens kulturpolitik och för att utveckla, profilera och samordna stadens kulturverksamheter. Kulturnämnden bedriver verksamhet på Dunkers kulturhus, Fredriksdal museer och trädgårdar, Kulturmagasinet och Kärnan samt på Stadsbiblioteket och områdesbiblioteken.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Kulturnämnden beslutade om fri entré till den lokalhistoriska utställningen "På gränsen". Därmed är hela entréplanet på Dunkers kulturhus gratis för besökare.
- Vi lanserade kulturkortsappen, en tjänst till alla som har ett kulturkort.
- Vi invigde projektet El Sistema, som handlar om områdesutveckling genom musik och sång, på Dalhemsskolan.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Helsingborg ska ha ett öppet och inkluderande klimat för kultur och bildning				
► Antal dialoger med invånare, besökare och kulturaktörer	-	14	188	Minst 10
► Andel av dialogerna där deltagarna varit nöjda med dialogens genomförande	-	-	91 %	Minst 70 %
► Kulturen i Helsingborg ska vara tillgänglig och välbesökt				
► Antalet besökare på Dunkers, Fredriksdal och Kärnan	217 670	284 695	270 876	Minst 238 500
► Antal innehavare av aktiva kulturkort	18 604	14 136	14 122	Minst 13 500
► Antal besökare på Stadsbiblioteket och områdesbiblioteken	1 045 121	1 085 114	1 059 111	Minst 1 067 000
► Antal besök på kulturförvaltningens hemsidor	783 814	798 488	812 398	Minst 810 000
► Andel helsingborgare som anser att det är enkelt att hitta information om kulturella evenemang i Helsingborg	-	60 %	67 %	Minst 75 %
► Andel besökare som är nöjda med upplevelsen av sitt besök	-	-	93 %	Minst 85 %
► Antal besökare på icke kommunala arrangemang som genomförs med stöd från kulturnämnden	-	-	4 935	Minst 2 000
► Barn och unga i Helsingborg ska ha tillgång till att uppleva och skapa kultur				
► Antal deltagande/ besök av barn och unga i olika kulturverksamheter riktade till målgruppen	54 988	63 293	52 105	Minst 64 000
► Andel av Helsingborgs grundskolor F-9, där varje barn deltar i ett pedagogiskt kulturmöte	-	85 %	85 %	Minst 80 %

Omvärd - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Entreprenörer och talanger i Helsingborg ska ha bra förutsättningar att verka och utvecklas				
► Andel sökande av kulturstöd som är nöjda med stödprocessen	-	75 %	83 %	Minst 73 %
► Kulturnämnden söker aktivt regionala medel för att utveckla kulturen				
► Andel regionala medel i förhållande till nämndens totala bidragsfinansiering	-	-	2,8	Minst 2,5 %
► Kulturnämnden ska vara en inspiratör och ett föredöme i staden i miljö- och klimatfrågor				
► Energiförbrukning på förvaltningens anläggningar (kWh)	2 075 748	2 139 667	2 075 907	Max 2 049 000
► Andel av resor mellan Helsingborg och Stockholm som görs med flyg	-	44 %	39 %	Max 45 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Kulturnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Sjukfrånvaro i kulturförvaltningen, procent av ordinarie arbetstid	-	-	3,9 %	Max 3,7 %
► Hållbart medarbetarengagemang (HME)	81	80	83	Minst 82
► Kulturnämnden ska vara ledande i att ta tillvara digitaliseringens möjligheter				
► Antal nya digitala lösningar som tillgängliggör kulturutbudet	-	3	9	Minst 5
► Andel medarbetare som under året genomgått någon form av kompetensutveckling inom det digitala området	-	25 %	46 %	Minst 50 %

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Kulturnämndens ekonomi ska vara i balans och ta hänsyn till social och miljömässig hållbarhet				
► Utfall enligt budget (mnkr)	3,6	4,2	2,4	Minst 0
► Andelen inköpta livsmedel som är ekologiska	63 %	75 %	75 %	Minst 72 %
► Avtalstrohet gentemot kommunens avtal	-	-	86 %	Minst 85 %

Foto: Anna Bank

Årets verksamhet

Kulturnämnden ansvarar för Helsingborgs kulturpolitik. Nämnden arbetar för att skapa möjligheter för stadens kulturutövare och ska erbjuda ett brett kulturutbud för invånare och besökare.

2017 har varit ett viktigt år för implementeringen av Helsingborgs kulturprogram, som antogs 2016 och sträcker sig till 2020. Programmet har kommunicerats till förvaltningar och bolag i en "kulturprograms-turné". Grunden är att kultur har ett starkt egenvärde – det konstnärliga uttrycket och kulturupplevelser är mål i sig oavsett vilken nytta de tillför andra områden.

Berörda nämnder och styrelser beslutade under våren om samfinansiering av områdesutvecklingsprojekt Dalhem med El Sistema som metod. Invigningen, som också var startskottet för Kulturveckan, var på Dalhem i november. Projektet pågår i tre år men utvärderas efter två.

Utvecklingstakten har varit hög på kulturinstitutionerna. Boost Hbg är en av Skånes viktigaste aktörer för talangutveckling och innovation inom film och transmedia. I år lanserade de sitt skraddarsydda talangutvecklingsprogram Virtual reality for the win. Deltagarnas prototyper visades för publik på bland annat dokumentärfilmfestivalen Nordisk Panorama och under Nordiska Nätter på Dunkers kulturhus.

Kulturnämndens främst prioriterade målgrupp är barn och unga. Detta har märkts tydligt på Dunkers kulturhus som under året har anpassat lokaler efter målgruppen, utökat prova på-verksamheten och haft angelägna och välbesökta lovaktiviteter.

Biblioteken balanserar mellan att å ena sidan bli framtidens digitala mötesplats och å andra sidan förbli en öppen och kostnadsfria kulturinstitution. Att helsingborgarna älskar sina bibliotek är tydligt utifrån de höga besöksiffrorna, de många arrangemangen – ofta tillsammans med aktörer i det fria kulturlivet – och det stora engagemanget i utvecklingsarbetet.

På Fredriksdal har de många arrangemangen och den mångsidiga verksamheten lockat ännu fler besökare än föregående år. Fokus ligger på att verksamheten inom Helsingborgs museer ska göras mer tillgänglig, angelägen och lockande för besökarna samtidigt som den höga kvaliteten och professionaliteten behålls.

Med stora och små konstverk i stadsmiljön genomfördes ArtStreetHbg i juli. Det var ett samarbete mellan kulturförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, fastighetsägare och konstnärer. ArtStreetHbg gav kulturförvaltningen möjligheter att nå nya besöksgrupper.

Framtid

Den framtida kulturen i Helsingborg utgår från att kulturen har ett starkt egenvärde. Konst och kultur finns för sin egen skull. Det innebär att de konstnärliga uttrycken och de upplevelser de skapar är mål i sig och inte bedöms utifrån i vilken omfattning de är till nytta för samhället. Detta är den generella utgångspunkten för kulturen.

I den offentligfinansierade kulturen tillkommer ett antal kulturpolitiska prioriteringar och önskemål som siktar in sig på så pass vitt skilda målgrupper som professionella kulturaktörer, lokalt näringsliv, underrepresenterade grupper och minoriteter. Därigenom blir kulturen också bärare av andra värden än sitt egenvärde och ges en roll även som främjare och verktyg för en rad samhällsliga ambitioner utanför kulturen. Det kan vara att förena människor över sociala och fysiska gränser, att underlätta ett demokratiskt informationsutbyte och att stimulera kreativitet och personlig utveckling. Eller att skapa livskvalitet. I framtiden blir kulturens roll i dessa avseenden, och som garant för ett intakt och vitalt demokratiskt samhälle, allt viktigare.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Kvalitet			
Andel förnyande kulturkort under året, procent	76	80	78
Öppettid på Helsingborgs bibliotek, antal timmar per år ¹⁾	12 493	13 408	10 619
Volymer			
Besökare i verksamheten (Dunkers kulturhus), antal ²⁾	165	223	192
- varav andel besökare i verksamheten som är barn och unga (Dunkers kulturhus), procent	520	294	492
Unika individer som deltagit vid minst en aktivitet i gruppen 5-19 år (Kulturskolan), antal	36	38	42
Besökare i verksamheten (Fredriksdal), antal	1 944	1 953	1 899
- varav andel besökare i verksamheten som är barn och unga (Fredriksdal), procent	149	182	199
Besökare anläggningen Kärnan, antal	940	268	329
- varav andel barn och unga, procent	24	18	30
Visningar av stadens museisamlingar via stadens hemsida (Kulturmagasinet), antal	27 370	31 888	32 453
Besökare Helsingborgs bibliotek, antal	29	29	39
Boklån per invånare i Helsingborg, antal - riket ³⁾	37 754	34 495	32 983
1 036	1 085	1 059	
539	114	111	
5,0	5,0	4,8	
6,4	6,3	-	
Ekonomi			
Kostnad för Helsingborgs bibliotek, kr per invånare	418	423	424
Intäkter, mnkr	34	36	36
Kostnader, mnkr	206	210	217
Nettokostnader, mnkr	171	174	181

¹⁾ Nyckeltalet "Öppettid på Helsingborgs bibliotek" är lägre än föregående år eftersom Påarps bibliotek var stängt för ombyggnad en del av året.
²⁾ 2016 hyste Dunkers kulturhus en familjeutställning. Detta genererar högre siffror än tidigare år.
³⁾ Uppgiften för 2017 sammanställs först efter att denna publikation gått till tryck.

Foto: Anna Nilsson

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden förvaltar och utvecklar både bebyggda fastigheter och bostadsrätter som staden äger. Nämnden anskaffar också bostäder till det bostadssociala programmet.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Vi fick toppbetyg i årets nöjdkundmätning.
- Vi invigde Gustavslundsskolan, började bygga Rydebäcksskolan och fick bygglov för en ny skola i Mariastaden.
- Vi ordnade bostäder åt alla nyanlända med uppehållstillstånd

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Fastighetsnämnden ska erbjuda lokaler och bostäder som motsvarar stadens behov				
► Nöjd kund index "Inflytande och lyhördhet"	-	73	70	Minst 73
► Omflyttningar i det bostadssociala programmet	32 %	34 %	32 %	Minst 32 %
► Andelen nytillkomna bostäder i underrepresenterade bostadsområden	-	28,6 %	29,9 %	Minst 20 %

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Fastighetsnämnden ska ha nöjda kunder				
► Nöjd Kund Index "Totalt"	71	75	75	Minst 75
► Nöjd kund index "Temperatur i lokalerna"	-	52	52	Minst 55
► Avslutade hyresgarantier (i det bostadssociala programmet)	69	98	78	Minst 65
Fastighetsnämnden ska minska fastighetsinnehavets miljö- och klimatpåverkan				
► Energianvändning i ägda lokaler	142	138,4	139,7	Max 140 kWh/m ²
► Köpt energi från fossila energikällor	5 100	3 150	2 621	Max 1 500 MWh
► Påbörjade nybyggnadsprojekt med medvetna materialval med stöd av miljödata bas gällande kemiska produkter	40 %	33 %	25 %	Minst 25 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Fastighetsförvaltningen ska ha motiverade och friska medarbetare				
► Medarbetarundersökning "Jag upplever balans mellan arbete och fritid"	-	4	4,1	Minst 4
► Hälsöfrämjande fysisk aktivitet per medarbetare som uppgår till minst 4 timmar/vecka	-	84 %	89 %	Minst 90 %
► Medarbetarundersökning Hållbart medarbetarengagemang - index (HME)	80	85	81	Minst 85
Fastighetsförvaltningen ska ha hög kompetensnivå				
► Kompetenshöjande aktiviteter per medarbetare >30 timmar per år	59 %	76 %	64 %	Minst 80 %

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Fastighetsnämnden ska öka fastigheternas värde				
► Insatser för planerat underhåll (både K och I) i förhållande till totala driftkostnader - lokaler	21 %	65 %	70 %	Minst 55 %
► Planerat underhåll i förhållande till totala driftkostnader - bostad	-	32 %	52 %	Minst 55 %
Fastighetsnämndens ekonomi ska vara stabil och balanserad				
► Andel konkurrensutsatt underhållsprojekt större än en miljon kronor	64 %	70 %	68 %	Minst 75 %
► Lägre driftskostnad än branschstatistik gällande förskolor	24	39	49	Minst 20 kr/m ²
► Uthyrningsgrad - Lokaler	99 %	99 %	99 %	Minst 98 %
► Uthyrningsgrad - Bostäder	99 %	98 %	93 %	Minst 98 %

Årets verksamhet

Helsingborgsbefolkningen ökar och behovet av bostäder och verksamhetslokaler är stort. Både staden som enskilda fastighetsägare investerar stort, och konjunkturen är stark. Bristen på erfarna konsulter är stor och priserna på entreprenader stiger. Fastighetsförvaltningen driver ett antal projekt i strategisk partnering. Det innebär att vi tillsammans med hyresgäster, konsulter och entreprenörer utvecklar våra produkter och effektiviserar våra processer.

Gustavslundsskolan togs i bruk vid höstens skolstart. Rydebäcksskolan som byggs för fullt blir klar under hösten 2018. Fler skolor och förskolor kommer att byggas med samma projektform. LSS-boendena i Kattarp och Björka är klara och vi räknar med att det i Senderöd blir klart i februari 2018. Idrotts hallen på Västergård blev klar under sommaren och vi räknar med byggstart för hallen i Mariastaden i mars 2018. Vi tycker att vi har ett bra koncept för standardiserade produkter och med det effektivitets- och stordriftsfördelar.

Ombyggnader bjuder ofta på oväntade utmaningar. Före detta Gustav Adolfsskolan var inget undantag. Internationella Engelska Skolan startade sin verksamhet där under sommaren trots att en hel del arbeten återstod. Projektet har blivit betydligt mer omfattande och kostsamt än vi räknade med. I Laröds skola har vi under något år haft miljöproblem. Efter undersökningar valde vi riva skolan istället för att bygga om den. Vi räknar med att ha en ny skola klar för inflyttning sommaren 2020. Olympiaprojektet är klart, fotbollsarenan nyinvigdes i april och är en av landets bästa.

Toftahallen i Björka har projekterats och byggts som en miljöriktig byggnad med stöd av materialvalssystemet Sunda hus. Nämnden beslöt under hösten att förvaltningen skall tillämpa en standard motsvarande miljöbyggnad silver med möjlighet för hyresgästerna att göra tillval.

När naturgasen vid årsskiftet fasats ut är vi i princip fossilfria och har dessutom lägst energiförbrukning av landets 20 största kommuner. Utbyggnaden av solcellsprojektet påbörjades mot slutet av året.

Invandringen och den snabba befolkningsökningen leder till trångboddhet och ökad bostadsbrist. Det bostadssociala programmet har tack vare samarbetet med stadens fastighetsägare klarat uppdraget väl. Migrationsverket anvisade under året 243 personer med uppehållstillstånd till Helsingborg, andelen familjer var stor. Vi använde 85 lägenheter för det ändamålet.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Kvalitet			
Energianvändning avseende fastigheter i fastighetsnämndens regi, kwh/m ²	142	138	139
Volymer			
Lokaler, antal	262	267	267
Lokaler, kvadratmeter	670 000	663 000	670 000
Bostäder, antal	292	307	311
Bostäder, kvadratmeter	22 000	22 650	23 310
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	779	800	846
Kostnader, mnkr	582	671	598
Nettoeffekt, mnkr	197	129	248
Investeringar (brutto), fastigheter i fastighetsnämndens regi, mnkr	510	580	616
Bokfört värde på fastighetsnämndens lokaler och bostäder, mnkr	3 244	3 554	3 905

Framtid

Behovet av nya verksamhetslokaler fortsätter att öka. Stadens investeringsplan har på några år fördubblats, och tillsammans med skol- och fritidsförvaltningen har vi format en effektiv process för att förverkliga planerna på nya skolor.

Stadens byggnader är väl underhållna och den tekniska livslängden kan ofta utökas. Den ekonomiska livslängden talar dock för att äldre byggnader på sikt kommer behöva avvecklas och ersättas med nya och mer effektiva. Dagens tillväxt och behov av verksamhetslokaler ger begränsade möjligheter att arbeta med strategisk förnyelse av det äldre fastighetsbeståndet. Men på några år sikt kommer det att bli nödvändigt.

Materialvalets effekt på miljön i samband med byggnation kommer att bli allt viktigare framöver och nämnden fattade under 2017 beslut om att ställa krav på miljöbedömning av varor och byggmaterial i alla nybyggnadsprojekt och omfattande om- och tillbyggnadsprojekt.

Vi har inom ramen för det bostadssociala programmet klarat att ordna bostäder till alla nyanlända med uppehållstillstånd. Under de kommande åren har vi en utmaning i att normalisera boendet och avveckla kommunens åtaganden för den här gruppen.

1. Foto: David Lundin
2. Foto: Sven-Erik Svensson / Sydsvenskan / TT

Miljönämnden

Miljönämnden utför stadens uppgifter enligt bland annat miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Nämnden ska också övervaka tillståndet i luften, marken, vattnet samt den biologiska mångfalden och följa hur miljön påverkar människors hälsa.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Helsingborg utsågs till "Sveriges miljöbästa kommun".
- Vi genomförde projektet Stan är full av vatten som på lång sikt kommer att bidra till att Välabäcken får en bättre vattenstatus.
- Vi har följt upp livskvalitetsprogrammet för första gången sedan det antogs.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Alla i Helsingborg ska ha möjlighet att påverka sina liv				
► Antal dialogtillfällen med ungdomar	-	-	10	Minst 3
► Antal dialogtillfällen med kundgrupper	-	-	5	Minst 3

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Helsingborg ska ha det bästa klimatet för företagsamma människor				
► Nöjd-kund-index företagsklimat (Miljö- och hälsoskydd)	-	69	74 1)	Minst 71
► Nöjd-kund-index delområde Rättsäkerhet	-	68	76 1)	Minst 71
► Nöjd-kund-index delområde Bemötande	-	78	80 1)	Minst 76
► Nöjd-kund-index delområde Tillgänglighet	-	79	75 1)	Minst 73
► Nöjd-kund-index delområde Effektivitet	-	74	79 1)	Minst 74
► Nöjd-kund-index delområde Kompetens	-	72	77 1)	Minst 74
► Nöjd-kund-index delområde Information	-	68	75 1)	Minst 70
► Helsingborg ska vara ledande i miljö- och klimatfrågor				
► Ranking Sveriges miljöbästa kommun	4	4	1	Max 10
► Avfallsmängd per invånare, kg per person och år 2)	-	398,4	397,8	Max 387
► Andel livsmedelsverksamheter i erfarenhetsklass A	21	22	22	Minst 23 %
► Andel genomförda livsmedelskontroller utifrån kontrollplanen	-	-	90 %	100 %
► Uppfyllelsegrad av miljö- och hälsoskyddsavdelningens tillsynsplan	-	-	100 %	100 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Miljönämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Hållbart medarbetarengagemang	84	82	84	Minst 85
► Hållbart medarbetarengagemang, delområde ledarskap	84	84	85	Minst 85
► Miljönämnden ska ta tillvara digitaliseringens möjligheter				
► Antal nya digitala servicelösningar som underlättar för oss eller våra invånare	-	-	3	Minst 2
► Läsbarhetsindex (LIX) på vår information på helsingborg.se	40,3	39,8	42,4	Max 50

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Helsingborgs stads ekonomi ska balanseras med hänsyn till miljömässig hållbarhet				
► Antal stödinsatser till stadens övriga verksamheter	-	-	10	Minst 10

1) Resultatet är preliminärt. Det slutliga resultatet kommer i maj 2018.
2) Resultatet har en eftersläpning på ett år

Årets verksamhet

Miljönämnden arbetar för att alla helsingborgare – nu och i framtiden – ska ha en god och hälsosam miljö som grundas på en hållbar utveckling. Uppdraget omfattar miljötillsyn, livsmedelskontroll, miljöövervakning och miljöstrategiska frågor. Miljönämndens arbete påverkar både invånarna och stadens egna verksamheter. I detta arbete har vi en viktig roll i att skapa bra förutsättningar för företag att följa livsmedelslagar och miljöbalken.

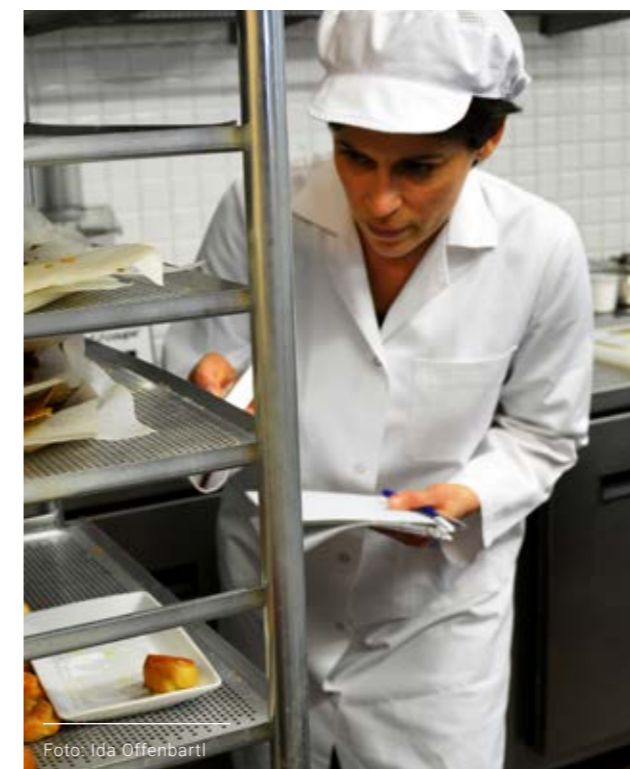

Foto: Ida Offenbartl

Under 2017 utsågs Helsingborg till Sveriges miljöbästa kommun. Det ger oss ett kvitto på att vi arbetar med rätt saker på rätt sätt. För att fortsatt lyckas med miljöarbetet är det viktigt att vi tänker långsiktigt och arbetar strategiskt. Under 2016 antog kommunfullmäktige Helsingborgs livskvalitetsprogram, och under året har livskvalitetsteamet satt formerna för arbetet med programmet och gjort en första uppföljning. Vi har även tagit fram en ny klimat- och energiplan som ska antas 2018.

Vi har haft ett stort fokus på vatten under året. Detta innebär att vi under 2017 har arbetat med att internt lära om varandras arbete med vatten, kommunicera vårt arbete externt och genomfört ett tillsynsprojekt kring Välabäcken där alla medarbetare på förvaltningen var delaktiga.

Helsingborgarna ska kunna dricka vatten ur kranarna och äta på restauranger utan att riskera att bli sjuka. För att vara säkra på det har vi besökt drygt 1 000 kaféer, restauranger, butiker och livsmedelsindustrier. Vi uppmärksammar skötsamma verksamheter med märkningen Smiley, som idag finns hos drygt 220 restauranger, affärer och kaféer.

Vi arbetar för en bättre bostad åt alla och har under 2017 utfört tillsyn som omfattat cirka 300 bostäder. Vi har besökt bostäder där vi trott att det funnits ett behov av tillsyn, och vi fann brister av typerna dålig ventilation, fuktskador och problem med temperaturer inomhus på varmvatten.

För att övervaka miljösituation i Helsingborg kontrollerar vi både luft och vatten. Luftkvaliteten följer vi upp kontinuerligt. Vi har också ett kustkontrollprogram där vi tar prover i Öresund för att undersöka hur djur och växter mår, och under 2017 blev vi klara med en rapport om kustkontrollen för åren 2015–2016.

Foto: David Lundin

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Företagens bedömning av myndighetsutövning och service – miljö och hälsoskydd, index 0-100 ¹⁾	-	69	74
- Genomsnitt andra deltagande kommuner, index 0-100 ¹⁾	-	70	-
Kvalitet			
Återkoppling till kund inom fem dagar (tjänstegaranti), procent	99	100	100
Antal verksamheter med Smiley, antal	213	211	222
Andel överklaganden från kund som lett till ändring av miljönämndens beslut, procent	9,6	17,6	17,0
Volymer			
Antal tillsynsbesök enligt miljöbalken, antal	600	600	660
Antal kontroller enligt livsmedelslagstiftningen, antal	1 070	859	1 028
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	13	14	15
Kostnader, mnkr	37	37	40
Nettokostnader, mnkr	25	23	25
Intäktsfinansieringsgrad, procent	33,8	38,4	37,5

¹⁾ Resultatet 2017 är preliminärt eftersom det endast avser perioden januari till november. Genomsnittresultatet för andra kommuner 2017 blir tillgängligt först i månadsskiftet april/maj 2018. Mätningen genomförs varje år sedan 2016. Innan dess gjordes mätningen vartannat år.

Framtid

Helsingborg växer, både i antalet invånare och i antalet verksamheter. Med detta ökar behovet av tillsyn av skolor och förskolor, miljöfarliga verksamheter, livsmedelsverksamheter, bostäder, stränder och grönområden. Vi märker ett ökat behov av oss som remissinstans men också att det kommer in fler ärenden om exempelvis marksaneringar. Vi samverkar redan med andra myndigheter mot organiserad brottslighet för att bidra till ett tryggare Helsingborg. Vi ser att behovet av denna typ av arbete – tillsyn på illegala verksamheter och på verksamheter som inte följer lagstiftningen – kommer att öka både inom miljö- och livsmedelsområdet.

Våra individuella vanor, beteenden och livsstilar har den största inverkan på miljön och klimatet. För att Helsingborg ska fortsätta vara ledande i miljö- och klimatfrågor måste vårt hållbarhetsarbete fortsätta att utvecklas. Arbetet med stadens livskvalitetsprogram både externt och internt i staden är viktigt i detta sammanhang. Framöver kommer ett stort fokus att ligga på att Helsingborgs stad ska bli fossilbränslefritt till 2020.

Vi har ett stort behov av att digitalisera vår verksamhet. Under de närmsta åren kommer fokus att ligga på att skapa effektiva och smarta processer både för oss internt på förvaltningen och för våra kunder. I den närmsta framtiden kommer vi att byta ut vårt system för att hantera ärenden. Det innebär i förlängningen att vi får nya möjligheter att skapa nya digitala tjänster för våra kunder.

Foto: Per Sjöborg

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Vi har intervjuat dem som ska vara gode män för att få veta vilken kunskap de behöver.
- Lagen om framtidsfullmakter trädde i kraft vid halvårsskiftet. Formen är privaträttslig och innebär att överförmyndarnämnden inte ska ha någon tillsyn utom när framtidsfullmakten inte fungerar.
- Ett nytt kapitel i föräldrabalken ger en anhörig rätt att företräda en närstående i vardagliga situationer utan ett formellt beslut om godmanskap.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Kvaliteten på våra tjänster ska vara hög				
► Nöjd kund index (NKI)	81 %	69 %	86 %	Minst 75 %
► Tjänstegaranti: max två dagar svarstid	100	100	100	100 %
► Antal handläggningsdagar vid anordnande av godmanskap	58	91	65	Max 65
► Antal handläggningsdagar vid anordnande av förvaltare	92	103	85	Max 90
► Antal handläggningsdagar vid anordnande av godmanskap för ensamkommande barn	-	28,4	12	Max 7
► Vi ska öka antalet korrekta årsräkningar				
► Andel korrekta inkomna årsräkningar	83 %	84 %	84 %	Minst 87 %

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Vi ska ha en god tillgång till ställföreträdarskap				
► Ökning av antalet ställföreträdare (god man/förvaltare)	-	13 %	9 %	Minst 10 %
► Ökning av antalet ställföreträdare för ensamkommande barn (god man)	995 %	50 %	3 %	Minst 10 %

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare				
► Medarbetarundersökning "Motivation, Mitt arbete känns meningsfullt".	-	-	4,6	Minst 4,45
► Medarbetarundersökning "Ledarskap, Min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare".	-	-	4,3	Minst 4,6

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
► Vi ska ha en god ekonomi				
► Avvikelse mot nämndens budget som gäller administrativa kostnader (mnkr)	0,2	1,6	0,9	Max 0

Årets verksamhet

Verksamheten 2017 präglades av delvis ändrade förutsättningar för vårt arbete. Ska vi anmäla behov av ställföreträdare för en person skickar vi numera ansökan tillsammans med en utredning till tingsrätten. Ansöker en person själv om ställföreträdarskap vidarebefordrar vi ärendet till tingsrätten som i sin tur förelägger oss att komma in med en utredning. Förutsättningarna förändrades också eftersom det under 2017 i princip inte kom några nya ensamkommande barn till Helsingborg samtidigt som flera av de som kom tidigare år har blivit myndiga. Däremot tillkom fler ärenden där huvudmännen var av utländskt ursprung. Det ställer andra krav än tidigare, bland annat på tolkar och tillgång till gode män med kunskaper i olika språk.

Vi medverkade vid olika samverkansmöten med andra förvaltningar, myndigheter och organisationer under året, bland annat med Migrationsverket, socialförvaltningen, skol- och fritidsförvaltningen, Rädda Barnen och Malmö stad. Mycket av samarbetet handlade om att öka kunskapen i gemensamma frågor, minska utanförskapet och att verka för integration av ensamkommande barn.

Vi håller oss uppdaterade om vad som sker i vår omvärld och anpassar våra rutiner för att möta behoven. Samtidigt effektiviserar vi arbetet, bland annat genom digitalisering, för att kunna ge snabb och bra service. Till exempel började vi upphandla ett datasystem som både ska göra det möjligt för ställföreträdare att lämna in digitala årsredovisningar och för oss att granska och arvoda digitalt.

Ytterligare ett sätt att se till omvärldens behov och anpassa vår verksamhet för att möta detta har varit genom en så kallad kundresa som vi gjorde under året. Det innebar att vi intervjuade ett antal gode män och förvaltare för att få veta vilka behov de har för att kunna utföra sina uppdrag. Vi kommer framöver att arbeta vidare med de förbättringsförslag som kom fram i kundresan.

Framtid

Det kommer för närvarande inga ensamkommande barn till Helsingborg, och många av dem som kom tidigare år har blivit myndiga. Däremot har ärenden som gäller vuxna med utländsk bakgrund och även nyanlända vuxna ökat betydligt. Den nya förvaltningslagen, som träder i kraft 1 juli 2018, ställer högre krav på verksamheten, bland annat genom att vi ska tillhandahålla tolk i ärenden där det behövs för att den enskilde ska kunna ta tillvara sin rätt. Det kan komma att öka våra kostnader betydligt. Vidare ökar kraven på att hålla den enskilde informerad i sitt ärende, detta ökar kraven på resurser och kan även komma att påverka kostnaderna för tolkar och översättningar.

Lagen om så kallade framtidsfullmakter trädde i kraft sommaren 2017. En framtidsfullmakt ger enskilda personer rätt att bestämma vem som ska företräda dem om de i framtiden förlorar förmågan att själva fatta beslut. Formen är privaträttslig och innebär att överförmyndarnämnden inte ska ha någon tillsyn för dem som skrivit en framtidsfullmakt, utom när framtidsfullmakten inte fungerar. Lagen ger vuxna personer möjlighet att påverka sina liv medan de fortfarande kan ge uttryck för sin egen vilja. Överförmyndarnämndens verksamhet kommer att påverkas av lagen om framtidsfullmakter, men de fulla effekterna ser vi först om några år

Riksrevisionsverket har lämnat en rapport med starka synpunkter på statens bristande ansvar för överförmyndarverksamheten i Sverige och förordar en utredning. Resultatet av den utredningen kan i hög grad påverka överförmyndarnämndens verksamhet på längre sikt.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Andel gode män och förvaltare som uppfattar att de blir bra bemötta av personalen på överförmyndarenheten, procent ¹⁾	-	92	91
Andel gode män och förvaltare som uppfattar att personalens yrkeskunnighet är bra, procent ¹⁾	-	91	91
Andel gode män och förvaltare som upplever att tillgängligheten hos överförmyndarenheten är bra ¹⁾	-	-	75
Volymer			
Nya ärenden där det anordnats en god man eller förvaltare, antal	521	397	346
Ärenden där god man- eller förvaltare inte har anordnats, antal	149	159	74
Anordnade ärenden avseende ensamkommande barn, antal	287	153	17
Kostnadsfördelning av arvoden, huvudmäns andel/kommunens andel	49/51	48/52	-
Gode män och förvaltare, antal	600	695	594
Godmanskapsärenden, antal	1 329	1 355	1 124
Förvaltarekapsärenden, antal	183	172	171
Godmanskaps-/förvaltarekapsärenden i kombination, antal	48	52	56
¹⁾ Frågorna i vår enkät har förändrats varför siffrorna inte är jämförbara mellan åren. Uppgifter för 2015 saknas därför.			
Antal nya ärenden som avser ensamkommande barn har minskat kraftigt, liksom antalet gode män till dem. Under 2015–2016 omplaceras barn till andra kommuner i högre utsträckning än under 2017.			
Kostnadsfördelning av arvoden kan bara göras ett år i efterskott varför 2017 kan redovisas först vid nästa års årsredovisning.			

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, dess utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Helsingborg blev Sveriges kvalitetskommun 2017, bland annat för invånarfokus i form av öppenhet, tillgänglighet och gott bemötande.
- I Trafikverkets förslag till nationell plan ingår nu byggande av dubbelspår på hela Västkustbanan mellan Göteborg och Lund.
- Vi invigde det digitala servicecentret "Allt om Helsingborg" på Knutpunkten. Där kan helsingborgare och alla andra dygnet runt få information om Helsingborg med omnejd.

Uppföljning av nämndens mål (en analys av måluppfyllelsen finns i årsredovisningens bilaga)

Uppfyllelse 100 procent   Uppfyllelse 91–99 procent   Uppfyllelse 90 procent eller lägre   Uppföljning är inte genomförd

Invånare - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Alla i Helsingborg ska ha möjlighet att påverka sina liv				
Nöjd-Inflytande-Index	40	36	43	Minst index 42
Andel förvärvsarbetande invånare 20-64 år ¹⁾	72,2 %	72,7 %	73,9 %	Minst 72,5 %
Antal arbetstillfällen i Helsingborg ¹⁾	67 916	69 001	70 923	Minst 70 000
Helsingborg ska vara en öppen och inkluderande stad				
Invånarnas uppfattning - rekommendera att flytta till Helsingborg	76	72	71	Minst index 77
Andel elever som upplever att man i skolan respekterar varandras olikheter	89 %	89 %	88 %	Minst 90 %
Andel kunder som är ganska eller mycket nöjda med sin hemtjänst	89 %	88 %	90 %	Minst 90 %
Andel flickor i den öppna fritidsverksamheten	-	30 %	38 %	Minst 36 %
Invånarnas uppfattning om kulturverksamheten	69	70	72	Minst index 72
Antal anmälda våldsbrott per 1000 invånare	15,5	16,1	15,3 2)	Max 11,5
I Helsingborg ska det finnas lika möjligheter för alla barn och unga				
Andel elever i årskurs 6 som fått minst betyget E i samtliga ämnen	79 %	78 %	79 %	Minst 79 %
Andel elever i årskurs 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram (efter sommar-skola)	85 %	89 %	87 %	Minst 89 %
Elevers syn på skolan och undervisningen i årskurs 8 - andel positiva svar	84 %	83 %	81 %	Minst 84 %
Andel barn och unga som fullföljer sin insats hos socialtjänsten	-	-	86 %	Minst 80 %

Omvärld - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Helsingborg ska ha det bästa klimatet för företagsamma människor				
Nöjd kund-index Företagsklimat (SKL:s servicemätning Insikt)	-	69	72 3)	Minst index 73
Andel företagsamma (har F-skattsedel, är delägare i ett aktivt handelsbolag, är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag)	10,9 %	11 %	10,9 %	Minst 11,3 %
Helsingborg ska vara ledande i miljö- och klimatfrågor				
Rankning Sveriges Bästa Miljökommun	13	4	1	Plats 10 eller bättre
Avfallsmängd per invånare ¹⁾	-	398,4	397,8	Max 387 kg
Energianvändning i stadens lokaler	142	138	140	Max 140 kWh/kvm

Organisation - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Helsingborgs stad ska vara en attraktiv arbetsgivare				
Hållbart medarbetarengagemang Ledarskap inom stadsledningsförvaltningen	79	82	84	Minst index 82
Hållbart medarbetarengagemang (motivation, ledarskap, styrning) inom stadsledningsförvaltningen	80	81	82	Minst index 82
Hållbart medarbetarengagemang (motivation, ledarskap, styrning)	80	81	82	Minst 82
Helsingborgs stad ska vara ledande i att ta tillvara digitaliseringens möjligheter				
Andel hushåll med tillgång till snabbt bredband ¹⁾	70,5 %	83,8 %	86,7 %	Minst 88 %
Ranking utifrån eBlomlådan	1	1	1	Plats 1
Kvaliteten på det stöd och den service som förvaltningen erbjuder ska vara hög				
Nöjd-Uppdragsgivar-index (NUI, uppdragsgivares bedömning av förvaltningen)	4,4 poäng	4,6 poäng	4,8 poäng	Minst 4,5 poäng
Nöjd-Kund-Index (NKI, stadens förvaltningsledningars bedömning av förvaltningen)	4 poäng	4 poäng	-	Minst 4 poäng

Ekonomi - Mål och mätetal

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde
Helsingborgs stads ekonomi ska vara god och balanseras med hänsyn till social och miljömässig hållbarhet				
Stadens soliditet	54 %	56 %	49 %	Minst 54 %
Resultat skattefinansierad verksamhet (2 procent av skatteintäkterna) (mnkr)	187	321	316	Minst 147 mnkr
Avvikelse mot förvaltningens budget	4,3 %	6,9 %	3,4 %	0 % avvikelse

1 Resultaten har en eftersläpning på ett år

2 Resultatet är preliminärt tills Brottsförebyggande rådet fastställer de slutliga uppgifterna för 2017

3 Resultatet är preliminärt. Det slutliga resultatet kommer i maj 2018

Årets verksamhet

Kommunstyrelsen leder stadens verksamhet och har det övergripande ansvaret för dess utveckling och ekonomi. Kommunstyrelsens förvaltningsorganisation, stadsledningsförvaltningen, ska på en övergripande nivå leda, samordna och utveckla bland annat sådant som handlar om samhällsplanering, näringslivsfrågor och ekonomi. Mer information om dessa områden finns också på andra platser i årsredovisningen.

Helsingborgs stad fick 668 poäng i Sveriges Kommuner och Landstings utvärdering Kommunkompassen. Det är den högsta poäng som någon kommun hittills fått. Kommunkompassen värderar bland annat hur vi arbetar med att utveckla våra verksamheter, demokratifrågor och förutsättningar för tillväxt och samhällsutveckling i hela kommunen. Resultatet i Kommunkompassen låg till grund för att Helsingborg blev nominerad till Sveriges kvalitetskommun 2017.

I december lanserade vi en första version av "Mina sidor". Det är en digital funktion där helsingborgarna på sikt ska kunna nå alla sina kommunala ärenden.

I maj invigdes "Allt om Helsingborg", ett nytt digitalt servicecenter på Knutpunkten. Där kan invånare och besökare dygnet runt få information om vad Helsingborg har att erbjuda.

Under 2017 lanserade vi en plats- och eventdatabas som ska samla information om det mesta som händer i Helsingborg. Både det digitala servicecentret på Knutpunkten och appen Guide Helsingborg hämtar information ur plats- och eventdatabasen. Guide Helsingborg visar invånare och besökare till sevärdheter och besöksmål i staden.

Helsingborgs stad är en förebild i Sverige när det gäller att ställa hållbarhetskrav i upphandlingar. Ett exempel är att vi i prioriterade upphandlingar ställer krav på att leverantören ska ha en dialog med oss om hur de kan bidra med arbetsfrämjande insatser för dem som står längst från arbetsmarknaden. Detta har resulterat i att 141 personer har fått sysselsättning under 2017.

Både Polisens trygghetsmätning och stadens trygghetsdialoger visar att helsingborgarna blivit mer otrygga. Vi arbetar med olika förebyggande insatser och aktiviteter för att öka invånarnas trygghet och säkerhet. Bland annat samarbetar vi med andra myndigheter mot organiserad brottslighet. Vi har också ett lokalt samverkansråd mot brottslighet.

Stadsutvecklingsprojektet H+ har i vissa delar gått in i ett produktionsskede och de första kvarteren börjar byggas. I projektet DrottningH fortsätter arbetet med att utveckla stadsdelen genom att befintligt bostadsbestånd byggs om. Den första detaljplanen för det området är klar och flera andra är påbörjade.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Nöjd-Medborgar-Index, index 0-100	60	57	60
- Genomsnitt andra deltagande kommuner	54	54	55
Svenskt Näringslivs utvärdering av kommuners företagsklimat, rank 1-290	29	44	13
Företagens bedömning av stadens myndighetsutövning och service, index 0-100 ¹⁾	-	69	72
- Genomsnitt andra deltagande kommuner ¹⁾	-	72	-
Polisens trygghetsmätning, index 0-6 (lägre värde är bättre)	1,9	2,6	2,8
Andel av invånarna som uppfattar att de får ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga till staden, procent	-	90	92
- Genomsnitt andra deltagande kommuner	-	78	81
Kvalitet			
Utvärdering av kommuners webbplatser, rank 1-290	1	7	4
Andel förfrågningar till Helsingborgs stad via telefon som besvaras direkt, procent	19	90	94
- Genomsnitt andra deltagande kommuner	46	52	52
Andel förfrågningar till Helsingborgs stad via e-post som besvaras inom två arbetsdagar, procent	95	100	100
- Genomsnitt andra deltagande kommuner	84	86	86
Volymer			
E-tjänster som staden erbjuder, antal	159	170	203
Erbjudna fribyggartomter, antal	82	76	46
Påbörjade bostadslägenheter, antal	918	1 759	1 056
Ekonomi			
Intäkter, mnkr	643	766	813
Kostnader, mnkr	1 138	1 206	1 346
Nettokostnader, mnkr	494	441	533

¹⁾ Resultatet 2017 är preliminärt eftersom det endast avser perioden januari till november. Genomsnittresultatet för andra kommuner 2017 blir tillgängligt först i månadsskiftet april/maj 2018. Mätningen genomförs varje år sedan 2016. Innan dess gjordes mätningen vartannat år.

Framtid

I Helsingborg ska människor och företag ha möjlighet att utveckla sina idéer, talanger och förmågor. Staden växer och vi ska se till så att det finns bostäder, bra infrastruktur och förutsättningar för människor och företag att lyckas. För att staden ska fortsätta utvecklas på ett hållbart sätt i framtiden ska vi arbeta mot intolerans och diskriminering och vara drivande när det gäller förändringar i livsstil, vad vi konsumerar och hur vi sköter våra transporter.

Kommunstyrelsen ger också stadens andra verksamheter förutsättningar att svara mot invånarnas behov. För att lyckas med det utvecklar vi det stöd och den service vi ger. Vi ska ta vara på digitaliseringens möjligheter och alltid ha våra målgruppers behov i fokus. Vi ska vara innovativa, utveckla nya arbetssätt och samarbetsformer och ständigt se till att vi har rätt kompetenser för att möta behoven.

Visionsbild Oceanhamnen, första etappen

Foto: Caroline Göransson

Nämndernas tjänstegarantier

Helsingborgs stads tjänstegarantier är löften till invånarna om vad de kan förvänta sig av vår service. Tjänstegarantierna är en del i stadens kvalitetsarbete. Kan vi inte uppfylla en tjänstegaranti ska vi omgående göra vad vi kan för att rätta till felet och därefter leva upp till det givna löftet. Vid sådana fall har enskilda invånare också rätt att få en förklaring till varför det inte blev som garantin lovade. Nedan redovisar vi hur staden uppfyllde tjänstegarantierna 2017.

Uppföljning av nämndernas tjänstegarantier

► Uppfyllelse 100 procent   ► Uppfyllelse 91–99 procent   ► Uppfyllelse 90 procent eller lägre   ► Uppföljning är inte genomförd

Barn- och utbildningsnämnden

► **Vi garanterar att ditt barn kan läsa och skriva efter sitt första skolår.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 89 procent, vilket är en minskning med 4 procentenheter sedan 2016. Sedan läsåret 2016/17 baseras tjänstegarantin på Skolverkets obligatoriska bedömningsstöd i svenska för elever i årskurs 1. Detta gör att utfallet på tjänstegarantin detta läsår inte är direkt jämförbart med tidigare år. En ökad andel nyanlända elever med andra modersmål än svenska påverkar också resultatet eftersom bedömningsmaterialet numera utgår från svenska och inte som tidigare elevens modersmål.

► **Vi garanterar att ditt barn kan räkna efter sitt första skolår.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 90 procent, vilket är en minskning med tre procentenheter sedan 2016. Tjänstegarantin är förändrad sedan föregående år och gäller nu elever i årskurs 1, jämfört med tidigare elever i årskurs 2. Detta är en anpassning till Skolverkets obligatoriska bedömningsstöd i matematik för elever i årskurs 1 som gäller sedan läsåret 2016/17. Årets utfall på tjänstegarantin är därmed inte direkt jämförbart med tidigare år. En ökad andel nyanlända elever påverkar också resultatet eftersom språkets betydelse får genomslag även i ämnet matematik.

► **Vi garanterar alla barn i förskolan och alla elever i skolan minst en estetisk upplevelse/ kulturupplevelse per läsår från tre års ålder tills de lämnat gymnasiet.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

Vård- och omsorgsnämnden

► **Vi garanterar att personalen bemöter dig på ett bra sätt.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 93 procent. Under 2017 fortsatte det arbete om den gemensamma värdegrunden med fokus på bemötande som påbörjades 2016. Respektive enhetschef leder arbetet.

► **Vi garanterar att från och med 80 år erbjuds du som inte har någon beviljad insats vartannat år ett personligt besök från vård- och omsorgsförvaltningen då du kan få information om vården och omsorgen i Helsingborg.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi garanterar att vi meddelar dig i förväg vid tillfälliga förändringar.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 67 procent. Att öka kundernas delaktighet och inflytande är delvis uppfyllt men vi behöver bli bättre på att meddela kunderna om tillfälliga förändringar. Detta kommer att vara ett fortsatt prioriterat område under 2018.

► **Vi garanterar att du som bor på särskilt boende alltid får välja mellan två näringsriktiga middagsrätter.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi garanterar att du har en genomförandeplan och en kontaktman från att insatsen har påbörjats.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi garanterar att du får information om hur du överklagar ett myndighetsbeslut.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi garanterar att du får information om hur du går tillväga om du har klagomål på din vård och omsorg.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

Stadsbyggnadsnämnden

► **Vi sanerar klotter och tar bort olaga affischering inom tre arbetsdagar.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi hanterar remisser från polisen om tillstånd för uteserveringar inom fem arbetsdagar.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi följer tidplanen vi upprättat tillsammans med kunden för nybyggnad och tillbyggnad större än 1 000 kvadratmeter samt ändrad användning för fastigheter större än 500 kvadratmeter**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi utför husutstakning inom fem arbetsdagar**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Ingen ska vara utan dricksvatten i mer än tio timmar vid tekniska problem i stadens vattenledningar. (Gäller ej vid otjänligt vatten.)**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi åtgärdar fel som innebär säkerhetsrisker på stadens lekplatser inom en arbetsdag**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi fattar beslut inom fem arbetsdagar för enkla fasadändringar som kräver bygglov samt vid anmälan om eldstad**

Tjänstegarantin uppfylldes till 90 procent. Bygglovsenheten har varit underbemannad i förhållande till den mängd ärenden som kommit in.

Arbetsmarknadsnämnden

► **Invånaren ska erhålla beslut om försörjningsstöd senast 10 dagar efter att komplett ansökan lämnats in.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Invånaren ska erbjudas budget-, skuld- och hyresrådgivning inom en vecka.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Invånare som via röstbrevlåda lämnat meddelande om önskad kontakt ska återuppringas senast påföljande arbetsdag.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

Socialnämnden

► **Socialnämnden garanterar att berörda ska kontaktas inom sju dagar efter att de informerats om att en utredning ska inledas.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 95 procent, vilket är 15 procentenheter bättre än föregående år. Orsaken till förbättringen är att vi har systematiserat uppföljningen av avvikelser. Årets avvikelser beror främst på hög arbetsbelastning och sjukfrånvaro.

► **Socialnämnden garanterar att handläggningstiden för ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd är högst två månader från det att ärendet är komplett.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent, vilket är 3 procentenheter bättre än föregående år. Utfallet är ett resultat av att tillståndsenheten fortlöpande arbetar med handläggningsrutiner för att effektivisera och öka rättssäkerheten.

Idrotts- och fritidsnämnden

► **Vi garanterar att det årets alla dagar finns inom- eller utomhusanläggning öppen för verksamhet.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent. Med hög servicenivå i kombination med tekniska lösningar kan vi erbjuda tillgång till anläggningar både inom- och utomhus under årets alla dagar.

► **Vi garanterar att den öppna fritidsverksamheten erbjuder aktiviteter för ungdomar varje helgfri lördag.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent. Vi utvecklade och genomförde nya aktiviteter och arrangemang både i egen regi och i samarbete med föreningar. Ett bra exempel på en framgångsrik och populär helgverksamhet är Zonen. Varje lördagskväll deltar 100-150 ungdomar i olika former av idrottsaktiviteter i Teknikhallen på Olympiaområdet.

Kulturnämnden

► **Beslut om arrangemangsstöd ska lämnas till sökande senast två veckor efter ansökningsperiodens utgång. Beslut om verksamhetsstöd ska lämnas till sökande senast den 30 september varje år.**

Tjänstegarantin uppfylls till 95 procent. Under 2017 kom 83 ansökningar om kulturstöd in. Fyra av årets ansökningar fick inte beslut inom utsatt tid. I samtliga dessa fall har handläggaren haft kontakt med de sökande och bett dem skicka in kompletteringar. Det har inneburit att handläggningstiden blivit längre.

Miljönämnden

► **I diarieförda klagomålsärenden ska den som framfört ett klagomål och den som det klagas på ha fått ett första besked inom fem arbetsdagar.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vid misstänkt matförgiftning ska utredning ha inletts samma arbetsdag som anmälan kommit in.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 92 procent. Anledningen till att garantin inte uppfylls fullt ut är att vissa anmälningar har kommit in via den privata e-tjänsten matförgiftning.se istället för genom vår egen e-tjänst. Detta fördröjer handläggningen.

► **Vid registrering av livsmedelslokal ska de verksamheter vars hantering av livsmedel bedöms ha högst risk att påverka konsumenternas hälsa besökas inom fyra veckor från det att anmälan kommit in.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 94 procent. Av 39 anläggningar fick 36 stycken en första kontroll inom fyra veckor efter att de startat. För de tre som vi inte kontrollerade inom utsatt tid berodde det i ett fall på att ägaren inte kunde boka in en kontroll tidigare. De andra två fallen behövde byta handläggare på ärendet vilket fördröjde handläggningen.

► **Vid registrering av livsmedelslokaler ska beslut om registrering ha tagits inom tio arbetsdagar från att anmälan har kommit in.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 98 procent. Av 215 anmälningar som inkom under året klarade vi tjänstegarantin på 211 stycken. Förklaringen till två av de anmälningar som inte hanterades inom utlovad tid är att de behövde kompletteras. De andra två anmälningarna som inte hanterades inom tio arbetsdagar blev fördröjda på grund av hög arbetsbelastning. Eftersom en verksamhet enligt livsmedelslagen får starta två veckor efter att de skickat in sin anmälan, även om de inte fått något beslut om registrering, innebär fördröjningarna inte i något fall att någon hindrades från att starta sin verksamhet.

Överförmyndarnämnden

► **Max två dagars svarstid vid e-post.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent. I de fall ärenden inte kan handläggas eller besvaras på en gång, exempelvis vid semester och sjukfrånvaro, lämnar nämnden omgående besked om detta till den som skickat e-post till oss.

Kommunstyrelsen

► **Vi garanterar att företag som kontaktar näringslivsservice och önskar lotsning av lotsgrupp, inom två dagar ska ha fått besked om tidpunkt när en samlad lotsgrupp kan börja hantera kundförfrågan.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

► **Vi garanterar att företag som ställer frågor till Näringslivsservice får återkoppling inom 24 timmar.**

Tjänstegarantin uppfylldes till 100 procent.

Foto: Martin Olson

Helsingborg Arena och Scen AB

Helsingborg Arena och Scen AB ska bedriva olika typer av evenemang och förvalta flera kommunala anläggningar. Bolaget ska bidra till att göra Helsingborg till en attraktiv kommun att leva och verka i.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Vi ansvarade för Helsingborgs stads nyinvigning av Olympia.
- Musikalprojektet "Pelle Erövraren 2 – Den Stora Kampen" spelades på Helsingborg Arena. Det var en unik satsning i samarbete mellan Helsingborgs stadsteater, Helsingborgs symfoniorkester och Helsingborg Arena.
- Vi utredde hur vi kan göra Sofiero till ett året-runt-öppet besöksmål och därmed bidra till destinationsutvecklingen av kommunen.

Årets verksamhet

Helsingborgs Arena och Scen AB (Hasab) fortsatte under 2017 att producera högkvalitativ scenkonst på scenerna i Helsingborg och på turné. Bolaget skapade bland annat en stor musikal, Pelle Erövraren 2, på Helsingborg Arena där Helsingborgs stadsteater tillsammans med Helsingborgs symfoniorkester stod för en bärande del av produktionen. Stadsteatern producerade även en nationellt uppmärksammad uppsättning av Romeo & Julia samt den stora publiksuccén Rapunzel, i regi av teaterchefen Kajsa Giertz. Hasab befäste under året sin position som en viktig aktör inom den nationella scenkonsten och var i maj värd för branschföreningen Svensk Scenkonsts branschdagar.

Helsingborgs symfoniorkester lanserade ett djärvt säsongsprogram med exempelvis yogamusik och babymusik. Programmet tar bland annat ett grepp om genusfrågorna. Det är viktigt eftersom scenkonsten var ett av områdena för höstens stora debatt om sexuella trakasserier, den så kallade #metoo-rörelsen.

Hasab planerade och genomförde ett stort antal evenemang under året, bland annat nyinvigningen av Olympia, stadsfesten Hx och bordtennis-EM för veteraner. Parallellt med detta stöttade vi idrottsföreningar och andra aktörer i deras arbete med olika evenemangsproduktioner, exempelvis SM i friidrott och Helsingborg Pride.

Genom Helsingborg Convention and Event Bureau (HCEB) värvade Hasab ett antal spännande evenemang som kommer äga rum i Helsingborg under de närmaste åren. På idrottsidan märks bland annat SM-veckan 2018, U21-landskamper i fotboll och styrkelyfts-VM på Helsingborg Arena 2019. Vi har en hög ambition att fortsätta utveckla arbetet inom HCEB med värvning av internationella evenemang.

Hasab utredde under 2017 förutsättningarna för hur Sofiero ska kunna bli ett året-runt-öppet besöksmål och därmed bidra till destinationsutvecklingen. I utredningen tas bland annat övergripande frågor om koncept och programläggning upp, tillsammans med fastighetsinvesteringar och platsens utveckling i stort.

Mål och resultat

Hasab har följande mål för verksamheten i sitt ägardirektiv:

- erbjuda ett pulserande, varierat och brett utbud av berikande upplevelser för alla åldrar
- möjliggöra kultur- och idrottsaktiviteter som vänder sig till alla stadens barn och unga
- utveckla närings- och föreningslivet
- att öka medvetenheten om behovet av hållbar livsstil och samhällsutveckling.

Här följer en sammanfattad redogörelse för hur vi har arbetat mot dessa mål. En mer detaljerad uppföljning kan du läsa i bilaga till denna årsredovisning.

Vi har under året på en mängd olika sätt fortsatt arbetet med att erbjuda ett pulserande, varierat och brett utbud av berikande upplevelser för alla åldrar. Som exempel kan nämnas nyinvigningen av Olympia och den egenproducerade musikalen Pelle Erövraren 2 som genomfördes på Arenan i samarbete mellan Helsingborg symfoniorkester, Helsingborgs stadsteater och Helsingborg Arena. Ett annat exempel är att vi under året genomförde ett alldeles nytt evenemang, Kulturdygnet i Konsul Perssons villa, ett evenemang med ett stort antal namnkunniga artister, författare och skådespelare som under ett dygn framträdde med olika programpunkter.

För att nå vårt mål att möjliggöra kultur- och idrottsaktiviteter som vänder sig till alla stadens barn och unga har samtliga verksamheter genomfört aktiviteter. Exempel som kan nämnas är följande:

- föreställningar och konserter för barn och unga
- arbetet med den musikpedagogiska och sociala satsningen El Sistema
- musikprojektet East side stories i stadsdelarna Drottninghög, Dalhem och Fredriksdal
- utveckling av Prins Oscars sagoskog på Sofiero
- de många idrotts- och aktivitetsprogram som har genomförts på arenan.

Flera av evenemangen under 2017 hade en tydlig koppling till målet att utveckla närings- och föreningslivet. Som exempel kan nämnas:

- Konserthuset och Stadsteatern anlidade frilansande dirigenter och konstnärliga team.
- Föreningar medverkade i genomförandet av olika evenemang.
- Sofiero var inspelningsplats för en ny Netflix-serie.

Under året genomförde vi också en rad aktiviteter som bidrog till att öka medvetenheten om behovet av hållbar livsstil och samhällsutveckling. Helsingborgs symfoniorkester arbetade för att bryta gamla normer. Exempelvis innehöll repertoaren på de flesta konserter musik skapad av kvinnliga tonsättare och Stadsteaterns repertoar ställde existentiella frågor, bland annat om vad som är ett hållbart liv. Studenter fick besöka Sofiero för att hitta lösningar för uppvärmning och klimatstyrning och vi utvecklade källsorteringen på Helsingborgs Arena samt miljöcertifierade våra större evenemang.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Volymer			
Publikantal på Helsingborg symfoniorkester ¹⁾	45 200	45 100	42 200
Publikantal på Helsingborgs stadsteater ¹⁾	57 000	64 200	49 600
Besöksantal på Sofiero, uppskattad siffra helår (första mätning 2016)	-	232 000	210 000
Besöksantal på Sofiero under högsäsong (apr-sep) inkl konserter	141 000	169 000	167 000
Besöksantal på Helsingborg Arena, mätt med besöksräknare	398 000	306 000	376 000
Beläggingsgrad på Helsingborg Arena i förhållande till bokningsbar tid, procent ²⁾	67	68	72
Besöksantal på Konserthuset i kategorin barn/unga	11 700	10 000	10 600
Besöksantal på Sofiero i kategorin barn/unga ³⁾	17 800	19 100	16 700
Andel av bokade timmar i Helsingborg Arena som avser löpande förenings- och skolidrott (inkl idrottsevenemang), procent			
Större kongresser/konferenser på Helsingborg Arena, antal ⁴⁾	25	21	16
Mässor på Helsingborg Arena, antal	8	10	9
Mässdagar på Helsingborg Arena, antal ⁵⁾	-	-	19
Kvalitet			
Produktioner av Helsingborgs symfoniorkester, antal	83	84	93
Egna produktioner på Helsingborgs stadsteater, antal	9	12	11
Ekonomi			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar, mnkr	5	3	4

¹⁾ Externa uthyrningar ingår inte.

²⁾ Beläggingsgraden på Helsingborg Arena beräknas utifrån öppettider, 08-22 på vardagar och 02-20 på helger, samt över hela året.

³⁾ Mätt under högsäsong samt arrangemanget Ljusstämning.

⁴⁾ Större kongresser/konferenser definieras som heldagsaktiviteter med över 200 deltagare.

⁵⁾ Avser publika öppettidsgångar, det vill säga exklusiva bygg- och förberedsetid. Började mätas 2017.

Framtid

Helsingborgs symfoniorkester befinner sig på en spännande förändringsresa, där traditionella former för konsertverksamheten utvecklas med nyskapande tematik och programinnehåll. Parallellt med det ökar orkestern sin närvaro i det digitala för att möta inte minst nya generationers lyssnare och konsertbesökare på de arenor där de befinner sig. Symfoniorkestern fortsätter också sin internationella satsning, under 2018 i form av en fyra veckor lång USA-turné. Internationaliseringen är en viktig komponent i orkesterns strävan efter konstnärlig spets. Det är också ett kraftfullt sätt att marknadsföra Helsingborg som stark konst- och kulturstad i världen. Det bidrar också till att skapa lokal stolthet över en unik Helsingborgsinstitution och över vad staden förmår uppnå av egen kraft i kultursektorn.

Hasab har en central roll i det stadsövergripande projektet att göra Sofiero till en evenemangsplats och ett besöksmål året runt. I uppdraget ingår att ta fram koncept och program som kan utveckla innehållet kvalitativt och väsentligt öka antalet besökare. Projektet är en mycket viktig utvecklingsfråga för Sofiero som besöksmål. Det är också en viktig strategisk fråga

för Helsingborg som destination, och i förlängningen för hela regionens destinationsutveckling. Sofiero är det internationellt sett klart mest kända besöksmålet i Helsingborg och en mycket stor andel av dess besökare kommer från andra länder. Projektet är en långsiktig satsning, där vi kommer att genomföra olika delar vid olika tidpunkter under satsningens gång.

En viktig strategi för Hasabs verksamhet framöver är att utveckla förmågan att genomföra evenemang som riktar sig till en stor publik eller till ett stort antal utövare. Redan under bolagets första år, 2015, genomförde vi Sofieros 150-årsjubileum i kombination med det årets nationaldagsfirande. 2017 stod bolaget för nyinvigningen av Olympia. Erfarenhet från dessa stora och komplexa evenemang kommer väl till pass i det korta perspektivet, till exempel i produktionen av ljus- och stadsrums-evenemanget Drömljus tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen i februari 2018. Under 2018 ska även SM-veckan arrangeras. Det blir Helsingborgs hittills största idrotts-evenemang, och vi har ambitionen att fortsätta samla kunskap och förmåga att ta oss an denna typ av evenemang.

Foto: Malin Arnesson

Foto: Richard Walch

Helsingborgs Hamn AB

Helsingborgs Hamn AB ska bedriva hamn- och stuverirörelse och vara en viktig del i Helsingborgs stads utveckling för invånare och näringsliv. Bolaget ska vidare vara ett konkurrenskraftigt nav för både land- och sjötransporter.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- I maj invigdes kaj 903. Med den nya mobilkranen där har hamnen nu tre kajer för containerfartyg.
- Isländska rederiet Eimskips flytt till Helsingborgs hamn från och med maj 2017 innebär en viktig volymökning för containerhanteringen.
- På grund av arbetsmarknadskonflikten i containerhamnen i Göteborg lastas och lossas väldigt många containrar i andra hamnar, bland annat i Helsingborg.

Årets verksamhet

Världskonjunkturen är positiv med tillväxtsiffror i USA, Asien, Europa och Sverige. För Helsingborgs Hamn innebär det en fortsatt positiv marknad för containertrafiken och för lastbilstrafiken på färjeleden mellan Helsingborg och Helsingör.

Antalet rederier och containerfartyg till Helsingborgs Hamn var stabilt 2017 och i nivå med föregående år. Detta innebär oförändrad hög turtäthet och goda förbindelser med de stora omlastningshamnarna i Europa. Effekten är att de skånska och sydsvenska import- och exportföretagen har en god konkurrenskraft ur transporthänseende.

Containerhamnen i Göteborg har minskat sin kapacitet som en följd av en arbetsmarknadskonflikt. Effekten är att stora volymer containrar lossas och lastas i andra hamnar i Sverige. På grund av konflikten har Helsingborgs Hamn från maj till december hanterat en större containervolym än föregående år.

Det låga oljepriset 2017 innebär att fartygen använde lättdiesel. De klarade därmed det nya EU-direktivet (SECA-direktivet) som kräver låga svavelhalter i fartygens bunkerolja. Stiger oljepriset kan EU-direktivet framöver påverka fartygstrafiken i Nordsjön och Östersjön negativt genom att det blir billigare att transportera gods på lastbil än med fartyg.

Mål och resultat

Helsingborgs Hamn har följande mål för verksamheten i sina ägardirektiv:

- Helsingborgs Hamn ska ge näringslivet förutsättningar för utveckling och skapande av arbetstillfällen och välstånd.
- Helsingborgs Hamn ska möjliggöra en ökad andel sjöledes transporter.
- Helsingborgs Hamn ska minska sin miljöpåverkan.
- Helsingborgs Hamn ska ha den bästa arbetsmiljön bland Sveriges hamnbolag.

Här följer en sammanfattad redogörelse för hur vi har arbetat mot dessa mål. En mer detaljerad uppföljning kan du läsa om i bilaga till denna årsredovisning.

Helsingborgs Hamn ska bidra till att göra Helsingborg till en attraktiv stad att leva och verka i för människor och näringsliv. Vi ger näringslivet förutsättningar att utvecklas, något som i sin tur kan betyda fler arbetstillfällen.

Genom investeringar i ny teknik och nya arbetssätt, ökad kapacitet och utveckling av medarbetare förstärker vi Helsingborg som ett logistiskt nav, både regionalt och nationellt. Som ett logistiskt nav bidrar hamnen både direkt och indirekt till den regionala ekonomin inom Familjen Helsingborg. Uppskattningsvis genererar detta en omsättning på cirka 6 miljarder kronor och 8 000 arbetstillfällen i de företag som är direkt eller indirekt beroende av hamnen.

Ökad andel sjötransporter innebär fler miljöeffektiva och kostnadseffektiva transporter. De sydsvenska företagen som importerar eller exporterar har en god konkurrenskraft ur transporthänseende på grund av den fortsatta höga turtätheten mellan hamnen i Helsingborg och de stora omlastningshamnarna på kontinenten.

Fler tåg till och från hamnen under året 2017 innebär mindre belastning på miljön. Vi fortsatte att byta ut arbetsmaskiner, och de maskiner vi köpte var av bästa möjliga miljöklass. Den fortsatta utbyggnaden av så kallad yard planning (planering av hur containrar ska placeras och flyttas) kommer att minimera antalet lyft och förflyttningar av containrar. HH-Ferries har under året byggt om en av sina färjor och kommer att börja köra den på eldrift under 2018. Ytterligare en färja kommer att byggas om på samma sätt.

Helsingborgs Hamn arbetar strategiskt och kontinuerligt med att identifiera, mäta och hantera risker. Genom att se risker som strategiska affärsmöjligheter skapar vi en organisation som snabbt identifierar risker och vänder dem till möjligheter.

Tillbudsrapporteringen har ökat under 2017 som en effekt av en utökad rapporteringsplikt även för mindre tillbud. Antalet olyckor minskade 2017.

Världskonjunkturen är stark men samtidigt fortsätter den politiska osäkerheten om förändringar i frihandelsavtalen. För Helsingborgs Hamn innebär 2017 en fortsatt positiv marknad för containertrafiken och för lastbilstrafiken på HH-leden. Containervolymen ökade med 25 procent. Lastbilstrafiken med HH-Ferries ökade med 4 procent.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Volymer			
Gods som passerar genom hamnen, antal ton	7 385	7 946	8 170
- varav andel med färja, procent	61	60	61
Hanterade containers i TEU ¹⁾ sjöledes, tusental	209	214	266
Hanterade containers i TEU ¹⁾ som transporteras på järnväg, tusental	20	20	25
Passagerare på HH-leden, tusental	7 670	7 514	7 335
Lastfordon på HH-leden, tusental	422	442	459
Personbilar på HH-leden, tusental	1 412	1 377	1 347
Kvalitet			
Hanterade enheter omräknat i lastbilar, tusental ²⁾	99	107	133
Ekonomi			
Årets utgift för investeringar i materiella anläggningstillgångar, mnkr	19	100	68

¹⁾ Volymen omräknad till 20 fots containrar (TEU=Twenty-foot Equivalent Unit).
²⁾ Gods som hade gått på lastbil om inte hamn/järnväg funnits, räknat på att varje lastbil tar 2 stycken 20 fots containrar.

Framtid

Vi fortsätter att investera i ny teknik och nya arbetssätt. Vi utvecklar våra medarbetare och ökar kapaciteten på kajerna och terminalerna. Både världskonjunkturen och vår egen förmåga att vara en effektiv hamn påverkar våra volymer och våra nyckeltal.

Konjunkturprognoser pekar på att världskonjunkturen fortsätter vara positiv fram till 2019. Samtidigt finns det en fortsatt politisk osäkerhet kring frihandel och frihandelsavtal. USA vill förbättra sina handelsvillkor medan en stor del av övriga världen önskar fortsätta utöka frihandeln.

Sverige är ett exportberoende land. Nittio procent av all import och export sker via hamnarna. Helsingborgs hamn är Sveriges näst största containerhamn, och verksamheten är konjunkturberoende.

På längre sikt förväntas en positiv BNP-tillväxt som en följd av världens växande befolkning och den globaliserade ekonomin. Denna utveckling bör för Helsingborgs Hamns del innebära ökade volymer för export och import. Den utvecklingen kräver ökad kapacitet i hamnen. I första hand är det hanteringsytorna som kommer att vara en flaskhals. Helsingborgs Hamn behöver byta till ett eldrivet nytt hanteringssystem för att kunna ta emot ökande volymer på samma eller mindre yta som den nuvarande.

I andra hand är det tillgången till kajer med vattendjup på 13 meter som är en trång sektor. I takt med att containervolymer ökar, blir fartygen större. För att säkerställa hamnens service till de skånska och sydsvenska företagen behöver hamnen kunna ta emot fartyg som är 235–300 meter långa och 32 meter breda. Nuvarande kaj 906 behöver anpassas till dessa fartyglängder och 13 meters vattendjup.

Dagens logistik kräver kontroll över materialflöden, kopplade till transport- och hanteringsresurser, samt informationsflöden. Detta ställer krav på utveckling av hamnens it-system. System som är specialiserade på logistiken inom en hamn (så kallad yard planning och vessel planning), it-kopplingar och mobila uppkopplade resurser ingår i hamnens arbete med digitalisering.

Effektiva logistiklösningar innebär också att vi förbrukar mindre diesel och belastar miljön mindre.

Digitalisering, nya maskiner och hanteringssystem ställer stora krav på medarbetarnas kompetens, kunskap, erfarenhet och engagemang. Vi ska fortsätta utveckla ledarskapet, medarbetarskapet och vår förmåga att samverka för att säkerställa hamnens förmåga att leva upp till kundernas behov och krav.

Foto: Helsingborgs Hamn

AB Helsingborgshem

AB Helsingborgshem är ett allmännyttigt bostadsbolag med cirka 12 000 hyresrätter i 31 områden i Helsingborgs kommun. Bolaget är en viktig del i Helsingborgs stads utveckling, för både invånare och näringsliv.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- I dialog med de boende ökade vi tempot i arbetet med att utveckla Drottninghögs attraktivitet. Nyckelordet är större variation.
- Försäljning av fastigheter på Dalhem och Ringstorp stärkte både Helsingborgs stad och Helsingborgshem med kapital för framtida investeringar.
- Alla Helsingborgshems bostäder värms nu upp med enbart förnybart eller återvunnet bränsle. Det är ett avgörande steg mot ett mer hållbart boende.

Årets verksamhet

Med hjälp av sin storlek och styrka samt det kommunala uppdraget har Helsingborgshem stora möjligheter att bidra till utvecklingen i samhället och att göra det möjligt att skapa en attraktiv stad att leva och bo i för många olika människor.

Helsingborgshem stärkte både Helsingborgs stad som ägare och det egna bolaget med kapital för framtida investeringar genom att under 2017 sälja fastigheter på Dalhem och Ringstorp. På Dalhem rörde det sig om 582 bostäder till ett fastighetsvärde om 563 miljoner som vi sålde till Riksbyggen, och på Ringstorp var det 84 bostäder till ett fastighetsvärde om 204 miljoner som vi sålde till Rikshem. Den senare affären hade tillträde först i början av 2018. Affärerna bidrar till ökad variation i områdena och kapitaltillskottet kommer Helsingborgshem att återinvestera i exempelvis olika stadsdelsutvecklingsprojekt i stadens nordöstra delar.

I ett av de pågående stadsdelsprojekten, DrottningH på Drottninghög, var aktiviteten mycket hög under året och det omfattande ombyggnadsprojektet fortsatte i olika etapper. Helsingborgshem rev ett bostadshus och uppförde två nya hus med 67 bostäder. Dessutom genomfördes en rad sociala insatser i nära samverkan med andra aktörer och intressenter. Arbetet bidrar till bostadsförsörjningen i Helsingborg och leder till en mer öppen och inkluderande stad, god boendemiljö och en ökad variation av boendialternativ.

Ett nytt biogasavtal trädde i kraft under 2017. Det medförde att uppvärmningen av Helsingborgshems fastighetsbestånd nu enbart sker med förnybart eller återvunnet bränsle.

Att fånga upp de behov som kunder har, och hur de förändras, är en förutsättning för att vi ska nå våra mål. Under 2017 togs flera stora kliv som får avgörande betydelse för de framtida kunddialogerna. En ny enkät till hyresgästerna visar löpande hur nöjda kunderna är och öppnar upp för en mer kontinuerlig

dialog. Även vårt arbetssätt och vår organisation har förändrats under året. Syftet är att snabbare kunna fånga upp behov och idéer, både internt och från omvärlden.

I samband med höstens explosionsartade brand på Närlunda fanns bolagets krisorganisation snabbt på plats för att stötta och lugna chockade och oroliga grannar. På bara några timmar mitt i natten hittades tillfälliga boenden till de 130 hyresgäster som behövde evakueras. Just förmågan att agera och ställa om snabbt när det krävs har varit en målsättning i utvecklingen av vårt arbetssätt

Mål och resultat

Helsingborgshem har följande mål för verksamheten i sina ägardirektiv:

- Helsingborgshem ska bidra till bostadsförsörjningen i Helsingborg.
- Helsingborgshem ska skapa en variation av boendialternativ i de stadsdelar där bolaget verkar.
- Helsingborgshem ska bidra till att Helsingborg ska vara en öppen och inkluderande stad.
- Helsingborgshem ska stödja initiativ inom företagande, utbildning och kultur.
- Helsingborgshem ska minska sitt ekologiska fotavtryck.
- Helsingborgshem ska skapa en god boendemiljö för barn och unga.

Här följer en sammanfattad redogörelse för hur vi har arbetat mot dessa mål. En mer detaljerad uppföljning kan du läsa om i bilaga till denna årsredovisning.

Under 2017 bidrog Helsingborgshem till bostadsförsörjningen och en ökad variation genom flera genomförda och pågående nyproduktionsprojekt, bland annat på Husensjö samt i Mariastaden och Rydebäck. På Drottninghög pågår ett stort stadsdelsutvecklingsarbete med både nyproduktion, rivningar och omfattande ombyggnationer.

En öppen och inkluderande stad förutsätter möjligheter till dialog och medskapande. Kundbarometern, en ny hyresgästenkät, ger möjlighet att följa kundnöjdheten dag för dag. Frågorna skickas ut löpande och svaren fångas upp i ett analysverktyg som möjliggör direkt återkoppling och fortsatt dialog med de hyresgäster som önskar det. I nära samverkan med hyresgäster har vi dessutom arbetat med att skapa trygghet genom så kallade trygghetscertifieringar, ett paket med åtgärder för ökad trygghet hela vägen från bilparkeringen fram till lägenheten. Helsingborgshem främjar på flera olika sätt företagande, utbildning och kultur. Nära samarbeten med staden och föreningslivet har exempelvis resulterat i en rad gemensamma konst- och kulturprojekt under året.

För att minska vårt ekologiska fotavtryck arbetade vi 2017 både med att minska klimat- och miljöpåverkan från byggnaderna och för att ge hyresgästerna möjlighet att belasta miljön mindre. Fastigheternas energianvändning och verksamhetens totala koldioxidutsläpp minskade. Dessutom värms våra fastigheter nu enbart upp med förnybart eller återvunnet bränsle.

För barn och unga har mötesplatser en stor betydelse för en god boendemiljö. Kulturpunkten på Dalhem är en sådan mötesplats där Helsingborgshem under året har utvecklat ett antal aktiviteter tillsammans med boende, föreningsliv och andra aktörer, allt för att skapa förutsättningar för ökad gemenskap och trygghet i området.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Volymer			
Lägenheter per 31 december, antal	11 866	12 244	11 766
Påbörjade nya lägenheter, antal	138	82	46
Påbörjade ombyggda lägenheter, antal	314	95	96
Sålda lägenheter, antal	14	3	582
Andel av inflyttade hyresgäster under 26 år exkl. studenter, procent (antal inom parentes)	16,3 % (263 st)	12,9% (190 st)	16,5% (240 st)
Inflyttningar i studentlägenheter, antal (totalt antal studentlägenheter inom parentes)	170 (282)	346 (442)	230 (442)
Helsingborgshems andel av stadens behov av lägenheter avsatta till bostäder för hyresgäster med särskilda behov, procent	55	50	54
Kvalitet			
Trygghetscertifierade lägenheter, antal	211	242	1 069
CO2-emissioner, normalårskorrigerad (kg/kvm) ¹⁾	5,61	2,64	2,30
Ekonomi			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar, mnkr	909	750	558

¹⁾ Koldioxidutsläpp som energiförbrukningen i Helsingborgshems fastigheter ger upphov till, mätt i kg per kvm.

Foto: Anders Ebefeldt

Framtid

Vi står inför stora samhällsförändringar. Det är en utmaning för Helsingborgshem och allmännyttan som helhet. Med sin storlek, styrka och sitt kommunala uppdrag har Helsingborgshem stora möjligheter att bidra både till utvecklingen och i skapandet av en attraktiv stad att leva och bo i för olika människor.

Att vilja bo på en specifik plats handlar för de flesta om att söka livskvalitet. Vad som kännetecknar livskvalitet förändras över tiden och varierar mellan olika människor. Med en hög förändringstakt i samhället kommer Helsingborgshems förmåga att agera flexibelt och innovativt att vara avgörande för att kunna bidra till fler attraktiva stadsdelar i Helsingborg.

En trend som starkt påverkar bostadsmarknaden är att en större variation i familjesammansättningar, livsmönster och värderingar ger mer skiftande behov. Ett varierat utbud där samhörighet och miljöer skapas och anpassas för olika intressegemenskaper kommer att bli ett viktigt konkurrensmedel.

Människor vill äta och umgås men också arbeta, utvecklas, vårdas, roas, leka, spela, motionera, vara kreativa och inspireras och forma sin identitet där de bor. I tätare städer måste boendelösningarna fylla många funktioner – och de funktioner som inte ryms i bostaden behöver kunna flytta ut i gemensamma utrymmen och miljöer. Exempelvis kommer fler människor att dela på betydligt fler funktioner än tvättstuga i framtiden.

En omställning till ett mer hållbart sätt att leva och bo är en annan avgörande framtidsfråga. Som bostadsbolag finns det stora möjligheter att göra hållbara val synliga och enkla så att det blir lätt att leva hållbart. Framtidens hyresgäster kommer också att kräva hållbara lösningar.

På samma sätt ställs redan idag krav på digitala tjänster. Även på kort sikt finns stor potential att utnyttja digitaliseringens möjligheter ytterligare i branschen, något som gynnar både kunder och bolag. Det finns stora möjligheter med digitala kontrakt och andra typer av e-tjänster, digitaliserad interaktion och dialog med kunder eller digitala lösningar som möjliggör löpande datainsamling från bostäderna.

Öresundskraft AB

Öresundskraft är ett energi- och datakommunikationsbolag som ser till att kunderna får el, fjärrvärme, naturgas, fjärrkyla och bredband. Bolaget ska bidra till att uppfylla stadens mål och göra Helsingborg till en attraktiv stad att leva och verka i.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Öresundskrafts lösning för sakernas internet (på engelska Internet of things) uppmärksammades under Wireless global congress i New York under hösten.
- I maj färdigställde Öresundskraft anslutningen av HH-Ferries kopplingsstation för laddning av elfärjorna Tycho Brahe och Aurora.
- I juli lanserades nyckelfärdiga solcellspaket som tillsammans med invigningen av Solar Park och vindkraftsparken i Össjö gjorde 2017 till ett år av förnybar energi.

Årets verksamhet

Vi kan se tillbaka på ett år präglad av hög aktivitet, både internt och externt. Vi ändrade vår organisation för att både kunna öka vår tillväxt och ha större kundfokus. Samtidigt satsade vi bland annat på förnybar energi, fjärrkyla med lägre klimatpåverkan, fiberanslutning till villor och det som kallas sakernas internet.¹⁾

På koncernnivå samarbetade vi med Helsingborgs stad om stadens klimat- och energiplan och hade täta kontakter med byggföretagen på Oceanhamnen. Samtidigt avvecklade vi danska Helia Energisalg A/S. Öresundskraft samarbetade med Region Skåne för att ta fram regionens energistrategi och var rådgivare till engelska Stoke-on-Trent i frågor om fjärrvärmeutbyggnad. Kundernas nöjdhet med Öresundskraft enligt SKI, Svenskt Kvalitetsindex, ökade med 2,4 enheter till 70,7.

Året präglades även av hög försäljningsaktivitet. Bland affärerna märktes elavtal med Spisa Smaker, försäljning av ursprungsgarantier från Össjö vindkraftspark, energikartläggningar, drift- och underhållsavtal med en rad bostadsrättsföreningar, elbilsaddning, biogasavtal samt fjärrvärmeavtal för kunder vid Oceanhamnen. Under året lanserade vi också nyckelfärdiga solcellspaket, och vi sålde tretton sådana anläggningar.

Vi startade arbetet med att förse den nya stadsdelen Fridhem i Ängelholm med värme. I Helsingborg färdigställde vi anslutningen av Lantmännens anläggning där fjärrvärme används för att torka spannmål. Sammanlagt investerade Öresundskraft cirka 83 miljoner kronor i fjärrvärmenäten under året.

Mot slutet av året påbörjade vi arbetet med att kunna förse Oceanhamnen med energi och kommunikation, och inledde förberedelserna för att öka leveranssäkerheten till de centrala delarna av Ängelholm. Investeringarna i elnätet uppgick under året till 129 miljoner kronor.

Medeltemperatur 2017 var 9,0 grader, jämfört med 9,1 grader närmast föregående år. Trots den något lägre temperaturen var fjärrvärmeproduktionen totalt lite lägre än föregående år, 1 024 GWh år 2017 jämfört med 1 029 GWh under 2016.

Filbornaverket passerade sitt femte driftår. Den årliga revisionen blev därför mer omfattande med byte och reparation av viktiga delar. Vi fortsatte utbyggnaden av fjärrkyla i Helsingborg. Det arbetet uppmärksammades och tilldelades det internationella klimatpriset The climate and clean air awards. Vindkraftens helårsproduktion betraktar vi som god.

Mål och resultat

Öresundskraft har följande mål i ägardirektivet från Helsingborgs stad:

- Öresundskraft ska vara den bästa energi- och kommunikationspartnern inom regionen.
- Öresundskraft ska vara en förebild inom hållbara energilösningar.
- Öresundskraft ska säkerställa att vi har ett väl utbyggt fiber-nät till egna hem och företag.

Här följer en sammanfattad redogörelse för hur vi har arbetat mot dessa mål. En mer detaljerad uppföljning kan du läsa i bilaga till denna årsredovisning.

Öresundskraft arbetar på flera sätt mot målet att vara den bästa energi- och kommunikationspartnern i regionen. Exempelvis erbjuder vi företagskunder kvalificerad energikartläggning och rådgivning liksom energideklarationer. Anslutning av biogas till restauranger i centrala Helsingborg föregås så gott som alltid av rådgivning och tips. Vårt nära samarbete med kunder som McNeil, Wihlborgs, Svenska Retursystem och Kemira har inte bara placerat Öresundskraft som rådgivande part och leverantör utan också stärkt kundernas konkurrensförmåga.

En annan form av partnerskap är företagets deltagande i arbetet med stadens klimat- och energiplan och med Region Skånes energistrategi. Öresundskraft har en framträdande roll i H-plusprojektet, och är en rådgivande partner till byggföretagen i energi- och kommunikationsfrågor, allt från så kallad laststyrning (möjlighet att styra energin dit där den för tillfället bäst behövs) och smarta elnät till solceller, mätning och kommunikationslösningar.

Den kompetens som företaget har inom traditionella produkt- och teknikområden, till exempel fjärrvärme, gas, el och fjärrkyla, kombinerar vi med kompetens inom fiber- och stadshubbslösningar och en hög utvecklingstakt inom digitala lösningar och sakernas internet.¹⁾ På så sätt ska Öresundskraft även i framtiden behålla rollen som en relevant och attraktiv energi- och kommunikationspartner för kunderna, staden och regionen.

Öresundskrafts verksamhet utgår från en tydlig energistrategi som omfattar fyra steg:

1. Minska den slutliga energianvändningen i samhället.
2. Förluster i överföringen av energi ska minimeras.
3. Restprodukter och återvunnen energi ska utnyttjas istället för primärenergi.
4. När primärenergi ändå måste tillföras ska den komma från förnybara källor.

I steg ett hjälper Öresundskraft sina kunder att minska den slutliga energianvändningen genom energikartläggningar och energirådgivning. För att uppnå det andra steget investerar Öresundskraft i ny, modern utrustning och förebyggande underhåll. Exempel på det är den omfattande förnyelsen av Helsingborgs elnät, liksom nya mättekniker för att undvika läckage och avbrott på fjärrvärmeledningar. I Helsingborg och Ängelholm sker nästan all produktion av fjärrvärme med återvunnen energi i form av restvärme, spill och avfall, vilket innebär att det tredje steget i energistrategin uppnås. Slutligen bygger Öresundskraft bland annat vindkraftverk i egen regi och hjälper kunder att själva producera förnybar el och värme i de fall där primärenergi ändå måste tillföras.

Det finns två viktiga utgångspunkter i Öresundskrafts digitaliseringsarbete. Den ena är att företagets framtida konkurrenskraft bygger på förmågan att kunna skapa värde med hjälp av digital teknik. Den andra är att ett robust, modernt samhälle kräver en robust, digital infrastruktur. Utifrån detta gör Öresundskraft det möjligt för andra att ta del av digitaleringen genom att bygga nödvändig infrastruktur genom det fiberbaserade stadsnätet och stadshubben. Den senare öppnar för sakernas internet med radioteknik. Båda är öppna, konkurrensneutrala plattformar.

¹⁾ Sakernas internet (på engelska internet of things) innebär att vardagsföremål, maskiner, fordon och byggnader förses med elektroniska delar med internetuppkoppling, för att kunna samla in data för vidare bearbetning och användning.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Kundnöjdhet, index 1-100	71,3	68,3	70,7
Kvalitet			
Avbrottsminuter i Helsingborgs elnät, minuter/kund	27,5	21,5	12,8
Volym			
Försäljningsvolym, GWh	3 387	3 479	3 313
Marknadsandel ¹⁾ elhandel i egna nät, procent	52	53	53
Inkopplade portar i Stadsnätet, antal	24 860	29 710	32 153
Villor utbyggda/förberedda för fiber respektive år, antal	2 893	3 460	3 600
Ekonomi			
Öresundskrafts fjärrvärmetariffer för Helsingborg jämfört med övriga kommuner i Sverige, placering ²⁾	110 (259)	108 (264)	106 (265)
Öresundskrafts elnätstariffer för Helsingborg jämfört med övriga kommuner i Sverige, placering ²⁾	41 (290)	51 (290)	58 (290)
Investeringar i materiella anläggningstillgångar, mnkr	393	424	383

¹⁾ Elhandelsvolym i egna nät (Helsingborg, Ängelholm, Bjuv) jämfört med transiterad volym (d.v.s. total volym som passerar genom nätet oberoende av vilken leverantör som säljer den) i samma nät.

²⁾ Baserad på Nils Holgersson-undersökningen. Placering 1 innebär lägst tariffer i Sverige. Inom parentes visas totalt antal kommuner.

Framtid

Vår vision ligger fast – men strategin förändras.

Så kan Öresundskrafts framtidsperspektiv sammanfattas.

År 2020 är vi en ledande aktör på marknaden för hållbara energi- och kommunikationslösningar. Vi är ett marknadsorienterat bolag vars kärnkompetens är förmågan att skapa en modern och relevant kundupplevelse och att förvalta och utveckla samhällskritisk infrastruktur i form av fjärrvärmeledningar och elnät. Vi samarbetar med utvalda aktörer för att nå våra mål – och genomsyras av hållbarhet.

För att uppnå detta jobbar vi utifrån fem huvudstrategier.

Värde i varje kundmöte

Kunderna är välinformerade och förväntar sig en snabb, friktionsfri och relevant kundupplevelse. Vår strategi är att anpassa vårt sätt att interagera med kunderna. Det handlar om allt från att samla relevant kunskap och data till att använda den kunskapen för att skapa kund- och affärsvärde i varje kontakt. Vårt budskap och erbjudande ska vara relevant för kunden, i alla kanaler.

Morgondagens erbjudande

Morgondagens intäkter ska säkras genom att redan i dag ta fram nya erbjudanden utifrån kundernas behov av hållbar energianvändning och effektiva kommunikationslösningar. Vi ska

utveckla och introducera nya erbjudanden utifrån kundernas behov och gå från att vara leverantör av enskilda produkter till att erbjuda energi- och kommunikationslösningar. Vi använder ny teknik och digitala verktyg för att skapa kund- och affärsvärde.

En hållbar verksamhet

Våra kunder och vår ägare kräver att vår verksamhet är hållbar. Vår strategi är att driva utvecklingen mot 100 procent hållbar verksamhet. Detta gör vi genom att arbeta med hållbarhet i alla led och ta ansvar för hur företaget påverkar regionen och samhället miljömässigt, ekonomiskt, socialt och etiskt.

Effektivare och automatiserade

För att vara konkurrenskraftiga på lång sikt ska vi arbeta effektivare och sänka våra kostnader genom automatisering med hjälp av ny teknik och digitala verktyg. Sänkta kostnader, kontroll av viktiga centrala arbetsflöden och kontinuerlig effektivisering står i fokus. Vi ska också mäta oss mot de bästa i vår bransch.

Marknadsorienterad kultur

Företagskulturen ska anpassas med ett utifrån-och-in-perspektiv och präglas av affärsmannaskap, entreprenörskap och marknadsorientering. Detta uppnår vi till exempel genom att belöna nya idéer och initiativ som ökar kundnöjdheten och lönsamheten samt att uppmuntra och ställa krav på ständigt lärande i alla delar av organisationen.

Foto: David Lundin

Foto: Öresundskraft, CCBY

Nordvästra Skånes Renhållnings AB (NSR)

Nordvästra Skånes Renhållnings AB (NSR) ägs av de sex kommunerna Helsingborg, Bjuv, Båstad, Höganäs, Åstorp och Ängelholm. Bolaget ska samla in och återvinna avfall samt samverka med ägarkommunerna och andra aktörer för att utveckla en avfallshantering som värnar miljön och näringslivet.

Tre viktiga händelser som leder mot vision Helsingborg 2035

- Den föreningsägda solcellsparken Solar Park, vid återvinningscentralen i Helsingborg, invigdes.
- Från den 1 januari 2017 kan varje invånare besöka återvinningscentralerna upp till 12 gånger per år utan att betala en extra avgift.
- NSR deltog i en Hong Kong-producerad dokumentärfilm om hållbarhet i Sverige. Filmen blev nominerad till världens bästa dokumentär i kategorin Human concerns vid en filmfestival i New York i april.

Årets verksamhet

I april uppstod en mindre brand i det osorterade verksamhetsavfallet vid återvinningscentralen i Helsingborg. Detta trots ett övervakningssystem som ska förebygga denna typ av händelser. Brandförloppet gick snabbt då det blåste kraftigt när branden bröt ut. Tillsammans med räddningstjänsten kunde NSR släcka branden inom sex timmar och därmed begränsa skadorna. Okontrollerade bränder på anläggningen är en av bolagets mest negativa risker för miljön eftersom de medför luftföroreningar.

Intresset för NSR:s arbete med kretsloppsaffärer har lockat ett stort antal avfallsbolag från hela landet att besöka oss för att få inspiration till liknande satsningar. Genom samarbetet med externa aktörer på vår avfallsanläggning Vera Park visar vi hur vår kompetens när det gäller cirkulär ekonomi kan spridas längs hela värdekedjan från avfall till återvinning. Med begreppet cirkulär ekonomi menas ekonomiska modeller som inspirerats av kretsloppet i naturen. I den cirkulära ekonomin är strävan att avfall inte ska finnas utan i stället bli en råvara till något nytt. Vera Park är ett centrum för miljöteknik och cirkulär ekonomi inom NSR:s anläggning i Helsingborg. Där finns nu 15 aktörer och plats för fler.

Den 1 januari 2017 infördes en reglering av hur många besök på NSRs återvinningscentraler som finansieras av avfallstaxan. Syftet är att få de besökare som lämnar annat än hushållsavfall att betala för sina besök. En uppföljning visar att antalet biltransporter till återvinningscentralerna minskat efter den nya regleringen men att mängden avfall i princip är densamma. Arbetsmiljön har förbättrats avsevärt på grund av färre hot- och våldssituationer.

Mål och resultat

I NSRs ägardirektiv finns följande mål:

- NSR ska vara ledande i miljö- och klimatfrågor.
- NSR ska värna utveckling av effektiv teknik och att en sund konkurrens upprätthålls.
- NSR ska arbeta för att minska den årliga avfallskostnaden per invånare.
- NSR ska ha nöjda kunder.

Här följer en sammanfattad redogörelse för hur NSR har arbetat mot dessa mål. En mer detaljerad uppföljning kan du läsa i bilaga till denna årsredovisning.

Avfallsmängderna står i stort sett still för Helsingborg. Målet är att minska mängden hushållsavfall per person och år från 520 kilo år 2010 till 320 kg år 2020. År 2017 var siffran 399 kilo. Hösten 2017 drev vi kampanjen "Länge leve prylen" på återvinningscentralen i Helsingborg. Syftet var att öka återanvändningen av saker. Återvinningscentralerna bemannades med extra personal och vi genomförde olika aktiviteter för att inspirera besökarna att inte slänga prylen utan istället försöka ge dem nytt liv. Resultatet var att återanvändandet av det som annars skulle kastats ökade rejält samtidigt som kvaliteten på det som lämnades för återbruk blev bättre.

Vi driver verksamhetsnära forskning och utveckling inom fyra områden:

- deponi
- biogas
- organisation
- förebyggande av avfall.

Genom att samverka med näringslivet, forskningen och branschkollegor bidrar vi till att miljön belastas mindre. Samarbetsavtalet med Sustainable Business Hub om att utveckla Vera Park som industripark och testmiljö för att ta fram ny effektiv miljöteknik har utvecklats väl och kommer att följas fram till halvårsskiftet 2019. Utöver NSR finns där för närvarande 15 andra aktörer.

Enligt ägardirektivet ska vårt nöjd-kund-index för abonnenter vara minst 4,4 på en femgradig skala år 2020. Resultatet 2017 var 4,3. Bolagets webbplats har förändrats för att vara lätt att använda. Det arbetet fortsätter 2018. Målet är att abonnenterna ska kunna sköta de flesta av sina ärenden på webbplatsen. Vi har också fortsatt att utveckla sms-aviseringen, som är mycket populär bland abonnenterna.

Underskottet för verksamheten på återvinningscentralerna minskade med 4 miljoner kronor under 2017 jämfört med året innan. Orsaken var att vi begränsade antalet besök på återvinningscentralerna som finansieras med avfallstaxan. Detta var också den enskilt största orsaken till att kostnaderna i renhållningskollektiven sjönk under 2017. Den genomsnittliga avfallskostnaden i NSR:s ägarkommuner ska enligt ägardirektivet minska från 795 kronor per invånare 2010 till 450 kronor per invånare år 2020. År 2017 var den genomsnittliga kostnaden 538 kronor per invånare, en minskning med 1,3 procentenheter jämfört med närmast föregående år.

Framtid

Framgångsfaktorerna för att vi ska nå målen i ägardirektiven är bland annat att vi styr abonnenternas avfallshantering genom avfallstaxan, att vi utvecklar vår kommunikation och att vi arbetar med insatser som är anpassade till olika målgrupper. Förutsättningen för att nå målen är att vi samverkar med andra aktörer och hjälper dem i sin strävan mot en hållbar utveckling. Ett exempel är vårt samarbete med Röggle BK som startat ett miljö- och hållbarhetsnätverk där NSR ingår. Vi bidrar med kompetens mot att övriga företag i nätverken hjälper nordvästskåningarna att leva miljömässigt bättre.

I vårt arbete för att göra skillnad är personalens engagemang och kompetens avgörande. Under 2017 förstärkte vi organisationen med kompetens och erfarenhet av att driva projekt. Erfarenheter under året visade att bolaget måste utveckla sin projektledarkompetens. Ofta drivs projekt av andra samarbetspartner där NSR deltar, och om det uppstår kvalitetsbrister i projektledningen blir NSR lidande. Hur väl våra projekt lyckas kommer att vara avgörande för hur vi kan uppfylla målen i ägardirektiven.

Vi kommer att arbeta mycket med att digitalisera verksamheten för att underlätta produktionen av tjänster och minimera avvikelser. Vår samverkan med både forskare och andra företag kommer att vara avgörande för finansieringen av Vera Park efter halvårsskiftet 2019 då avtalet med Sustainable Business Hub avslutas. Sustainable Business Hub finansierar i dag en stor del av verksamheten.

Under 2017 beslutade NSR:s styrelse om en affärsplan där bolaget ska prioritera arbetet med att minska mängden grovavfall på återvinningscentralerna och förebygga onödigt matavfall. För att uppnå detta tittar bolaget nu på hur konceptet i kampanjen "Länge leve prylen" framöver kan utvecklas tillsammans med samarbetspartners och kommunens arbetsmarknadsförvaltning.

Under de närmsta åren kommer investeringar att koncentreras på att förnya återvinningscentralerna och underlätta sorteringen av osorterat avfall. De kommande fem åren intensifierar vi arbetet med att återställa mark som använts för avfallshantering, så kallad sluttäckning. När det gäller hanteringen av schaktmassor i det här arbetet utökar vi samarbetet med ägarkommunerna. Målet är att utveckla nya arbetssätt så att mer massor kan återvinnas.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Extern kundnöjdhet			
Nöjd-Kund-Index, 1-5 ¹⁾	4,3	4,3	4,3
Kvalitet			
Mängd farligt avfall i restavfallet från hushåll, kilo per hushåll	0	1	1
Andel felsorterat avfall i restavfallet (från villor), procent	58	57	63
Volym			
Avfallsmängd från hushåll (exkl. trädgårdsavfall), kilo per invånare	398	398	399
Ekonomi			
Avfallskostnad per invånare i Helsingborg, kronor ²⁾	568	545	538
Investeringar i materiella anläggningstillgångar, mnkr	64	64	13

¹⁾ Mätning av kundnöjdhet avser kunder i Helsingborgs kommun.

²⁾ Kostnaden avser ett standardabonnemang och beräknas utifrån Nils Holgersson rapporten och den årliga jämförelse som görs av Villaägarnas riksförbund.

Familjen Helsingborg

Familjen Helsingborg är ett samarbete mellan kommunerna Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Klippan, Landskrona, Perstorp, Svalöv, Åstorp, Ängelholm och Örskelljunga. Syftet med samarbetet är att driva frågor som är gemensamma för hela regionen. Tillsammans skapar vi tillväxt, effektivitet och utveckling.

Samarbetet inom Familjen Helsingborg bygger på ett aktivt deltagande från medlemskommunerna, bland annat genom utbyten i gemensamma nätverk. Idén är att samarbeta för kommunernas tillväxt, effektivitet och utveckling. I stället för att göra delvis samma sak i elva kommuner samarbetar vi och får ut mer av samma resurser.

Vi samarbetar främst inom områdena infrastruktur, näringsliv, lärande, öppenhet och inkludering samt miljö, men också inom till exempel samhällsplanering, socialtjänst, bibliotek och räddningsverksamhet.

Familjen Helsingborg samarbetar för att

- det gynnar vår region och våra kommuner
- vi blir effektivare tillsammans och uppnår skalfördelar
- vi får större tyngd i viktiga frågor genom att agera tillsammans.

En viktig utgångspunkt i samarbetet är den verksamhetsplan som Familjen Helsingborgs styrelse beslutar om varje år.

Verksamhetsplanen för 2017-2019 är indelad i följande fem målområden som vart och ett har en egen handlingsplan:

- infrastruktur och kollektivtrafik
- näringsliv
- lärande
- öppenhet och inkludering
- miljö.

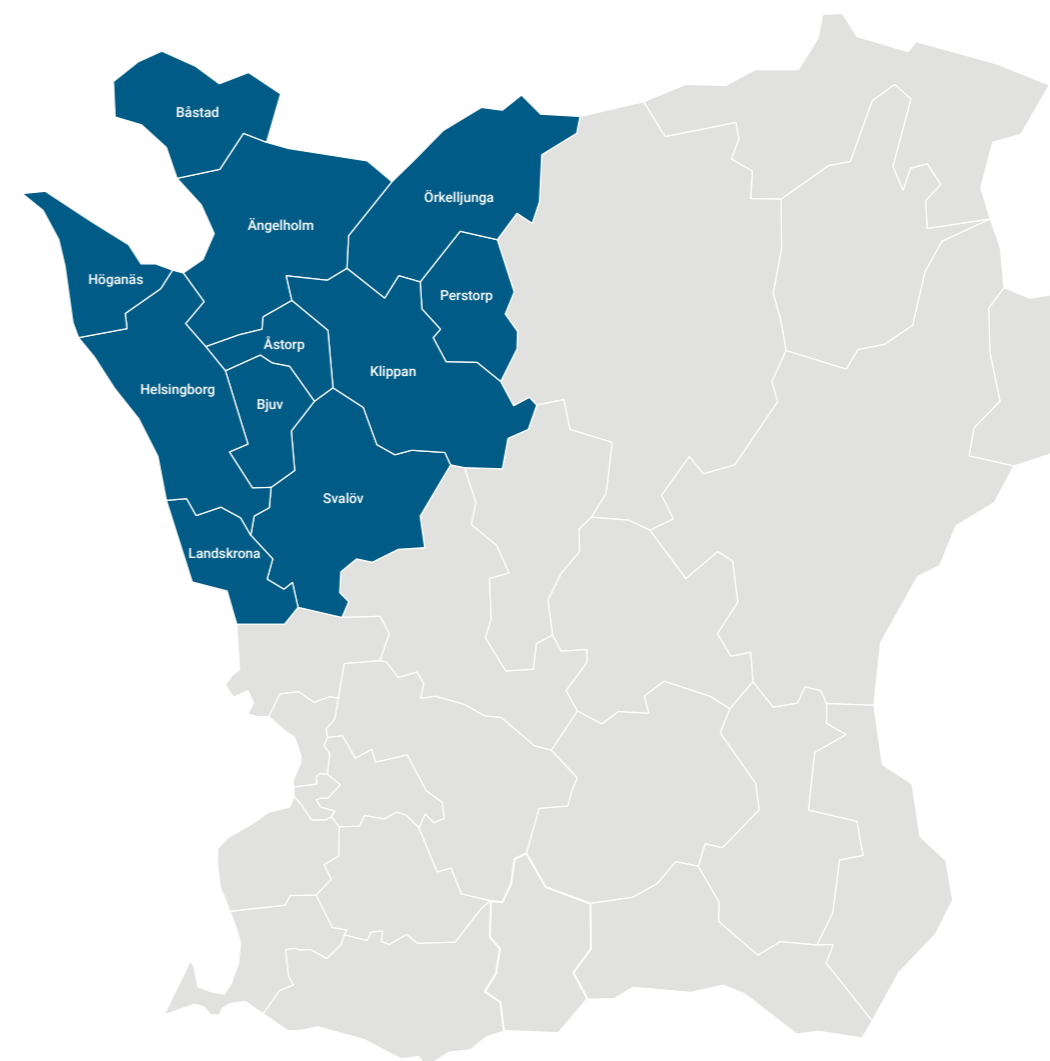
Foto: Anna Alexander Olsson

Ett urval händelser och aktiviteter inom Familjen Helsingborg under 2017

- Vi gav utmärkelsen Årets mångfaldsinitiativ till bygglovsenheten på stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborg. Skälet var deras medvetna arbete med medarbetarskap och mångfald. Syftet med utmärkelsen är att sprida goda exempel inom Familjen Helsingborg och uppmuntra initiativ för ökad mångfald.
- Vi påbörjade ett projekt om matchning mellan utbildningar och arbetsmarknadens behov. Målet är att vi inom Familjen Helsingborg ska hitta bra arbetssätt och samarbetsformer mellan kommuner och myndigheter men även med privata organisationer. Syftet är att verka för balans mellan kompetens och efterfrågan i området.
- På våra styrelsemöten har vi följt upp viktiga, gemensamma frågor, bland annat integration, framtidens räddningstjänst och olika näringslivsfrågor.
- HR-projektet "Verksamhetskritiska kompetenser" startades. Det handlar om kompetenshantering och rekrytering, kopplat till så kallad big data, det vill säga stora informationsdatabaser. I projektet ingår att visa upp vår region för tänkbara framtida medarbetare och deras familjer. Det ska också hitta personer med rätt kompetens och skapa effektivare processer för rekrytering. Det hela syftar till att vi både ska vara attraktiva arbetsgivare och sprida bilden av Familjen Helsingborg och våra arbetsplatser för att attrahera kompetenser.
- Vi genomförde två omgångar av ledar- och utvecklingsprogrammet Framtidens chefer som vänder sig till medarbetare med talang för ledarskap, men som ännu inte arbetar som chefer. I vardera omgång deltog tretton personer.
- Vi startade en ny omgång av traineeprogrammet. Syftet med programmet är att kommunerna ska arbeta med att vara attraktiva arbetsgivare, rekrytera ledare och specialister och se till så att det är god återväxt till sådana befattningar.

- Vi genomförde en mängd olika uppdrag och projekt inom våra drygt 30 kunskapsnätverk. Syftet med uppdragen och projekten är att stödja och utveckla Familjen Helsingborgs olika verksamheter. Till exempel har vi tagit fram 40 så kallade pressavtal med turistföretag. Avtalen innebär exempelvis att företagen kan erbjuda journalister övernattnings till rabatterade priser. Det gör det enklare för oss att visa upp regionen för internationella medier.

- Familjen Helsingborg har en strategi för infrastruktur och kollektivtrafik som syftar till att visa vilka satsningar vi prioriterar inom de områdena. Strategin är ett viktigt underlag för både den nationella och den regionala åtgärdsplaneringen. Under 2017 har vi med denna strategi som grund lämnat gemensamma yttranden till den nationella trafikförsörjningsplanen (NTP) för perioden 2018-2029 samt den regionala transportinfrastrukturplanen (RTI) 2018-2029.

Räddningstjänsten Skåne Nordväst

Räddningstjänsten Skåne Nordväst (RSNV) är ett kommunalförbund som består av kommunerna Helsingborg, Ängelholm och Örkelljunga. Verksamheten startade 1 januari 2015, och den politiska målsättningen är att få en organisation där resurserna används effektivt i uppdraget att skapa ett tryggare Skåne Nordväst.

Nuvarande samverkansavtal mellan räddningstjänsterna i Familjen Helsingborg är uppsagt men är förlängt till och med juni 2018 med samma villkor som tidigare. Räddningstjänsterna har ambitionen att utveckla och fortsätta samarbetet i någon form vilket innebär att ett nytt samverkansavtal ska kunna börja gälla från och med juni 2018.

Förbundets målsättning att fler kommuner ska ansluta sig till RSNV fick förnyad fart under 2017. Hittills har Bjuvs kommun beslutat att ansluta sig, från och med 1 januari 2019.

Räddningstjänsten Skåne Nordväst i siffror:

- Omfattar cirka 190 000 invånare.
- Yta, cirka 1086 km².
- Totalt cirka 280 medarbetare:
  - Operativ personal heltid, 120
  - Operativ personal deltid, 80
  - Myndighetsutövning och administrativ personal, 80
- 4 heltidsstationer, 5 deltidstationer samt 3 räddningsvärn.
- Ekonomisk omslutning ca 180 mnkr.

”Senaste nöjd-kund-index (NKI) visar ett mycket gott resultat för RSNV.”

Senaste nöjd-kund-index (NKI) visar ett mycket gott resultat för RSNV. Men trots att vi liksom tidigare år ligger i topp fortsätter arbetet med att bli bättre. En del i det är att vi tillsammans med förvaltningar i Helsingborgs stad har en dialog med restauranger för att underlätta nyetablering och tillståndshantering.

Tillsammans med samarbetspartner har vi genomfört fem konferenser med deltagare från hela landet. Syftet är att sprida kunskap och skapa nätverk. Det är också ett sätt för oss att leda utvecklingen inom vårt område.

RSNV har en stor utåtriktad verksamhet, bland annat på skolor och mässor av olika slag. Ett nytt inslag i den verksamheten är en modell för hur vi ska bli bättre på att informera om hur man kan förebygga bränder och olyckor i bostäder. Vi ska arbeta efter den modellen från och med 2018.

Vi har tillsammans med Helsingborgs stad sedan länge försökt påverka de statliga myndigheterna när det gäller risken för olyckor i Öresund. Men dialogen med myndigheterna har inte resulterat i några konkreta åtgärder och därför har RSNV utökat samarbetet med Sjöräddningssällskapet, Sjöfartsverket, Kustbevakningen och Helsingborgs Hamn för att vi gemensamt ska kunna hantera en eventuell olycka på ett bra sätt.

RSNV har under 2017 bidragit till en god service för dem som bor, verkar och vistas i medlemskommunerna. Framöver ska arbete inriktas mot att utveckla förbundet till en modern och framtidsinriktad organisation som kan möta nuvarande och nya utmaningar - allt för att olyckorna ska fortsätta vara få och små.

Foto: David Lundin

Vi välkomnar synpunkter

Helsingborgs stad välkomnar och värdesätter synpunkter från invånare, företag och besökare. När personer som använder våra tjänster hör av sig med beröm, klagomål, frågor eller förslag får vi information om vad vi gör bra och vad vi kan eller bör förbättra.

Synpunkter som kommer in registreras i diariet. Det innebär att de blir allmänna handlingar. Alla som vill kan ta del av både synpunkter och svar förutsatt att synpunkterna inte innehåller uppgifter som skyddas av sekretess.

Den som lämnar en synpunkt ska så snart som möjligt få information om att vi har registrerat synpunkten och hur vi tar hand om den.

Kontaktvägar till Helsingborgs stad

Den som vill kontakta Helsingborgs stad kan välja på flera olika kanaler:

- personligt möte
- telefon
- e-post
- brev
- fax
- sociala medier
- chatt på helsingborg.se
- e-tjänsten och appen "Ett bättre Helsingborg".

Mer ätbart i våra parker!

Synpunkt: Varför inte plantera ätbara buskar istället för prydnadsbuskar i parkerna? Till exempel i gamla Wårds-husparken på Råå. Tänk att ha vinbärsbuskar i parkerna som barn och vuxna kan ha glädje av och samtidigt få i sej viktiga vitaminer!

Svar: Vi tackar för ett bra förslag för våra parker! Och det här med ätbara växter och buskar är inget nytt för oss. I Stadsparken har vi gjort en plats som riktar sig mer till barnen för att få smaka på både bär och kryddor. Vi har även en liknande satsning under sommaren på Sunds-torget som också mycket vänder sig till barnen. Vi vill inte plantera i parkerna så att vuxna ska kunna gå dit och skörda utan mer för att alla ska kunna smaka. [...] Men frågan är som sagt inte ny och det kan säkert bli mer ätbart i framtiden i våra parker!

2

Skåp till värdesaker på Gröningen

Synpunkt: När man kommer till Gröningen som ensambadare vore det jättebra om det fanns ett skåp som man kunde låsa in sina värdesaker i. Man vill ju inte gärna ta med mobilen ut i havet.

Svar: Bra idéer som denna tar jag gärna emot även om jag inte har någon lösning på problemet med en gång!

Vilsna cyklar söker cykelställ

Synpunkt: Hej! Staden har tagit bort ett cykelställ med plexiglasskydd som stod vid parkeringen på Båthus-gatan. Att skyddet togs bort är väl ok för när det sönder-blåsta plexiglaslet byttes ut, blåste det sönder nästan direkt igen. Men vi behöver fortfarande ett cykelställ där vi kan ställa våra cyklar och låsa fast cyklarna i stället. Under årens lopp har det stulits cyklar där, ja det har kommit bilar med släp och bara lastat på. [...] Bara cyklar som var fastlåsta i stället klarade sig från att bli stulna varje gång. Så hur tänker ni här. Blir det ett nytt cykelställ? Det står varje dag ca 5 - 10 cyklar som känner sig lite vilsna.

Svar: Som du riktigt konstaterat har cykelskjulet skadats några gånger i samband med storm. Vi har därför valt att ta bort det helt, då det vid demonteringen visade sig att det inte gick att endast behålla cykelställena. Vi kommer snart att ta beslut om var vi ska placera nya cykelställ och troligen kommer vi sätta upp nya cykelhållare vid Badhus-gatan där man ska kunna låsa sin cykel på bättre sätt.

1. Foto: Anton Persson
2. Foto: Anna Alexander Olsson
3. Foto: Caroline Göransson
4. Foto: Anders Ebefeldt

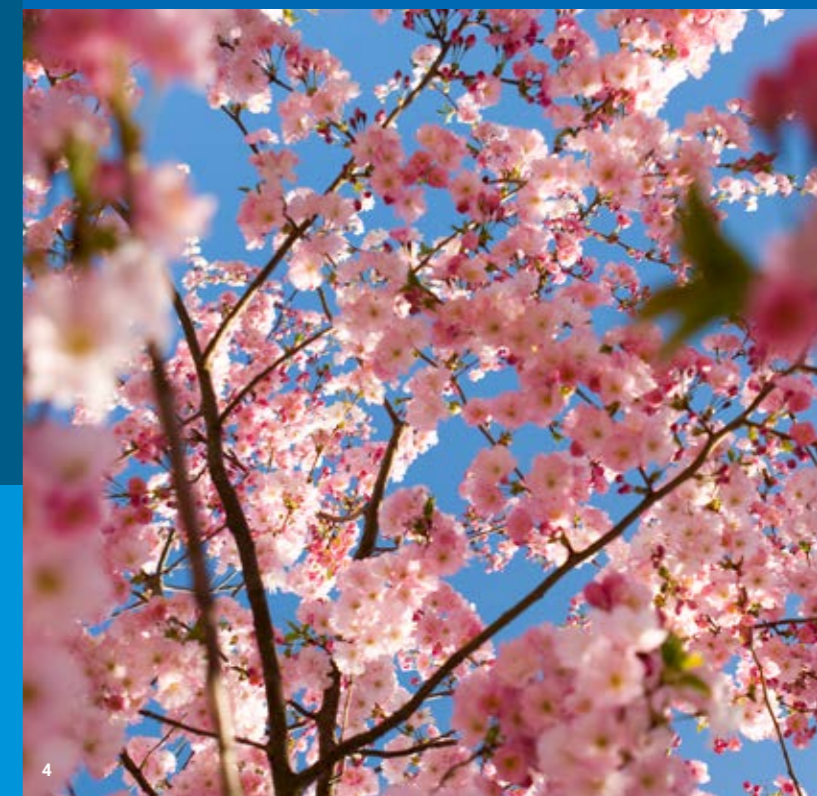

3

Information om vilka träd som finns i våra parker

Synpunkt: Jag har ett önskemål om en karta över stads-parken med namngivna träd så att man kan lära sig vilket träd som är vilket!

Svar: Vilken utmärkt idé! Vi har en faktiskt redan en "trädslinga" som går genom Öresundsparken och Slottshagen och till den finns det en broschyr. Vi tar med oss din synpunkt för en utveckling av "trädslingan" och förhoppningsvis kan det bli verklighet inom snar framtid.

4

1

En ljusplats för de som begravs till havs

Synpunkt: När vi var ute och gick ikväll mötte vi en man som tappat förtroendet för stadens renhållning, bland annat eftersom han precis kastat tolv gravljus som folk tänder nere vid hamnen till minne av sina avlidna. Gravljusen placeras längst ut på vågbrytarna, vid den runda muren. De välter när blåsten drar fram och blir därför sopor i Öresund, men borde möta ett betydligt bättre öde. Idag önskar alltför sin eviga vila i Öresund och då tycker jag att kommunen måste följa med, genom att ordna en ljusplats för dessa minnen!

Svar: Tack för ditt förslag! [...] Vår stadsträdgårdsmästare har nu beslutat att vi ska ta fram ett gestaltungsförslag på en lämplig plats för att hedra de som valt att begravas till havs. Det lutar i nuläget åt att det kommer att hamna ute vid det gamla tullhuset vid Parapeten. Jag kan emellertid inte utlova exakt när det kan förverkligas då sådana här processer kan ta lite tid.

Nytt broräcke skulle förgylla Råå

Synpunkt: Vore fint att byta ut räcket på bron över Rååån. Kanske ett gammaldags svart järnräcke, gärna lite högre och med piggar så fiskmåsar inte vill sitta där och skita ner som de gör nu. Och den gamla stenbron är så vacker!

Även gammaldags gatlyktor på bron hade varit ett plus. Nu när området håller på att förbättras med kommande Expressbuss kan vi hoppas på fler besökare till Råå!

Svar: Tack för ditt förslag! Råå är vackert och bron kan verkligen lyftas fram bättre med ett vackert räcke. I dagsläget har vi dock inte ekonomi för den här typen av åtgärd, möjligen är det något för Råås intresseföreningar att samla in pengar för?

Smutsiga kuddar på Strandvägen irriterar

Synpunkt: Är det meningen att de färgglada kuddarna på Strandvägen ska vara så skitiga att ingen vill sitta eller ligga på dem? Om de ska vara skitiga så kan ni lika gärna ta bort dem. Just nu är det en stor skam för Helsingborg att visa upp dem för kommande turister och för helsingborgarna. Sådär skitiga blev de i slutet på säsongen förra året efter någon springtävling. Svara på varför de som ordnade loppet inte behövde göra rent dem?

Svar: Tack för din synpunkt! Kuddarna gjordes rena innan de lades ut i år. Tyvärr är det gult svårare att göra rent, det är också där missfärgningen syns som mest. Vi håller dock på att hitta en lösning så att vi ska få bort missfärgningen.

Ridstig skulle bidra till idyll i Påarp

Synpunkt: I Välluv har det nyligen anlagts en liten "sjö" för Påarps dagvatten. Den hade kunnat bli en fantastisk vacker plats att promenera runt, med hund och häst osv. Just längs Sparrevägen är det redan många som promenerar och då det blir en lagom söndagsrunda för alla Påarpsbor, tyvärr är vägen ganska trafikerad under dagarna av både större lastbilar och bilar vilket medför en större fara för både fotgängare och ryttare. [...] Kanske att någon form av farthinder skulle varit att fundera på när det gäller denna väg.

Jag som hästägare hade uppskattat väldigt mycket om det anlades någon form av ridstig/vanlig stig, runt denna lilla idyll. [...] Vill man rida utanför sina egna marker så får man trängas på vägen bland lastbilar och bilar som kör i för hög hastighet och det är en risk för både bilister, djur och ryttare, vilket också innefattar en hel del barn.

Svar: Jag har sedan jag fick reda på era önskemål om en ridväg runt dammen försökt förankra idén i staden. Frågan lever och det kan bli så att det inom en ganska snar framtid kan bli verklighet, även om jag inte kan lova något. Det avgörande är att det måste till pengar för att genomföra det, sådant tar tid och beslut måste fattas.

1. Foto: Eva Lie
2. Foto: Anna Alexander Olsson
3. Foto: Anna Alexander Olsson
4. Foto: Anton Persson

Koncernen

Här presenteras resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys för kommunkoncernen Helsingborg med tillhörande noter. Mer ekonomisk information om koncernen och bolagen som ingår i denna hittar du inom ämnesområdet Ekonomi i förvaltningsberättelsen.

Koncernen

Resultaträkning, mnkr

	Not	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	1	6 265	6 043	5 390
Verksamhetens kostnader	2,3	-11 875	-11 200	-10 487
Av- och nedskrivningar	4	-936	-861	-835
Jämförelsestörande poster	5	358	-73	63
Verksamhetens nettokostnad		-6 188	-6 091	-5 869
Skatteintäkter	6	5 930	5 598	5 358
Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	7	1 385	1 317	1 067
Kommunal fastighetsavgift	8	215	206	201
LSS-utjämning	9	-185	-192	-192
Skattenetto		7 345	6 930	6 433
Resultat före finansiella poster		1 157	838	564
Finansiella intäkter	10	45	36	32
Finansiella kostnader	11	-192	-164	-101
Finansnetto		-147	-128	-68
Resultat efter finansiella poster		1 010	710	496
Skatt på årets resultat	12	-53	-87	-86
Årets resultat		957	623	409
Årets resultat exklusive förändring av pensionsavsättning före 1998	13	895	501	309

	Not	2017	2016	2015
Den löpande verksamheten				
Årets resultat		957	623	409
Återföring av av- och nedskrivningar		936	934	835
Förändring av avsättningar		-84	-141	-77
Justering för ej likviditetspåverkande poster	14	-384	5	-40
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 425	1 421	1 127
Förändring av rörelsekapital				
Ökning (-) / minskning (+) av lager, förråd och exploateringsmark		57	-83	-51
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar		221	-121	-203
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder	15	1 515	1 209	1 730
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital		1 793	1 005	1 476
Kassaflöde efter den löpande verksamheten		3 218	2 426	2 603
Investeringsverksamheten				
Investering i immateriella anläggningstillgångar	16	0	-5	-27
Investering i materiella anläggningstillgångar	16	-2 208	-2 322	-2 301
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		88	102	171
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	17	575	19	103
Investering i finansiella anläggningstillgångar	16	-27	-16	-26
Försäljning av/utdelning från finansiella anläggningstillgångar		17	4	12
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 555	-2 218	-2 068
Kassaflöde efter investeringsverksamheten		1 663	208	535
Finansieringsverksamheten				
Ökning (+) / minskning (-) av långfristiga räntebärande lån		-341	718	281
Ökning (+) / minskning (-) av övriga långfristiga skulder		-1	-18	40
Ökning (-) / minskning (+) av långfristiga fordringar		20	-11	-6
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-322	689	315
Årets kassaflöde		1 341	897	850
Likvida medel vid årets början (inklusive kortfristiga placeringar)	18	1 789	892	41
Likvida medel vid årets slut (inklusive kortfristiga placeringar)	18	3 130	1 789	892
Nettolikviditet vid årets början - tillgång (+) / skuld (-)	18	-6 965	-6 207	-5 366
Nettolikviditet vid årets slut - tillgång (+) / skuld (-)	18	-6 675	-6 965	-6 207

Balansräkning, mnkr

	Not	2017	2016	2015
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar				
Goodwill, nyttjanderätter och liknande rättigheter	19,20	27	31	25
Summa immateriella anläggningstillgångar		27	31	25
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	21	14 547	13 245	12 507
Maskiner och inventarier	22	4 201	4 038	3 980
Pågående nyanläggningar	23	955	1 437	916
Summa materiella anläggningstillgångar		19 703	18 720	17 403
Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar	24	180	194	186
Långfristiga fordringar		813	833	822
Summa finansiella anläggningstillgångar		993	1 027	1 008
Summa anläggningstillgångar		20 723	19 778	18 437
Omsättningstillgångar				
Lager, förråd och exploateringsmark	25	260	317	234
Kortfristiga fordringar	26	1 182	1 403	1 282
Kortfristiga placeringar	27	2 135	1 362	-
Kassa och bank		995	427	892
Summa omsättningstillgångar		4 572	3 509	2 408
Summa tillgångar		25 295	23 287	20 844
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Eget kapital	28	7 937	7 018	6 395
- varav årets resultat		957	623	409
Summa eget kapital		7 937	7 018	6 395
Avsättningar				
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	29	2 666	2 735	2 856
Uppskjuten skatt	30	598	586	533
Övriga avsättningar	31	76	103	123
Summa avsättningar		3 340	3 424	3 512
Långfristiga skulder				
Långfristiga räntebärande lån	32	3 801	4 142	3 424
Övriga långfristiga skulder	33	854	855	873
Summa långfristiga skulder		4 655	4 997	4 297
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga räntebärande lån	32	6 004	4 612	3 701
Övriga kortfristiga skulder	34	3 359	3 236	2 938
Summa kortfristiga skulder		9 363	7 848	6 640
Summa skulder		14 018	12 845	10 937
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		25 295	23 287	20 844
Ställda säkerheter		-	-	-
Ansvarsförbindelser				
Pensioner och liknande förpliktelser	35	24	25	25
Borgensåtagande	36	380	370	321
Derivatinstrument	37	119	139	113
Leasing (operationell)	38	79	67	82
Övriga ansvarsförbindelser	39	673	656	727

Noter

1. Verksamhetens intäkter, mnkr

	2017	2016	2015
Försäljningsintäkter	3 172	3 100	2 920
Taxor och avgifter	629	604	609
Hyror och arrenden	1 373	1 339	1 255
Försäljning av verksamhet	289	262	223
Bidrag	862	832	529
Exploateringsintäkter	275	245	105
Realisationsvinster	5	10	35
Övriga intäkter	115	81	138
Avgår koncerninterna intäkter	-455	-430	-424
Summa	6 265	6 043	5 390

2. Verksamhetens kostnader, mnkr

	2017	2016	2015
Löner, arvoden och ersättningar 1)	3 767	3 574	3 213
Sociala avgifter enligt lag och avtal	1 263	1 190	1 061
Pensioner och liknande förpliktelser	298	227	228
Övriga personalkostnader	52	57	69
Köp av huvudverksamhet	2 263	2 001	2 158
Lokal- och markhyror	330	301	253
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	3 697	3 723	3 399
Lämnade bidrag samt försörjningsstöd	417	476	404
Markförvärv med mera exploateringsverksamhet	253	153	115
Avgår koncerninterna kostnader	-465	-502	-413
Summa	11 875	11 200	10 487

Antal anställda per den 31 december, omräknat till årsarbetare	10 296	10 156	9 535
--	--------	--------	-------

Vid beräkning av medeltalet anställda har Nordvästra Skånes Renhållnings AB medräknats till 52 procents andel för att återspegla den proportionellt konsoliderade personalkostnaden i bolaget.

Extern verksamhet

Med extern verksamhet avses verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden eller bolag inom kommunkoncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utfört den i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som till exempel städning. Efterföljande tabeller visar upphandlad extern verksamhet för respektive nämnd.

Kostnad för extern verksamhet per nämnd, mnkr	2017	2016	2015
Barn- och utbildningsnämnden	1 035	979	941
Vård- och omsorgsnämnden	345	217	224
Stadsbyggnadsnämnden	289	277	307
VA-verket	170	158	150
Socialnämnden	234	186	199
Arbetsmarknadsnämnden	128	84	88
Idrotts- och fritidsnämnden	55	52	54

Extern verksamhets andel av kostnadsomslutningen, procent	2017	2016	2015
Barn- och utbildningsnämnden	27	28	36
Vård- och omsorgsnämnden	16	11	14
Stadsbyggnadsnämnden	43	40	49
VA-verket	73	70	72
Socialnämnden 1)	31	27	47
Arbetsmarknadsnämnden	26	13	14
Idrotts- och fritidsnämnden	21	20	28

1) Andelen extern verksamhet minskade markant mellan åren 2015 och 2016 med anledning av att socialnämnden har hanterat mottagandet av ensamkommande i egen regi. Under år 2016 startades elva nya boenden för ensamkommande.

3. Arvoden och ersättningar till stadens ledning, tkr

	2017	2016	2015
Kommunstyrelsens ordförande	853	856	836
Övriga kommunal- och oppositionsråd samt politiska sekreterare	9 888	10 082	9 425
Stadsdirektören	1 598	1 525	1 469

4. Av- och nedskrivningar, mnkr

	2017	2016	2015
Avskrivningar goodwill	-	1	13
Avskrivningar nyttjanderätter och liknande rättigheter	4	3	4
Avskrivningar byggnader och tekniska anläggningar	537	487	469
Avskrivningar maskiner och inventarier	395	370	348
Nedskrivningar/återförda nedskrivningar	-	-	1
Summa	936	861	835

5. Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnad, mnkr

	2017	2016	2015
Nedskrivningar/återförda nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar 1)	-16	-73	-
Återbetalning premier AFA	-	-	45
Realisationsvinst försäljning fastigheter AB Helsingborgshem	374	-	18
Summa	358	-73	63

1) Nedskrivningar 2017 på 70 mnkr avser byggnader och bostadsmoduler. Återförda nedskrivning på 54 mnkr avser återföring av tidigare, ej längre motiverade, nedskrivningar av byggnader i AB Helsingborgshem.

6. Skatteintäkter, mnkr

	2017	2016	2015
Preliminär skatteintäkt innevarande år	5 951	5 620	5 362
Preliminär slutavräkning innevarande år	-29	-28	6
Slutavräkningsdifferens föregående år	7	6	-10
Summa	5 930	5 598	5 358

Preliminär skatteintäkt innevarande år motsvaras av de preliminära skattebetalningar som kommit kommunen till godo under räkenskapsåret. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras i enlighet med RKR 4:2 på Sveriges Kommuner och Landstings publicerade prognos i december månad respektive år.

7. Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämnning, mnkr

	2017	2016	2015
Inkomstutjämningsbidrag	1 186	1 152	1 000
Kostnadsutjämningsbidrag	102	35	43
Strukturbidrag	-	-	14
Regleringsbidrag/-avgift	-1	-5	-5
Bidrag från Boverket för bostadsbyggande 1)	38	62	-
Flyktingbidrag	60	73	6
Kompensation för höjning av arbetsgivaravgifter för unga	-	-	10
Summa	1 385	1 317	1 067

1) Våren 2016 beslutade regeringen att införa ett statsbidrag till kommuner med syfte att främja ett ökat bostadsbyggande i Sverige. Det bidrag som Helsingborgs stad har fått baseras på inlämnad redovisning till Boverket, en redovisning som motsvarar nybyggnation av 1 464 (1 893) bostäder.

I inkomstutjämnningen sker en utjämnning av skatteinkomster mellan kommuner. Inkomstutjämnningen beräknas utifrån skillnaden mellan den egna skattekraften och ett skatteutjämningsunderlag som motsvarar 115 procent av den genomsnittliga skattekraften i landet. Stadens egen skattekraft för året efter beskattningsåret var 95,0 procent av medelskattekraften i riket. Genom kostnadsutjämningsbidrag jämnas de kostnader ut som styrs av faktorer som kommunerna inte själva kan påverka. Dessa faktorer är åldersstruktur, etnicitet, socioekonomi och geografi. Med strukturbidraget sker en kostnadsutjämnning av regionalpolitisk karaktär. I regleringsavgiften sker en reglering mellan kommunerna och staten av de medel staten tillskjuter och de som betalas ut i inkomstutjämnningen.

8. Kommunal fastighetsavgift

Införandet av kommunal fastighetsavgift år 2008 var neutralt för varje enskild kommun. Intäkterna av den kommunala fastighetsavgiften fördelades då lika mellan kommunerna med 1 314,52 kronor per invånare. Avgiften indexuppräknas utifrån taxeringsvärdena löpande varje år och den faktiska förändringen av ökningen i respektive kommun läggs till beloppet från år 2008.

9. LSS-utjämnning

Verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är obligatorisk för kommuner. För att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommuner för denna typ av verksamhet finns ett utjämningsystem, vilket utjämnar kostnaderna för stöd och service till vissa funktionshindrade. Utjämningsystemet är reglerat genom lag och baseras bland annat på antalet verkställda beslut/insatser samt strukturella skillnader.

10. Finansiella intäkter, mnkr

	2017	2016	2015
Ränteintäkter	36	27	8
Borgensavgifter	1	1	0
Övriga finansiella intäkter	9	8	24
Summa	45	36	32

Borgensavgifterna avser i huvudsak Sydsvatten AB.

11. Finansiella kostnader, mnkr

	2017	2016	2015
Räntekostnader	162	124	95
- varav kostnad för ränteswappar i den löpande verksamheten	119	80	70
Räntekostnader på pensionsavsättningar	4	2	3
Övriga finansiella kostnader	26	38	3
Summa	192	164	101

Redovisad räntekostnad är nettot av underliggande ränta och tillämpade räntederivat. För mer information om räntor och räntederivat, se not 32.

12. Skatt på årets resultat, mnkr

	2017	2016	2015
Aktuell skatt	52	31	33
Uppskjuten skatt	1	56	53
Summa	53	87	86

Uppskjutna skatter är huvudsakligen hänförliga till skillnader mellan tillgångars bokförda och skattemässiga värden. Den uppskjutna skatten har beräknats med en nominell skattesats om 22 procent för samtliga tre år presenterade ovan.

13. Årets resultat exklusive förändring av pensionsavsättning före 1998

Denna post visar årets resultat justerat för effekten av förändring av pensionsavsättning som avser tiden före år 1998. För mer information om hur denna är hanterad, se avsnittet Redovisningsprinciper.

14. Justering för ej likviditetspåverkande poster, mnkr

	2017	2016	2015
Realisationsvinster/-förluster	-379	5	-53
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-5	0	13
Summa	-384	5	-40

Realisationsvinsterna hänför sig i huvudsak till AB Helsingborgshems avyttringar av fastigheter till Rikshem.

15. Ökning/minskning kortfristiga skulder, mnkr

	2017	2016	2015
Kortfristiga räntebärande lån och certifikat	1 392	911	1 416
Övriga kortfristiga skulder	123	298	315
Summa	1 515	1 209	1 730

16. Investering i anläggningstillgångar, mnkr

	2017	2016	2015
Helsingborgs stad	1 204	1 036	985
AB Helsingborgshem	558	747	896
Öresundskraft AB med underkoncern	383	424	415
Helsingborgs Hamn AB	68	100	20
Helsingborg Arena och Scen AB	4	3	5
Nordvästra Skånes Renhållnings AB	7	33	33
Övriga kommunala koncernföretag	11	0	0
Summa	2 235	2 343	2 354

17. Försäljning av anläggningstillgångar

Under året har AB Helsingborgshem avyttrat fastigheter för 563 mnkr med en realisationsvinst på 374 mnkr. I övrigt har inga större försäljningar skett av anläggningstillgångar.

18. Likvida medel, nettolikviditet och deras förändring

Stadens internbank optimerar kapitalflödena i kommunkoncernen genom att matcha de kommunala koncernföretagens likviditetsbehov. Internbanken lånar även upp externt kapital för vidareutlåning inom kommunkoncernen. De kommunala koncernföretagens kapitalbehov initieras av företagen själva och avser så väl rörelselikviditet som långfristigt kapitalbehov.

19. Goodwill, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	312	312	315
Nyanskaffningar	-	-	-
Avyttringar/utrangeringar	-	-	-3
Summa	312	312	312

Ackumulerade avskrivningar enligt plan

Ingående redovisat värde	-92	-91	-81
Avskrivningar enligt plan	-	-1	-13
Avyttringar/utrangeringar	-	-	3
Summa	-92	-92	-91

Ackumulerade nedskrivningar

Ingående redovisat värde	-220	-220	-220
Avyttringar/utrangeringar	-	-	-
Summa	-220	-220	-220

Summa goodwill	0	0	1
-----------------------	----------	----------	----------

20. Nyttjanderätter och liknande rättigheter, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	93	81	79
Nyanskaffningar	0	5	27
Avyttringar/utrangeringar	-	-3	-25
Omklassificeringar	-	10	-
Summa	93	93	81

Ackumulerade avskrivningar enligt plan

Ingående redovisat värde	-62	-54	-53
Avskrivningar enligt plan	-4	-3	-4
Avyttringar/utrangering	-	-	3
Omklassificeringar	-	-5	-
Summa	-66	-62	-54

Ackumulerade nedskrivningar

Ingående redovisat värde	-	-3	-3
Avyttringar/utrangering	-	3	-
Summa	-	-	-3

Summa nyttjanderätter och liknande rättigheter	27	31	24
---	-----------	-----------	-----------

21. Mark, byggnader och tekniska anläggningar, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	19 612	18 428	16 936
Nyanskaffningar	129	473	476
Avyttringar/utrangeringar/rättelser av fel från tidigare år	-309	-91	-317
Omklassificeringar	1 942	778	1 333
Förändring i koncernstruktur	52	24	-
Summa	21 426	19 612	18 428

Ackumulerade avskrivningar enligt plan

Ingående redovisat värde	-6 185	-5 773	-5 610
Avskrivningar enligt plan	-539	-487	-469
Avyttringar/utrangeringar	100	75	306
Omklassificeringar	-23	1	-
Förändring i koncernstruktur	-3	-1	-
Summa	-6 650	-6 185	-5 773

Ackumulerade nedskrivningar

Ingående redovisat värde	-182	-148	-98
Nedskrivningar	-70	-35	-1
Återförda nedskrivningar	54	1	-
Avyttringar/utrangeringar	-	-	-
Omklassificeringar	-30	-	-49
Summa	-228	-182	-148

Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	14 547	13 245	12 507
--	---------------	---------------	---------------

För nedskrivning, se not 5 Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnad.

Allmän fastighetsinformation, mnkr	2017	2016	2015
Försäkringsvärde på stadens fastigheter (november)	16 171	15 592	14 932
Försäkrad fastighetsyta stadens fastigheter (m2)	877 820	866 726	848 134

Fastigheter per användningsområde

Markreserv	247	223	213
Allmännyttta	6 030	5 675	5 137
Verksamhetsfastigheter	4 638	3 977	4 001
Affärsfastigheter	1 511	1 414	1 406
Gator, vägar och parker	2 010	1 843	1 705
Hyresfastigheter, parkeringshus med mera	108	110	43
Övriga fastigheter	3	3	2
Summa	14 547	13 245	12 507

22. Maskiner och inventarier, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	7 907	7 575	7 488
Nyanskaffningar	301	316	379
Avyttringar/utrangeringar	-39	-121	-394
Omklassificeringar	240	137	102
Summa	8 409	7 907	7 575

Ackumulerade avskrivningar enligt plan

Ingående redovisat värde	-3 697	-3 431	-3 363
Avskrivningar enligt plan	-386	-370	-348
Avyttringar/utrangeringar	27	100	280
Omklassificeringar	16	4	-
Summa	-4 041	-3 697	-3 431

Ackumulerade nedskrivningar

Ingående redovisat värde	-172	-164	-240
Nedskrivningar	-	-9	-
Återförda nedskrivningar	-	-	-
Avyttringar/utrangeringar	4	1	76
Summa	-168	-172	-164

Summa maskiner och inventarier	4 201	4 038	3 980
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------

- varav tillgångar hänförliga till finansiell leasing

	741	774	806
--	------------	------------	------------

Finansiell leasing - redovisat värde vid årets slut

Ackumulerade anskaffningsvärden	928	941	933
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-187	-167	-127
Summa	741	774	806

För nedskrivning, se not 5 Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnad.

Det nettomässiga värdet av finansiella leasingtillgångar avser till 96 procent (96) Öresundskrafts kontrakt avseende leasebara delar av Filbornaverket. Leasingavtalet löper fram till och med december år 2032, men med möjlighet till förtida lösen år 2027 alternativt år 2030. Resterande 4 (4) procent av finansiella leasingtillgångars nettomässiga värde per balansdagen avser i huvudsak fordon.

23. Pågående nyanläggningar, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	1 467	916	1 005
Nyanskaffningar	1 677	1 476	1 360
Omklassificeringar	-2 189	-925	-1 449
Summa	955	1 467	916

Ackumulerade nedskrivningar

Ingående redovisat värde	-30	-	-49
Nedskrivning	-	-30	-
Omklassificering	30	-	49
Summa	0	-30	-

Summa pågående nyanläggningar	955	1 437	916
--------------------------------------	------------	--------------	------------

För nedskrivning, se not 5 Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnad.

24. Aktier och andelar, mnkr

	Org nummer	Säte	Ägarandel procent	Bokfört värde
Aktier och andelar				
Sydvatten AB	556100-9837	Malmö	15	68
Sjökrona Exploatering AB	556790-5624	Helsingborg	25	7
Räddningstjänsten Skåne Nordväst (kommunalförbund) 1)	222000-3087	Helsingborg	75	6
Svenska Kommun Försäkrings AB	516406-0039	Gävle	6	2
Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB	556765-3786	Helsingborg	17	1
Bostadsrätter				44
Övriga aktier och andelar				52
Summa aktier och andelar				180

1) Räddningstjänsten Skåne Nordväst är ett kommunalförbund som samägs av kommunerna Helsingborg, Ängelholm och Örkelljunga.

Aktier och andelar, mnkr	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	194	186	182
Andelar bostadsrätter	4	15	2
Förändring övriga aktier och andelar	-18	-7	2
Summa aktier och andelar	180	194	186

25. Lager, förråd och exploateringsmark, mnkr

	2017	2016	2015
Lager och förråd	79	82	81
Exploateringsmark	181	235	153
Summa	260	317	234

26. Kortfristiga fordringar, mnkr

	2017	2016	2015
Kundfordringar	578	502	443
Fordringar staten	18	13	30
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	405	627	553
Övriga kortfristiga fordringar	181	261	256
Summa	1 182	1 403	1 282

27. Kortfristiga placeringar

Redovisat värde motsvarar marknadsvärdet på placeringarna.

28. Eget kapital, mnkr

	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	7 018	6 395	5 919
Omräkning valuta	5	0	5
Rättelse av fel 1)	-43	-	-
Övriga förändringar	-	-	62
Årets resultat	957	623	409
Summa eget kapital	7 937	7 018	6 395

1) Rättelse av fel avser AB Helsingborgshem och består av följande två delposter:

- Beslut från skatterevision gällande marksanering på Drottninghög, 7 mnkr.

- Korrigering av komponent Äldre tillval med hänvisning till övergången till K3 2013, -50 mnkr.

För specifikation av stadens eget kapital hänvisas till not 27 i noterna för Helsingborgs stad.

29. Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser, mnkr

	2017	2016	2015
Pensionsförpliktelser intjänade före år 1998	2 003	2 054	2 152
Pensionsförpliktelser (ålderspension) intjänade sedan år 1998	93	101	97
Övriga förmånsbestämda pensionsplaner	55	52	49
Särskild avtalspension	5	4	4
Övriga förpliktelser	0	-	7
Summa	2 157	2 211	2 309
Särskild löneskatt	510	524	547
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2 666	2 735	2 856

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser, mnkr	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	2 735	2 856	2 952
Förändring av pensioner och liknande förpliktelser under året	-55	-98	-77
- varav intjänad pension	14	15	9
- varav ränte- och beloppsuppräkringar	62	29	42
- varav ändringar av försäkringstekniska grunder	-	0	-
- varav övrigt	-13	-26	-12
- varav utbetalningar	-118	-116	-116
Förändring av särskild löneskatt	-14	-23	-19
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2 666	2 735	2 856

Aktualiseringsgrad (procent)	97	96	96
Försäkrat pensionskapital hos KPA för förmåns- och efterlevandepensioner (mnkr)	402	369	343
Överskottsmedel i försäkring på balansdagen (mnkr)	25	17	13

30. Uppskjuten skatt, mnkr

	2017	2016	2015
Obeskattade reserver	533	540	508
Materiella anläggningstillgångar	94	85	67
Skattemässigt underskottsavdrag	-26	-35	-39
Övriga uppskjutna skatter	-3	-4	-3
Summa	598	586	533

31. Övriga avsättningar, mnkr

	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	103	123	114
Avsättningar	2	2	21
lanspråktaga avsättningar	-29	-22	-12
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	-
Summa avsättningar	76	103	123

Specifikation övriga avsättningar, mnkr	2017	2016	2015
Återställningsfond deponi Nordvästra Skånes Rehallnings AB 1)			
Ingående redovisat värde	45	47	48
Avsättning	2	2	3
lanspråktaga avsättning	-7	-4	-4
Summa	40	45	47

Garanti för miljösanering, Castor & Pollux 2)	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	10	10	10
Summa	10	10	10

Återställning äldre soptippar 3)	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	21	22	22
lanspråktaga avsättning	-3	-1	-
Summa	18	21	22

Miljösanering fastigheten Ångfärjestationen (del av Gamla Staden 1:1) 4)	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	16	26	30
lanspråktaga avsättning	-8	-10	-4
Summa	8	16	26

Outnyttjade lokaler Bredgatan (Mindpark)	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	-	-	4
lanspråktaga avsättning	-	-	-4
Summa	-	-	-

	2017	2016	2015
Oceanhamnen 5)			
Ingående redovisat värde	11	15	-
Avsättning	-	-	15
lanspråktaga avsättning	-11	-4	-
Summa	0	11	15

Lokaler Ship	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	-	2	-
Avsättning	-	-	2
lanspråktaga avsättning	-	-2	-
Summa	-	-	2

1) Återställningsfond deponi Nordvästra Skånes Rehallnings AB består av avsättningarna för att återställa deponierna vid anläggningarna Filborna 1, Filborna 2, Svenstad, Nyvång, Tjörred respektive Rökille. 5 procent av värdet hänförs till deponier som har en återstående tid till återställande på 1 år, för 10 procent är motsvarande tidsintervall 3 år, 23 procent ryms i ett tidsintervall om cirka 13 år och resterande 61 procent har 17 år kvar till återställande.

2) Garanti för miljösanering, Castor & Pollux avser en avsättning för framtida åtagande att sanera en avyttrad tomt på Bredgatan i Helsingborg. I samband med försäljningen lämnade staden en garanti för ytterligare eventuellt tillkommande behov av sanering av förorenad mark. Årligen genomförs provtagningar i marken enligt särskild kontrollplan. Redovisad avsättning bedöms vara tillräcklig för att täcka lämnad garanti vid försäljningen av fastigheten. Slutdatum för åtagandet är år 2035.

3) Återställning av äldre soptippar avser Rögde deponi och en övertäckning pågår i samråd med Länsstyrelsen och Ängelholms kommun. Redovisad avsättning bedöms utifrån känd information vara tillräcklig och beräknat slutdatum för övertäckningen är år 2026.

4) Miljösanering av fastigheten Ångfärjestationen är ett pågående saneringsprojekt av hinder och förorenad mark i området. Redovisad avsättning bedöms utifrån känd information vara tillräcklig och beräknat slutdatum för saneringsprojektet är utgången av år 2019.

5) Oceanhamnen avser pågående saneringsarbete av föreningar och hinder i mark i samband med exploatering av hamnområde.

32. Finansiella räntebärande lån, mnkr

	2017	2016	2015
Långfristiga räntebärande lån	3 801	4 142	3 424
- varav svenska obligationslån	3 100	3 400	2 650
- varav finansiell leasing	701	742	774
Kortfristiga räntebärande lån	6 004	4 612	3 701
- varav svenska obligationslån	1 000	600	1 200
- varav certifikatsupplåning	4 070	3 600	2 055
- varav inlåning från förvaldade stiftelser	125	-	-
- varav utnyttjad checkräkningskredit ¹⁾	769	377	396
- varav finansiell leasing	40	33	33
- varav övriga kortfristiga räntebärande lån	0	2	17
Summa finansiella räntebärande lån	9 805	8 754	7 125

Förfallostruktur obligationslån och certifikatsupplåning, mnkr	2017	2016	2015
Förfallotid inom tre månader	2 570	2 800	1 755
Förfallotid senare än tre månader men inom ett år	2 500	1 400	1 500
Förfallotid senare än ett år men inom tre år	2 350	1 800	1 400
Förfallotid senare än tre år men inom fem år	-	850	1 250
Förfallotid senare än fem år	750	750	-
Summa skuld obligationslån och certifikatupplåning	8 170	7 600	5 905

Övrig information för obligationslån och certifikatupplåning

Genomsnittlig kapitalbindningstid på balansdagen exklusive kreditlöften (år)	1,6	1,9	1,4
Genomsnittlig kapitalbindningstid på balansdagen inklusive kreditlöften (år)	2,6	3,1	2,8
Genomsnittlig räntebindningstid på balansdagen			
- med derivat (dagar)	1 000	1 126	1 092
- utan derivat (dagar)	495	517	161
Genomsnittlig upplåningsränta under året			
- med derivat (procent)	1,29	1,21	1,62
- utan derivat (procent)	-0,13	-0,08	0,03

Övrig information om checkräkningskredit

Beviljad checkräkningskredit (mnkr)	800	826	824
Utnyttjad checkräkningskredit netto (mnkr) ¹⁾	0	11	11

¹⁾ Stadens koncernkontostruktur innehåller konton med så väl positiva som negativa saldon per bokslutsdagen. Likvidmässiga koncernkonton med negativa saldon redovisas som utnyttjad checkräkningskredit i kategorin kortfristiga räntebärande lån i balansräkningen. På total nivå är utnyttjad checkräkningskredit mot extern part 0 mnkr inom koncernkontostrukturen vid utgången av år 2017.

33. Övriga långfristiga skulder, mnkr

	2017	2016	2015
Trafikverket - bidrag till infrastrukturell investering Maria Station	272	303	299
Investeringsfond VA-verket	204	205	207
Förutbetalda anläggningsavgifter VA	252	203	176
Investeringsbidrag skattefinansierad verksamhet	109	99	99
Övriga långfristiga skulder	17	45	92
Summa	854	855	873

Redovisad skuld till Trafikverket avser medfinansiering för den planerade infrastrukturella investeringen av Maria Station. Tidplanen för detta projekt är inte helt färdigställt, men projektet förväntas vara slutfört senast år 2024 och då förväntas också stadens skuld vara helt reglerad.

Investeringsfonden i VA-verket, interimsbokade anläggningsavgifter inom VA och redovisade investeringsbidrag i den skattefinansierade verksamheten periodiseras linjärt under samma nyttjandeperiod som motsvarande tillgång. Flertalet anläggningar relaterade till investeringsfonden i VA har en nyttjandetid på 50 år, en förutbetalda anläggningsavgift periodiseras i huvudsak över 50 år, medan investeringsbidrag till den skattefinansierade verksamheten vanligen avser investeringar med en bedömd nyttjandeperiod om 33 år.

34. Övriga kortfristiga skulder, mnkr

	2017	2016	2015
Leverantörsskulder	874	823	813
Övriga kortfristiga skulder	1 249	1 328	976
Upplupna kostnader för semester, löner, sociala avgifter och löneskatter	692	646	476
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	545	439	674
Summa	3 359	3 236	2 938

35. Pensioner och liknande förpliktelser, mnkr

	2017	2016	2015
Visstidspension förtroendevalda	3	3	2
Visstidspension inkomstsamordnad	3	4	5
Avgångsersättning till förtroendevalda	12	12	12
Särskild löneskatt och sociala avgifter	5	5	5
Garantiförpliktelse PRI	1	1	1
Summa	24	25	25

Antal visstidsförordnade (personer)

	9	9	10
--	---	---	----

I posten ingår pensionsförpliktelser för förtroendevalda som regleras i pensionsbestämmelserna enligt PRF-KL/PBF. Storleken på förpliktelsen utgår ifrån att nuvarande förtroendeuppdrag fullföljs mandatperioden ut och för den anställda att anställningen upphör vid lägsta möjliga ålder.

Stadens pensionsåtagande för inkomstsamordnade visstidspensioner skulle öka med 3,8 mnkr inklusive löneskatt om reducering av inkomstsamordning helt skulle upphöra.

36. Borgensåtagande, mnkr

	2017	2016	2015
Sydvatten AB	273	259	205
Föreningar	97	101	105
Bostadsrättsföreningar	10	10	10
Kommunalt förlustansvar egna hem	0	0	1
Summa	380	370	321

37. Derivatinstrument, mnkr

	2017	2016	2015
Ränteswappar			
- Nominellt belopp/säkrad volym brutto (mnkr)	2 300	2 300	1 100
- Nominellt belopp/säkrad volym netto (mnkr)	700	1 100	1 100
- Ränterisk (mnkr)	30	51	55
- Differens marknadsränta (procent)	2,59	2,15	2,05
- Marknadsvärde på balansdagen (mnkr)	-119	-139	-113

Kommunkoncernen använder ränteswappar för att säkra sig mot ogynnsamma ränteförändringar, i detta fall ränteuppgång.

38. Leasing, mnkr

	2017	2016	2015
Finansiella leasingavtal			
Redovisat värde	741	775	806
Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter:			
- med förfallotid inom ett år	42	41	41
- med förfallotid senare än ett år men inom fem år	143	144	139
- med förfallotid senare än fem år	258	280	302
Operationella leasingavtal			
Minimileaseavgifter:			
- med förfallotid inom ett år	37	30	25
- med förfallotid senare än ett år men inom fem år	42	36	52
- med förfallotid senare än fem år	0	1	5
Operationella leasingavgifter som ingår i årets resultat	44	34	24

De finansiella leasingobjekten består i huvudsak av Filbornaverket samt fordon.

Öresundskraft (eller annan av Öresundskraft anvisad köpare) har option på att förvärva Filbornaverket innan leasingperiodens utgång vid två olika tillfällen. Detta kan ske år 2028 till ett pris som motsvarar 43 procent av anskaffningsvärdet, vilket innebär cirka 378 mnkr, eller år 2031 och då motsvarande 32 procent av anskaffningsvärdet (cirka 281 mnkr).

Hela leasingavtalet löper till utgången av år 2033. Öresundskraft är då skyldig anvisa köpare som inte får vara Öresundskraft självt, subleasetagare eller annan eventuell användare av leasingobjektet. Lösenpriset vid avtalets utgång uppgår till 25 procent av anskaffningsvärdet, vilket motsvarar cirka 220 mnkr.

39. Övriga ansvarsförbindelser, mnkr

	2017	2016	2015
Borgensförbindelse till förmån för Modity Energy Trading AB ¹⁾	655	640	714
Kapitalvärde av ännu ej skuldförd del av framtida beräknade återställningskostnader för deponier	13	11	9
Garantiförbindelse Fastigo	2	2	2
Garantiförbindelse Svensk Scenkonst	3	3	2
Summa	673	656	727

¹⁾ I kommunkoncernen ingår Modity Energy Trading AB, vilken ägs till 50 procent av Öresundskraft AB. Öresundskraft AB har nedanstående ansvarsförbindelser till Modity Energy Trading AB.

Borgen är utställd till förmån för Modity Energy Trading AB motsvande 50 procent av 1 211 mnkr (1 194). Per balansdagen uppgick det utnyttjade beloppet till 640 mnkr (630).

Obegränsad borgen avseende handel med valutaderivat är utställd till förmån för Modity Energy Trading AB. Per balansdagen uppgick det utnyttjade beloppet till 0 mnkr (0).

Övriga garantier utställda för Modity Energy Trading AB:s räkning uppgår till 0 mnkr (0). Det finns en kapitaltäckningsgaranti, vilken tecknats med Krafringen Energi AB för Modity Energy Trading AB intill utgången av 2018 med en limit för Öresundskraft AB om 30 mnkr (30).

Enligt aktieägaravtal för Modity Energy Trading AB ansvarar ägarna (Öresundskraft AB och Krafringen AB) korsvis för 50 procent av eventuellt utfall av den andra partens ingångna garantier och borgensförbindelser för Modity Energy Trading AB:s räkning. Per balansdagen uppgick 50 procent av Krafringen Energi AB:s ingångna garantier och borgensförbindelser till 34 mnkr (33).

Staden

Här presenteras resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys för Helsingborgs stad med tillhörande noter. Du hittar också driftsredovisning, investeringsredovisning samt särredovisning av den avgiftsfinansierade vatten- och avloppsverksamheten. Avslutningsvis har vi förslaget till hur 2017 års resultat ska disponeras samt revisionsberättelsen för 2017.

Staden

Resultaträkning, mnkr

	Not	Budgetavvikelse			
		2017	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	1	2 296	370	2 137	1 706
Verksamhetens kostnader	2, 3	-8 933	-271	-8 376	-7 668
Av- och nedskrivningar	4	-383	30	-346	-337
Jämförelsestörande poster	5	0	0	0	45
Verksamhetens nettokostnad		-7 020	129	-6 586	-6 254
Skatteintäkter	6	5 930	1	5 598	5 358
Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	7	1 385	-2	1 317	1 067
Kommunal fastighetsavgift	8	215	6	206	201
LSS-utjämning	9	-185	-8	-192	-192
Skattenetto		7 345	-3	6 930	6 433
Resultat före finansiella poster		324	126	344	179
Finansiella intäkter	10	64	18	45	35
Finansiella kostnader	11	-72	26	-67	-26
Finansnetto		-8	44	-23	8
Årets resultat		316	169	321	187
Årets resultat exklusive förändring av pensionsavsättning före 1998	12	254	137	199	87
Årets balanskravsresultat	13	250	133	199	62

Kassaflödesanalys, mnkr

	Not	2017	2016	2015
Den löpande verksamheten				
Årets resultat		316	321	187
Återföring av av- och nedskrivningar		383	346	337
Förändring av avsättningar		-95	-141	-89
Justering för ej likviditetspåverkande poster	14	-13	-7	-13
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		591	519	422
Förändring av rörelsekapital				
Ökning (-) / minskning (+) av förråd och exploateringsmark		54	-81	-63
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar		349	29	-226
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder	15	1 538	913	1 828
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital		1 940	861	1 539
Kassaflöde efter den löpande verksamheten		2 532	1 380	1 962
Investeringsverksamheten				
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0	-5	-2
Investering i materiella anläggningstillgångar		-1 201	-1 016	-981
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		88	102	172
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	16	5	0	52
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-3	-15	-2
Försäljning av/utdelning från finansiella anläggningstillgångar		30	1	1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 081	-933	-760
Kassaflöde efter investeringsverksamheten		1 450	447	1 201
Finansieringsverksamheten				
Ökning (+) / minskning (-) av långfristiga räntebärande lån		-309	752	450
Ökning (+) / minskning (-) av övriga långfristiga skulder		26	-2	-56
Ökning (-) / minskning (+) av långfristiga fordringar		228	-490	-745
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-55	259	-353
Årets kassaflöde		1 396	706	849
Likvida medel vid årets början (inklusive kortfristiga placeringar)	17	1 592	886	37
Likvida medel vid årets slut (inklusive kortfristiga placeringar)	17	2 988	1 592	886
Nettolikviditet vid årets början	17	131	303	675
Nettolikviditet vid årets slut	17	-109	131	303

Balansräkning, mnkr

	Not	2017	2016	2015
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar				
Nyttjanderätter och liknande rättigheter	18	9	11	3
Summa immateriella anläggningstillgångar		9	11	3
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	19	7 568	6 651	6 435
Maskiner och inventarier	20	220	202	206
Pågående nyanläggningar	21	460	654	260
Summa materiella anläggningstillgångar		8 247	7 507	6 901
Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar	22	6 138	6 165	6 150
Långfristiga fordringar	23	6 097	6 325	5 835
Summa finansiella anläggningstillgångar		12 235	12 490	11 985
Summa anläggningstillgångar		20 491	20 008	18 889
Omsättningstillgångar				
Förråd och exploateringsmark	24	182	236	155
Kortfristiga fordringar	25	415	764	793
Kortfristiga placeringar	26	1 995	1 167	-
Kassa och bank		993	425	886
Summa omsättningstillgångar		3 585	2 592	1 834
Summa tillgångar		24 076	22 600	20 723
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Eget kapital	27	8 936	8 620	8 299
- varav årets resultat		316	321	187
Summa eget kapital		8 936	8 620	8 299
Avsättningar				
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	28	2 611	2 683	2 806
Övriga avsättningar	29	36	58	76
Summa avsättningar		2 647	2 742	2 882
Långfristiga skulder				
Långfristiga räntebärande lån	30	3 119	3 428	2 677
Övriga långfristiga skulder	31	845	819	787
Summa långfristiga skulder		3 964	4 247	3 464
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga räntebärande lån	30	6 131	4 616	3 980
Övriga kortfristiga skulder	32	2 398	2 375	2 098
Summa kortfristiga skulder		8 529	6 991	6 078
Summa skulder		12 493	11 238	9 542
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		24 076	22 600	20 723
Ställda säkerheter		-	-	-
Ansvarsförbindelser				
Pensioner och liknande förpliktelser	33	23	24	24
Borgensåtagande	34	392	415	399
Derivatinstrument	35	119	139	113
Leasing (operationell)	36	35	41	29
Övriga ansvarsförbindelser	37	-	-	-

Noter

1. Verksamhetens intäkter, mnkr

	2017	2016	2015
Konsumtionsavgifter	221	216	214
Barnomsorgsavgifter	103	97	90
Äldreomsorgsavgifter	81	78	75
Övriga avgifter	100	104	116
Hyror och arrenden	349	324	311
Gymnasieutbildning, ersättning från andra kommuner och friskolor	126	122	128
Övrig försäljning av verksamhet	163	143	95
Stats- och EU-bidrag	748	756	430
Övriga bidrag	77	41	66
Exploateringsintäkter	275	245	105
Realisationsvinster	4	0	25
Övriga intäkter	49	10	51
Summa	2 296	2 137	1 706

2. Verksamhetens kostnader, mnkr

	2017	2016	2015
Löner, arvoden och ersättningar ¹⁾	3 218	3 065	2 725
Sociala avgifter enligt lag och avtal	1 076	1 022	902
Pensioner och liknande förpliktelser	241	175	178
Övriga personalkostnader	21	20	34
Barnomsorg, entreprenad	411	378	359
Undervisning, entreprenad	707	661	612
Äldre- och handikappomsorg, entreprenad	443	316	366
Övriga entreprenader och köp av verksamhet	701	645	601
Lokal- och markhyror	248	224	177
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	1 196	1 171	1 195
Försörjningsstöd	238	226	218
Övriga bidrag	179	249	186
Markförvärv med mera exploateringsverksamhet	253	225	115
Summa	8 933	8 376	7 668

Antal anställda per den 31 december, omräknat till årsarbetare	9 205	9 093	8 488
--	-------	-------	-------

Extern verksamhet

Med extern verksamhet avses verksamhet som bedrivs av annan juridisk person än staden eller bolag inom kommunkoncernen och till vilken staden har överlämnat driften av en kommunal angelägenhet. Verksamheten vänder sig till invånarna och staden har ett huvudansvar för att tjänsterna erbjuds. Om verksamheten inte hade drivits externt skulle staden utfört den i egen regi. Extern verksamhet innefattar därmed inte internt riktad verksamhet och stödfunktioner som till exempel städning. Efterföljande tabeller visar extern verksamhet för respektive nämnd.

Kostnad för extern verksamhet per nämnd, mnkr	2017	2016	2015
Barn- och utbildningsnämnden	1 035	979	906
Vård- och omsorgsnämnden	345	217	224
Stadsbyggnadsnämnden	289	277	307
VA-verket	170	158	150
Socialnämnden	234	186	199
Arbetsmarknadsnämnden	128	84	88
Idrotts- och fritidsnämnden	55	52	54

Extern verksamhets andel av kostnadsomslutningen, procent	2017	2016	2015
Barn- och utbildningsnämnden	27	28	29
Vård- och omsorgsnämnden	16	11	14
Stadsbyggnadsnämnden	43	40	49
VA-verket	73	70	72
Socialnämnden ¹⁾	31	27	47
Arbetsmarknadsnämnden	26	13	14
Idrotts- och fritidsnämnden	21	20	22

¹⁾ Andelen extern verksamhet minskade markant mellan åren 2015 och 2016 med anledning av att socialnämnden har hanterat mottagandet av ensamkommande i egen regi. Under år 2016 startades elva nya boenden för ensamkommande.

3. Arvoden och ersättningar till stadens ledning, tkr

	2017	2016	2015
Kommunstyrelsens ordförande	853	856	836
Övriga kommunal- och oppositionsråd samt politiska sekreterare	9 888	10 082	9 425
Stadsdirektören	1 598	1 525	1 469

4. Av- och nedskrivningar, mnkr

	2017	2016	2015
Avskrivningar nyttjanderätter och liknande rättigheter	2	2	0
Avskrivningar byggnader och tekniska anläggningar	317	286	288
Avskrivningar maskiner och inventarier	60	58	49
Nedskrivningar	4	-	-
Summa	383	346	337

5. Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnad, mnkr

	2017	2016	2015
Återbetalning premier AFA	-	-	45
Summa	0	0	45

6. Skatteintäkter, mnkr

	2017	2016	2015
Preliminär skatteintäkt innevarande år	5 951	5 620	5 362
Preliminär slutavräkning innevarande år	-29	-28	6
Slutavräkningsdifferens föregående år	7	6	-10
Summa	5 930	5 598	5 358

Preliminär skatteintäkt innevarande år motsvaras av de preliminära skatteinbetalningar som kommit kommunen till godo under räkenskapsåret. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras i enlighet med RKR 4:2 på Sveriges Kommuner och Landstings publicerade prognos i december månad respektive år.

7. Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämnning, mnkr

	2017	2016	2015
Inkomstutjämningsbidrag	1 186	1 152	1 000
Kostnadsutjämningsbidrag	102	35	43
Strukturbidrag	-	-	14
Regleringsbidrag/-avgift	-1	-5	-5
Bidrag från Boverket för bostadsbyggande ¹⁾	38	62	-
Flyktingbidrag	60	73	6
Kompensation för höjning av arbetsgivaravgifter för unga	-	-	10
Summa	1 385	1 317	1 067

¹⁾ Våren 2016 beslutade regeringen att införa ett statsbidrag till kommuner med syfte att främja ett ökat bostadsbyggande i Sverige. Det bidrag som Helsingborgs stad har fått baseras på inlämnad redovisning till Boverket, en redovisning som motsvarar nybyggnation av 1 464 (1 893) bostäder.

I inkomstutjämnningen sker en utjämnning av skatteinkomster mellan kommuner. Inkomstutjämnningen beräknas utifrån skillnaden mellan den egna skattekraften och ett skatteutjämningsunderlag som motsvarar 115 procent av den genomsnittliga skattekraften i landet. Stadens egen skattekraft för året efter beskattningsåret var 95,0 procent av medelskattekraften i riket. Genom kostnadsutjämningsbidrag jämnas de kostnader ut som styrs av faktorer som kommunerna inte själva kan påverka. Dessa faktorer är åldersstruktur, etnicitet, socioekonomi och geografi. Med strukturbidraget sker en kostnadsutjämnning av regionalpolitisk karaktär. I regleringsavgiften sker en reglering mellan kommunerna och staten av de medel staten tillskjuter och de som betalas ut i inkomstutjämnningen.

8. Kommunal fastighetsavgift

Införandet av kommunal fastighetsavgift år 2008 var neutralt för varje enskild kommun. Intäkterna av den kommunala fastighetsavgiften fördelades då lika mellan kommunerna med 1 314,52 kronor per invånare. Avgiften indexuppräknas utifrån taxeringsvärdena löpande varje år och den faktiska förändringen av ökningen i respektive kommun läggs till beloppet från år 2008.

9. LSS-utjämnning

Verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är obligatorisk för kommuner. För att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommuner för denna typ av verksamhet finns ett utjämnningssystem, vilket utjämnar kostnaderna för stöd och service till vissa funktionshindrade. Utjämnningssystemet är reglerat genom lag och baseras bland annat på antalet verkställda beslut/insatser samt strukturella skillnader.

10. Finansiella intäkter, mnkr

	2017	2016	2015
Ränteintäkter	31	21	3
Ränteintäkter, kommunala koncernföretag	25	22	30
Borgensavgifter	1	1	1
Övriga finansiella intäkter	7	1	1
Summa	64	45	35

Borgensavgifterna avser i huvudsak Öresundskraft AB och Sydsvatten AB.

11. Finansiella kostnader, mnkr

	2017	2016	2015
Räntekostnader	48	46	22
- varav kostnad för ränteswappar i den löpande verksamheten	4	3	1
Räntekostnader, kommunala koncernföretag	0	-	0
Räntekostnader på pensionsavsättningar	3	1	2
Övriga finansiella kostnader	20	20	2
Summa	72	67	26

Redovisad räntekostnad är totala räntekostnaden för underliggande ränta och tillämpade räntederivat. För mer information om räntor och räntederivat, se not 30.

12. Årets resultat exklusive förändring av pensionsavsättning före 1998

Denna post visar årets resultat justerat för effekten av förändring av pensionsavsättning som avser tiden före år 1998. För mer information om hur denna är hanterad, se avsnittet Redovisningsprinciper.

13. Årets balanskravsresultat, mnkr

	2017	2016	2015
Årets resultat enligt resultaträkningen	316	321	187
Avgår:			
Förändrad pensionsavsättning för tiden före 1998	-62	-122	-100
Realisationsvinster	-4	0	-25
Summa	250	199	62

Enligt kommunallagens krav på ekonomisk balans ska kommunernas intäkter vara större än kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras under de närmast tre följande åren. Realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar ska ej ingå i resultatet vid avstämning mot balanskravet.

Staden har skilda finansiella målsättningar för skatte- resp avgiftsfinansierad verksamhet. Staden anser därför att det är förenligt med god ekonomisk hushållning att göra avsteg från att resultatet från den avgiftsfinansierade verksamheten ska regleras enligt kommunallagens balanskrav.

Inte heller förändringen av pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 inräknas i kommunallagens balanskrav, då lagen förutsätter att denna kostnad inte redovisas i kommunernas räkenskaper.

14. Justering för ej likviditetspåverkande poster, mnkr

	2017	2016	2015
Realisationsvinster/-förluster	4	5	-25
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-17	-12	12
Summa	-13	-7	-13

I posten 4 mnkr ingår realisationsvinster/-förluster vid försäljning av bostadsrätter respektive utrangering av anläggningstillgångar. Övriga ej likviditetspåverkande utgörs framförallt av intäktsredovisning av förutbetalda anslutningsavgifter/investeringsbidrag.

15. Ökning/minskning kortfristiga skulder, mnkr

	2017	2016	2015
Kortfristiga räntebärande lån och certifikat	1 514	636	1 509
Övriga kortfristiga skulder	23	277	319
Summa	1 538	913	1 828

16. Försäljning av anläggningstillgångar

Under året har ingen försäljning av fastigheter skett, utan endast mindre avyttringar.

17. Likvida medel, nettolikviditet och deras förändring

Stadens internbank optimerar kapitalflödena i kommunkoncernen genom att matcha de kommunala koncernföretagens likviditetsbehov. Internbanken lånar även upp externt kapital för vidareutlåning inom kommunkoncernen. De kommunala koncernföretagens kapitalbehov initieras av företagen själva och avser så väl rörelselikviditet som långfristigt kapitalbehov.

18. Nyttjanderätter och liknande rättigheter, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	24	12	11
Nyanskaffningar	0	5	1
Avyttringar/utrangeringar	-	-3	-
Omklassificeringar	-	10	-
Summa	24	24	12
Ackumulerade avskrivningar enligt plan			
Ingående redovisat värde	-13	-6	-6
Avskrivningar enligt plan	-2	-2	0
Avyttringar/utrangeringar	-	-	-
Omklassificeringar	-	-5	-
Summa	-15	-13	-6
Ackumulerade nedskrivningar			
Ingående redovisat värde	-	-3	-3
Avyttringar/utrangeringar	-	3	-
Summa	-	-	-3
Summa nyttjanderätter och liknande rättigheter	9	11	3

19. Mark, byggnader och tekniska anläggningar, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	10 013	9 619	9 059
Nyanskaffningar	115	464	446
Avyttringar/utrangeringar	-13	-110	-267
Omklassificeringar	1 151	40	381
Summa	11 266	10 013	9 619
Ackumulerade avskrivningar enligt plan			
Ingående redovisat värde	-3 362	-3 184	-3 163
Avskrivningar enligt plan	-321	-286	-288
Avyttringar/utrangeringar	9	108	267
Omklassificeringar	-24	-	-
Summa	-3 698	-3 362	-3 184
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar, mnkr	7 568	6 651	6 435

Allmän fastighetsinformation, mnkr

	2017	2016	2015
Försäkringsvärde på stadens fastigheter (november)	16 171	15 592	14 932
Försäkrad fastighetsyta (m2)	877 820	866 726	848 134

Fastigheter per användningsområde

	2017	2016	2015
Markreserv	247	223	213
Verksamhetsfastigheter	3 688	3 058	3 066
Affärsfastigheter	1 511	1 414	1 406
Gator, vägar och parker	2 010	1 843	1 705
Hysesfastigheter, parkeringshus med mera	108	110	43
Övriga fastigheter	3	3	2
Summa	7 568	6 651	6 435

Ovanstående sammanställning visar användningen av stadens fastighetsinnehav. I posten verksamhetsfastigheter ingår fastigheter för stadens egen verksamhet såsom daghem, skolor, fritidsanläggningar, särskilt boende med mera. Med affärsfastigheter menas fastigheter och anläggningar för VA-verksamhet samt hamnområde med småbåtshamn.

20. Maskiner och inventarier, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	490	506	613
Nyanskaffningar	70	59	80
Avyttringar/utrangeringar	-9	-65	-187
Omklassificeringar	-	-10	-
Summa	551	490	506
Ackumulerade avskrivningar enligt plan			
Ingående redovisat värde	-288	-300	-402
Avskrivningar enligt plan	-60	-58	-49
Avyttringar/utrangeringar	9	65	151
Omklassificeringar	8	5	-
Summa	-331	-288	-300
Summa maskiner och inventarier	220	202	206

- varav tillgångar hänförliga till finansiell leasing

	2017	2016	2015
Finansiell leasing - redovisat värde vid årets slut			
Ackumulerade anskaffningsvärden	49	62	54
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	-21	-34	-27
Summa	28	28	27

Stadens finansiella leasingavtal avser i huvudsak fordon.

21. Pågående nyanläggningar, mnkr

	2017	2016	2015
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående redovisat värde	654	260	286
Nyanskaffningar	941	434	360
Omklassificeringar	-1 135	-40	-386
Summa	460	654	260

22. Aktier och andelar, mnkr

	Org nummer	Säte	Ägar-/röstandel %	Bokfört värde
Kommunala koncernföretag				
Helsingborgs Stads Förvaltning AB	556007-4634	Helsingborg	100	6 007
- Helsingborg Arena och Scen AB	556870-7607	Helsingborg	100	
- Helsingborg Energi Holding AB	556520-3089	Helsingborg	100	
-- Öresundskraft AB	556089-7851	Helsingborg	100	
--- Öresundskraft Företagsmarknad AB	556573-6906	Helsingborg	100	
--- Öresundskraft Kraft & Värme AB	556501-1003	Helsingborg	100	
--- Öresundskraft Marknad AB	556519-7679	Helsingborg	100	
--- Helia Energisalg A/S	AS 253485	Fredericia, Danmark	100	
--- Modity Energy Trading AB	556643-4410	Lund	50	
--- Prometera AB	556872-5641	Helsingborg	50	
--- EVereg Intressenter AB	559015-0651	Helsingborg	50	
--- EVereg AB 1)	559000-6994	Helsingborg	26	
---- Clever Sverige AB	559000-7075	Helsingborg	100	
-- Bjuvs Stadsnät AB	559052-7494	Bjuv	15	
- Helsingborgs Hamn AB	556024-0979	Helsingborg	100	
- Helsingborgs Stads Fastighets Holding AB	556870-4117	Helsingborg	100	
-- Lummern 4 AB	556660-4517	Helsingborg	100	
-- Helsingborgs Stads Parkerings AB	556824-6366	Helsingborg	100	
-- Kuriren 2 AB	556748-8431	Helsingborg	100	
-- Kuriren 6 AB	556738-0760	Helsingborg	100	
-- Sobeln 28 AB	556930-0279	Helsingborg	100	
-- Tegskiftet 2 AB	556680-1501	Helsingborg	100	
-- Vårdfastigheter i Helsingborg AB	556462-0929	Helsingborg	100	
-- AB Landborgskopplingen	559092-6779	Helsingborg	100	
- Helsingborgshems Holding AB	556520-7528	Helsingborg	100	
-- AB Helsingborgshem	556048-0674	Helsingborg	100	
--- Helsingborgshem Komplement AB	556932-8254	Helsingborg	100	
--- Helsingborgshem Förvaltning Två AB	556932-8239	Helsingborg	100	
--- Helsingborgshem Förvaltning Tre AB	556932-8213	Helsingborg	100	
--- Nöjesparken Sundspärlan AB	556215-2297	Helsingborg	3	
- Helsingborgs Stads Förvaltning Utveckling 9 AB	559095-2502	Helsingborg	100	
- Nordvästra Skånes Renhållnings AB	556217-4580	Helsingborg	52	
-- NSR Produktion AB	556875-8493	Helsingborg	100	
-- Liquidgas Biofuel Genesis AB	556588-8392	Helsingborg	33	
- Nöjesparken Sundspärlan AB	556215-2297	Helsingborg	40	
- AB Busspunkten Helsingborg	556653-6487	Helsingborg	26	
Summa				6 007
Övriga aktier och andelar				
Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB	556765-3786	Helsingborg	17	1
Räddningstjänsten Skåne Nordväst (kommunalförbund) 2)	222000-3087	Helsingborg	75	6
Sjökrona Exploatering AB	556790-5624	Helsingborg	25	7
Svenska Kommun Försäkrings AB	516406-0039	Gävle	6	2
Sydvatten AB	556100-9837	Malmö	15	68
Bostadsrätter				44
Övrigt				3
Summa				131
Summa aktier och andelar				6 138

1) Öresundskraft AB har genom EVereg Intressenter AB ytterligare indirekt ägande i EVereg AB med 12 procent, vilket medför att Öresundskraft AB totalt kontrollerar 38 procent av EVereg AB.

2) Räddningstjänsten Skåne Nordväst är ett kommunalförbund som samägs av kommunerna Helsingborg, Ängelholm och Örskelljunga

Aktier och andelar, mnkr	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	6 165	6 150	6 148
Förvärv av Lummern 4 AB	11	-	-
Försäljning av aktier i Lummern 4 AB 1)	-11	-	-
Försäljning av aktier i Busspunkten AB 2)	0	-	-
Försäljning av aktier i Kuriren 6 AB 1)	-12	-	-
Försäljning av aktier i NSR AB 2)	-3	-	-
Försäljning av aktier i Tegskiftet AB 1)	-6	-	-
Försäljning av aktier i Sobeln 28 AB 1)	-5	-	-
Försäljning av aktier i Kuriren 2 AB 1)	-4	-	-
Försäljning av aktier i Nöjesparken Sundspärlan AB 2)	0	-	-
Förvärv av 5 aktier i Inera AB	0	-	-
Andelar, bostadsrätter	3	15	2
Summa	6 138	6 165	6 150

1) Bolagen har sålts till Helsingborgs Stads Fastighets Holding AB till bokfört värde.

2) Bolagen har sålts till Helsingborgs Stads Förvaltnings AB till bokfört värde.

23. Långfristiga fordringar, mnkr

	2017	2016	2015
Kommunala koncernföretag	5 394	5 622	5 132
Övriga långfristiga fordringar	703	705	705
Nedskrivning övriga långfristiga fordringar	-	-2	-2
Summa	6 097	6 325	5 835

Huvuddelen av posten övriga långfristiga fordringar utgörs av utlåning till kreditinstitut. Samtliga fordringar är redovisade till nominellt värde.

24. Förråd och exploateringsmark, mnkr

	2017	2016	2015
Förråd	1	1	2
Exploateringsmark	181	235	153
Summa	182	236	155

25. Kortfristiga fordringar, mnkr

	2017	2016	2015
Utlåning kommunala koncernföretag	39	225	213
Kundfordringar	142	83	105
Fordringar staten	18	13	30
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	141	286	290
Övriga kortfristiga fordringar	75	157	155
Summa	415	764	793

26. Kortfristiga placeringar

Redovisat värde motsvarar marknadsvärdet på placeringen.

27. Eget kapital, mnkr

	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	8 620	8 299	8 111
Årets resultat	316	321	187
Summa	8 936	8 620	8 299

28. Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser, mnkr

	2017	2016	2015
Pensionsförpliktelser intjänade före år 1998	2 003	2 054	2 152
Pensionsförpliktelser (ålderspension) intjänade sedan år 1998	93	101	97
Särskild avtalspension	5	4	4
Övriga förpliktelser	0	-	7
Summa	2 101	2 159	2 260
Särskild löneskatt	510	524	547
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2 611	2 683	2 806

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser, mnkr

	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	2 683	2 806	2 905
Förändring av pensioner och liknande förpliktelser under året	-58	-100	-80
- varav intjänad pension	11	11	7
- varav ränte- och beloppsuppräkringar	62	29	42
- varav ändringar av försäkringstekniska grunder	-	-	-
- varav övrigt	-13	-26	-12
- varav utbetalningar	-118	-114	-117
Förändring av särskild löneskatt	-14	-23	-19
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2 611	2 683	2 806

Aktualiseringsgrad (procent)	97	96	96
Försäkrat pensionskapital hos KPA för förmåns- och efterlevandepensioner (mnkr)	402	369	343
Överskottsmedel i försäkring på balansdagen (mnkr)	25	17	13

29. Övriga avsättningar, mnkr

	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde	58	76	66
Avsättningar	-	-	17
lanspråktaga avsättningar	-22	-18	-8
Summa avsättningar	36	58	76

Specifikation övriga avsättningar, mnkr

	2017	2016	2015
Garanti för miljösanering, Castor & Pollux 1)			
Ingående redovisat värde	10	10	10
Summa	10	10	10

Återställning äldre soptippar 2)

Ingående redovisat värde	21	22	22
lanspråktagen avsättning	-3	-1	-
Summa	18	21	22

Miljösanering fastigheten Ångfärjestationen (del av Gamla Staden 1:1) 3)

Ingående redovisat värde	16	26	30
lanspråktagen avsättning	-8	-10	-4
Summa	8	16	26

Outnyttjade lokaler Bredgatan (Mindpark)

Ingående redovisat värde	-	-	4
lanspråktagen avsättning	-	-	-4
Summa	-	-	-

Oceanhamnen 4)

Ingående redovisat värde	11	15	-
Avsättning	-	-	15
lanspråktagen avsättning	-11	-4	-
Summa	-	11	15

Lokaler Ship

Ingående redovisat värde	-	2	-
Avsättning	-	-	2
lanspråktagen avsättning	-	-2	-
Summa	-	-	2

1) Garanti för miljösanering, Castor & Pollux avser en avsättning för framtida åtagande att sanera en avyttrad tomt på Bredgatan i Helsingborg. I samband med försäljningen lämnade staden en garanti för eventuellt tillkommande behov av sanering av förorenad mark. Årligen genomförs provtagningar i marken enligt särskild kontrollplan. Redovisad avsättning bedöms vara tillräcklig för att täcka lämnad garanti vid försäljningen av fastigheten. Slutdatum för åtagandet är år 2035.

2) Återställning av äldre soptippar avser Röggle deponi och en övertäckning pågår i samråd med Länsstyrelsen och Ängelholms kommun. Redovisad avsättning bedöms utifrån känd information vara tillräcklig och beräknat slutdatum för övertäckningen är år 2026.

3) Miljösanering av fastigheten Ångfärjestationen är ett pågående saneringsprojekt av hinder och förorenad mark i området. Redovisad avsättning bedöms utifrån känd information vara tillräcklig och beräknat slutdatum för saneringsprojektet är utgången av år 2019.

4) Oceanhamnen avser pågående saneringsarbete av föroreningar och hinder i mark i samband med exploatering av hamnområde.

30. Finansiella räntebärande lån, mnkr

	2017	2016	2015
Långfristiga räntebärande lån	3 119	3 428	2 677
- varav svenska obligationslån	3 100	3 400	2 650
- varav finansiell leasing	19	28	27
Kortfristiga räntebärande lån	6 131	4 616	3 980
- varav svenska obligationslån	1000	600	1 200
- varav certifikatsupplåning	4 070	3 600	2 055
- varav inlåning från förvaltade stiftelser	125	-	-
- varav utnyttjad checkräkningskredit och finansiell leasing 1)	777	366	385
- varav skulder till kommunala koncernföretag	158	50	340
Summa finansiella räntebärande lån	9 250	8 044	6 657

Förfallostruktur obligationslån och certifikatsupplåning, mnkr	2017	2016	2015
Förfallotid inom tre månader	2 570	2 800	1 755
Förfallotid senare än tre månader men inom ett år	2 500	1 400	1 500
Förfallotid senare än ett år men inom tre år	2 350	1 800	1 400
Förfallotid senare än tre år men inom fem år	-	850	1 250
Förfallotid senare än fem år	750	750	-

Summa skuld obligationslån och certifikatsupplåning	8 170	7 600	5 905
--	--------------	--------------	--------------

Övrig information för obligationslån och certifikatupplåning

Genomsnittlig kapitalbindningstid på balansdagen exklusive kreditlöften (år)	1,6	1,9	1,4
Genomsnittlig kapitalbindningstid på balansdagen inklusive kreditlöften (år)	2,6	3,1	2,8
Genomsnittlig räntebindningstid på balansdagen			
- med derivat (dagar)	707	577	254
- utan derivat (dagar)	495	517	161
Genomsnittlig upplåningsränta under året			
- med derivat (procent)	-0,08	-0,04	0,05
- utan derivat (procent)	-0,13	-0,08	0,03

Övrig information om checkräkningskredit

Beviljad checkräkningskredit (mnkr)	800	800	800
Utnyttjad checkräkningskredit netto (mnkr) 1)	-	-	-

1) Stadens koncernkontostruktur innehåller konton med såväl positiva som negativa saldon per bokslutsdagen. Koncernkonton med negativa saldon redovisas som utnyttjad checkräkningskredit i kategorin kortfristiga räntebärande lån i balansräkningen. På total nivå är utnyttjad checkräkningskredit mot extern part 0 mnkr inom koncernkontostrukturen vid utgången av år 2017.

31. Övriga långfristiga skulder, mnkr

	2017	2016	2015
Trafikverket - bidrag till infrastruktur-rell investering Maria Station	272	303	299
Investeringsfond VA-verket	204	205	207
Förutbetalda anläggningsavgifter VA	252	203	176
Investeringsbidrag skattefinansierad verksamhet	109	99	99
Övriga långfristiga skulder	8	9	6
Summa	845	819	787

Redovisad skuld till Trafikverket avser medfinansiering för den planerade infrastrukturrella investeringen av Maria Station. Tidplanen för detta projektet är inte helt färdigställd, men projektet förväntas vara slutfört senast år 2024 och då förväntas också stadens skuld vara helt reglerad.

Investeringsfonden i VA-verket, interimsbokade anläggningsavgifter inom VA och redovisade investeringsbidrag i den skattefinansierade verksamheten periodiseras linjärt under samma nyttjandeperiod som motsvarande tillgång. Flertalet anläggningar relaterade till investeringsfonden i VA har en nyttjandetid på 50 år, en förutbetalad anläggningsavgift periodiseras i huvudsak över 50 år, medan investeringsbidrag till den skattefinansierade verksamheten vanligen avser investeringar med en bedömd nyttjandeperiod om 33 år.

32. Övriga kortfristiga skulder, mnkr

	2017	2016	2015
Leverantörsskulder	496	619	514
Övriga kortfristiga skulder	1 056	976	726
Upplupna kostnader för semester, löner, sociala avgifter och löneskatter	434	410	391
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	412	370	467
Summa	2 398	2 375	2 098

33. Pensioner och liknande förpliktelser, mnkr

	2017	2016	2015
Visstidspension förtroendevalda	3	3	2
Visstidspension inkomstsamordnad	3	4	5
Avgångsersättning till förtroendevalda	12	12	12
Särskild löneskatt och sociala avgifter	5	5	5
Summa	23	24	24

Antal visstidsförordnade (personer)	9	9	10
-------------------------------------	---	---	----

I posten ingår pensionsförpliktelser för förtroendevalda som regleras i pensionsbestämmelserna enligt PRF-KL/PBF. Storleken på förpliktelsen utgår ifrån att nuvarande förtroendeuppdrag fullföljs mandatperioden ut och för den anställda att anställningen upphör vid lägsta möjliga ålder.

Stadens pensionsåtagande för inkomstsamordnade visstidspensioner skulle öka med 3,8 mnkr inklusive löneskatt om reduktion av inkomstsamordning helt skulle upphöra.

34. Borgensåtagande, mnkr

	2017	2016	2015
Öresundskraft AB	12	45	78
Sydvatten AB	273	259	205
Föreningar	97	101	105
Bostadsrättsföreningar	10	10	10
Kommunalt förlustansvar egna hem	0	0	1
Summa	392	415	399

35. Derivatinstrument, mnkr

	2017	2016	2015
Ränteswappar			
- Nominellt belopp/säkrad volym brutto (mnkr)	2 300	2 300	1 100
- Nominellt belopp/säkrad volym netto (mnkr)	700	1 100	1 100
- Ränterisk (mnkr)	30	51	55
- Differens marknadsränta (procent)	2,59	2,15	2,05
- Marknadsvärde på balansdagen (mnkr)	-119	-139	-113

Staden använder ränteswappar för att säkra sig mot ogynnsamma ränteförändringar, i detta fall ränteuppgång.

36. Leasing, mnkr

	2017	2016	2015
Finansiella leasingavtal			
Redovisat värde	28	28	23
Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter:			
- med förfallotid inom ett år	9	8	8
- med förfallotid senare än ett år men inom fem år	19	20	15
- med förfallotid senare än fem år	-	-	-
Variabla leasingavgifter som ingår i årets resultat	-	-	-
Operationella leasingavtal			
Minimileaseavgifter:			
- med förfallotid inom ett år	24	21	14
- med förfallotid senare än ett år men inom fem år	11	20	16
- med förfallotid senare än fem år	-	-	-
Operationella leasingavgifter som ingår i årets resultat	26	19	13

De finansiella leasingobjekten i Helsingborgs stad avser i huvudsak fordon.

37. Övriga ansvarsförbindelser

Staden har lämnat kapitaltäckningsgaranti för Helsingborgs Stads Förvaltning AB och dess dotterbolag Helsingborgshems Holding AB, Helsingborg Energi Holding AB och Helsingborg Arena och Scen AB. Kapitaltäckningsgaranti har även lämnats för Helsingborgs Stads Parkerings AB och AB Landborgen som är dotterbolag till Helsingborgs Stads Fastighets Holding AB, vilket i sin tur ägs av Helsingborgs Stads Förvaltning AB. Det innebär att staden förbinder sig att svara för att nämnda bolags egna kapital vid varje tillfälle uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet.

Skattefinansierad verksamhet

Resultaträkning, mnkr

	2017	Budgetavvikelse		
	2017	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	2 063	333	1 915	1 493
Verksamhetens kostnader	-8 755	-134	-8 210	-7 517
Av- och nedskrivningar	-337	-22	-301	-299
Jämförelsestörande poster	0	0	62	45
Verksamhetens nettokostnad	-7 028	178	-6 534	-6 278
Skatteintäkter	5 930	11	5 598	5 358
Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	1 385	-1	1 255	1 067
Kommunal fastighetsavgift	215	6	206	201
LSS-utjämning	-185	-9	-192	-192
Skattenetto	7 345	7	6 868	6 433
Resultat före finansiella poster	317	185	334	155
Finansiella intäkter	64	3	55	45
Finansiella kostnader	-64	-18	-67	-13
Finansnetto	-1	-16	-13	32
Årets resultat	316	169	321	187
Årets resultat exklusive förändring av pensionsavsättning före 1998	254	137	199	87

Balansräkning, mnkr

	2017	2016	2015
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	9	11	3
Materiella anläggningstillgångar	6 807	6 227	5 738
Finansiella anläggningstillgångar	12 167	12 422	11 917
Summa anläggningstillgångar	18 983	18 660	17 658
Omsättningstillgångar			
Förråd och exploateringsmark	182	236	155
Kortfristiga fordringar	358	708	734
Fordran avgiftsfinansierad verksamhet	1 053	959	847
Kortfristiga placeringar	1 995	1 167	0
Kassa och bank	993	425	886
Summa omsättningstillgångar	4 582	3 494	2 622
Summa tillgångar	23 565	22 154	20 280
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Eget kapital	8 936	8 620	8 298
- varav årets resultat	316	321	187
Summa eget kapital	8 936	8 620	8 298
Avsättningar	2 647	2 742	2 882
Summa avsättningar	2 647	2 742	2 882
Långfristiga skulder	3 508	3 838	3 081
Kortfristiga skulder	8 474	6 954	6 019
Summa skulder	11 982	10 792	9 100
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	23 565	22 154	20 280

Särredovisning av VA-verksamhet

Resultaträkning, mnkr

	Not	Budgetavvikelse			
		2017	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	1	228	-12	220	220
Verksamhetens kostnader	1	-179	-4	-170	-158
Av- och nedskrivningar		-46	9	-45	-38
Verksamhetens nettointäkt		3	-8	5	24
Resultat före finansiella poster		3	-8	5	24
Finansiella intäkter		0	0		0
Finansiella kostnader	1	-8	3	-10	-10
Finansnetto		-8	3	-10	-10
Resultat efter finansiella poster		-4	-4	-6	14
Resultatavsättning	2	4	-1	6	-14
Årets resultat	2	0	-6	0	0

Balansräkning, mnkr

	Not	2017	2016	2015
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar		1 440	1 283	1 163
Finansiella anläggningstillgångar		68	68	68
Summa anläggningstillgångar		1 508	1 351	1 231
Omsättningstillgångar		57	56	59
Summa omsättningstillgångar		57	56	59
Summa tillgångar		1 564	1 407	1 290
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Långfristiga skulder				
Investeringsfond VA-verket	3	204	205	207
Förutbetalda anläggningsavgifter VA		252	203	176
Summa långfristiga skulder		456	409	383
Kortfristiga skulder				
Skuld till abonnentkollektivet	2	24	28	33
Skuld till stadskassan		1 053	959	847
Övriga kortfristiga skulder		31	12	27
Summa kortfristiga skulder		1 108	999	907
Summa skulder		1 564	1 407	1 290
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 564	1 407	1 290

Kassaflödesanalys, mnkr

	Not	2017	2016	2015
Den löpande verksamheten				
Årets resultat		0	0	0
Återföring av av- och nedskrivningar		46	45	38
Justering för ej likviditetspåverkande poster		0	-5	1
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		46	41	39
Förändring av rörelsekapital och investeringsfond				
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar		0	2	-6
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder		15	-20	24
Ökning (+) / minskning (-) av investeringsfond		-2	-2	-2
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital och investeringsfond		13	-19	16
Kassaflöde från den löpande verksamheten		59	22	55
Investeringsverksamheten				
Investering i materiella anläggningstillgångar		-208	-165	-176
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		55	32	26
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-153	-133	-150
Kassaflöde efter investeringsverksamheten		-94	-112	-95
Finansieringsverksamheten				
		-	-	-
Årets kassaflöde		-94	-112	-95

Noter

Redovisningsprinciper för VA-verksamheten

Helsingborg har sedan 1980-talet särredovisat VA-verksamheten. Överskott/underskott har tidigare löpande tillförts det egna kapitalet för VA-verksamheten. Utgående eget kapital har i samband med bokslutet 2008 förts om och redovisas som en långfristig skuld (investeringsfond). Sedan 2009 redovisas överskott som en skuld till abonnentkollektivet. Uppkommer däremot underskott räknas det i första hand av mot skulden till abonnentkollektivet. Är skulden inte tillräcklig för att täcka underskottet så redovisas resterande del som ett negativt resultat för VA-verket. Överskott/underskott ska enligt VA-lagen regleras mot abonnentkollektivet inom en treårsperiod.

1. Interna intäkter och kostnader, mnkr

	2017	2016	2015
Dagvattenintäkt från Helsingborgs stad (väghållning)	5	5	5
Kostnad för koncessionsavgifter till gatuverksamheten	-1	-1	-1
Kostnad för andel av central administration ¹⁾	-2	-2	-2
Räntekostnad ²⁾	-7	-10	-10

¹⁾ I kostnad för andel av central administration ingår både kostnader som fördelats enligt schablon utifrån procentuellt påslag på lönesumma och avräkning efter direkt ianspråktagande av gemensamma tjänster.

²⁾ Räntekostnaden baseras på räntan för svenska statsobligationer med fem års löptid med tillägg för en procentenhet.

2. Resultatutredning, mnkr

	2017	2016	2015
Ingående redovisat värde skuld till abonnentkollektivet	28	33	19
Resultatavsättning	-4	-6	14
Årets resultat	0	0	0
Summa skuld till abonnentkollektivet	24	28	33

VA-verksamheten är prissättningsreglerad och föremål för självkostnadsprincipen. Eventuella överskott i verksamheten skuldförs därför mot abonnentkollektivet, för att sedan sänka avgiftsuttaget de närmaste tre åren alternativt användas för nyinvesteringar inom ramen för en tio års period. På motsvarande sätt avräknas underskott mot abonnentkollektivet och om abonnent-skulden inte är tillräcklig för att täcka underskottet, så redovisas resterande del som ett negativt resultat för VA-verksamheten.

3. Investeringsfond

Investeringsfonden avser huvudledning från Örbyfältet till staden samt delar av nya vattentornet. Fonden kommer att lösas upp i takt med avskrivningarna på dessa investeringar och successivt tillföras VA-verksamheten som intäkter.

4. Övriga upplysningar

Den löpande VA-verksamheten sköts av Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB (NSVA), en organisation som ägs tillsammans av Helsingborgs stad, Bjuvs kommun, Båstads kommun, Landskrona stad, Svalövs kommun och Åstorps kommun.

Driftsredovisning

Sammandrag nämnder och VA-verksamhet, mnkr

	Ingående redo- visat resultat 1)	lanspråktagen resultatöverföring	Kommun- bidrag 2)	Intäkter	Kostnader	Årets resultat	Utgående redo- visat resultat
Nämnder							
Barn- och utbildningsnämnden	139,0	-25,0	3 114,2	589,4	-3 750,4	-21,8	92,2
Vård- och omsorgsnämnden	11,9	-5,0	1 704,4	257,1	-1 992,7	-26,2	-19,3
Stadsbyggnadsnämnden	24,0	-2,9	512,8	310,4	-788,8	37,3	58,4
Arbetsmarknadsnämnden	58,8		496,6	224,2	-699,4	21,4	80,2
Socialnämnden	33,4		512,7	249,2	-767,1	-5,2	28,2
Idrotts- och fritidsnämnden	6,7		237,4	23,9	-257,1	4,2	10,9
Kulturnämnden	11,4	-4,1	179,8	36,1	-217,5	2,4	9,7
Fastighetsnämnden	29,5		-228,0	845,8	-597,5	20,2	49,7
Miljönämnden	4,4		24,7	15,3	-39,8	0,2	4,6
Överförmyndarnämnden	1,5		11,4	5,8	-20,4	-3,2	-1,7
Valnämnden	3,0		0,3	0,0	-0,2	0,1	3,1
Kommunstyrelsen	49,1	-7,4	324,6	540,5	-837,3	35,1	76,8
Kommunstyrelsen - stadsgemensamt	0,0		407,2	272,1	-508,6	170,7	170,7
Stadsrevisionen	2,3		6,3	0,0	-6,4	0,0	2,3
Summa skattefinansierat	375,0	-44,4	7 304,5	3 369,8	-10 483,4	235,2	565,8
Vatten och avloppsverk	0,0	0,0	0,0	232,6	-232,6	0,0	0,0
Summa avgiftsfinansierat	0,0	0,0	0,0	232,6	-232,6	0,0	0,0
Summa skatte- och avgiftsfinansierat	375,0	-44,4	7 304,5	3 602,3	-10 716,0	235,2	565,8

1) Det ingående redovisade resultatet består av ackumulerade över- och underskott från tidigare år

2) Kommunbidrag utgörs av nettot av kommunbidrag och utdelningskrav. Kommunbidraget är den del med vilken nämnderna är anslagsfinansierade, det vill säga med skatteintäkter och generella bidrag från staten. Negativt kommunbidrag (utdelningskrav) innebär att nämnden lämnar överskott till övrig anslagsfinansierad verksamhet.

I driftredovisningen ingår även interna poster, dock efter eliminering av intäkter och kostnader inom den egna förvaltningen.

Investeringsredovisning

Sammandrag nämnder och VA-verksamhet, mnkr

	Investeringsutgifter	Investeringsbidrag	Nettoinvestering
Nämnder			
Barn- och utbildningsnämnden	-25,5	0,0	-25,5
Vård- och omsorgsnämnden	-8,2	0,0	-8,2
Stadsbyggnadsnämnden	-311,1	11,8	-299,2
Arbetsmarknadsnämnden	-5,7	0,0	-5,7
Socialnämnden	-2,7	0,0	-2,7
Idrotts- och fritidsnämnden	-5,4	0,0	-5,4
Kulturnämnden	-1,2	0,4	-0,8
Fastighetsnämnden	-616,1	75,6	-540,5
Miljönämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	-0,1	0,0	-0,1
Kommunstyrelsen	-16,7	0,0	-16,7
Kommunstyrelsen - stadsgemensamt	0,0	0,0	0,0
Stadsrevisionen	0,0	0,0	0,0
Summa skattefinansierat	-992,6	87,8	-904,8
Vatten och avloppsverk	-207,9	55,2	-152,6
Summa avgiftsfinansierat	-207,9	55,2	-152,6
Summa skatte- och avgiftsfinansierat	-1 200,5	143,0	-1 057,5

Större enskilda investeringar 2017, mnkr

	Investeringsutgifter	Investeringsbidrag	Nettoinvestering
Projekt			
Rydebäck, ny skola	-78,3	2,1	-76,3
Kajer i Oceanhamnen	-50,5	0,0	-50,5
GA Skolan, anpassning för ny verksamhet	-42,7	1,0	-41,6
Gustavslund, ny skola	-41,3	0,0	-41,3
Olympia om- och tillbyggnad	-39,7	10,1	-29,6
Gläntanskolan, tillbyggnad salar	-37,9	0,0	-37,9
Ringstorpsparken ny förskola	-36,0	0,0	-36,0
Drottning- och Järnvägsgatan, etapp 1	-33,4	0,0	-33,4
Pianisten	-26,0	0,0	-26,0
Senderödsvägens LSS-boende, nybyggnad	-23,9	0,0	-23,9
Helsingborgsexpressen	-23,8	0,0	-23,8
Baryton, LSS-boende	-23,7	0,0	-23,7
Sankt Jörgens skola, renovering	-23,6	0,0	-23,6
Oceanhamnen VA	-23,3	0,1	-23,2
Västergårdshallen, nybyggnad	-23,1	0,0	-23,1
Holstagårdsskolan, tillbyggnad	-17,4	0,0	-17,4
Högastensskolan, tillbyggnad	-17,1	0,0	-17,1
Reservoarvolym Helsingborg	-15,4	0,0	-15,4
Örebrogatan, dagvatten	-14,8	0,0	-14,8
VA-sanering Rååvägen	-14,8	0,0	-14,8

Förslag till resultatdisposition

Kommunfullmäktige beslutar:

- att för den skattefinansierade verksamheten överföra **336,8 mnkr** till resultatdisposition, vilket ger nämnder möjlighet att finansiera insatser av engångskaraktär samt projekt, som företrädesvis löper under pågående verksamhetsår.
- att räkna av årets underskott om **4,3 mnkr** mot den ingående skulden till abonnentkollektivet inom vatten- och avloppsverksamheten.

Skattefinansierad verksamhet, mnkr

	Ingående redovisat resultat	lanspråktagen resultatöverföring	Årets resultat	Resultatjusteringar	Resultatöverföring till år 2018
Nämnder					
Barn- och utbildningsnämnden, 1)	139,0	-25,0	-21,8	21,9	114,1
Vård- och omsorgsnämnden, 2)	11,9	-5,0	-26,2	23,0	3,7
Stadsbyggnadsnämnden, 3)	24,0	-2,9	37,3	-32,2	26,2
Arbetsmarknadsnämnden, 4)	58,8	0,0	21,4	-32,0	48,2
Socialnämnden	33,4	0,0	-5,2		28,2
Idrotts- och fritidsnämnden	6,7	0,0	4,2		10,9
Kulturnämnden	11,4	-4,1	2,4		9,7
Fastighetsnämnden, 5)	29,5	0,0	20,2	-20,2	29,5
Miljönämnden, 6)	4,4	0,0	0,2	1,1	5,7
Överförmyndarnämnden, 7)	1,5	0,0	-3,2	3,2	1,5
Valnämnden	3,0	0,0	0,1		3,1
Kommunstyrelsen, 8)	49,1	-7,4	35,1	-23,1	53,7
Kommunstyrelsen - stadsgemensamt 9)	0,0	0,0	170,7	-170,7	0,0
Stadsrevisionen	2,3	0,0	0,0		2,3
Summa skattefinansierat	375,0	-44,4	235,2	-229,0	336,8

Kommentarer till resultatjusteringar

- 1) Fler barn och ungdomar i nämndens verksamheter än budgeterat
- 2) Obalans mellan intäkter och kostnader samt ökade LSS-kostnader
- 3) Uteblivna ränte- och avskrivningskostnader
- 4) Lägre utgifter för försörjningsstöd än beräknat
- 5) Låga driftkostnader
- 6) Klimatväxlingsöverskott
- 7) Ofinansierad del av kostnader för ensamkommande barn och unga
- 8) Eliminering av resultat för markförsäljning
- 9) Nollning av stadsgemensamt

Avgiftsfinansierad verksamhet, mnkr

	Ingående redovisat resultat	Disposition av ackumulerat resultat	Årets resultat	Resultatjusteringar	Resultatöverföring till år 2018
Vatten och avloppsverk	0,0	0,0	-4,3	4,3	0
Summa avgiftsfinansierat	0,0	0,0	-4,3	4,3	0

Revisionsberättelser för år 2017

Vi har granskat Kommunstyrelsen tillika Krisledningsnämnd, Stadsbyggnadsnämnden, Fastighetsnämnden, Miljönämnden, Valnämnden, Överförmyndarnämnden, av Kommunfullmäktige utsedda arbetsgrupper samt Helsingborgs stads årsredovisning. Granskningen har utförts enligt upprättad revisionsplan samt i enlighet med kommunallagen, stadens revisionsreglemente och god revisionsd.

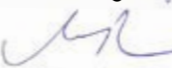
Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed samt återger stadens resultat och ekonomiska ställning på ett rättvisande sätt.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns och att ovanstående styrelse, nämnder, arbetsgrupper samt förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet för år 2017.

Helsingborg den 12 april 2018

Carl Herbertsson Ordförande

Aina Modig Lindell Vice ordförande

Anders Ivarsson

Hans Johansson

Mikael Molin

Susanne Nilsson

Ralf Nymberg

/ Per-Reinhold Olsson Stadsrevisor

Vi har granskat Barn- och utbildningsnämnden, Idrotts- och fritidsnämnden, Kulturnämnden, Socialnämnden, Arbetsmarknadsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden. Granskningen har utförts enligt upprättad revisionsplan samt i enlighet med kommunallagen, stadens revisionsreglemente och god revisionsd.

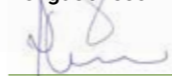
Med anledning av de fel vi konstaterat vid granskningen av idrott- och fritidsnämnden riktar vi anmärkning mot nämnden för att den har haft en bristfällig kontroll över sin verksamhet.

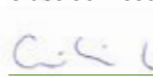
Vi tillstyrker att ovanstående nämnder och de förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet för år 2017.

Helsingborg den 12 april 2018

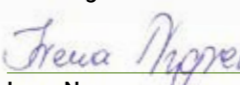

Arne Larsson Ordförande

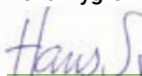

Bengt Jönsson Vice ordförande

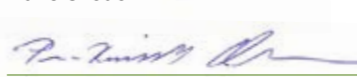

Claes Johnsson

Cecilia Lindell

Git Mellgren

Irena Nygren

Hans Svedell

/ Per-Reinhold Olsson Stadsrevisor

Våra redovisningsprinciper

Helsingborgs stad har i enlighet med kommunallagen (SFS 1991:900) upprättat en årsredovisning, vilken är baserad på lagen om kommunal redovisning (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. För de avsteg staden valt att göra från gällande redovisningsregler och rekommendationer, se avsnitt Avvikande redovisningsprinciper. Tillämpade redovisningsprinciper är oförändrade från föregående år.

Verksamhetens intäkter och kostnader

Intäkter värderas till verkligt värde och motsvarar de belopp som har erhållits eller kommer att erhållas för en tjänst eller vara som levererats till extern part. I stadens verksamhet är detta bland annat i form av avgifter, hyror och andra verksamhetsrelaterade intäkter. Utöver detta erhåller staden även skatteintäkter samt intäkter i form av generella statsbidrag, kommunalekonomiska utjämnings- och fastighetsavgifter. Dessa intäkter är i huvudsak reglerade genom lag. Samtliga intäkter redovisas först vid den tidpunkt när ersättningen plus till den tillhörande utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och när det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna av transaktionen kommer att tillfalla staden.

Redovisade intäkter och kostnader periodiseras till den tidpunkt då en tjänst utförs, en vara levereras eller en viss händelse inträffar. Detta för att återspegla den faktiska ekonomiska innebörden i transaktioner och få en periodisering av inkomster respektive utgifter som är i enlighet med god redovisningssed.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser som förekommer sällan och som är särskilt viktiga att notera vid jämförelse mellan olika redovisningsperioder. Med den motiveringen särredovisas jämförelsestörande poster på egna rader i resultaträkningen. Enligt rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning är exempelvis realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar, nedskrivningar samt ändringar i uppskattningar och bedömningar att se som jämförelsestörande poster.

Helsingborgs stad har valt att tillämpa en beloppsmässig gräns för vad som ska redovisas som jämförelsestörande poster. Den valda gränsen för att resultat av sällan förekommande händelser ska beaktas som jämförelsestörande uppgår till 40 miljoner kronor. Värdet är satt för att få en relevant och väsentlig nivå i förhållande till stadens ordinarie verksamhetsintäkter och verksamhetskostnader. Vidare anser staden att realisationsresultat vid försäljningar av tomter och fastigheter är normalt förekommande i den ordinarie verksamheten och därför inte per automatik ska klassificeras som jämförelsestörande. Därmed har staden en avvikande hantering än vad Rådet för kommunal redovisning rekommenderar i detta avseende.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde och med avdrag för ackumulerade avskrivningar samt eventuella nedskrivningar.

I anskaffningsvärde ingår de utgifter som hänför sig till ett förvärv av en tillgång och utgifterna för att få tillgången på plats samt i sådant skick att den kan användas för sitt ändamål. Beräknade utgifter för nedmontering efter nyttjandeperioden och återställande av plats där tillgången varit installerad är också en del i anskaffningsvärdet, men detta balanseras restriktivt. Anledningen är att tidpunkt och kostnad för eventuellt återställande många gånger är svår att fastställa och för vissa tillgångar

(exempelvis vindkraftverk) förväntas intäkter för restvärden och skrotvärden sannolikt täcka stora delar av eventuella återställandekostnader.

Enligt lagen om kommunal redovisning får också ränta på kapital som lånats för att finansiera konstruktion av tillgång inkluderas i anskaffningsvärdet. Enligt stadens regelverk ska eventuell ränta aktiveras vid större investeringar som sträcker sig över mer än ett år. Internräntan som tillämpats under 2017 har varit 2 procent, vilket är en sänkning jämfört med 2016 och 2015 då räntan var 4 procent.

Förekommande utgifter för en tillgång efter anskaffningstidpunkten redovisas i balansräkningen endast i den mån de höjer den befintliga tillgångens prestanda eller servicepotential i förhållande till ursprunglig nivå. Annars likställs dessa utgifter med reparation och underhåll och kostnadsförs direkt.

En förutsättning för att en investering ska klassificeras som materiell anläggningstillgång är att den är avsedd att användas för sitt ändamål under minst tre år och att anskaffningsvärdet exklusive mervärdesskatt uppgår till mer än ett halvt prisbasbelopp. Uppfylls inte dessa förutsättningar kostnadsförs inköpet av en tillgång direkt. Vad gäller immateriella anläggningstillgångar är kriteriet för aktivering också att tillgången ska ha en nyttjandeperiod om minst tre år, men riktlinjen för belopp att aktivera är restriktivare med stöd av Rådet för kommunal redovisning.

Avskrivningar enligt plan baseras på tillgångarnas anskaffningsvärde minskat med bedömt eventuellt restvärde (restvärdet för immateriella tillgångar bedöms för staden vara 0). Syftet med avskrivningarna är att återspegla hur en tillgångs värde eller servicepotential successivt förbrukas. Helsingborgs stad använder linjär avskrivningsmetod och avskrivning sker systematiskt från den tidpunkt då en tillgång är färdig att ta i bruk. För vissa kategorier av materiella anläggningstillgångar, där olika viktiga beståndsdelar i en enskild tillgång har väsentligt olika livslängd, har den enskilda tillgången redovisningsmässigt delats upp på olika komponenter. Skälet är att ge en mer rättvisande återspeglning av hur en tillgång faktiskt förbrukas då viktiga beståndsdelar byts ut med olika tidsintervall under anläggningstillgångens totala livslängd. De kategorier av anläggningstillgångar där komponentfördelning/-avskrivning tillämpas är i huvudsak byggnader och infrastrukturella investeringar.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Goodwill:	10 år
Nyttjanderätter och liknande immateriella rättigheter:	3 - 22 år
Byggnader (inklusive komponentavskrivning):	10 - 100 år
VA-ledningar och markanläggningar (inklusive komponentavskrivning):	20 - 50 år
Maskiner och inventarier:	3 - 26 år

Mark och konst anses ha ett bestående värde och för dessa tillgångar redovisas inte några avskrivningar. Vidare ska uppmärk-

sammas att vid tillämpning av komponentavskrivning finns inte ett enhetligt regelverk inom kommunkoncernen, utan staden och bolagen har egna riktlinjer för avskrivningstider.

Goodwill finns endast i den sammanställda redovisningen. Posten utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde av koncernens andel av förvärvade nettotillgångar eller köpt inkråm.

Leasingavtal

Leasingavtal för anläggningstillgångar klassificeras antingen som finansiella eller operationella beroende på om leasinggivaren behåller alla väsentliga ekonomiska risker eller fördelar som är förknippade med ägandet av den underliggande tillgången eller inte. Övergår dessa risker och fördelar till staden klassificeras leasingavtalet som finansiellt, annars som operationellt.

En tillgång som disponeras enligt ett finansiellt leasingavtal redovisas som en anläggningstillgång i balansräkningen, och förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som en skuld. Anläggningstillgången skrivs sedan av enligt plan över bedömd nyttjandeperiod, medan leasingavgifterna redovisas som räntekostnad och amortering av skuld. Finansiella leasingkontrakt som är av mindre värde eller har en avtalstid om högst tre år redovisas dock med stöd av Rådet för kommunal redovisning vanligen som operationella.

Operationella leasingavtal redovisas inte i balansräkningen, för dessa avtal kostnadsförs leasingavgifterna linjärt i resultaträkningen över den avtalade leasingperioden. För de operationella leasingkontrakt som inte är uppsägningsbara och som har en löptid längre än tre år, anges värdet av framtida minimileasingavgifter inom linjen.

Nedskrivning

Om en anläggningstillgång har ett lägre värde än redovisat värde ska tillgången skrivas ner till detta lägre värde om värdenedgången kan antas vara bestående. Vid en nedskrivningsprövning jämförs det redovisade värdet med tillgångens bedömda återvinningsvärde – det vill säga bedömt anpassat användningsvärde alternativt nettoförsäljningsvärde – och en eventuell nedskrivning görs till det lägsta av dessa två belopp. Inom den skattefinansierade verksamheten krävs dessutom att vissa specifika kriterier ska vara uppfyllda för att en nedskrivning ska genomföras. Det ska tilläggas att reglerna för nedskrivning även tillämpas för anläggningstillgångar som disponeras enligt finansiella leasingavtal.

En nedskrivning ska alltid återföras så snart det inte längre finns skäl för den, men en återföring får aldrig leda till att tillgången får ett högre värde än vad den skulle haft om ingen nedskrivning gjorts.

En finansiell anläggningstillgång får skrivas ned även om en värdenedgång inte antas vara bestående. Finansiella anläggningstillgångar får också skrivas upp om tillgången har ett tillförligt och bestående värde som väsentligt överstiger redovisat värde, men detta är inte något som staden tillämpar.

Både nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar redovisas i resultaträkningen.

Exploatering och exploateringsmark

Med exploateringsverksamhet avses anskaffning, bearbetning och iordningställande av mark för bostäder eller industrier. Denna typ av mark klassificeras som omsättningstillgång vid samtliga bokslutstillfällen om staden har för avsikt sälja den. Mark som staden kommer att använda i egen verksamhet klassificeras däremot som anläggningstillgång.

Exploateringsmark redovisas enligt lägsta värdets princip, det vill säga det lägsta av nettoförsäljningsvärdet eller anskaffningsvärdet. Mark som är klassificerad som en omsättningstillgång men som inte kunnat säljas inom en viss tid skrivs ned till en krona. För mark relaterad till bostäder är detta tidsintervall 5 år och för industrimark är gränsen 10 år.

Helsingborgs stad tillämpar inte successiv vinstavräkning för exploateringsprojekt, utan avräknar vinst efter varje exploateringsområdes eller delområdes färdigställande. Det ska även tilläggas att mark som utgör allmän plats inom ett exploateringsområde inte redovisas som en anläggningstillgång, utan intäkterna från tomtförsäljning används för att direkt skriva av dessa anläggningstillgångar i exploateringsverksamheten.

Kundfordringar

Kundfordringar redovisas till fakturavärde med justering för eventuellt nedskrivningsbehov. Helsingborgs stad tillämpar en princip där kundfordringar skrivs ned med 100 procent om förfallodagen är äldre än 180 dagar. Utöver det sker även reservation för osäkra kundfordringar utifrån bedömning på individuell kundnivå.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Finansiella skulder tas upp till nominellt värde. Det sker ingen periodisering av tillhörande transaktionskostnader med motivering av att dessa inte uppgår till en väsentlig del i förhållande till de underliggande skulderna.

Finansverksamheten följer den finanspolicy som kommunfullmäktige fastställer årligen. Inom ramen för policyn finns utarbetade riktlinjer och reglementen, i vilka det framgår att säkring ska ske i verksamheten utifrån vissa givna förutsättningar. I enlighet med detta använder staden derivat med syfte att säkra ränteförändringar. Inom kommunkoncernen förekommer även andra säkringsformer, exempelvis för valuta. Säkringsredovisning tillämpas fullt ut vilket innebär att derivat inte värderas enligt lägsta värdets princip.

I finansiella anläggningstillgångar ingår även aktier och andelar. I begreppet andelar redovisas stadens innehav av bostadsrätter, som tas upp till anskaffningsvärdet. Eventuella värdehöjande utgifter för bostadsrätter redovisas däremot som byggnadsinventarier och därmed under klassificeringen materiella anläggningstillgångar.

Pensioner

Förpliktelser för förmånsbestämda pensionsåtaganden till anställda i kommunen beräknas med tillämpning av RIPS 17, det vill säga den beräkningsmodell för pensionsförpliktelser som är antagen av Sveriges Kommuner och Landsting. Dessa pensionsförpliktelser ska enligt lagen om kommunal redovisning redovisas som en ansvarsförbindelse till den del pensionsförmånen har intjänats före år 1998. Pensioner intjänade år 1998 eller senare ska redovisas som en avsättning i balansräkningen. Helsingborgs stad har valt att avvika från denna redovisningsprincip genom att även redovisa pensionsförmåner intjänade före år 1998 som en avsättning. Detta är en anpassning till gängse krav och praxis inom näringsliv och övriga samhällssektorer. Det är även i linje med förslaget till den nya kommunalredovisningslagen (SOU 2016:24). Stadens avsikt med att redovisa hela pensionsförpliktelserna som en avsättning i balansräkningen är att ge en fullständig bild av stadens skulder respektive kostnader och därmed även ge ett bättre underlag för stadens ekonomiska planering.

Hela förändringen av pensionsavsättning intjänad före år 1998 redovisas som en förändring av pensionsavsättning, även den finansiella delen. Syftet med detta är att skapa en större tydlighet i stadens resultaträkning om verksamhetens nettokostnader och finansnetto.

Utöver skuldförda pensionsförpliktelser finns även vissa ansvarsförbindelser för pensionsrelaterade åtaganden. Dessa avser i huvudsak pensionsutfästelse till visstidsförordnade, som inte kan fastställas med säkerhet i förtid eftersom de framtida pensionsutbetalningarna bland annat kan komma att påverkas av personens övriga inkomster. Med anledning av detta beräknas och redovisas utfästelser om visstidspension som en ansvarsförbindelse fram till den tidpunkt då åtagandet anses uppfylla kriterierna för att redovisas som en avsättning, det vill säga att förpliktelserna ses som sannolik istället för möjlig. Enligt Rådet för kommunal redovisning ska en visstidspension redovisas som avsättning när utbetalning påbörjats eller när det finns grund att anta att utbetalning kommer ske (till exempel vid förtroendevald persons avisering om avgång).

Det finns även pensionsförpliktelser som balanseras i några av de bolag som staden äger. Med stöd av lagen om kommunal redovisning samt dess förarbeten sker i den sammanställda redovisningen inte någon justering för olikheter mellan pensionsredovisning i Helsingborgs stad respektive kommunens ägda bolag.

Pensionsavsättningarna som redovisas i de bolag som staden äger avser förmånsbestämda pensionsplaner och redovisas till de belopp som beräknas av KPA eller försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. I de fall bolagen betalar försäkringspremier för att finansiera ersättningar efter avslutad anställning redovisas pensionsplanen som en avgiftsbestämd plan enligt gällande förenklingsregler.

Avsättningar

Utöver avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser redovisas även övriga avsättningar på balansräkningens skuldsida och dessa relaterar i huvudsak till miljömässiga eller infrastrukturella åtaganden. Dessa avsättningar intäktsförs på ett sätt som gör att de möter de framtida utgifterna för att fullgöra de formella åtagandena i fråga.

För att ett åtagande ska redovisas som avsättning ska det ha grund i en förpliktelse som uppstått till följd av en specifik händelse, vara en förpliktelse vars omfattning kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och det ska vara mer än troligt att ett utflöde av resurser kommer krävas för att reglera det. Vidare måste åtagandet vara en formell förpliktelse – grundat på avtal, lagstiftning eller annan laglig grund – för att få redovisas som avsättning. Denna princip är striktare än vad som föreskrivs i redovisningsreglerna för kommunens ägda bolag, där även informella förpliktelser kan redovisas som avsättningar. Enligt Rådet för kommunal redovisning ska därför eventuella informella förpliktelser som redovisats som avsättningar i ägda bolag klassificeras om till ansvarsförbindelser i den sammanställda redovisningen. Kommunens ägda bolag har inte rapporterat några informella avsättningar, därför har ingen omklassificering skett i den sammanställda redovisningen.

För de avsättningar där tidskomponenten för reglering bedöms ha en väsentlig effekt, så sker nuvärdesberäkning av förpliktelserna. Förändringen i nuvärdesberäknat värde mellan räkenskapsåren redovisas under finansiella poster.

Sammanställd redovisning

Sammanställd redovisning (vilket är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning) upprättas med syfte att ge en samlad bild av kommunens totala verksamhet, oavsett om den bedrivs inom förvaltningsorganisationen eller i bolagsform. På så vis skapas en neutral redovisning som underlättar och möjliggör jämförelser mellan olika kommuners totala verksamhet.

För att ett bolag ska ingå i den sammanställda redovisningen krävs att kommunen direkt eller indirekt har ett varaktigt bestämmande alternativt betydande inflytande över bolaget. Definitionen av bestämmande eller betydande inflytande är vanligtvis att minst 20 procent av bolagets röstvärde kontrolleras, men graden av inflytande kan också grundas på avtalsmässiga förhållanden eller motsvarande. För stadens del baseras i huvudsak graden av inflytande på ägda aktiers röstvärde och för att ta del av dessa hänvisas till not 18 Aktier och andelar, i stadens del av årsredovisningen.

Bolag vars verksamhet är av obetydlig omfattning för kommunen (vilket per definition motsvarar bolag där kommunens andel av omsättningen och omslutningen är mindre än två procent av redovisade skatteintäkter och generella statsbidrag) får undantas från den sammanställda redovisningen. Denna regel har tillämpats av staden och sammantaget understiger exkluderade bolags omsättning och omslutning 1 procent av stadens totala skatteintäkter och generella statsbidrag.

Samtliga bolag som direkt eller indirekt kontrolleras av Helsingborgs Stads Förvaltnings AB har emellertid inkluderats i konsolideringen oavsett storlek på omsättning respektive omslutning. Detta innebär sammanfattningsvis att samtliga bolag som direkt eller indirekt kontrolleras av Helsingborgs Stads Förvaltning AB respektive Nordvästra Skånes Renhållnings AB ingår i den sammanställda redovisningen.

Den sammanställda redovisningen har upprättats utifrån förvärvsmetoden och med tillämpning av proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapital som fanns i ett bolag vid anskaffningstillfället elimineras till sin helhet och därmed inte ingår i kommunkoncernens eget kapital. Endast den del av eget kapital i det enskilda bolaget som uppkommit efter förvärvstidpunkten redovisas i den sammanställda redovisningen. Den proportionella konsolideringen innebär att om ett bolag inte ägs till fullo, så inkluderas endast den ägda andelen av respektive räkenskapspost i den sammanställda redovisningen.

Med syfte att få en jämförbar grund ska den sammanställda redovisningen upprättas med enhetliga redovisningsprinciper. Eftersom olika redovisningslagstiftningar och rekommendationer tillämpas för staden respektive ägda bolag, sker inför konsolideringen justeringar utifrån de kommunala redovisningsprinciperna då effekterna vid användande av olika principer får väsentlig betydelse. Vidare sker i samband med konsolideringen eliminering av interna transaktioner, interna mellanhavanden och eventuella realisationsresultat vid intern överlåtelse av anläggningstillgångar. Det kan tilläggas att stadens internbank hanterar upplåning respektive utlåning till de kommunala bolagen. Dessa poster redovisas som koncernmellanhavanden i staden mot respektive bolag.

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation ska den sammanställda redovisningen presenteras bredvid kommunens siffror och därtill jämföras med föregående års utfall. Helsingborgs stad avviker från denna rekommendation och har valt att redovisa den sammanställda redovisningen och stadens utfall i skilda räkenskapstabeller. Vi anser att det har ett större värde att presentera tre års utfall för resultat- och balansposter än att presentera staden och kommunkoncernens information på ett samlat ställe med enbart två perioder. Dessutom skapas med detta utrymme för staden att presentera avvikelser gentemot årets budget, vilket också bedöms ha ett värde för läsaren.

Obeskattade reserver i ägda bolag

I vissa av de bolag som ägs direkt eller indirekt av staden finns bokslutsdispositioner och obeskattade reserver. Dessa har i den sammanställda redovisningen fördelats med 78 procent mot eget kapital och 22 procent mot uppskjuten skatt.

Ändrad redovisningsprincip

Sedan år 2014 finns ett tydligt krav på komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar i den kommunala redovisningen. Införandet av komponentavskrivning har med stöd i Rådet för kommunal redovisnings vägledning skett framåtriktat i staden. Därtill har det under år 2014–2016 skett en successiv justering för tidigare anskaffade tillgångar och detta har skett utifrån ett beloppsmässigt väsentlighetskriterium samt för anläggningar med lång kvarvarande nyttjandeperiod.

En förvaltning där övergången till komponentavskrivningar medfört ett väsentligt ändrat förhållningssätt är fastighetsförvaltningen. Under 2014 infördes komponentavskrivning för två under året färdigställda byggnationer. Påföljande år infördes en framåtriktad komponentavskrivning för alla slutförda investeringar under perioden 2010–2014, vilka hade ett anskaffningsvärde överstigande 25 miljoner kronor. Därtill tillämpades komponentavskrivning på alla färdigställda investeringar under året. Vid ingången av 2016 övergick fastighetsförvaltningen till att tillämpa framåtriktad komponentavskrivning för alla anläggningar som då hade ett restvärde överstigande 5 miljoner kronor och mer än 10 års nyttjandetid kvar.

Vid utgången av 2016 var övergången till komponentmetoden i fas med gällande rekommendation för materiella anläggningstillgångar.

Avvikande redovisningsprinciper

Staden har valt att göra avsteg från gällande redovisningsregler och rekommendationer enligt nedan:

- Pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 redovisas i staden som en avsättning och inte som en ansvarsförbindelse. Detta är en avvikelse mot lagen om kommunal redovisning, kapitel 5 § 3. Se vidare avsnitt Pensioner för motivering.
- Staden har som huvudprincip valt att redovisa realisationsresultat på försäljning av tomter och fastigheter som en normal del i den ordinarie verksamheten och inte som jämförelsestörande poster. Det är inte förenligt med RKR 3.1 Redovisning av extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål. Se vidare avsnitt Jämförelsestörande poster för motivering.
- Den kommunala koncernens räkenskaper presenteras inte jämte stadens siffror. Detta är inte förenligt med RKR 8.2 Sammanställd redovisning. Se vidare avsnitt för Sammanställd redovisning för motivering.
- Staden tillämpar inte successiv vinstavräkning för exploateringsprojekt enligt gängse bokföringsprinciper, utan avräknar vinst först efter ett projekts färdigställande. Se avsnitt Exploatering och exploateringsmark för ytterligare kommentarer.

Ordlista

Anläggningstillgång

En ekonomisk term för en tillgång som är avsedd att användas under längre tid. Jämför med "omsättningstillgång". Anläggningstillgångarna delas in i tre kategorier:

1. Immateriella: t.ex. goodwill, patent samt forsknings- och utbildningskostnader
2. Materiella: byggnader och mark, maskinpark och inventarier
3. Finansiella: långfristiga fordringar och värdepapperavsedda för stadigvarande innehav

Arbetsställen

Alla företag har minst ett arbetsställe. Med arbetsställe avses varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där företag bedriver verksamhet.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Avgiftsfinansierad verksamhet är sådan som helt finansieras med egna intäkter och inte alls av intäkter från kommunalskatten. Detta innebär i praktiken för Helsingborgs del vatten- och avloppsverksamhet. Den avgiftsfinansierade verksamheten är avgränsad i redovisningen från övrig verksamhet och har både egen resultaträkning och balansräkning.

Balanskrav

Balanskrav infördes för cirka 15 år sedan inom kommun och landsting och innebär att årets resultat måste överstiga noll. Om resultatet ett år går minus måste kommunen inom tre år ha återställt underskottet genom motsvarande överskott. Följande ska inte ingå i resultatet när man stämmer av det mot balanskravet:

- Realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar.
- Resultat från avgiftsfinansierad verksamhet.
- Pensionsförpliktelser intjänade före 1998, då lagen förutsätter att kostnader för dessa förpliktelser inte redovisas i kommunernas räkenskaper.

Bruttoinvestering

Bruttoinvestering är ett begrepp som används för att beskriva utgiften för investeringar innan kostnader för förslitningar på investeringarna.

Budget

Kommunerna måste upprätta en budget, en plan för intäkter och kostnader under ett år. I kommunens budget måste intäkterna vara större än kostnaderna.

Daglönsumma

Av arbetsgivaren utbetald lön, arvode eller andra ersättningar eller förmåner som utgör skattepliktig inkomst av tjänst. Daglönesumma innebär att lönesumman fördelas efter arbetsställets belägenhet.

Finans

En generell term för att beskriva den del av verksamheten som handlar om att skaffa och fördela pengar.

Finansiella nettotillgångar

Finansiella nettotillgångar är summan av likvida medel och räntebärande fordringar, minskat med räntebärande skulder. Finansiella nettotillgångar innefattar de båda begreppen "nettolikviditet" och "nettolåneskuld".

- **Nettolikviditet:** När de räntebärande tillgångarna är större än de räntebärande skulderna så har man en nettolikviditet. Nettolikviditetens storlek är skillnaden mellan räntebärande tillgångar och räntebärande skulder.
- **Nettolåneskuld:** När de räntebärande skulderna är större än de räntebärande tillgångarna kallas det att man har en nettolåneskuld. Nettolåneskuldens storlek är skillnaden mellan räntebärande tillgångar och räntebärande skulder.

Finansnetto

Finansnetto är skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader. Till de finansiella intäkterna räknas sådant som aktieutdelningar, ränteintäkter och vinster vid försäljning av värdepapper. Exempel på finansiella kostnader är räntekostnader och förluster vid försäljning av värdepapper.

Förvärvsarbete

Används här för att beskriva dem som bor i Helsingborg och har ett arbete. Person som har en anställning där vederbörande utför arbete mot lön.

Justerat eget kapital

Eget kapital plus den del av obeskattade reserver som inte är skatt. Justerat eget kapital är ett bättre mått på aktieägarnas kapital än bara eget kapital. Obeskattade reserver innehåller resultatmedel som ännu inte tagits upp till beskattning, men som kommer att göra det senare. Justerat eget kapital är oftast högre än eget kapital.

Jämförelsestörande poster

Post i resultaträkningen där man redovisar resultatet från sådana händelser som inte har direkt med den normala verksamheten att göra och som stör jämförelser med andra perioders resultat. Dessa poster gör det svårt att bedöma utvecklingen av den normala verksamheten. För att få en bättre och mer jämförbar bild tar man därför fram ett resultat som är rensat från det som är jämförelsestörande. Exempel på resultat av händelser som kan hamna här är försäljning av betydelsefulla anläggningstillgångar.

Kassaflöde

Stadens inbetalningar och utbetalningar under året, det vill säga flödet av pengar (likvida medel). I årsredovisningen görs en kassaflödesanalys som visar förändringen i likvida medel under året.

Kassaflödesanalys

Analys av kassaflödet görs i årsredovisningen och visar förändringen i likvida medel under året. Kassaflödesanalysen delas in i olika verksamheter (löpande verksamhet, investeringsverksamhet, finansieringsverksamhet) för att visa hur respektive del bidrar till förändringen i likvida medel.

Kommersiella övernattningar

Antal nätter som tillbringas på någon av stadens kommersiella boendeanläggningar (hotell, vandrarhem, campingar och så vidare).

Kommunala företag

Kommuner kan bilda och äga företag, och överlåta kommunala angelägenheter till dem. Kommunen kan äga hela företaget eller en del av det, en del företag ägs gemensamt av flera kommuner. Företagen i koncernen verkar inom olika områden med den gemensamma nämnanen att de bedriver kommunal verksamhet. Kommunen måste upprätta ett koncernbokslut i en sammanställd redovisning för staden och de företag som kommunen äger minst tjugo procent av.

Koncernbidrag

Överföring av likvida medel mellan olika bolag i en koncern som inte avser ersättning för något utan som görs enbart för att jämna ut resultat mellan koncernens olika företag.

Likviditet/likvida medel

Pengar tillgängliga på bankkonto samt kontanter.

Nettoinvestering

Med nettoinvestering menas bruttoinvesteringar minus olika typer av investeringsbidrag.

Nettolikviditet

Se definitionen av finansiella nettotillgångar.

Nettokostnad

Skillnaden mellan de intäkter (avgifter, bidrag och dylikt) och kostnader som stadens olika verksamheter redovisar. Verksamhetens nettokostnader finansieras i första hand av skatter och statsbidrag.

Nettolåneskuld

Se definitionen av finansiella nettotillgångar.

Nämnders resultat

Med resultat för kommunala nämnder menas om de har överskott eller underskott i förhållande till sin budget.

Omsättningstillgång

En ekonomisk term för en tillgång som är avsedd att användas under kortare tid (normalt under ett år) i verksamheten. I en balansräkning delas omsättningstillgångar in i varulager, kortfristiga placeringar, kundfordringar samt kassa och bank.

Räntebärande skulder

Sådana skulder som man betalar ränta för. Det kan till exempel vara banklån eller obligationslån.

Räntebärande tillgångar

Sådana tillgångar som man får ränta på, exempelvis obligationer och pengar på ett bankkonto.

Självfinansieringsgrad av investeringar

Detta är ett nyckeltal som beräknas på följande sätt; Kassaflödet från den löpande verksamheten (se kassaflödesanalysen) dividerat med investeringar i fastigheter och inventarier minus investeringsbidrag.

Nyckeltalet uttrycks i procent och visar hur stor del av investeringarna i materiella tillgångar, exempelvis fastigheter, som har finansierats med pengar som verksamheten har genererat.

Skattefinansierad verksamhet

Den skattefinansierade verksamheten finansieras till cirka 80 procent av kommunalskatten, resten består av olika avgifter, ersättningar och bidrag.

Skattenetto

Summan av våra skatteintäkter, intäkter från kommunala fastighetsavgifter och generella stadsbidrag, justerad för det kommunala utjämningsystemet samt LSS-utjämning.

Soliditet

Soliditeten anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Soliditeten speglar betalningsförmågan på lång sikt och är ett uttryck för den finansiella styrkan. Sett över tid beskriver soliditeten hur den finansiella styrkan utvecklas. En försämrad soliditet innebär att förändringar i tillgångarna inte kunnat finansieras med egna pengar i samma utsträckning som tidigare. Om detta fortsätter urholkas den finansiella styrkan.

Verksamhetens nettokostnad

Skillnaden mellan de intäkter (avgifter, bidrag och dylikt) och kostnader som stadens olika verksamheter redovisar. Verksamhetens nettokostnader finansieras i första hand av skatter och statsbidrag.

Årets resultat

Årets resultat visar förändringen av eget kapital, det vill säga stadens förmögenhet, vid årets slut. I ett företag visar resultatet om företaget gått med vinst eller förlust, men det resonemang- et kan inte direkt användas för kommuner eftersom de inte är vinstdrivande. Ett vedertaget mått för god ekonomisk hushållning över tiden är att resultatet ska vara minst två procent av skattenettet.

Inom kommunal verksamhet finns dessutom det lagstadgade balanskravet som, något förenklat, innebär att intäkterna ska vara större än kostnaderna.

Kontakta oss

Helsingborg kontaktcenter

Telefon: 042-10 50 00

E-post: kontaktcenter@helsingborg.se

Öppettider

måndag–torsdag 07:00 –19:00

fredag 07:00 –17:00

lördag 10:00 –15:00

Besöksadress

Stortorget 17

Skicka brev

Namn på verksamheten

251 89 Helsingborg

Stadens webbplats

helsingborg.se

Chatta

Behöver du hjälp att hitta kontaktuppgifter

till en särskild verksamhet eller person?

Då kan du chatta med Helsingborg kontaktcenter.

Sociala medier

facebook.com/helsingborgsstad

twitter.com/hbgstad

youtube.com/helsingborgstad

instagram.com/helsingborgsstad

Omslagsfoto: Martin Olson

Porträttfoto s. 6: David Lundin

Porträttfoto s. 7: Sven-Erik Svensson och Anette Rantala, HD

